

Benedicte Lie

Ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the different research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, januar 2004
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-6549-5 Trykt versjon
ISBN 82-537-6550-9 Elektronisk versjon
ISSN 0806-2056

Emnegruppe

00.00.10

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Statistisk sentralbyrå/230

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpig tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Desimalskilletegn	Decimal punctuation mark	,(,)

Sammendrag

Benedicte Lie

Ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge

Rapporter 2004/1 • Statistisk sentralbyrå 2004

Denne rapporten beskriver ekteskapsmønstre i innvandrerbefolkningen, og ekteskap mellom innvandrere og personer uten innvandringsbakgrunn. Det er lagt mer vekt på å gi en utfyllende beskrivelse, enn å forklare mønsteret

Innledningsvis beskrives innvandrerbefolkningens sammensetning med hensyn til alder, kjønn, landbakgrunn og sivilstand. Deretter beskrives bestanden av ekteskap i Norge per 1.1.1990 og 1.1.2002. Samliv er mer enn ekteskap, og vi gir derfor også en kort beskrivelse av innslaget av samboerskap i forskjellige befolkningsgrupper. Ekteskapsinngåelsene som har funnet sted fra 1990 og frem til 2001 blir beskrevet i forhold til ektefellenes landbakgrunn og hjemland ved ekteskapsinngåelsen.

Hvorfor lage en slik beskrivelse? En slik beskrivelse kan hjelpe oss til å forstå en del prosesser rundt selve innvandringen (kjedemigrasjon, ekteskap mellom personer som bor i Norge og utlandet), og utviklingen av et internasjonalt og flerkulturelt samfunn; Forhold som i sin tur vil representere ulike utfordringer med hensyn til integrasjon og utforming av kommunal og offentlig forvaltning.

Prosjektet ble i sin tid initiert av Stine Bjertnæs. Det er gjennomført av Benedicte Lie. Oddveig Selboe har stått for en del av tabellproduksjonen, og Liv Hansen har tilrettelagt figurene. En særlig takk til Lars Østby for verdifulle innspill til prosjektet.

Prosjektstøtte: Kommunal- og Regionaldepartementet.

Innhold

1. Innledning	11
1.1. Statistikk er forenkling	11
1.2. Kulturforskjeller og ekteskapets rolle.....	12
1.3. Tvangsekteskap - Arrangerte ekteskap - "Love marriage"	13
1.4. Datagrunnlag og metode.....	14
1.5. Disposisjon.....	15
2. Innvandrerbefolkningen i Norge - hvem er det?	17
2.1. En tredjedel har bodd i Norge under fem år.....	18
2.2. Halvparten av ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere har kommet som flyktninger	18
2.3. Alder og kjønn.....	19
2.4. Store forskjeller i kjønn- og alderssammensetning etter landbakgrunn.....	20
2.5. Oppsummering.....	26
3. Sivilstand og familiemønstre	27
3.1. Flere gifte i innvandrerbefolkningen enn i majoritetsbefolkningen	27
3.2. Samliv er mer enn giftemål	28
3.3. Ikke-vestlige innvandrere har de største husholdningene.....	29
3.4. ..men også mange som bor alene.....	29
3.5. Hvor mange gifter seg som unge (18-23 år)?	30
3.6. Varierende innslag av samboerskap blant unge.....	32
3.7. Ved fylte 35 år er halvparten gift	32
3.8. Størst andel gifte blant 40- og 50-åringer	33
3.9. Norskfødte gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere.....	34
3.10. Mange eldre som aldri har vært gift?	37
3.11. Andelen skilte varierer mye med landbakgrunn.....	38
3.12. Oppsummering.....	40
4. Ekteskapsbestand	41
4.1. Ekteskapsbestanden i 2002.....	41
4.2. Hvem er menn i Norge gift med?.....	42
4.3. Kvinner har et annet ekteskapsmønster enn mennene	43
4.4. Hvem er nordmenn i blandingsekteskap gift med	46
4.5. Blant hvilke grupper i Norge forekommer det mest blandingsekteskap?	47
4.6. Nedgang i totalt antall ekteskap, men økning i andelen blandede ekteskap og innvandrerrekteskap	50
4.7. Hvem var nordmenn i blandingsekteskap gift med i 1990?	51
4.8. Har innslag av blandingsekteskap i innvandrerbefolkningen økt?	52
4.9. Stor økning i tallet på gifte innvandrerkvinner bosatt i Norge.....	55
4.10. Oppsummering.....	57
5. Ekteskapsinngåelse	59
5.1. Innvandrere involvert i en av fire ekteskapsinngåelser	59
5.2. Flere ekteskap mellom nordmenn og innvandrere enn mellom to innvandrere	61
5.3. Stadig flere ekteskapsinngåelser mellom to innvandrere	62
5.4. Stor økning i ekteskapsinngåelse mellom nordmenn og innvandrere siste tiår.....	63
5.5. Hvem gifter innvandrere i Norge seg med?	66
5.6. Store forskjeller i ikke-vestlige menns ekteskapsmønster	67
5.7. Enda større forskjeller i ikke-vestlige kvinners ekteskapsmønster	70
5.8. Forskjeller i ekteskapsinngåelser mellom kvinner og menn	73
5.9. Oppsummering.....	73
6. Ekteskapsinngåelser over grensene	75
6.1. Innvandrerbefolkningens henteekteskap	76
6.2. 45 prosent fant ektefelle i Norge, 55 prosent i utlandet.....	82
6.3. Nordmenns henteekteskap	83
6.4. Ekteskap med ikke-bosatte utgjør stadig større del av nordmenns blandingsekteskap.....	85
6.5. Oppsummering.....	86

7. Skilsmisser	88
7.1. Lav skilsmisseprosent i ekteskap mellom to fra samme land	88
7.2. Blandingsekteskap går oftere i oppløsning	90
7.3. Høye skilsmisseprosenten også i transnasjonale ekteskap	93
7.4. Proforma ekteskap?	93
7.5. Oppsummering	94
8. Ekteskap, migrasjon og integrasjon	95
8.1. Innvandrere involvert i en stadig større andel av ekteskapene	95
8.2. Tett sammenheng mellom migrasjon og ekteskap	96
8.3. Hvorfor gifter stadig flere norske menn seg med kvinner fra ikke-vestlige land?	97
8.4. Ekteskapsvalg og integrasjon	99
8.5. Henteekteskap og utfordringer i forhold til integrasjon	99
8.6. Er det en menneskerett å få velge ektefelle?	100
8.7. Innvandring gjennom ekteskap - en belastning eller en ressurs?	101
8.8. Et faktabasert kunnskapsbidrag	101
Referanser	102
Vedlegg	103
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter	120

Figurregister

2. Innvandrerbefolkningen i Norge - hvem er det?

2.1.	Førstegenerasjonsinnvandrere etter landbakgrunn (verdensregion). 1.1.2002	17
2.2.	Innvandrerbefolkningen. De 20 største gruppene, etter landbakgrunn og innvandringskategori. 1.1.2002	18
2.3.	Befolkningspyramide for hele befolkningen i Norge og innvandrebevolknningen. 1.1.2002	19
2.4.	Befolkningspyramide for innvandrere fra vestlige og ikke-vestlige land. 1.1.2002	20
2.5.	Befolkningspyramide for personer som har kommet som flyktninger til Norge. 1.1.2001	20
2.6.	Befolkningspyramide for førstegenerasjonsinnvandrere og personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. 1.1.2002	20
2.7.	Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Pakistan. 1.1.2002	21
2.8.	Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Filippinene, Thailand, Russland, Litauen, Latvia og Polen. 1.1.2002	22
2.9.	Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Irak, Iran, Sri Lanka, Tyrkia, Marokko og Gambia. 1.1. 2002.....	24
2.10.	Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Somalia, Jugoslavia, Bosnia-Hercegovina, India, Afghanistan og Kroatia. 1.1.2002.....	25
2.11.	Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Sverige og Danmark. 1.1.2002	26

3. Sivilstand og familiemønstre

3.1.	Folkemengde etter husholdningstype og innvandrerbefolkningens landbakgrunn. 3.11.2001. Prosent	29
3.2.	Gjennomsnittlig husholdningsstørrelse og andel husholdninger med 5 personer eller flere. 2001	30
3.3.	Sivilstand blant personer 18-23 år, etter innvandringskategori, alder og kjønn. 1.1.2002. Prosent	30
3.4.	Andelen gifte, samboende og ikke i par, etter landbakgrunn. 18-23 år. 2001	32
3.5.	Andel gifte i alderen 18-35 år, hele befolkningen. 1.1.2002. Prosent.....	32
3.6.	Andel gifte i alderen 18-35 år, blant innvandrerbefolkningen med landbakgrunn fra Pakistan. 1.1.2002. Prosent	33
3.7.	Andel som er gift blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan og personer født i Norge med to foreldre født i Pakistan, etter kjønn. 18-28 år. 1.1. 2002. Prosent.....	35
3.8.	Personer født i Norge med to foreldre født i Pakistan, etter sivilstand og alder. 1.1.2002.....	35
3.9.	Personer født i Norge med to foreldre født i Vietnam, etter sivilstand og alder. 1.1.2002	36
3.10.	Personer født i Norge med to foreldre født i Tyrkia, etter sivilstand og alder. 1.1.2002	36
3.11.	Personer født i Norge med to foreldre født i Marokko, etter sivilstand og alder. 1.1.2002	37
3.12.	Personer født i Norge med to foreldre født i Sri Lanka, etter sivilstand og alder. 1.1.2002	37

4. Ekteskapsbestand

4.1.	Ekteskap etter ektefellenes innvandringsbakgrunn. 1.1.2002. Prosent	42
4.2.	Ekteskap etter ektefellenes innvandringsbakgrunn. 1.1.1990. Prosent	50
4.3.	Gifte menn med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, etter ektefellens innvandrerbakgrunn. 1990 og 2002... 53	
4.4.	Gifte kvinner med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, etter ektefellens innvandrerbakgrunn. 1990 og 2002.....	55

5. Ekteskapsinngåelse

5.1.	Ekteskapsinngåelse etter ektefellenes innvandrerbakgrunn/utenlandsk bakgrunn. 2001. Prosent.....	60
5.2.	Ekteskapsinngåelse etter ektefellenes innvandrerbakgrunn/utenlandsk bakgrunn. 1990. Prosent.....	60
5.3.	Ekteskapsinngåelse etter ektefellenes innvandringsbakgrunn. 1990-2001.....	61
5.4.	Ekteskapsinngåelse mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn. 1990-2001	61
5.5.	Ekteskapsinngåelse mellom norsk (uten innvandringsbakgrunn) og innvandrere/utenlandsk ektefelle. 1990 og 2001.....	63
5.6.	Innvandrere/utenlandske menns ekteskapsinngåelse med norsk/utenlandsk kvinne. 2001	66
5.7.	Innvandrere/utenlandske menns ekteskapsinngåelse med norsk/utenlandsk kvinne. 1990	66
5.8.	Ekteskapsinngåelse mellom menn med innvandrerbakgrunn og norske kvinner. Utvalgte ikke-vestlige land. 1990 og 2001. Prosent	69
5.9.	Innvandrere/utenlandske kvinners ekteskapsinngåelser med norsk/utenlandsk mann. 2001	70
5.10.	Innvandrere/utenlandske kvinners ekteskapsinngåelser med norsk/utenlandsk mann. 1990	70
5.11.	Ekteskapsinngåelse mellom kvinner fra ikke-vestlige land og norsk mann. Utvalgte ikke-vestlige land. 1990 og 2001. Prosent	72
5.12.	Ekteskapsinngåelse mellom personer fra ikke-vestlige land og norsk mann/kvinne, etter landbakgrunn og kjønn. Utvalgte ikke-vestlige land. 2001. Prosent.....	73

6. Ekteskapsinngåelser over grensene

- 6.1. Norske menns henteekteskap, etter kvinnens statsborgerskap (vestlig/ikke-vestlig). 1996-200184
6.2. Norske kvinners henteekteskap etter mannens statsborgerskap (vestlig/ikke-vestlig). 1996-200184
-

7. Skilsmisser

- 7.1. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. 1990-1999. Prosent.....89
7.2. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. Utvalgte land. 1990-1999. Prosent90
7.3. Skilsmisser i ekteskap der begge eller en av ektefellene er norske. 1990-1999. Prosent.....91
7.4. Skilsmisser i ekteskap mellom norsk kvinne og utenlandsk mann. 1990-1999. Prosent91
7.5. Skilsmisser i ekteskap mellom norsk kvinne og utenlandsk mann. Utvalgte land. 1990-1999. Prosent.....92
-

Tabellregister

3. Sivilstand og familiemønstre	
3.1. Sivilstand for personer 18 år og over, hele befolkningen. 1.1.2002. Absolutte tall og prosent.....	27
3.2. Sivilstand for personer 18 år og over, innvandrerbefolkningen. 1.1.2002. Absolutte tall og prosent	27
3.3. Personer 20 år og over i privathusholdninger. Andel som lever/ikke lever i par, etter innvandrerbefolkningens landbakgrunn. 3. november 2001. Prosent	28
3.4. Sivilstand etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn (utvalgte land). 18-23 år. 1.1.2002. Prosent.....	31
3.5. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn (verdensregioner). 1.1.2002.....	33
3.6. Prosentandeler som er gift, etter alder og kjønn og landbakgrunn (utvalgte land). 1.1.2002.....	34
3.7. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Pakistan. 1.1.2002.....	35
3.8. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Vietnam. 1.1.2002.....	36
3.9. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Tyrkia. 1.1.2002.....	36
3.10. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Marokko. 1.1.2002.....	37
3.11. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Sri Lanka. 1.1.2002	37
3.12. Prosentandeler som er ugift (aldri gift), etter alder og kjønn og landbakgrunn (utvalgte land). 1.1.2002.....	38
3.13. Prosentandeler som er skilt og gift, etter alder og kjønn og landbakgrunn (utvalgte land). 1.1.2002	39
4. Ekteskapsbestand	
4.1. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte menn 1.1.2002	42
4.2. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte menn. 1.1.2002. Prosent.....	43
4.3. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte kvinner 1.1.2002	44
4.4. Ekteskap mellom personer med og uten innvandringsbakgrunn/utenlandsk bakgrunn. 1.1.2002. Absolutte tall og prosent	44
4.5. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte kvinner 1.1.2002. Prosent.....	45
4.6. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion), bosatte kvinner og menn. 1.1.2002. Prosent.....	45
4.7. Ekteskap mellom personer uten innvandrings- grunn og innvandrere (største 30 grupper). 1.1.2002.....	46
4.8. Ekteskap etter mannens landbakgrunn og mannen bosatt i Norge (største 30 grupper). 1.1.2002.....	48
4.9. Ekteskap etter kvinnens landbakgrunn og kvinnen bosatt i Norge (største 30 grupper). 1.1.2002	49
4.10. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte menn (verdensregion). 1.1.1990.....	51
4.11. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte kvinner (verdensregion). 1.1.1990	51
4.12. Ekteskap mellom personer med og uten innvandringsbakgrunn. 1.1.1990. Absolutte tall og prosent	52
4.13. Ekteskap mellom personer uten innvandrings- grunn og innvandrere (største 30 grupper). 1.1.1990.....	52
4.14. Ekteskap etter mannens landbakgrunn og mannen bosatt i Norge (største 30 grupper). 1.1.1990.....	54
4.15. Ekteskap etter kvinnens landbakgrunn og kvinnen bosatt i Norge (største 30 grupper). 1.1.1990	56
5. Ekteskapsinngåelse	
5.1. Ekteskapsinngåelse etter ektefellenes innvandringsbakgrunn. 1990-2001.....	61
5.2. Ekteskapsinngåelse etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion). 2001	62
5.3. Ekteskapsinngåelse etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion). 1990	62
5.4. Ekteskapsinngåelse mellom norske menn og utenlandske kvinner. 1990-2001	64
5.5. Ekteskapsinngåelse mellom norske kvinner og utenlandske menn. 1990-2001	65
5.6. Ekteskapsinngåelse etter mannens landbakgrunn. 2001	67
5.7. Ekteskapsinngåelse etter mannens landbakgrunn. 1990	69
5.8. Ekteskapsinngåelse etter kvinnens landbakgrunn. 2001	71
5.9. Ekteskapsinngåelse etter kvinnens landbakgrunn. 1990.....	72
6. Ekteskapsinngåelser over grensene	
6.1. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Pakistan. 1996-2001.....	77
6.2. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. 1996-2001.....	77
6.3. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Irak. 1996-2001	78
6.4. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Tyrkia. 1996-2001	78
6.5. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Marokko. 1996-2001.....	79

6.6.	Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka. 1996-2001	79
6.7.	Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra India. 1996-2001	80
6.8.	Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Bosnia-Hercegovina. 1996-2001	80
6.9.	Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Somalia. 1996-2001	81
6.10.	Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Gambia. 1996-2001	81
6.11.	Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Filippinene. 1996-2001	81
6.12.	Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Thailand. 1996-2001	82
6.13.	Ekteskapsinngåelse blant bosatte innvandrere fra 12 utvalgte land etter ektefellens landbakgrunn og bosatt/ikke-bosatt. 1996-2001. Absolutte tall og prosent.....	83
6.14.	Ekteskapsinngåelse for bosatte innvandrere fra 10 utvalgte land etter ektefellens landbakgrunn og bosatt/ikke-bosatt. 1996-2001. Absolutte tall og prosent.....	83
6.14.	Ekteskapsinngåelse blant bosatte menn uten innvandrerbakgrunn og ikke-bosatte kvinner, etter kvinnens statsborgerskap. 1996-2001	84
6.15.	Ekteskapsinngåelse mellom bosatte kvinner uten innvandrerbakgrunn og ikke-bosatte menn. 1996-2001	84
6.16.	Ekteskapsinngåelse mellom norske menn uten innvandrerbakgrunn og utenlandske kvinner etter statsborgerskap og bosatt/ikke bosatt. 1996-2001	85
6.17.	Ekteskapsinngåelse mellom norske kvinner uten innvandrerbakgrunn og utenlandske menn etter mannens statsborgerskap og bosatt/ikke bosatt. 1996-2001	86

7. Skilsmisser

7.1.	Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. 1990-1999. Prosent.....	89
7.2.	Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. Utvalgte land. 1990-1999. Prosent	90
7.3.	Skilsmisser i ekteskap der begge eller en av ektefellene er norske. 1990-1999. Prosent.....	91
7.4.	Skilsmisser i ekteskap mellom norsk kvinne og norsk eller utenlandsk mann. 1990-1999. Prosent.....	91
7.5.	Skilsmisser i ekteskap mellom norsk kvinne og utenlandsk mann. Utvalgte land. 1990-1999. Prosent.....	92
7.6.	Skilsmisser i ekteskap mellom to innvandrere med forskjellig landbakgrunn. Verdensregion. 1990-1999. Prosent	93
7.7.	Skilsmisser i ekteskap mellom innvandrer bosatt i Norge og ikke-bosatt. Verdensregion. 1990-1999. Prosent ...	93

Vedleggstabeller

1.	Førstegenerasjonsinnvandrere etter tid bosatt i Norge og landbakgrunn. 1.1.2002	103
2.	Sivilstand for personer 18 år og over, etter grupper av landbakgrunn.1.2002. Absolutte tall og prosent	104
3.	Folkemengde, etter husholdningstype og innvandrerbefolkningens landbakgrunn. 3. november 2001. Prosent	105
4.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 1991	106
5.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 1992	106
6.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 1993	106
7.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 1994	107
8.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 1995	107
9.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 1996	107
10.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 1997	108
11.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 1998	108
12.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 1999	108
13.	Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn. 2000	109
14.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 1991	109
15.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 1992	110
16.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 1993	111
17.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 1994	112
18.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 1995	113
19.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 1996	114
20.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 1997	115
21.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 1998	116
22.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 1999	117
23.	Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn. 2000	118
24.	Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med europeisk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent	118
25.	Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med amerikansk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent	118
26.	Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med afrikansk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent	118
27.	Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med asiatisk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent.....	119
28.	Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med vietnamesisk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent ...	119
29.	Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med pakistansk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent.....	119

1. Innledning

Det finnes mange forestillinger om innvandrere i Norge, men nok ikke like mye kunnskap. Innvandrere er en del av det flerkulturelle Norge, et Norge som alle ikke vet like mye om, men som mange mener en hel del om. Vi håper at denne rapporten skal være et bidrag til en mer kunnskapsbasert tilnærming til et tema det ofte er fokus på.

Ekteskapspraksis i innvandrerbefolkningen har vært et aktuelt tema i media. Bildet folk sitter igjen med er som regel unyansert og bare et lite utsnitt av den store variasjonsbredden som finnes i ekteskapspraksis i og mellom ulike grupper. Atferden til noen få personer blir lett generalisert til et mønster som blir antatt å gjelde for en hel gruppe mennesker. Når det skjer noe blant innvandrere blir det ofte ikke tatt opp som en enkelt hendelse, men som et fenomen som gjelder for en hel gruppe. Hvis en *norsk* mann mishandler sin kone, blir det ikke stilt spørsmål ved gruppen "*norske* menns" holdninger til kvinner og ekteskapet. Men hvis en muslimsk mann gjør det samme blir det fort generalisert til et "innvandrerproblem", gjerne assosiert med tvangsekteskap, kvinneundertrykkelse, og uttrykk for gruppeadferd idet vi beskriver grupperes ekteskapsatferd og ekteskapsmønstre. Denne rapporten gir imidlertid ikke opplysninger om individuell adferd, men om gruppeadferd. Vi har prøvd å bryte ned i forhold til landbakgrunn, for å nyansere bildet til en viss grad. Vi har valgt å sette søkelys på de største gruppene, og å beskrive ekteskapsmønstret i og mellom disse gruppene. Det er likevel et generalisert bilde og det finnes mange individuelle forskjeller som vi ikke har mulighet til å studere mer i detalj innenfor en tilnærming som denne.

I denne rapporten skal vi se på ekteskapsmønstre for personer i ulike befolkningsgrupper. I Norge er det etter hvert blitt en del innvandrergrupper hvor det er mange som gifter seg innen gruppen, både blant de som er bosatt i Norge, og ekteskap mellom en som er bosatt i Norge og en i utlandet. I tillegg har det vært en økning av "blandingsekteskap" både innvandrere imellom, og mellom innvandrere og ikke-innvandrere. Økningen i blandingsekteskap antas å komme på grunn av særlig to forhold; store migrasjonsstrømmer og stor

interaksjon mellom ulike grupper på verdensbasis (Botelho 2002:1).

I denne rapporten skal vi forsøke å gi en oversikt over registrert ekteskapspraksis for noen grupper av innvandrere, og i hvilken grad det forekommer ekteskap på tvers av landbakgrunn. Vi skal også se på skilsmissefrekvensen for de forskjellige ekteskapene.

Innvandrerbefolkningen = personer med to utenlandsfødte foreldre

Statistisk sentralbyrå (SSB) definerer innvandrerbefolkningen som personer som enten selv har innvandret til Norge eller er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. Innvandrerbefolkningen deles inn i gruppene førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn og personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn er født i utlandet av foreldre som også er født i utlandet. De med en av foreldrene født i Norge inngår dermed ikke i innvandrerbefolkningen. Det samme gjelder de som er født i utlandet av norskfødte foreldre.

1.1. Statistikk er forenkling

Rapporten er basert på statistiske opplysninger. Statistikken gir oss noen få opplysninger om noen type hendelser og aspekter ved folks liv. Den gir oss et generalisert bilde, eller et oversiktsbilde, og ikke individuelle beskrivelser. Statistikken kan fortelle oss noe om hvordan folk handler i ulike situasjoner, men sier ikke i seg selv noe om hvorfor. Andre studier, som for eksempel antropologiske og sosiologiske, hvor en intervjuer enkeltpersoner, hvor en ser både på hva de gjør, hva de sier at de gjør, og hvorfor de gjør som de gjør, vil kunne være utfyllende. I en kompleks virkelighet, der de personlige erfaringene ikke er tilstrekkelig til å gi en full oversikt, blir statistikk og generelle oversikter viktigere. Den generaliserte kunnskapen byr på en del viktige innsikter. Gjennomsnitt og gruppeforskjeller kan hjelpe oss å få en oversikt over systematiske forskjeller. Det vil også ofte være lettere å følge personer over tid i statistikken, enn i feltstudier (i hvert fall i Norge, hvor vi har et godt utgangspunkt for å lage statistikk). Den generaliserte kunnskapen

statistikken gir kan med andre ord hjelpe oss til å ordne verden, basert på en type kunnskap og fakta.

Landbakgrunn

Vi grupperer innvandrerbefolkningen etter landbakgrunn. Landbakgrunn sier noe om eget og foreldres fødeland. Det er en statistikkvariabel som kan avledes fra opplysninger i befolkningsstatistikksystemet. Landbakgrunn som kjennetegn vil i en del tilfeller kunne gi oss en antydning om etnisitet, kulturell bakgrunn og religionstilknytning, men langt fra i alle tilfeller. Det er viktig å være klar over at det ikke er noe en til en forhold mellom landbakgrunn, religion og etnisitet. Selv om statsreligionen i Nepal er hindi, er langt fra alle nepalesere hinduer. De tilhører ulike etniske grupper og kan ha bakgrunn fra veldig forskjellige kulturtradisjoner, og være kristne, hinduer, buddhister og muslimer.

Landbakgrunn = Eget, mor eller fars fødeland

Vi har brukt opplysninger om landbakgrunn når det gjelder innvandrerbefolkningen. Innvandrerbefolkningen består, slik SSB definerer den, av personer med to utenlandsfødte foreldre. For førstegenerasjonsinnvandrere vil landbakgrunn være eget fødeland. For personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre vil landbakgrunn være bestemt av foreldrenes fødeland - og hvis det er forskjellig, mors fødeland. Personer utenfor innvandrerbefolkningen er her registrert med Norge som landbakgrunn.

Fordommer og forestillinger om ekteskapspraksis

Det hersker mange forestillinger om ekteskapspraksis i innvandrerbefolkningen, og mellom innvandrere og ikke-innvandrere. Eksempler kan være forestillinger som at:

- I enkelte innvandrergrupper giftes barna bort som "barnebruder" lenge før de er myndige.
- Innvandrere generelt gifter seg i ung alder.
- Spesielt gifter muslimske jenter seg i svært ung alder.
- Aldersforskjellen mellom ektefellene er større i innvandrer ekteskap enn i andre ekteskap.
- Innvandrere fra noen land gifter seg bare med personer fra eget land.
- Enkelte grupper henter et stort antall ektefeller fra hjemlandet.
- Mange innvandrere sender døtrene til sitt tidligere hjemland for å passe på at de ikke blir for *norske*, og vil at de skal gifte seg med en gutt/mann fra hjemlandet.
- Siden innvandrere stadig henter ektefeller i utlandet hindrer det integrasjon.
- De fleste muslimer praktiserer tvangsekteskap og arrangerte ekteskap.

- Det inngås en god del proforma-ekteskap, som går i oppløsning etter tre år, når innvandreren har fått oppholdstillatelse.
- Stadig flere *norske* menn henter bruder fra Østen og Øst-Europa.
- Aldersforskjellen er stor mellom de *norske* mennene og deres utenlandske koner
- Blandede ekteskap går oftere i oppløsning enn ekteskap der partnerne har samme bakgrunn

Vi skal i dette notatet se på noen av disse forholdene, og se om vi kan avlive eller bekrefte mytene eller forestillingene.

1.2. Kulturforskjeller og ekteskapets rolle

Mennesker er av natur sosiale vesener. Men den sosiale organiseringen kan ta ulike former og operere etter ulike prinsipper fra samfunn til samfunn. Slektskap er et grunnleggende aspekt ved sosial organisasjon. Mennesker trenger å samarbeide om oppgaver. Samarbeid og samhandling er en forutsetning i ethvert samfunn. Vi knytter til oss andre personer, vi skiller mellom nære og fjerne slektninger og venner, de som er i den innerste sirkelen, de vi kan stole på osv. Vi bygger relasjoner og investerer i dem. Hvem er det så en knytter til seg? En bygger gjensidig forpliktende relasjoner gjennom ytelser og motytelser. Parforhold mellom mann og kvinne er sentralt i alle samfunn, men måtene en knytter relasjoner, hvilken betydning relasjonene har, og rollene en har i forholdet varierer fra samfunn til samfunn, fra miljø til miljø, generasjoner til generasjon, og fra parforhold til parforhold.

I det *norske* samfunnet¹ er mange viktige samfunnsarenaer regulert gjennom lover, regler og normer. Vi samhandler i komplekse relasjoner, mye gjennom upersonlig markedsbytte, hvor vi ofte ikke kjenner de vi samhandler med. Forpliktelsen opphører i det ytelsen og motytelsen er utført. Etter at handelen er avsluttet, er relasjonen igjen relativt uforpliktende. I mange situasjoner unngår vi forpliktende relasjoner, og avslutter handelen der og da, uten forsinket gjensidighet. Vi kjøper barnehagetjenester, eldreomsorg og mange andre tjenester i stedet for å bytte tjenester med venner og familie. I mindre komplekse og mer tradisjonelle samfunn, har slektskap langt større betydning enn det som er vanlig i det *norske* samfunnet. Slektskapsrelasjoner og familie er viktig i forhold til omsorgsarbeid, besteforeldre passer barnebarn, barn og barnebarn tar seg av foreldrene når de blir gamle osv. Slektskapsnettverket kan ha betydning i jobbsammenheng, ofte i form av familieforetak. Kunnskapen går i arv og ikke nødvendigvis gjennom etablerte utdanningsinstitusjoner. I det *norske* samfunnet er mange av disse oppgavene institusjonalisert gjennom andre sosiale institusjoner enn ekteskapet og familienettverket.

¹ Å snakke om det "norske samfunnet" representerer en reifisering og en generalisering. Det er heller ikke konstant og ensartet. Verdier og normer er forskjellig distribuert blant ulike grupper som bor i Norge.

"I de aller fleste ikke-industrialiserte samfunn er slekt-skap den viktigste sosiale institusjonen overhodet. Uten sine slektninger står man ribbet og naken i verden. Familien sørger for livsopphold og karrieren, for at man får en ektefelle, for at man blir husket når man dør, for beskyttelse mot fiender og for ens tilhørighet og sosiale identitet." (Hylland-Eriksen 1993:97) Ekteskapsinngåelsen er ofte sentral i forhold til rettigheter og plikter, og overføring av verdier i form av brudepris og medgifte. Familien og ekteskapet er en grunnleggende byggesten i samfunnet, og fungerer som et slags "sosialt lim". I kapittel 3 skal vi se nærmere på familie- og husholdsstruktur, og blant annet se at ikke-vestlige innvandrere i mye større grad enn resten av befolkningen lever i større husholdninger og flerfamiliehus-holdninger. Dermed er ekteskapsinngåelsen ofte ikke bare et anliggende for de to personene som gifter seg, men også for storfamilien, også for en del ikke-vestlige innvandrere i Norge. Dette forholdet til slekt-skap, at det er svært sentralt og viktig, tar mange innvandrere med seg til Norge, og mye av ekteskapsatferden må ses i forhold til denne bakgrunnen.

I det *norske* samfunnet har ekteskapet fått mindre betydning som sosial institusjon. Nygifte eller ny-etablert par stifter som regel eget hushold i egen bolig. Venner er blitt viktigere. Samboerskap er blitt rettslig mer likestilt med ekteskap, og arv og overføringer er regulert av et omfattende lovverk. Det samme er forholdet til barna. Vi skal trekke inn data om sam-boerskap, som vil bidra til å belyse forhold rundt pardannelse blant mange *nordmenn*, og i stor grad innvandrere fra andre land i Norden og til dels fra Vest-Europa.

Kultur og ekteskapstradisjoner er ikke statiske

Ekteskapet kan tillegges forskjellige funksjoner eller roller i ulike kulturer. Kultur er meningssystemer, ikke avgrensede helheter. Det er ikke slik at personer fra Pakistan eller Norge tilhører en sånn eller sånn kultur. Hylland-Eriksen definerer kultur på denne måten: "Det systemet av felles oppfatninger og væremåter som en aktør har tilegnet seg som medlem av et samfunn" (Hylland-Eriksen 1993:94). Kultur er ulikt distribuert i forskjellige grupper i forskjellige samfunn, både i Norge og i andre land. En finner ulike religioner, ulike "klasser", og innslag av bykultur, bondekultur, industri-arbeiderkultur, bedriftskultur osv. Kultur er ikke statisk, men forandrer seg hele tiden. Det er lettere å tenke på kultur i strømmer, heller enn som lukkede enheter.

Ekteskapspraksis tar form innenfor slike "strømmer" av oppfatninger, normer og meningssystemer. Ekteskapet tillegges ulik verdi og funksjon. Det tar form innenfor mønstre av sosiale relasjoner, gruppetilhørighet, politikk, forplantning, omsorg og kjærlighetsbilder. Ekteskapet, og relativt sett stabile pardannelser, bidrar

til å skape sosial stabilitet, gjennom etablering av familiebånd og relasjoner. Det representerer et system for overføring av materielle verdier, forpliktelser, omsorgsforpliktelser, rettigheter til barn og så videre. Som regel innebærer ekteskapet noe også for andre enn akkurat de to personene som inngår ekteskap. Ekteskapet har blitt - og blir nok fremdeles tildels sett på som en ramme for kontroll av kvinners seksualitet. Ifølge Hylland-Eriksen er det på verdensbasis sjelden at romantisk og gjensidig kjærlighet regnes som et viktig aspekt ved ekteskap (Hylland-Eriksen 1993:113), og det er vanlig at ekteskapet betraktes som en relasjon mellom grupper, og ikke mellom individer.

Kulturforskjeller og ekteskapets ulik funksjon i ulike samfunn og miljøer er viktige elementer å ha i tankene når vi ser på ekteskapsmønstre og praksis blant ulike innvandrergupper i Norge.

Endogami/eksogami

"Nå finnes det samfunn som foreskriver eller anbefaler sine medlemmer å gifte seg med sine slektninger, om ikke med de aller nærmeste. En slik praksis omtales som endogami; man gifter seg innen gruppen" (Hylland Eriksen 1993:100).

Endogami innebærer at en gifter seg innen gruppen, og eksogami altså at en gifter seg utenfor gruppen. Hva som defineres som "gruppen" kan variere. I denne rapporten skal vi snakke om endogami i de tilfellene to med samme landbakgrunn gifter seg med hverandre, selv om dette i realiteten kan bety at de kan ha forskjellig etnisk bakgrunn.

1.3. Tvangsekteskap - Arrangerte ekteskap - "Love marriage"

Dette prosjektet er utarbeidet utelukkende på grunnlag av data fra registre og dermed formell registrering av ekteskapsinngåelse og oppløsning. Vi har ikke andre kontekstuelle opplysninger om ekteskapsinngåelsene enn data fra registre, og derfor heller ikke mulighet til å si noe om hvorvidt det har vært tvang i bildet, eller hvorvidt ekteskapene er arrangert eller ikke. Registerdata sier ingenting om innslag av tvang, arrangement eller kjærlighet i ekteskapene.

Skal en si noe om innslag av tvang, arrangement og kjærlighet må en benytte andre tilnæringsmåter.

I vesten har mange en forestilling om at et godt ekteskap skal være bygget på kjærlighet. I noen land vil det være en vanlig oppfatning at et godt ekteskap er bygget på fornuft - og at kjærlighet er noe som kommer etter hvert. Vi har som sagt ikke noen forutsetning for å si noe om innslaget av kjærlighet i ekteskapene, verken i ekteskap mellom *norske* menn og utenlandske kvinner, eller i ekteskap mellom to innvandrere med bakgrunn fra samme land.

Innslaget av tvang, arrangement og kjærlighet er vanskelig å måle. Det er mange grader av selvbestemmelse, og ulike arrangement der foreldre og de som skal gifte seg er aktive i forskjellig grad. Thorbjørnsrud deler inn i tre ulike nivåer for selvbestemmelse i ekteskapsinngåelsen (Thorbjørnsrud 2001):

1. Sønner/døtres rett til å gi eller holde tilbake sitt frivillige samtykke
2. Deres rett til selv å velge en som foreldrene aksepterer
3. Deres rett til å velge en partner som foreldrene ikke aksepterer

"...Alternativ 3 bryter ikke bare med de sosiale og økonomiske prinsipper som tradisjonelt har regulert familielivet, men også ofte med de sentrale religiøse idealene. Det er sannsynligvis i slike tilfeller en finner de vanskeligste konfliktene." (2001:7).

Når vi presenterer tall og viser hvor stor andel f.eks. pakistanere som gifter seg med ektefeller med samme landbakgrunn, og gjerne bosatt i Pakistan, må en være forsiktig med å trekke slutninger om hvorvidt det er snakk om tvangsekteskap. Disse dataene sier som sagt ikke noe om innslag av tvang eller arrangement. En skal være forsiktig med å generalisere en praksis til å gjelde for en hel gruppe som har bakgrunn fra ett eller flere land. Selv om en kan påvise enkelttilfeller av tvang innenfor en gruppe, er det i seg selv ikke grunnlag for å slutte at hele gruppens ekteskapsmønster er preget av tvang.

I denne rapporten tegner vi opp det store bildet, eller forekomsten av ekteskap etter landbakgrunn. Det er viktig å ha det store mønsteret som bakgrunnsbilde i diskusjonen om tvangsekteskap. Skal en si noe om utbredelse av tvangsekteskap må en prøve å se på hvert enkelt ekteskap og finne ut om det er tvang i bildet. Deretter må en prøve å finne ut hvor utbredt det er, og hvordan disse tilfellene relaterer seg til det store mønsteret av ekteskap som beskrives her.

1.4. Datagrunnlag og metode

Analyser av ekteskapsmønstre og forekomst av blandingssekteskap (her definert som ekteskap mellom to med forskjellig landbakgrunn) har blitt gjort ved ulike tilnæringsmåter. Tilnæringsmåten og metoden (andeler, prosenter, indekser, tidsserieanalyser osv), er ofte bestemt av tilgangen på data (Botelho 2002:5). Dette prosjektet føyer seg ikke inn i en spesiell metodetradisjon eller teoretisk retning. Det er i første rekke deskriptivt prosjekt, hvor de empiriske faktaene er basert på statistikk og blir beskrevet og fremstilt ved hjelp av enkle figurer og tabeller. Det er ikke gjort noen egen datainnsamling i forbindelse med denne studien. Det er et rent kvantitativt prosjekt basert utelukkende på registerdata.

Norge har en unik datasituasjon. Det finnes en rekke offentlige registre som SSB, under strenge regler, kan bruke til statistikkformål. I SSB er det en befolkningsdatabase, basert på folkeregisteret, hvor det blant annet finnes opplysninger om fødeland, eget og foreldrenes. I mange andre land blir en nødt til å gjøre analyser på grunnlag av statsborgerskap. Ved å ta utgangspunkt i statsborgerskap får en ikke med de tilfeller hvor personer med utenlandsk bakgrunn har skiftet statsborgerskap. Fødeland er en variabel som ikke forandrer seg. Det er med utgangspunkt i eget og foreldres fødeland vi har gjort denne studien (se avsnitt om landbakgrunn).

I dette prosjektet ser vi på ekteskapsinngåelse som blir registrert i Norge. Dersom en person som har vært bosatt i Norge flytter til utlandet, og gifter seg der, uten å registrere ekteskapsinngåelsen i Norge fanges det ikke opp i denne studien. Vi kan ikke si noe om hvor mange ekteskap dette dreier seg om, men vi har grunn til å tro at de aller fleste ekteskap vil bli registrert, før eller siden. Registrering av ekteskapet i Norge representerer en mulighet for å komme med ektefellen til Norge. Registrering av ekteskapsinngåelsen og registrering av bosted ved ekteskapsinngåelsen står sentralt i kapittel 6 hvor vi ser spesielt på ekteskap mellom bosatte og ikke-bosatte personer.

Vi snakker som sagt om "grupper" med ulik landbakgrunn vel vitende om at dette er en forenkling og at det er til dels store kulturelle forskjeller blant folk med samme landbakgrunn, og at det kan være relativt like grupper på tvers av landbakgrunn. Vi har ikke satt som noe kriterium at de med samme landbakgrunn nødvendigvis trenger "å føle" seg som medlem av en gruppe. Landbakgrunn er brukt som et endimensjonalt statistisk kjennetegn, og er uavhengig av individ- og gruppeidentitet og tilhørighet.

Datakilder og datasvakheter

Rapporten er i basert på statistikk som bygger på folkeregisteropplysninger og data fra Folke- og boligtellingsen i 2001.

Etter 1946 har det i hver enkelt kommune vært et lokalt folkeregister som skal føre register over alle bosatte i kommunen i samsvar med lov om folkeregistrering og forskrifter til loven. Folkeregistrene får meldinger om fødsler, dødsfall, giftermål, skilsmisser, flyttinger med videre fra ulike kilder. Melding om ekteskapsinngåelse sendes fra vigselmannen til det lokale folkeregisteret. Meldinger som mottas om ekteskap inngått i utlandet av personer bosatt i Norge, blir også tatt med.

Oppdateringene i Det sentrale folkeregister (DSF) gjøres delvis ved de lokale folkeregisterkontorene, som er knyttet til registerbasen (DSF) via terminaler, delvis sentralt i Skattedirektoratet. Grunnlaget for

statistikken over endringer i befolkningen er elektroniske kopier til Statistisk sentralbyrå av alle slike meldinger som oppdaterer registeret. Meldingene oppdaterer dessuten en egen befolkningsdatabase i Statistisk sentralbyrå utviklet for statistikkformål. Denne befolkningsbasen danner grunnlaget for statistikken over befolkningens sammensetning og befolkningsendringer.

Mer detaljerte opplysninger om hvilken bearbeiding av data og kontroller som foretas er gitt i siste publiserte dokumentasjon; Brørs et al (2000): "Dokumentasjon av BESYS-befolkningsstatistikksystemet.

Befolkningsendringer i 1998 og befolkningsbasen (BEBAS) 1. januar 2000", Notater 2000/24
http://www.ssb.no/emner/02/90/notat_200024/notat_200024.pdf

En del feil ved innsamling og bearbeiding av dataene er uunngåelig. Det kan være kodefeil, revisjonsfeil, feil i databehandlingen etc. Det er utført et omfattende arbeid for å minimalisere disse feilene, og SSB anser disse feiltypene for å være relativt ubetydelige. Kvaliteten på datagrunnlaget fra Det sentrale folkeregister er generelt svært god for statistiske formål. Et forhold som kan være aktuelt er likevel forsinkede meldinger. Forsinkede meldinger medfører at hendelser telles med i feil kalenderår. Dette blir mindre problematisk når tall for flere år summeres.

I 2003 ble variabelen *landbakgrunn* gjennomgått med tanke på nye land i for eksempel tidligere Jugoslavia. Resultatet av operasjonen er at fødeland (og dermed også landbakgrunn) nå bare har någjeldende verdier, og at fordelingen mellom enkelte land er blitt riktigere. Sovjetunionen, Tsjekkoslovakia og samlekodene er forsvunnet. Personer fra det tidligere Jugoslavia er fordelt på de nye landene, og tilsvarende er gjort for Etiopia/Eritrea og Israel/Det palestinske området. Data i denne rapporten bygger imidlertid på data fra før denne gjennomgangen. I noen tilfelle vil det kunne se ut som om noen er fra forskjellige land (naboland) uten at det nødvendigvis er helt reelt.

Det er noen usikkerhetsmomenter knyttet til filene med data om registrerte ekteskap. Fra tid til annen kommer det skilsmissemelding for ekteskap det ikke er registrert vigselmelding for. Ekteskap for to utlendinger som gifter seg i utlandet får vi ikke nødvendigvis vigselmelding for, og i del tilfeller får vi meldingen lenge etter at vigselen ha funnet sted. Det har vært noen tilfeller der det høre forekommet dubletter på grunn av feil fødselsnummer og datoer. Med nyankomne innvandrere og ikke-bosatte vil det være problemer i forhold til fødselsnummer, og en del etterslep i registreringene. Noen vigselmeldinger fra 1998 og tidligere har forsvunnet på grunn av feil i annulleringsprosedyrene. Fra 1995 er oppdateringene

sikrere og det er bedre samsvar mellom endringsfiler og situasjonsfilene.

Data om samboerskap er hentet fra Folke- og bolig tellingen i 2001. SSB gjennomførte 3. november 2001 en folke- og bolig telling i Norge (FoB2001). Hensikten med denne landsomfattende tellingen var å beskrive hvordan folk bor i Norge, og å gi informasjon om befolkningssammensetning og levekår i det norske samfunnet. I FoB2001 blir opplysningene hentet inn både fra registre og ved hjelp av spørreskjema. Data fra tellingen blir også benyttet til å supplere og oppdatere Det sentrale folkeregistret (Folkeregisteret). Folke- og bolig tellingen 2001 omfatter alle personer, også utenlandske statsborgere, som ifølge Folkeregisteret var bosatt i Norge på tellingstidspunktet 3. november 2001.

Tallene vil være usikre av flere årsaker. Vi regner med fem hovedgrupper av feilkilder: frafallsfeil, målefeil, bearbeidingsfeil, registerfeil og modellfeil. I forbindelse med Folke- og bolig tellingen er det frafallsfeil som utgjør det viktigste usikkerhetsmomentet. Frafaller medfører ikke feil på tallene for ektepar, registrerte partnere eller samboere med felles barn. Vi må imidlertid regne med at vi har fått for mange aleneboende og mor/far med barn siden en del av disse antakelig skulle vært slått sammen i større husholdninger til samboere uten felles barn. Det betyr også at tallet på samboere har blitt for lite. Disse feilene er antakelig ikke store og betyr lite for tolkningen av tallene og sammenlikningen med annen statistikk.

Avgrensning

Vi har valgt å se utelukkende på *ekteskap* mellom kvinner og menn, og har ikke gått inn på partnerskap. Det er gjort både av hensyn til prosjektets ressursmessige avgrensning, og fordi partnerskap i utgangspunktet er svært lite utbredt. Det årlige tallet på inngåtte partnerskap representerer langt under en prosent av ekteskapsinngåelsene, og de er relativt lite relevante i forhold til det innvandrerperspektivet denne rapporten har.

1.5. Disposisjon

Kapittel 1 inneholder en redegjørelse for noen metodiske forhold og en begynnende problematisering.

Kapittel 2 gir en del bakgrunnsinformasjon om innvandrerbefolkningen i Norge. Hvilke land kommer innvandrere i Norge fra, hvor lenge har de bodd i Norge, og hvor mange er født i Norge med to utenlandsfødte foreldre? Vi ser på innvandrerbefolkningens sammensetning i forhold til landbakgrunn, kjønn og alder. Det gir oss en bakgrunn for å forstå ekteskaps sammensetningen i de ulike gruppene, og hvem (kvinner og menn) som er i en alder der ekteskapsinngåelse er aktuelt.

Kapittel 3 gir en oversikt over sivilstand for forskjellige grupper i Norge. Vi ser på hvor store andeler som er gift i de forskjellige aldersgruppene, alt etter hvilke land innvandrerne kommer fra. I noen grupper er samboerskap mer utbredt enn i andre. En oversikt over samboerskap og forskjellig husholdssammensetning gir oss derfor et mer nyansert bilde av pardannelse, spesielt blant yngre.

I kapittel 4 beskrives bestanden av alle bestående ekteskap i Norge per 1.1. 2002 og per 1.1.1990. Vi ser på innslaget av ekteskap mellom to innvandrere, ekteskap mellom innvandrer og person uten innvandringsbakgrunn², og mellom to uten innvandringsbakgrunn. Vi ser på bestanden av "blandingsekteskap" (ekteskap mellom personer med forskjellig landbakgrunn), og hvilken landbakgrunn som oftest forekommer i slike ekteskap i 1990 og 2002.

I kapittel 5 ser vi på ekteskapsinngåelser som har funnet sted i perioden 1990 til 2001. Vi skal se at ekteskap mellom to innvandrere og ekteskap mellom en med og en uten innvandringsbakgrunn utgjør en stadig større andel av ekteskapsinngåelsene. Vi ser hvilke grupper dette gjelder for.

I kapittel 6 ser vi på omfanget av "henteekteskap" (ekteskap der en som er bosatt i Norge finner ektefelle som ved ekteskapsinngåelsen er bosatt i utlandet) for personer utenfor innvandrerbefolkningen og ulike grupper av innvandrere.

I kapittel 7 ser vi på skilsmisser i forhold til ektefellenes landbakgrunn og ekteskapets varighet.

I kapittel 8 gis det en oppsummering av noen av hovedfunnene i rapporten. Kapitlet gir en kort diskusjon og refleksjon rundt noen av funnene i rapporten, forholdet mellom ekteskapspraksis og innvandring, og utfordringer i forhold til integrasjon. Det må igjen likevel understrekes at rapporten i hovedsak er beskrivende, ikke fortolkende og diskuterende.

² Vi har betenkeligheter med å bruke betegnelsen "nordmenn" og "norske" om personer utenfor innvandrerbefolkningen. Betegnelsene kan virke ekskluderende i forhold til innvandrerbefolkningen, siden innvandrere selvsagt også kan være nordmenn, rent juridisk i forhold til statsborgerskap, fordi de kan være født i Norge, og gjennom følelsen av tilhørighet. Noen ganger vil vi likevel bruke begrepene "norske" og "nordmenn" om de med Norge som landbakgrunn, i mangel av bedre betegnelser, og for å gjøre formuleringene enklere.

2. Innvandrerbefolkningen i Norge - hvem er det?

- Hvem er innvandrere i Norge?
- Hvor mange er det?
- Hvor kommer de fra?
- Hvor lenge har de bodd i Norge?
- Hvor mange har kommet som flyktninger?
- Består innvandrerbefolkningen av familier eller mest unge menn?

I dette kapitlet ser vi nærmere på grupper av innvandrere etter landbakgrunn, og på fordelingen etter alder og kjønn, botid i Norge, familiesammensetning og sivilstand. Sammensetningen av personer med hensyn til landbakgrunn, botid, alder, kjønn og familieforhold i innvandrerbefolkningen henger tett sammen med hva slags ekteskapsmønstre en finner i de ulike gruppene.

For en del migranter er selve ekteskaps-etableringen den viktigste grunnen til at de flytter til et annet land. For andre er ekteskap en sekundærgrunn, ved at de flytter for å følge eller å bli gjenforent med en ektefelle som tidligere har flyttet av andre grunner. For en siste gruppe er vandringsen ikke en følge av ekteskap i det hele tatt. I praksis er det ikke klare skiller mellom disse kategoriene, men at det er sammenheng mellom migrasjon og ekteskap er tydelig. Generelt vil det være viktig for ekteskaps-sammensetningen om folk innvandrer like før den viktige etableringsfasen i 20-30-årsalderen, eller om de innvandrer like etter (Vassenden 1997:70-71).

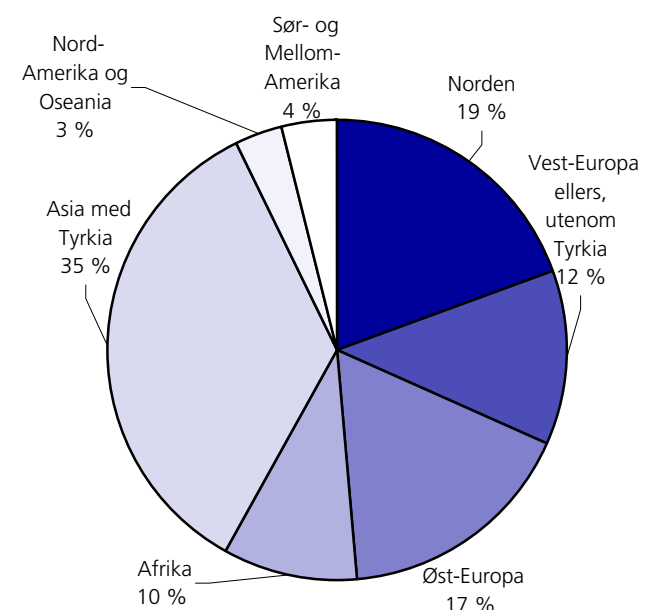
Innvandrerbefolkningen, slik SSB definerer den (personer med to utenlandsfødte foreldre), bestod av 310 000 personer per 1.1.2002. Ca. 50 000 av disse er personer som er født i Norge, og har to utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre. De resterende 260 000 personene har selv innvandret til Norge fra ulike deler av verden. Dersom vi ser på landbakgrunnen (eget eller mors og fars fødeland) for de som selv har innvandret til Norge, og grupperer i forhold til verdensregion, ser vi at knapt halvparten kommer fra andre land i Europa (utenom Tyrkia), og den andre halvparten fra andre verdensdeler. 19 prosent kommer fra andre land i Norden, 12 prosent fra andre land i Vest-Europa og 17 prosent fra Øst-

Europa. 35 prosent kommer fra Asia (inklusive Tyrkia) og 10 prosent fra Afrika (figur 2.1). For mer utfyllende informasjon om innvandrerbefolkningen i Norge se Lie 2002a, Østby 2002, og Byberg 2002.

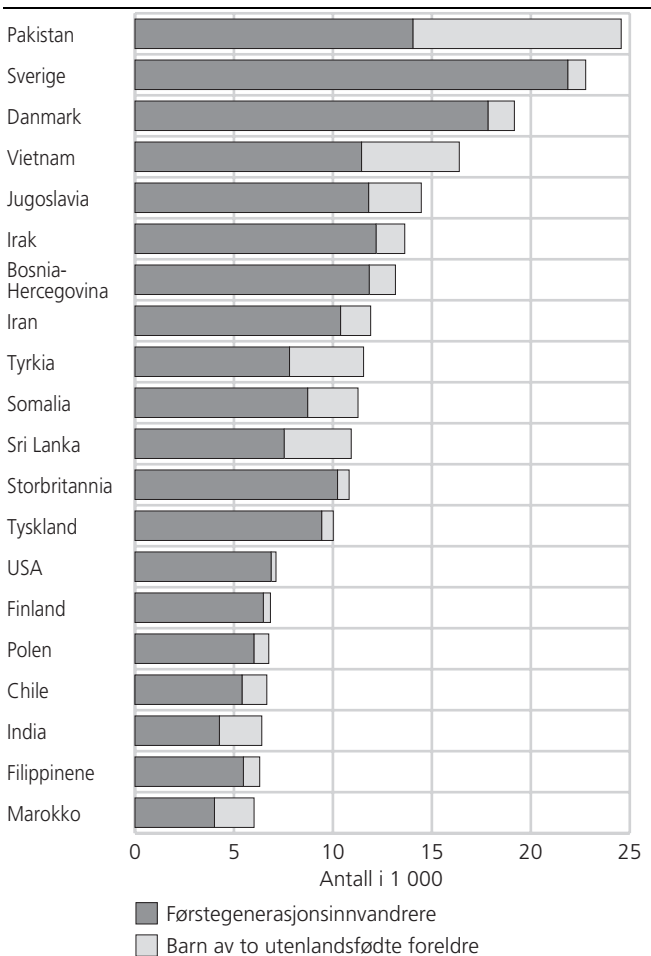
Den største gruppen i innvandrerbefolkningen har landbakgrunn fra Pakistan. Det er også blant personer med bakgrunn fra Pakistan at vi finner den største gruppen av personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre. Den nest største og tredje største gruppen er fra våre naboland, Sverige og Danmark. Deretter følger innvandrere fra Vietnam og Jugoslavia. Figur 2.2 viser de 20 største gruppene i innvandrerbefolkningen.

Det er 17 090 personer bosatt i Norge som er født i utlandet med en utenlandsk og en norskfødt forelder, og 112 200 personer som er født i Norge med en *norsk* og en utenlandsfødt forelder. Disse personene kommer ikke med i innvandrerbefolkningen slik SSB definerer den.

Figur 2.1. Førstegenerasjonsinnvandrere etter landbakgrunn (verdensregion). 1.1.2002

Figur 2.2. Innvandrerbefolkningen. De 20 største gruppene, etter landbakgrunn¹ og innvandringskategori. 1.1.2002

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen

2.1. En tredjedel har bodd i Norge under fem år

Hvor lenge en har bodd i Norge, og om en eventuelt er født i Norge, vil kunne ha betydning for valg av ektefelle. I vedleggstabell 1 kan du se hvor lang botid i Norge de ulike gruppene av førstegenerasjonsinnvandrere har. Av 260 000 førstegenerasjonsinnvandrere har 30 prosent bodd i Norge i 15 år eller mer. 36 prosent har bodd i Norge fra fem til femten år, og 34 prosent har en botid på under fem år. Det er store forskjeller i hvor lenge de ulike innvandrergруппene har bodd i landet når en ser det i forhold til landbakgrunn.

Av de største gruppene (landbakgrunn) er det særlig store andeler med lang botid (15 år og over) blant de med landbakgrunn fra Danmark (62 prosent) og en del andre vestlige land, og dessuten (nevnt i rekkefølge etter størrelsen på gruppen) Pakistan (53), Vietnam (42), India (53), Tyrkia (33), Polen (38), Filippinene (30), Marokko (37) og Ungarn (67). Blant andre store grupper er det så å si ingen med så lang botid. Blant innvandrere fra Irak (0 prosent), Bosnia-Hercegovina (1), Iran (6), Somalia (1), Russland (3) og Afghanistan (2 prosent) er det svært få med lang botid i Norge,

både fordi noen av landene er nye, og fordi noen er nye i norsk innvandringsammenheng.

Blant de gruppene hvor en spesielt stor andel er nyankomne (botid 0-5 år) kan vi nevne innvandrere fra Irak (med 76 prosent), Somalia (58), Russland (72), Thailand (46) og Romania (46). I absolutte tall er det kommet flest med landbakgrunn fra Irak (9 300), Sverige (9 100), Somalia (5 100) og Jugoslavia (4 100) i løpet av de siste fem årene - og som fortsatt bor i Norge (mange flere har kommet fra Sverige, men flyttet igjen). Ellers kan det nevnes at blant personer fra Bosnia-Hercegovina har 87 prosent botid i Norge på 5-10 år, og blant personer fra Chile har 61 prosent en botid på 10-15 år.

2.2. Halvparten av ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere har kommet som flyktninger

Innvandringsgrunnen har også mye å si for ekteskapsmønsteret, og det er ofte en direkte sammenheng. Noen kommer til Norge nettopp for å gifte seg med en som bor i Norge, enten med en person uten innvandringsbakgrunn, eller en som selv har innvandret, eller er født i Norge av utenlandsfødte foreldre. Noen kommer av fluktgrunner, alene eller med familie, og andre for å arbeide eller studere.

Innvandringsgrunn

SSB utarbeider oversikt over antall bosatte personer som en gang har kommet til Norge som flyktning eller ved familiegjenforening til en flyktning. Opplysningene er basert på en samkjøring mellom data fra SSBs befolkningsstatistikksystem og Utlendingsdirektoratets registre (Flyktningregisteret).

SSB utarbeider en variabel som heter *forenklet innvandringsgrunn*. Dette er en variabel som bygger på data fra Utlendingsdirektoratet, hvor flukt har vært årsaken til søknad og innvilgelse av opphold. Det skilles mellom hovedperson flyktning, og familietilknyttet til flyktning. Utover dette lager ikke SSB statistikk med opplysninger om innvandrings- og oppholdsgrunn.

For hver fjerde flyktning kommer det en på familiegjenforening

Er det slik at flyktninger i første rekke er enslige menn, og at kvinnene kommer senere gjennom familiegjenforening? Kommer det mange flyktninger som enslige menn i ung alder, er det naturlig at en del vil finne seg ektefeller i Norge eller fra hjemlandet. Kommer flyktningene som familier vil ekteskapsmønsteret være annerledes. Av 84 000 flyktninger i Norge (per 1. januar 2001), har rundt 66 000 kommet som hovedperson flyktning og 18 000 gjennom familiegjenforening med flyktninger. Det si at for hver fjerde *hovedperson* flyktning kommer det *en* til gjennom familiegjenforening.

Flyktningbefolkningen består av 48 200 menn og 35 800 kvinner. Det er en klar overvekt av menn i alderen 25-40 år. Det er særlig blant flyktninger fra Irak, Iran og Sri Lanka at det er flere menn enn kvinner.

Flertallet av de kvinnelige flyktningene har kommet som *hovedperson* flyktning, og dermed ikke i forbindelse med familiejenforening med menn som har kommet som flyktninger. To av tre av de kvinnelige flyktningene har kommet som hovedperson flyktning, og bare en av tre har kommet gjennom familiejenforening med en flyktning (34 prosent). Blant alle de kvinnelige flyktningene fikk 34 prosent opphold på humanitært grunnlag og 15 prosent kom som overføringsflyktninger. 17 prosent hadde annen eller uspesifisert fluktgrunn.

2.3. Alder og kjønn

Innvandrerbefolkningen, og særlig flyktningbefolkningen er yngre enn gjennomsnittet i resten av befolkningen. Det vil derfor være en større andel som er i en fase med pardannelse og familieetablering. Det er viktig å se på sammensetningen med hensyn til alder og kjønn i grupper med ulik landbakgrunn, for å forstå ekteskapsmønsteret i de ulike gruppene. Noen kommer nettopp gjennom ekteskap, og det vil være en nær sammenheng mellom ekteskapsinngåelse og befolkningsammensetningen for noen av gruppene.

I dette kapittelet har vi derfor tatt med en rekke figurer som viser befolkningspyramider for ulike befolkningsgrupper; for innvandrerbefolkningen for en rekke grupper med ulik landbakgrunn. Vi har valgt ut de største gruppene, og tatt med grupper hvor befolkningsmønsteret er annerledes enn det vi finner for den

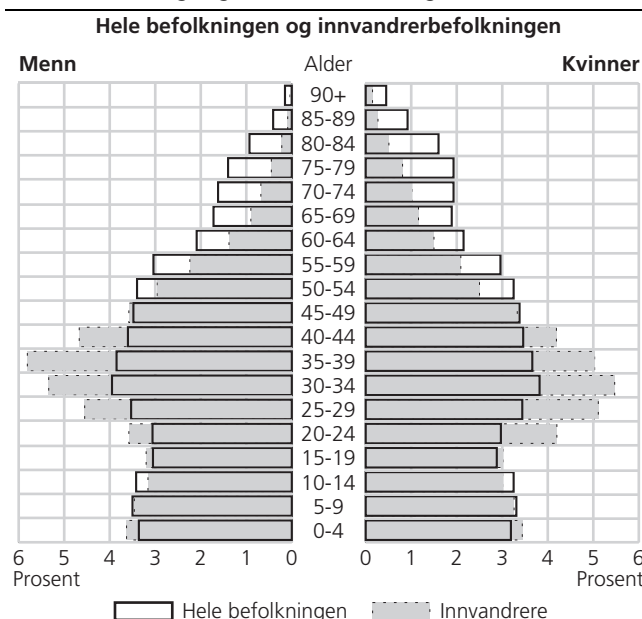
samlede befolkningen i Norge. I figur 2.3 fremgår det hvor ulik kjønn- og alderssammensetningen for hele befolkningen i Norge er sammenliknet med innvandrerbefolkningen i Norge. Det er lik andel barn og unge, men i innvandrerbefolkningen er det forholdsvis flere i alderen 20-44 år, er det forholdsvis færre over 50.

Figur 2.5 viser alders- og kjønnsammensetningen for personer som har kommet til Norge som flyktninger, enten som *hovedperson* eller familiejenforent med en flyktning. Det er en betydelig overvekt av menn i alderen 30-44 år. Barn flyktninger har fått etter at de kom til Norge er ikke med i disse tallene. Halvparten av flyktningene er mellom 20 og 39 år gamle. I befolkningen for øvrig er 28 prosent mellom 20 og 39 år. I flyktningbefolkningen er det heller ikke så mange gamle. I hele befolkningen i Norge er 14 prosent er 67 år og eldre. I flyktningbefolkningen er bare 2 prosent 67 år og eldre. Sammenlikner vi befolkningspyramiden i figur 2.5 med befolkningspyramiden som viser hele befolkningen i figur 2.3 ser vi at bildet er veldig forskjellig.

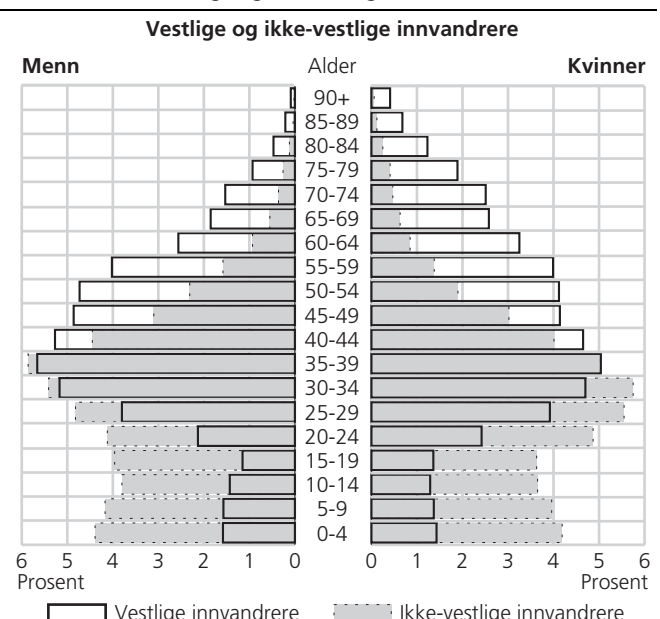
Figur 2.6 viser sammensetningen i alder og kjønn i innvandrerbefolkningen, fordelt på førstegenerasjonsinnvandrere og personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre. Det fremgår av figuren at de fleste som er født i Norge er svært unge. 87 prosent er under 20 år. Flertallet er med andre ord i en alder hvor ekteskap enda er en uaktuell problemstilling.

Ser vi på førstegenerasjonsinnvandrere er de fleste unge voksne. Det er forholdsvis færre gamle og færre unge enn det en finner i hele befolkningen.

Figur 2.3. Befolkningspyramide for hele befolkningen i Norge og innvandrebevolknigen. 1.1.2002

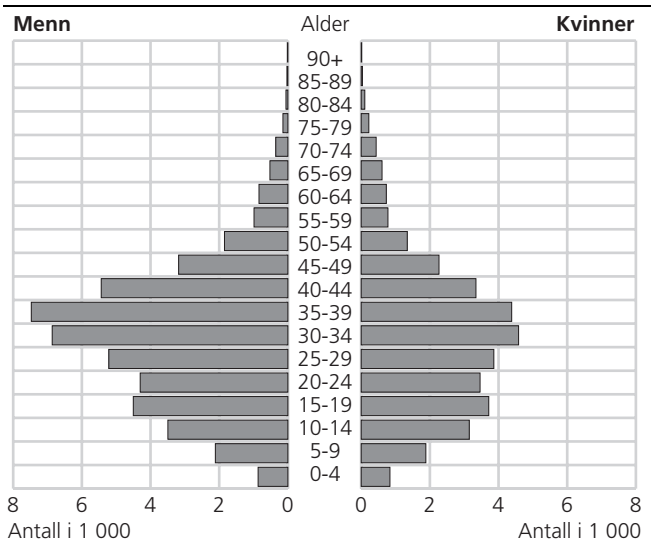

Figur 2.4. Befolkningspyramide for innvandrere fra vestlige og ikke-vestlige land. 1.1.2002

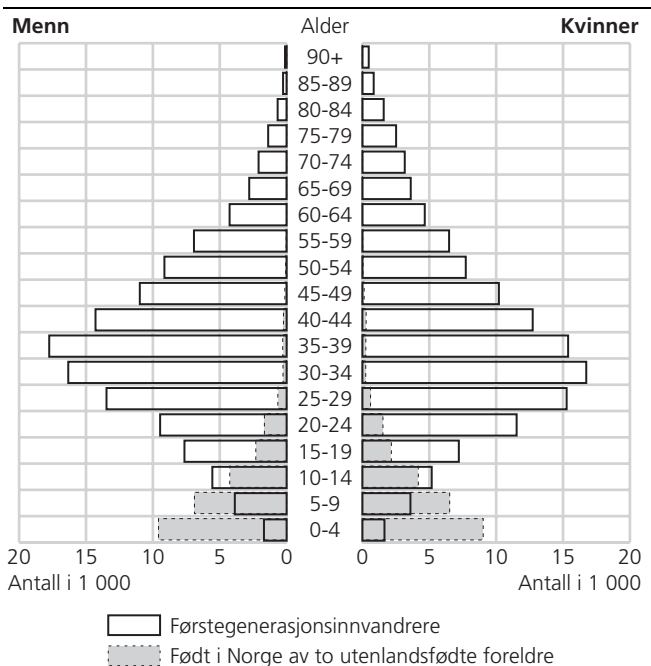

¹ Innvandrere er personer med to utenlandsfødte foreldre

Figur 2.5. Befolkningspyramide for personer som har kommet som flyktninger til Norge. 1.1.2001

Figur 2.6. Befolkningspyramide for førstegenerasjonsinnvandrere og personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. 1.1.2002

2.4. Store forskjeller i kjønn- og alderssammensetning etter landbakgrunn

Figur 2.4 viser aldersfordelingen i innvandrerbefolkningen fordelt på vestlig og ikke-vestlig landbakgrunn. Det er store forskjeller i alderssammensetningen mellom innvandrere fra vestlige og fra ikke-vestlige land. Blant innvandrere med landbakgrunn fra vestlige land er det forholdsvis færre barn, og flere eldre. Mange vestlige innvandrere kommer til Norge for å arbeide for en periode. Det vil derfor være mange i yrkesaktiv alder. Mange reiser tilbake til landet de kom fra og stifter familie der, mens noen blir boende og blir gamle i Norge. Mange innvandrere fra vestlige land

kommer også gjennom ekteskap og stifter familie i Norge, med personer uten innvandringsbakgrunn. I den grad de gifter seg og får barn med personer uten innvandringsbakgrunn kommer ikke barna deres innenfor definisjonen av innvandrerbefolkningen, ettersom de da bare har en utenlandsfødt forelder.

Personer fra ikke-vestlige land har ofte andre grunner til å komme til Norge. De kommer ofte som flyktninger, eller gjennom ekteskap med andre innvandrere eller personer uten innvandringsbakgrunn. Flertallet av de ikke-vestlige som er gift har ektefelle som også er innvandrer. Dermed kommer barna deres med i innvandrerbefolkningen, slik den defineres i SSBs statistikk. Vestlige innvandrere i Norge er oftere gift med personer uten innvandringsbakgrunn. Blant ikke-vestlige innvandrere er det dessuten relativt sett færre som reiser igjen. Denne gruppen består derfor av mange voksne, og mange barn, men foreløpig ikke så mange gamle. Blant ikke-vestlige innvandrere er det et større innslag av barn født i Norge med to utenlandsfødte foreldre enn det er blant de vestlige innvandrerne.

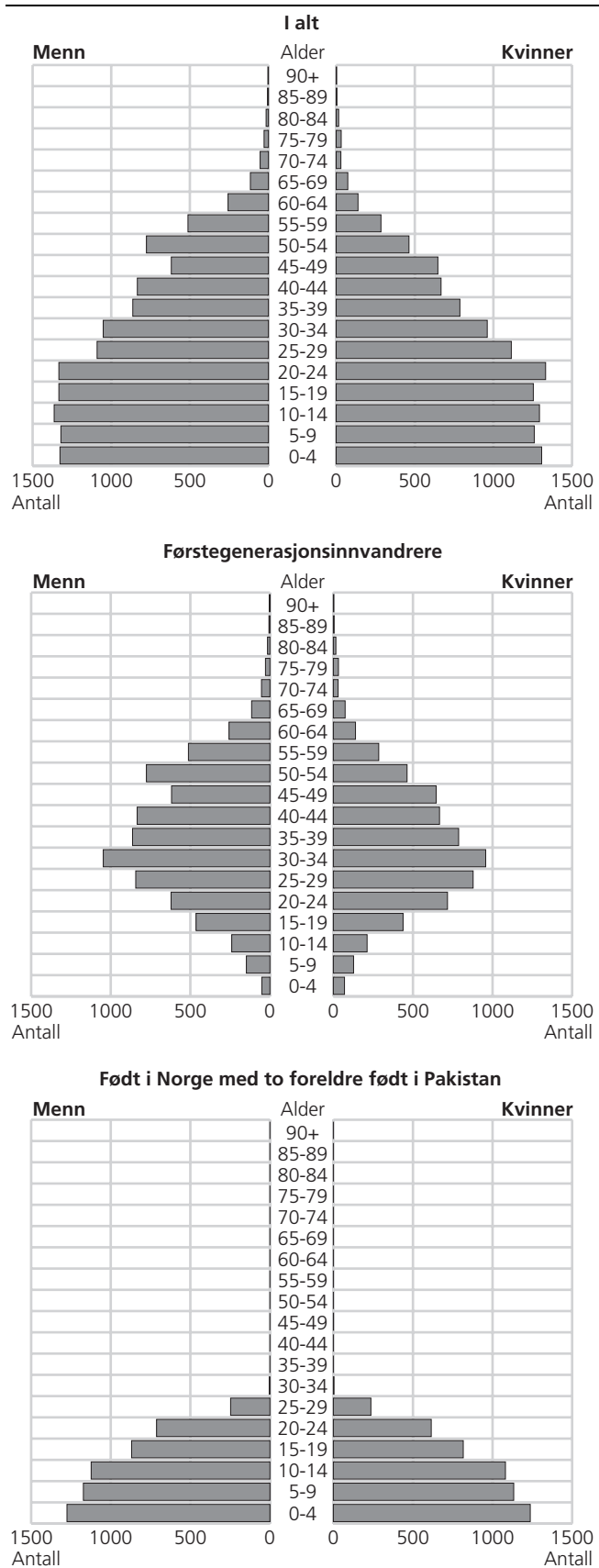
I figur 2.7 til 2.11 illustrerer vi de store forskjellene i sammensetning i forhold til alder og kjønn, etter landbakgrunn. De til dels store forskjellene i sammensetning av alder og kjønn har mye å si for hvilket ekteskapsmønster en finner i de forskjellige gruppene. I de gruppene av landbakgrunn der det er et stort flertall av menn i alderen 20-50 er det sannsynlig at en del er gift med norske kvinner eller innvandrerkvinner fra et annet land, og at relativt sett flere finner ektefeller utenlands. Tilsvarende er det sannsynlig at det i grupper hvor det er et stort flertall av kvinner i en viss alder vil flere være gift med norske menn eller ektefeller fra et annet land. Vi kommer tilbake til ekteskapsstrukturen og ekteskapsinngåelsene for disse gruppene senere i rapporten.

Innvandrere fra Pakistan - den største gruppen

Innvandrere fra Pakistan er den største gruppen innvandrere i Norge. Mange har vært her såpass lenge at de har rukket å få barn, men ikke å bli særlig gamle (se figur 2.7). Bare 1,5 prosent er over 64 år. Det er mange med landbakgrunn fra Pakistan som er unge. Barn født i Norge med to foreldre født i Pakistan utgjør en stor andel av de fra 0-24 år.

Førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan utgjør 14 000 og barna deres utgjør 11 000 personer. Av de 11 000 er 95 prosent under 25 år. 77 prosent er under 18 år, mens 23 prosent er 18 år og over (2 450). Til nå har det altså vært få i en alder hvor ekteskap har vært aktuelt, men mange begynner å komme i den alderen nå (se figur 2.7, nederste pyramide).

Figur 2.7. Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Pakistan. 1.1.2002

Fra Filippinene, Thailand og Russland er det et stort kvinneoverskudd

I figur 2.8 har vi presentert en del figurer som viser grupper av innvandrere fra land hvor det er et kvinneoverskudd blant de som har kommet til Norge. Filippinene, Thailand, Russland, Litauen, Latvia og Polen er blant de gruppene hvor denne tendensen er tydeligst.

Fra Filippinene er det 1 600 menn og 4 700 kvinner. 74 prosent av alle fra Filippinene som bor i Norge er kvinner. Kvinner i alderen 25 til 44 år utgjør 44 prosent av alle med landbakgrunn fra Filippinene. Tilsvarende tall for hele befolkningen i Norge er 14 prosent. I denne gruppen er det, som vi skal se (i kapittel 4), en stor andel som er gift med norske menn.

Blant innvandrere fra Thailand er kvinneflertallet enda tydeligere. 84 prosent av alle bosatte innvandrere fra Thailand er kvinner. Kvinner i aldersgruppen 25-44 år utgjør 54 prosent av alle innvandrere fra Thailand. Det er 13,5 ganger så mange kvinner som menn fra Thailand i denne aldersgruppen.

Blant innvandrere fra Russland utgjør kvinnene 72 prosent. Kvinner i alderen 25-44 år utgjør 38 prosent av alle i Norge med landbakgrunn fra Russland.

Det er også et flertall av kvinner fra Polen. Kvinnene utgjør 64 prosent. Her har imidlertid innvandringen et mer komplisert mønster. Innvandringen fra Polen begynte litt tidligere enn fra en del andre land. Aldersmønsteret er mer spredt på ulike aldersgrupper; det er en del eldre, mange i alderen 40-59 år, og dessuten flere unge voksne og barn.

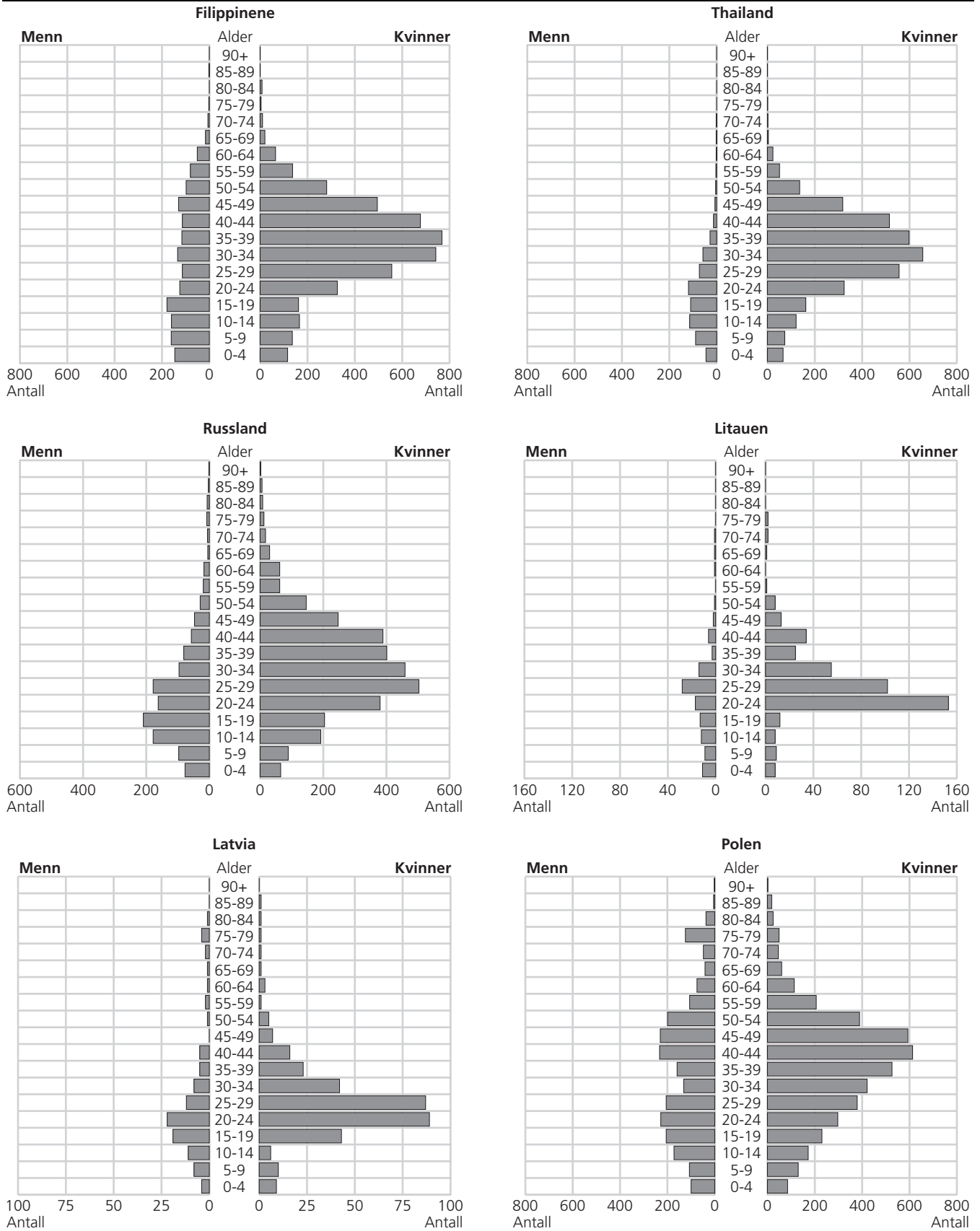
Blant innvandrere fra Litauen og Latvia er også kvinnene i flertall, med henholdsvis 78 og 76 prosent. Foreløpig er dette små grupper (550 og 450 personer). Innvandringen fra disse landene er imidlertid interessant fordi det er mange relativt nyankomne, og store andeler kvinner, et mønster som har kommet i løpet av de siste få årene.

Flertall menn fra Irak, Iran og Tyrkia fra 30-44 år

Mens det for noen landgrupper er et tydelig flertall av kvinner, er det andre landgrupper hvor mønsteret er motsatt og det er et betydelig flertall menn i en viss alder (figur 2.9).

Blant innvandrere fra Irak er det for eksempel et flertall av menn. Av 13 600 personer med bakgrunn fra Irak er 8 900, og 65 prosent menn. Menn er særlig overrepresentert i aldersgruppen 24-44 år. Menn i denne alderen utgjør 34 prosent av alle irakere i Norge. Det tilsvarende tallet for menn i alderen 25-44 i prosent av alle i Norge er 15 prosent.

Figur 2.8. Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Filippinene, Thailand, Russland, Litauen, Latvia og Polen. 1.1.2002

Blant innvandrere med bakgrunn fra Iran er fordelingen mellom menn og kvinner totalt sett mer jevn. Det er 6 700 menn og 5 200 kvinner. Mennene utgjør 57 prosent av innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Iran. Vi ser av figur 2.9 at menn er særlig overrepresentert i aldersgruppene 35-39 år og 40-44 år. I disse aldersgruppene er det mer enn dobbelt så mange menn som kvinner.

Blant innvandrere fra Sri Lanka er det i alderen 30-49 år langt flere menn enn kvinner, mens det i aldersgruppen 20-29 år er flere kvinner enn menn. Totalt sett er det litt flere menn enn kvinner fra Sri Lanka som er bosatt i Norge (5 800 menn og 5 100 kvinner).

Også når det gjelder innvandrere fra Tyrkia er det flere menn enn kvinner (55 prosent menn). Her er menn særlig overrepresentert i alderen 25-44 år. I denne aldersgruppen er det 2 600 menn, og 1 800 kvinner. Menn i denne alderen utgjør 22,5 prosent av alle innvandrere fra Tyrkia.

Blant innvandrere fra Marokko utgjør menn 58 prosent. I aldersgruppen 30-39 år er det dobbelt så mange menn som kvinner. Blant innvandrere fra Gambia er 62 prosent menn. Her er menn tydelig i flertall i alderen 30-59 år. Blant innvandrere fra flere andre nordafrikanske land, som blant annet Tunis og Ghana, finner vi et liknende mønster.

Fra Vietnam, Somalia og Jugoslavia er det omtrent like mange kvinner og menn

I andre grupper er det en jevnere kjønnsmessig fordeling, i tillegg til at det er større innslag av barn og unge. Det har sammenheng med at flere har kommet som hele familier, eller at det i større grad har blitt dannet familier etter hvert. Vi skal se på noen landgrupper hvor dette tydelig er tilfellet (figur 2.10).

Fra Somalia er balansen mellom kjønnene relativt jevn til tross for at det har kommet mange enslige. Det har kommet enslige både kvinner og menn, og enslige foreldre med barn (se figur 3.1 i neste kapittel). Også her er det litt flere menn enn kvinner (54 prosent), men mannsoverskuddet er jevnere fordelt over flere aldersgrupper. Blant innvandrere fra Somalia er det svært mange som er unge. 48 prosent av alle innvandrere fra Somalia er i alderen 0-19 år.

Blant innvandrere fra Jugoslavia er det også et mannsoverskudd (54 prosent), men også her er overskuddet

jevnere fordelt i forhold til alder. Mange er dessuten unge; 41 prosent av alle fra Jugoslavia er i alderen 0-19 år.

Blant innvandrere fra Bosnia-Hercegovina er det større aldersspredning og jevnere fordeling i forhold til kjønn enn vi har sett i de andre gruppene. Aldersgruppen 0-19 år utgjør 30 prosent, og det er i tillegg en del som er over 50 år (21 prosent). Befolkningspyramiden for innvandrere fra Bosnia-Hercegovina er kanskje den som likner mest på pyramiden som viser aldersfordelingen for hele befolkningen (figur 2.3).

Blant innvandrere med bakgrunn fra Vietnam er det omtrent like mange kvinner og menn. I forhold til befolkningen totalt er det relativt sett færre eldre. Når det gjelder innvandrere fra Vietnam, er det mange som kom for mange år siden og har hatt tid til å etablere seg. Det er langt færre innvandrere fra India (6 400) enn fra Vietnam (16 400), men befolkningsmønsteret i forhold til kjønn og aldersfordeling er omtrent det samme. Innvandrere fra Afghanistan og Kroatia utgjør færre personer, henholdsvis 2 300 og 2 000. I begge gruppene er det et lite flertall av menn, men det gjelder ikke i samme grad bestemte aldersgrupper, som for noen av de andre gruppene vi har satt på.

Innvandrere fra vestlige land – flere voksne og færre barn

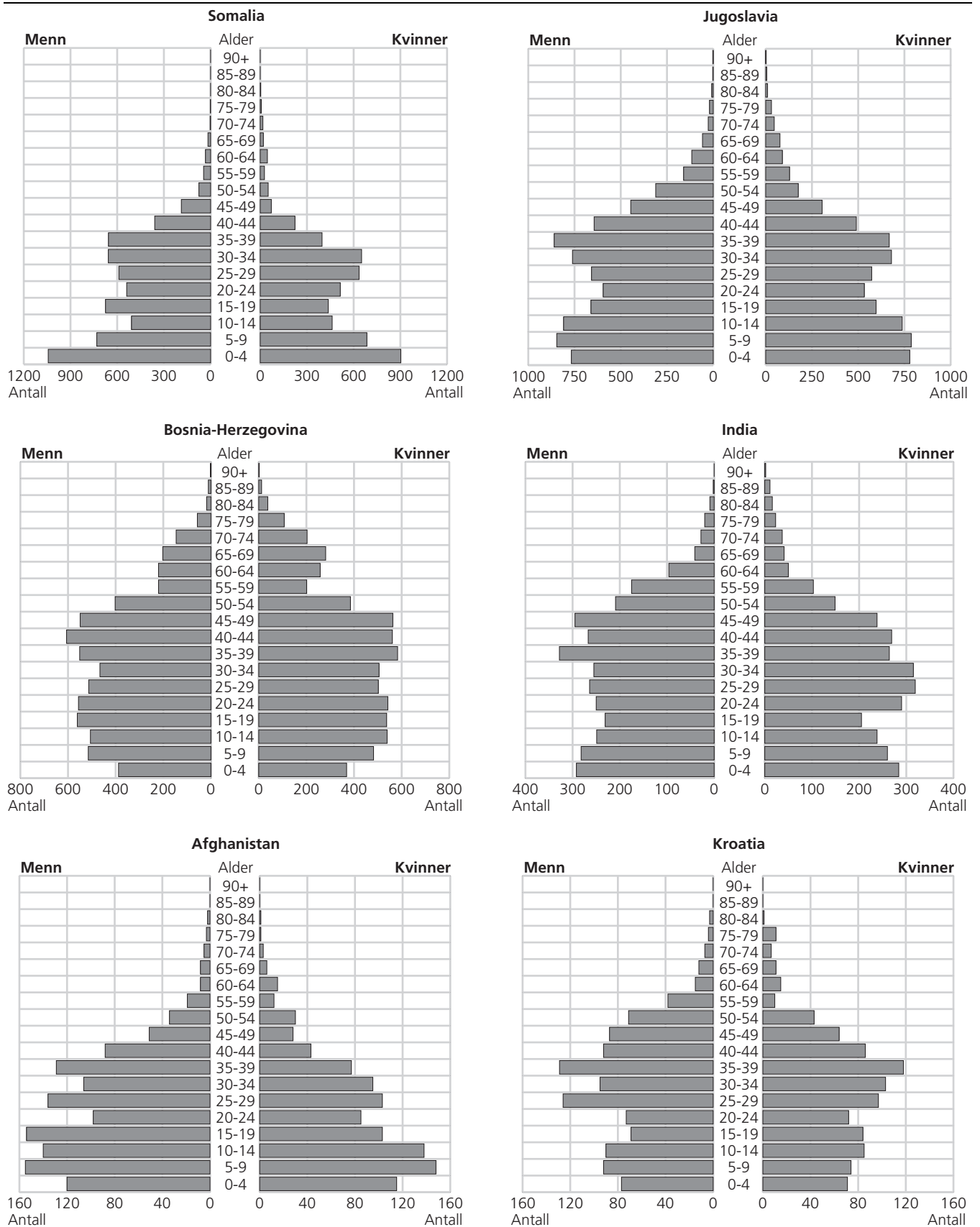
Den nest største gruppen av innvandrere, etter pakistanere, er de med landbakgrunn fra Sverige. Som nummer tre kommer innvandrere fra Danmark. Figur 2.11 viser befolkningen etter alder og kjønn for innvandrere fra Sverige og Danmark. Disse bildene illustrerer fordelingen i forhold til kjønn og alder for grupper av innvandrere fra vestlige land. Det typiske er at det er mange voksne, både menn og kvinner, og relativt sett færre barn (med *to* utenlandsfødte foreldre).

Personer med bakgrunn fra Danmark ser ut til å i større grad enn svenskene å bli i Norge. Mange som har kommet fra Danmark blir gamle i Norge. Særlig er det flere dansker i aldersgruppene mellom 60 og 89 år. Dette er for en stor del dansker som slo seg ned i Norge de første 10 - 15 årene etter krigen. Flere av danskene enn svenskene har stiftet familie i Norge. Dette kommer vi tilbake til i de neste kapitlene, når vi skal se på sivilstand og ekteskapsmønstre.

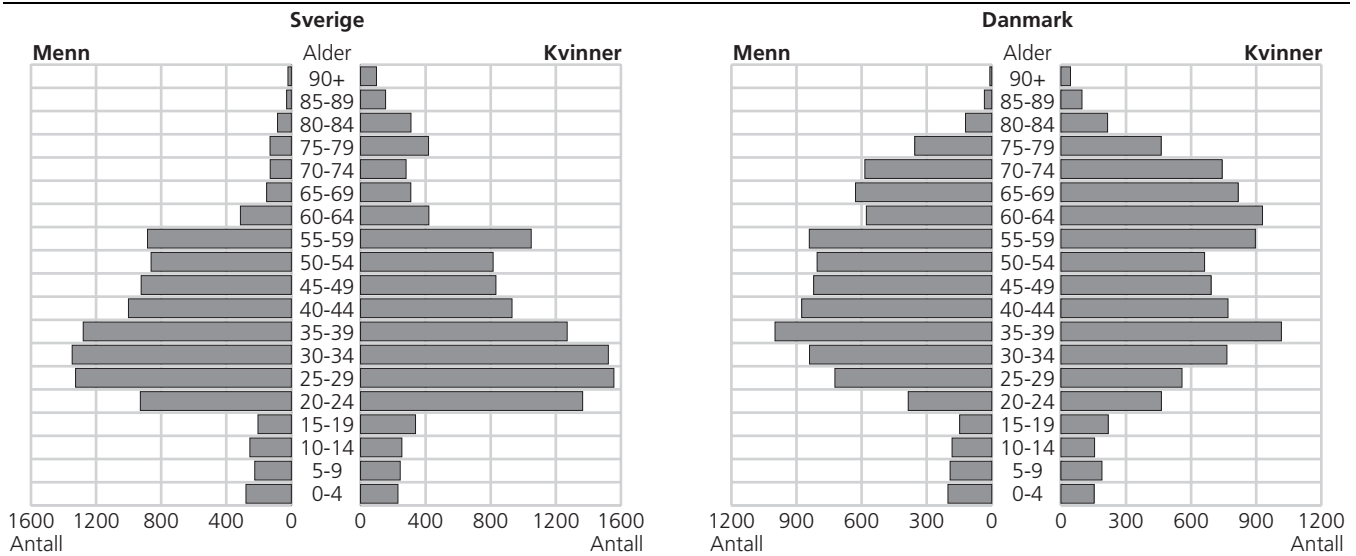
Figur 2.9. Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Irak, Iran, Sri Lanka, Tyrkia, Marokko og Gambia. 1.1. 2002

Figur 2.10. Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Somalia, Jugoslavia, Bosnia-Hercegovina, India, Afghanistan og Kroatia. 1.1.2002

Figur 2.11. Befolkningspyramider for personer med landbakgrunn fra Sverige og Danmark. 1.1.2002

2.5. Oppsummering

Innvandrebefolkningen i Norge er svært sammensatt, og har bakgrunn fra mer enn 200 land. Halvparten av innvandrerne har bakgrunn fra andre land i Europa (utenom Tyrkia). Personer med bakgrunn fra Pakistan utgjør den største enkeltgruppen, tett fulgt av svensker og dansker. Vel to tredjedeler av innvandrerbefolkningen har bakgrunn fra ikke-vestlige land.

En tredjedel av førstegenerasjonsinnvandrere har bodd i Norge mer enn 15 år, en tredjedel i fem til 15 år, og resten mindre enn 5 år. Det er flest nyankomne fra Irak, Sverige, Somalia og Jugoslavia. Innvandrerbefolkningen er fordoblet siden 1990, og økningen gjelder først og fremst ikke-vestlige innvandrere.

Innvandringsgrunn har mye å si for ekteskapsmønsteret vi kan forvente å finne i ulike grupper. Noen kommer som familier, noen kommer alene og får familien til seg senere, og andre igjen kommer nettopp for å inngå ekteskap med personer som bor i Norge, det være seg innvandrere eller etnisk norske. Av 260 000 førstegenerasjonsinnvandrere har en tredjedel kommet som flyktninger. Resten har kommet som arbeidsinnvandrere før 1974 (innvandrere fra vestlige land har kommet i forbindelse med arbeid også etter dette) eller gjennom familie(gjen)forening. Det er en tydelig sammenheng mellom ekteskapsmønster, familiemønster og migrasjon.

Sammensetningen i forhold til alder og kjønn er annerledes blant innvandrere enn for hele befolkningen. Det er også stor forskjell mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere, og det er stor forskjell i forhold til landbakgrunn. Ikke-vestlige innvandrere er generelt sett mye yngre enn gjennomsnittet, og det er store forskjeller mellom ulike grupper med ulik landbakgrunn i sammensetningen i forhold til kjønn.

Mange innvandrere fra vestlige land kommer og arbeider i Norge i en periode og drar igjen, mens andre stifter

familie i Norge og blir her. Det ikke er mange barn i den delen av innvandrerbefolkningen som har bakgrunn fra vestlige land. Dette skyldes at vestlige innvandrere stort sett kommer til Norge i voksen alder, og at de som har stiftet familie i Norge som regel har fått barn med en norsk ektefelle eller samboer. Barna inngår dermed ikke i innvandrerbefolkningen, slik SSB definerer den.

Kvinne- eller mannoverskuddet i enkelte befolkningsgrupper kan gi oss en indikasjon på et ekteskapsmønster hvor mange har eller vil gifte seg med ektefeller med annen landbakgrunn i Norge eller med en fra utlandet. Blant innvandrere fra Filippinene, Russland og Thailand finner vi et stort overskudd av kvinner i reprodutiv alder. Det samme gjelder for mange grupper fra Øst-Europa. Dette er en trend som har forsterket seg de siste årene. Mange kvinner fra disse landene kommer i forbindelse med ekteskapsinngåelse med norske menn.

Fra en del asiatiske og afrikanske land er det et overskudd av menn i omtrent samme alder. Blant innvandrere fra Irak, Iran, Sri Lanka, Marokko og Gambia er dette mønsteret tydelig. Mange har kommet som flyktninger, og mange som enslige menn.

Fra andre land igjen har mange kommet som allerede etablerte familier, eller de har bodd så lenge i Norge at de har fått etablert familier her, eller fått familien til seg. I noen grupper er det en større balanse med hensyn til alder og kjønn, som blant innvandrere fra Pakistan, Jugoslavia, Bosnia-Hercegovina, India og Vietnam. Også blant Somaliere er det større balanse i forhold til kjønn, men her er det mange enslige, og mange enslige forsørgere med mange barn.

Med denne etnografiske bakgrunnen skal vi nå se hvor mange som er gift i de ulike innvandrergruppene i forskjellige aldersgrupper, for å få et inntrykk av mønsteret i pardannelsen.

3. Sivilstand og familiemønstre

- Er det flere innvandrere som lever i ekteskap enn i befolkningen ellers?
- Hvor utbredt er samboerskap i de forskjellige gruppene?
- Har innvandrere større hushold enn andre?
- Gifter innvandrere seg mye tidligere enn andre?
- Personer født i Norge med to utenlandske foreldre - gifter de seg senere enn førstegenerasjon?
- Hvor mange eldre innvandrere har aldri giftet seg?
- Hvor mange født i Norge med to utenlandske foreldre har giftet seg til nå?
- Hvor mange er skilt i ulike landgrupper og i forskjellig alder?

I dette kapitlet skal vi se nærmere på sivilstand og andeler som er gift i ulike aldersgrupper i hele befolkningen, og i innvandrerbefolkningen etter landbakgrunn. Sivilstand sier imidlertid ikke alt om familie- og pardannelsen. Særlig ikke i Norge hvor samboerskap er svært utbredt, og samboerforhold på mange områder er likestilt med ekteskap. Vi skal derfor også se på familie- og husholdssammensetningen i ulike grupper.

3.1. Flere gifte i innvandrerbefolkningen enn i majoritetsbefolkningen

Tabell 3.1 viser sivilstand (andeler som er gift, ugift osv.) for hele befolkningen i Norge. Av alle personer 18 år og over er 48 prosent av kvinnene og 50 prosent av mennene gift. I innvandrerbefolkningen, blant personer over 18 år er det 59 prosent av kvinnene og 56 prosent av mennene som er gift (tabell 3.2). Gifteandelen er med andre ord en del høyere i innvandrerbefolkningen enn for hele befolkningen. Når en sammenlikner tallene i de to tabellene må en ha i tankene forskjellene i alderssammensetning i de to gruppene. Skilsmissemønsteret i innvandrerbefolkningen er dessuten svært sammensatt. Det skal vi gå nærmere inn på i kapittel 7.

Flere menn enn kvinner med innvandrerbakgrunn er ugift. 31 prosent av mennene har aldri giftet seg, mot 22 prosent blant kvinnene. Forskjellen henger blant

annet sammen med at flere enslige menn innvandrer/flykter til Norge, og det er høyere ekteskapsalder blant menn enn kvinner.

Ser vi på grupper inndelt etter landbakgrunn er det store variasjoner i hvor store andeler som er gift. Dette har sammenheng med alderssammensetningen i de forskjellige gruppene (som vi så i forrige kapittel) og med ulik praksis i forhold til ekteskap og samboerskap. Det er færre innvandrere som lever i samboerskap, men det er store forskjeller mellom innvandrergruppene. Vi skal se på innslaget av samboerskap i ulike landgrupper og andeler som er gift i ulike aldersgrupper.

Tabell 3.1. Sivilstand for personer 18 år og over, hele befolkningen. 1.1.2002. Absolutte tall og prosent

Kjønn	Ugift	Gift	Enke/ enke- mann	Skilt	Se- parert	Regis- trert partner	Annet ¹
Absolutte tall							
Menn	628 965	847 993	51 570	132 591	31 467	1 245	219
Kvinner	498 007	843 916	223 054	164 319	32 263	803	165
Prosent							
Menn	37,1	50,1	3,0	7,8	1,9	0,1	0,0
Kvinner	28,3	47,9	12,7	9,3	1,8	0,1	0,0

¹ Separert partner, skilt partner eller gjenlevende partner

Tabell 3.2. Sivilstand for personer 18 år og over, innvandrerbefolkningen. 1.1.2002. Absolutte tall og prosent

Kjønn	Ugift	Gift	Enke/ enke- mann	Skilt	Se- parert	Regis- trert partner	Annet ¹
Absolutte tall							
Menn	35 890	66 035	1 531	9 729	3 929	257	58
Kvinner	26 119	71 327	7 975	10 504	4 069	80	17
Prosent							
Menn	30,6	56,2	1,3	8,3	3,4	0,2	0,1
Kvinner	21,8	59,4	6,6	8,8	3,4	0,1	0,0

¹ Separert partner, skilt partner eller gjenlevende partner

Tabell 3.3. Personer 20 år og over i privathusholdninger. Andel som lever/ikke lever i par, etter innvandrerbefolkningens landbakgrunn¹. 3. november 2001. Prosent

Landbakgrunn	I alt(N=100)	I par i alt	Gifte ²	Samboende	Ikke i par
I alt	3 321 580	62,5	50,2	12,2	37,5
Norge	3 095 514	62,5	49,9	12,6	37,5
Utlandet i alt	226 066	62,7	54,8	7,9	37,3
Europa unntatt Tyrkia, i alt	112 629	63,7	51,8	11,8	36,3
Sverige	20 569	59,6	39,0	20,6	40,4
Danmark	17 588	65,6	52,4	13,2	34,4
Jugoslavia	8 203	69,5	64,0	5,6	30,5
Bosnia-Hercegovina	9 234	65,7	61,6	4,1	34,3
Storbritannia	9 802	67,5	56,8	10,7	32,5
Tyskland	8 805	62,9	52,1	10,8	37,1
Europa ellers	38 428	62,4	52,2	10,3	37,6
Afrika, i alt	19 670	47,2	43,2	4,1	52,8
Somalia	5 659	28,5	26,3	2,2	71,5
Marokko	3 814	64,4	61,2	3,2	35,6
Etiopia	2 059	41,4	37,0	4,5	58,6
Ghana	849	58,7	54,8	3,9	41,3
Gambia	737	47,8	39,9	7,9	52,2
Afrika ellers	6 552	53,7	48,1	5,6	46,3
Asia med Tyrkia, i alt	76 716	65,3	62,2	3,1	34,7
Pakistan	13 978	71,5	70,7	0,8	28,5
Vietnam	10 396	58,7	54,4	4,3	41,3
Irak	8 276	44,2	41,9	2,3	55,8
Iran	7 875	56,4	51,6	4,8	43,6
Tyrkia	7 057	74,6	72,0	2,6	25,4
Sri Lanka	6 670	77,0	74,9	2,1	23,0
India	4 348	72,1	69,6	2,5	27,9
Afghanistan	1 103	49,2	48,4	0,8	50,8
Asia ellers	17 013	69,6	64,6	5,0	30,4
Nord-Amerika, i alt	7 377	65,8	61,5	4,3	34,2
Sør- og Mellom-Amerika, i alt	8 857	58,8	49,5	9,2	41,2
Chile	4 701	54,8	44,0	10,8	45,2
Sør- og Mellom-Amerika ellers	4 156	63,3	55,8	7,5	36,7
Oseania, i alt	817	68,1	59,5	8,6	31,9

¹ Eget, mors eller fars fødeland (hvis utenlandsk) for personer med to utenlandsfødte foreldre, ellers Norge.

² Inkluderer registrerte partnere.

3.2. Samliv er mer enn giftemål³

Det er få som lever i samboerskap blant afrikanske og asiatiske innvandrere. Det viser tall fra Folke- og bolig tellingen i 2001 (tabell 3.3). Mens 12 prosent av personer uten innvandrerbakgrunn og europeiske innvandrere over 20 år er samboere, er tallet 3 og 4 prosent for asiatiske og afrikanske innvandrere. Blant europeiske innvandrere er samboerforhold mest vanlig blant personer fra Sverige (21 prosent), mens det er heller sjeldent blant personer fra Jugoslavia og Bosnia-Hercegovina (6 og 4 prosent). Det er mindre variasjoner blant afrikanske og asiatiske innvandrere. Blant personer fra Pakistan og Afghanistan forekommer det nesten ikke samboerforhold (under 1 prosent).

Andelen gifte i de ulike aldersgruppene indikerer at ikke-vestlige innvandrere etablerer seg tidligere i parforhold enn personer uten innvandrerbakgrunn. Mens nesten 30 prosent av personer med ikke-vestlig bakgrunn i alderen 20-24 år var i parforhold, var tilsvarende tall for personer uten innvandrerbakgrunn 16 prosent (FoB 2001). Generelt sett kan vi si at når ikke-vestlige innvandrere inngår parforhold, gifter de seg, mens personer uten innvandrerbakgrunn inngår samboerskap. Mens kun 3 prosent av personer uten innvandrerbakgrunn i alderen 20-24 år var gift, var 26 prosent av innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn gift.

³ Teksten i dette avsnittet er i stor grad hentet fra publisering i forbindelse med Folke- og bolig tellingen 2001 (<http://www.ssb.no/emner/02/01/fobinv/>)

3.3. Ikke-vestlige innvandrere har de største husholdningene⁴

Ikke-vestlige innvandrere gifter seg i større grad enn ikke-innvandrere, og etablerer seg til en viss grad tidligere. Det er også de gruppene som har de største husholdningene. Hver tredje innvandrer fra Afrika eller Asia bor i en husholdning med 5 personer eller flere, mens bare hver sjettede person uten innvandrerbakgrunn bor i en så stor husholdning (se vedleggstabell 3).

Det er betydelige forskjeller blant innvandrerne etter hvilken verdensdel og land de kommer fra. Generelt kan man si at forskjellene forsterkes når vi ser på innvandrere fra afrikanske og asiatiske land, mens særlig innvandrere fra vesteuropeiske land har liknende husholdningsfordeling som personer uten innvandrerbakgrunn.

Det er også betydelige forskjeller mellom innvandrere fra asiatiske land og innvandrere fra afrikanske land. Innvandrere fra Asia lever i større grad i tradisjonelle kjernefamilier. Hele 56 prosent har husholdninger som kan plasseres i kategorien 'par med barn', mot 40 prosent blant personer fra Afrika. Blant innvandrere fra Sri Lanka, Pakistan og Tyrkia er over 60 prosent i denne kategorien. Innvandrere fra asiatiske land har også den høyeste andelen flerfamiliehusholdninger (11 prosent).

Blant innvandrere fra afrikanske land finner vi mange aleneboende og enslig mor/far med barn. 24 prosent av personer fra afrikanske land lever alene, og 17 prosent er i gruppen enslig mor/far med barn. Tilsvarende tall for personer uten innvandrerbakgrunn er 16 og 6 prosent. Blant innvandrere fra Somalia er nesten 30 prosent i gruppen enslig mor/far med barn (figur 3.1).

Ikke-vestlige innvandrere lever gjennomgående i større husholdninger enn personer uten innvandrerbakgrunn og andre innvandrergrupper. Blant personer med landbakgrunn fra Afrika og Asia lever henholdsvis 34 og 36 prosent i husholdninger med 5 personer eller flere. Tilsvarende tall for personer uten innvandrerbakgrunn og personer med europeisk bakgrunn er henholdsvis 17 og 15 prosent. Aller høyest kommer personer med pakistansk opprinnelse hvor nesten 60 prosent bor i husholdninger med 5 personer eller flere (figur 3.2).

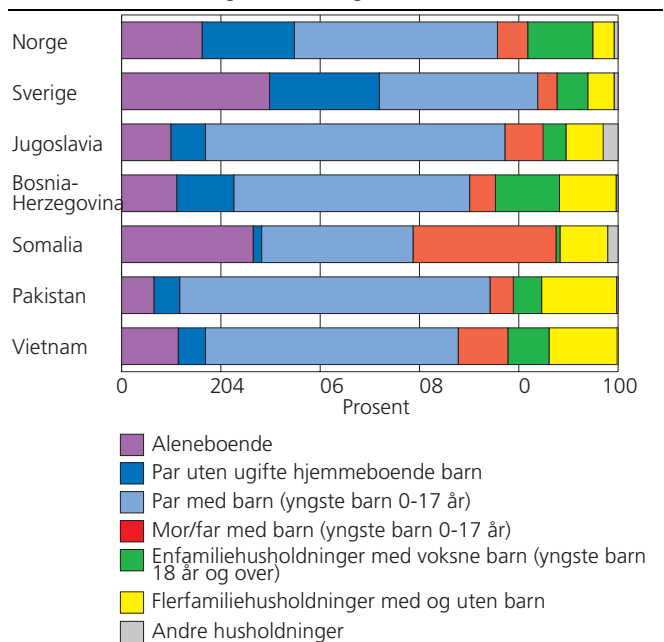
Andelen som bor i flerfamiliehusholdninger, dvs. husholdninger med to eller flere familier, er over dobbelt så stor for ikke-vestlige innvandrere sammenliknet med personer uten innvandrerbakgrunn. Kun 4 prosent av den siste gruppen lever i en flerfamiliehusholdning, mens tilsvarende tall for ikke-vestlige innvandrere er 10 prosent. Det er mest vanlig med flerfamiliehusholdninger for personer fra Pakistan, India og Vietnam.

3.4. ..men også mange som bor alene

Selv om husholdningene gjennomgående er større blant ikke-vestlige innvandrere finner vi også høye tall for aleneboende i denne gruppen. Det er imidlertid store forskjeller, som i stor grad skyldes innvandringsgrunn, botid i Norge og aldersstrukturen i gruppene. Om lag 30 prosent av personer fra Etiopia, Somalia og Irak lever alene, mens tilsvarende tall for hele innvandrergruppen er 18 prosent. Blant pakistanere og tyrkere er tilsvarende tall henholdsvis 7 og 8 prosent. Etiopiere, somaliere og irakere har alle relativt kort botid i Norge og kom ofte alene til landet som flyktninger. Både tyrkere og pakistanere tilhører de gruppene som har vært her lengst. Av figur 3.1 ser vi også som nevnt at det er spesielt mange fra Somalia som bor alene med barn under 18 år.

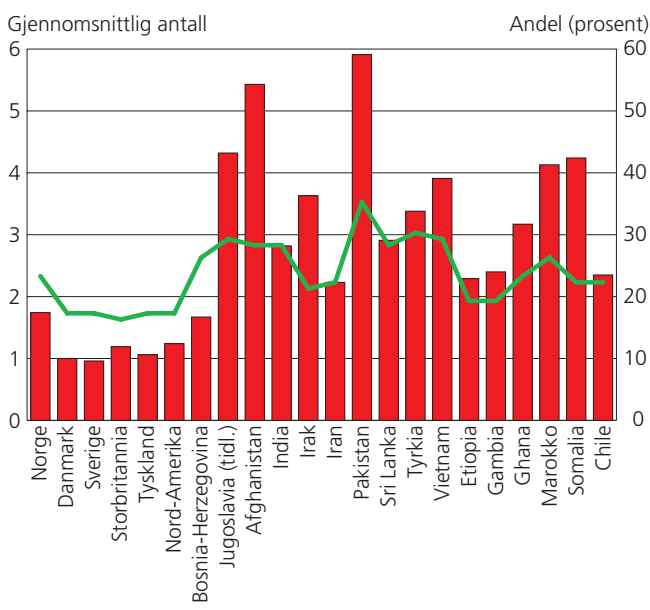
Tabell 3.3 viser hvor mange som ikke lever i par. Det at en ikke bor i par betyr ikke nødvendigvis at en bor alene. I hele befolkningen var det 37,5 prosent som ikke bodde i par, ved folketellingen i 2001. Blant innvandrere fra Afrika var det over 50 prosent som ikke levde i par, og andelen var særlig høy blant somaliere og etiopiere. Blant innvandrere fra Asia var det færre som ikke levde i par (34,7 prosent). I grupper hvor det er mange nyankomne innvandrere (Irak og Afghanistan) var andelen som ikke levde i par høyere enn i andre grupper med asiatisk bakgrunn og lengre botid i Norge.

Figur 3.1. Folkemengde etter husholdningstype og innvandrerbefolkningens landbakgrunn. 3.11.2001. Prosent

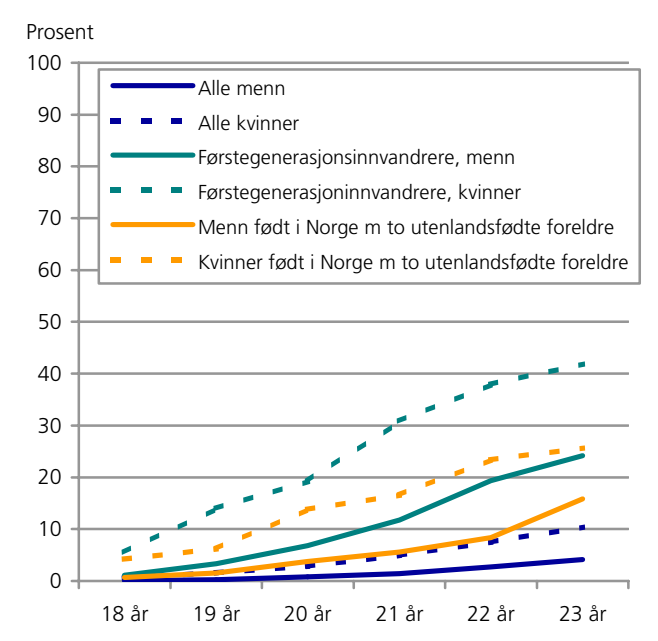

⁴ Teksten er i stor grad hentet fra publisering i forbindelse med Folke- og bolig tellingen i 2001.

Figur 3.2. Gjennomsnittlig husholdningsstørrelse og andel husholdninger med 5 personer eller flere. 2001

Figur 3.3. Siviltstand blant personer 18-23 år, etter innvandringskategori, alder og kjønn. 1.1.2002. Prosent

3.5. Hvor mange gifter seg som unge (18-23 år)?

Ikke mange 18 og 19 åringer som er gift

Statistikken over sivilstand og alder støtter ikke myten om barnebruder. Defineres barnebruder som gifte jenter under myndighetsalder viser tallene at dette er omtrent ikke-eksisterende; bare 12 jenter med innvandrerbakgrunn under 18 var gift per 1.1.2002, og ingen gutter. Alle jentene var 17 år. Det er likevel en mulighet at noen kan ha giftet seg i utlandet, uten å ha returnert til Norge, og uten å ha registrert ekteskapet i Norge.

Blant 18- og 19-åringer er det en større andel som er gift blant innvandrere, enn blant gjennomsnittet i hele befolkningen. Blant 18-åringer i innvandrerbefolkningen var 1 prosent av guttene gift og 5 prosent av jentene. Blant 19-åringene var andelen noe høyere, 3 prosent av innvandrer guttene og 13 prosent av innvandrerjentene var gift, henholdsvis 60 og 266 personer. I hele befolkningen var det mindre enn 0,5 prosent av guttene 18-19 år som var gift, og av jentene var det 0,5 prosent av 18-åringene som var gift, og 1,5 prosent av 19-åringene. Inkluderer en tall for samboere blir forskjellen mellom hele befolkningen og innvandrerbefolkningen mindre.

Det er altså ikke mange personer som gifter seg før fylte 20 år i hele befolkningen, og heller ikke i innvandrerbefolkningen, men den høyeste andelen finner vi blant unge innvandrerkvinner fra enkelte land. Det gjelder først og fremst kvinner fra Tyrkia (33 prosent), Marokko (21), Jugoslavia og Thailand (19) (se tabell 3.6).

Førstegenerasjonsinnvandrere gifter seg tidligere enn de som er født i Norge

Figur 3.3 viser prosentandeler kvinner og menn som er gift i alderen 18-23 år, for alle og for ulike grupper etter innvandringskategori. I alle aldersgruppene og de forskjellige innvandringskategoriene er det flere kvinner enn menn som er gift. Andelen er høyest blant førstegenerasjonsinnvandrere. For de som har fylt 23 år er andelen over 40 prosent. Den nest største andelen gifte finner en blant kvinner født i Norge med to utenlandsfødte foreldre. Her er 27 prosent av kvinnene som har fylt 23 år gift. Deretter kommer førstegenerasjonsinnvandrere som er menn. I disse aldersgruppene er andelen som er gift høyere i de ulike kategoriene av innvandrerbakgrunn, enn blant alle i Norge. Vi ser at personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre har gifteandeler som ligger mellom gjennomsnittet for alle og gjennomsnittet for førstegenerasjonsinnvandrere.

I Danmark er det innført aldersgrense i forhold til familiegjenforening ved ekteskapsinngåelse på 24 år. Et liknende forslag har vært diskutert i Norge. I Norge var det per 1.1.2002 vel 10 000 personer 23 år og yngre som var gift. Litt under halvparten gjaldt innvandrere (4 900), mens resten var gifte personer utenfor innvandrerbefolkningen (5 200). Selv om omtrent like mange (i absolutte tall) innvandrere som ikke-innvandrere i disse aldersgruppene er gift, er andelene i gruppene forskjellige, henholdsvis 5 og 0,4 prosent av alle under 24 år.

Tabell 3.4. Sivilstand etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn¹ (utvalgte land). 18-23 år. 1.1.2002. Prosent

Landbakgrunn	Kjønn	Gift	Ugift	Annen sivilstand	Personer i alt
			Prosent		Absolutte tall
Alle 18-23 år	Menn	1,6	98,3	0,1	165 909
	Kvinner	4,7	94,9	0,4	159 425
Innvandrerbefolkningen 18-23 år	Menn	10,7	88,6	0,8	12 799
	Kvinner	25,2	72,9	1,8	14 149
Herav fra...					
Danmark	Menn	1,7	98,0	0,3	347
	Kvinner	3,8	96,2	0,0	497
Sverige	Menn	1,7	98,3	0,0	804
	Kvinner	2,6	97,3	0,2	1 275
Jugoslavia	Menn	15,6	83,0	1,4	712
	Kvinner	34,4	63,4	2,2	645
Polen	Menn	4,8	94,5	0,7	271
	Kvinner	12,8	87,0	0,3	345
Russland	Menn	4,8	94,8	0,4	230
	Kvinner	24,6	73,7	1,7	358
Tyrkia	Menn	36,1	62,0	1,9	700
	Kvinner	59,7	36,4	3,9	742
Bosnia-Hercegovina	Menn	6,1	93,3	0,6	675
	Kvinner	16,4	82,5	1,1	652
Marokko	Menn	12,6	86,0	1,4	286
	Kvinner	42,5	53,9	3,6	306
Somalia	Menn	16,9	82,2	0,8	720
	Kvinner	35,8	59,7	4,6	570
Sri Lanka	Menn	4,2	95,9	0,0	337
	Kvinner	39,4	59,2	1,4	358
Filippinene	Menn	4,5	95,0	0,6	179
	Kvinner	36,3	61,5	2,2	322
India	Menn	10,3	89,7	0,0	291
	Kvinner	26,0	73,4	0,6	316
Irak	Menn	20,4	78,7	0,9	900
	Kvinner	43,4	52,5	4,1	417
Iran	Menn	4,3	95,3	0,3	599
	Kvinner	20,8	76,6	2,6	610
Pakistan	Menn	15,5	83,5	1,0	1 579
	Kvinner	32,1	65,8	2,1	1 622
Thailand	Menn	1,4	97,2	1,4	141
	Kvinner	49,8	47,0	3,2	317
Vietnam	Menn	4,0	95,9	0,1	846
	Kvinner	21,4	76,7	1,8	924
Chile	Menn	5,3	93,6	1,1	361
	Kvinner	9,6	88,3	2,0	343

1 Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Et analytisk poeng

Bildet som beskrives her er sivilstand i befolkningen per 1.1.2002. Vi beskriver mønsteret av gifte/ugifte blant de som er i de ulike aldersgruppene på dette tidspunktet. Det er forskjellige personer det er snakk om i alle de ulike aldersgruppene. De som er 18 år i dag, vil ikke nødvendigvis ha det samme mønsteret om seks år som de som er 24 år i dag.

Store forskjeller i andeler som er gift blant unge fra ikke-vestlige land

Av tabell 3.4 ser vi at det er store forskjeller for ulike innvandrergrupper i hvor mange som er gift i alderen 18-23 år. Blant unge mennesker fra Sverige og Danmark som bor i Norge er det relativt få som har inngått ekteskap (1,7 prosent blant menn og henholdsvis 2,6 og 3,8 prosent blant kvinner). Samboerskap er svært utbredt blant dansker og svensker. Skandinaver trenger ikke søke om oppholdstillatelse på grunnlag av familietilknytning med personer bosatt i Norge, slik som personer som kommer fra land utenfor Skandinavia og OECD må. Andelen gifte blant 18-23-

åringer fra andre vestlige land, som Tyskland, Storbritannia og USA er også liten.

Ser vi på unge innvandrere med bakgrunn fra en del ikke-vestlige land er andelen gifte langt større, men det er store variasjoner i forhold til landbakgrunn. Blant personer med bakgrunn fra Chile er andelen som er gift spesielt lav, med 5,3 for menn og 9,6 for kvinner.

Fra andre land er det relativt mange som er gift i aldersgruppen 18-23 år. Den gruppen som har høyest andel gifte er personer med bakgrunn fra Tyrkia. 60 prosent av kvinnene og 36 prosent av mennene i alderen 18-23 år er gift. Irakere kommer også høyt ut med 43 prosent for kvinnene og 20 prosent for menn. Andre landgrupper hvor relativt mange av de unge er gift er marokkanere, somaliere, jugoslaver og pakistanere.

I alle landgrupper er det en større andel som er gift i denne aldersgruppen blant kvinner enn blant menn. I noen grupper finner vi relativt store forskjeller i andeler som er gift i forhold til kjønn. Blant unge med

bakgrunn fra Sri Lanka er det for eksempel bare 4 prosent av mennene som er gift, mens det er 39 prosent av kvinnene som er gift. Også blant personer fra Filippinene, Thailand og Russland er det langt flere kvinner enn menn som er gift i alderen 18-23 år. Av de absolutte tallene ser vi dessuten det vi pekte på i forrige kapittel, at det i disse gruppene er langt flere kvinner enn menn. At så mange av dem er gift kan tyde på at mange kommer nettopp i anledning ekteskapsinngåelsen. Blant unge fra Somalia og Irak ses mannsoverskuddet i denne aldersgruppen tydelig, men her er innvandringsgrunnen i stor grad knyttet til flyktningbakgrunn.

3.6. Varierende innslag av samboerskap blant unge

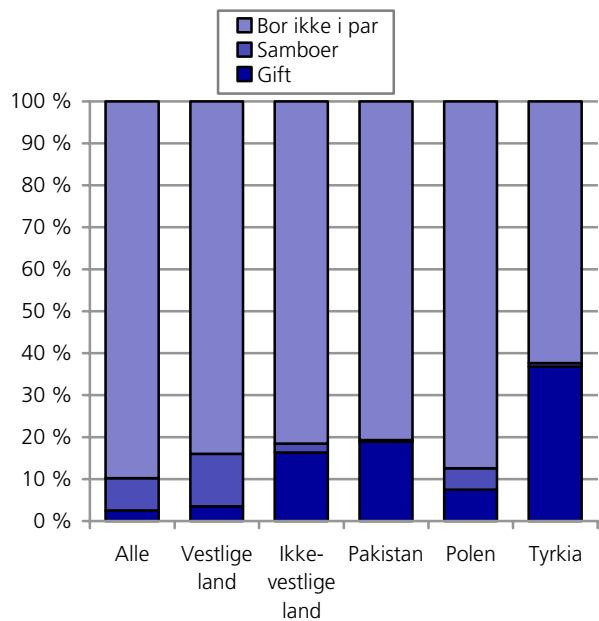
Ved å trekke inn samboerskap ser vi at forskjellene i andeler som bor i par ikke er så stor som det fremkommer av andelene som er gift. Figur 3.4 viser andelen som er gift, samboer og som ikke bor i parforhold blant 18-23-åringere i Norge. Tallene er hentet fra folke- og boligtellingsen i 2001. Blant alle i denne aldersgruppen bodde 2,5 prosent sammen som ektepar, og 7,7 prosent som samboere, til sammen 10,2 prosent. Blant innvandrere med bakgrunn fra vestlige land var 3,5 prosent gift, 12,5 prosent samboere, og derfor til sammen 16 prosent som bodde i parforhold. Blant innvandrere fra ikke-vestlige land er forholdet annerledes ved at det var langt flere som er gift enn samboere, og til sammen 18,5 prosent bodde i parforhold. Innslaget av unge som bor i parforhold er høyere både blant innvandrere fra vestlige og ikke-vestlige land, enn det er blant alle 18-23-åringere i Norge. Forskjellen mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere er 1,5 prosentpoeng når en ser på samboerskap og ekteskap under ett.

Vi ser også av figur 3.4 at innslaget av ekteskap og samboerskap varierer mye blant ikke-vestlige innvandringsgrupper avhengig av hvilken landbakgrunn personene har. Som vi også ser av tabell 3.6 er det en relativt stor andel blant de fra Tyrkia som var gift, mens andelen blant de fra Polen er langt lavere. Andelen gifte blant personer med bakgrunn fra Pakistan ligger vel 10 prosentpoeng over Polen. Her ser en imidlertid at samboerskap er langt mer vanlig blant de med bakgrunn fra Polen (5,1 prosent) enn blant de med bakgrunn fra Pakistan (0,4 prosent) og Tyrkia (0,8 prosent).

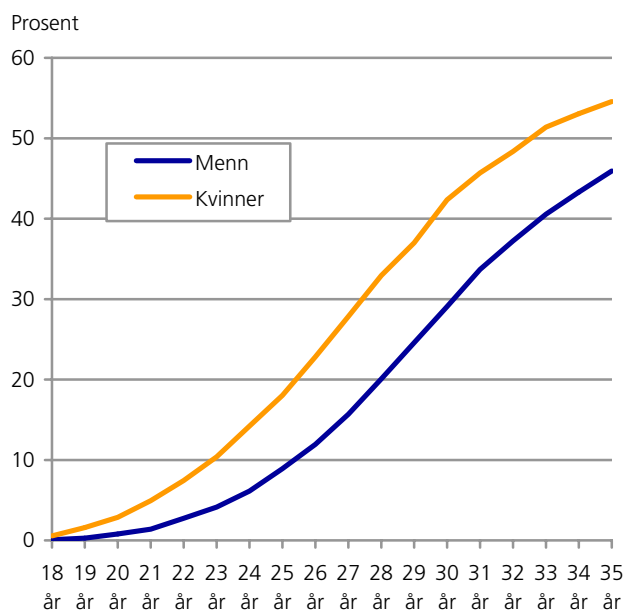
3.7. Ved fylte 35 år er halvparten gift

Figur 3.5 viser andelen som er gift blant personer 18 til 35 år bosatt i Norge. Andelen som er gift kommer ikke over 10 prosent før aldersgruppen 23 år for kvinner, og 26 år for menn. Blant alle 30-åringere er 30 prosent av mennene gift, og 42 prosent av kvinnene. Blant 35-åringere er andelen gifte henholdsvis 46 og 55 prosent.

Figur 3.4. Andelen gifte, samboende og ikke i par, etter landbakgrunn. 18-23 år. 2001

Figur 3.5. Andel gifte i alderen 18-35, hele befolkningen. 1.1.2002. Prosent

Vi har sett at andelen gifte blant mange ikke-vestlige innvandrere er høyere enn gjennomsnittet blant alle i aldersgruppen 18-23 år (tabell 3.4), og at andelen gifte varierte med innvandringskategori og kjønn. For personer i 35-årsalderen er også andelen langt høyere for de fleste ikke-vestlige grupper. Vi skal se litt mer i detalj på andeler som er gift i enkelte grupper av landbakgrunn og innvandringskategori.

3.8. Størst andel gifte blant 40- og 50-åring

Ser vi på hele befolkningen i Norge er den høyeste prosentandelen gifte ikke i noen aldersgrupper (ett-årige) mer enn 76 prosent for menn og 70 prosent for kvinner. I tabell 3.5 viser vi andelen gifte i forskjellige aldersgrupper etter innvandrerbefolkningens landbakgrunn, gruppert i verdensregioner. Vi ser at den høyeste andelen gifte finnes i aldersgruppen 50-59 år blant både menn og kvinner, med henholdsvis 71 og 69 prosent. Kvinner har lenger gjennomsnittlig levealder enn menn, og blant de eldste finner vi derfor flere kvinner enn menn, og mange flere enker enn enkemenn. Andeler som er gifte og enker i de eldste delene av befolkningen reguleres altså ikke bare av ekteskapsmønsteret, men også av dødeligheten i de forskjellige gruppene. Når det gjelder innvandrerbefolkningen er det høyest andel gifte kvinner i alderen 40-49 år, og flest gifte menn i alderen 50-59 år.

Forskjellen mellom innvandrerbefolkningen og hele befolkningen i andelen som er gift er størst i aldersgruppene 20-29 år. Her er det viktig å huske på at samboerskap ikke er med i tallene.

For aldersgruppene 18-19, 20-24 og 25-29 år har innvandrere fra Øst-Europa, Nord-Amerika og Oseania, og fra tredje verden høyere andel gifte enn blant innvandrere fra Norden og Vest-Europa. I aldersgruppene 30-39, 40-49 og 50-59 er andelen likere, men innvandrere fra Norden har litt lavere andel gifte enn innvandrere fra de andre verdensregionene.

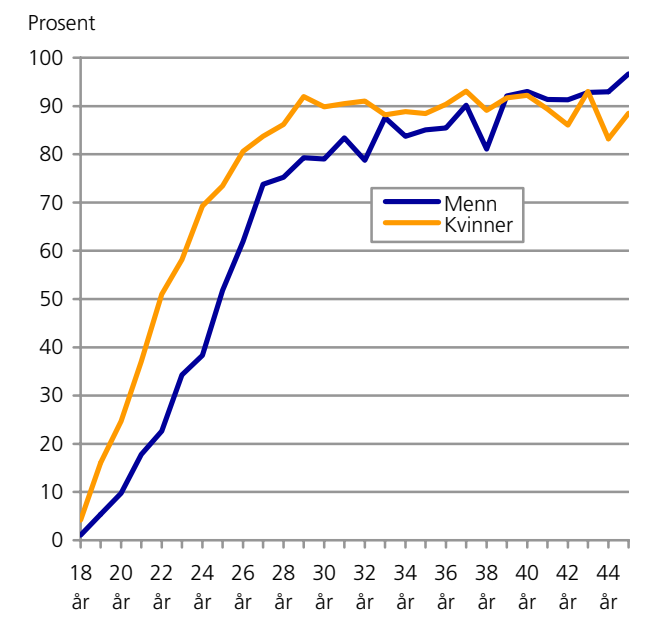
Ni av ti med pakistansk og srilankisk bakgrunn i 30- og 40-årene er gift

Vi skal igjen se litt nærmere på innvandrerbefolkningen med landbakgrunn fra Pakistan. Det er den største gruppen, totalt sett, og den største når det gjelder personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre. Figur 3.6 viser bildet for innvandrerbefolkningen med pakistansk bakgrunn som er gift, tilsvarende det vi i

figur 3.5 så for alle i Norge. For kvinnene som er blitt 22 år er andelen som er gift over 50 prosent. For menn som har fylt 25 har andelen også oversteget 50 prosent. Blant de som var 30 år var 80 prosent av mennene gift og 90 prosent av kvinnene, og for de som nærmet seg 35 var bortimot 90 prosent gift (både kvinner og menn).

Som vi ser av tabell 3.6 er det også opp mot 90 prosent av personer med bakgrunn fra Sri Lanka som er gift i aldersgruppen 30-39 år for kvinner, og i aldersgruppen 40-49 år for begge kjønn. Det er imidlertid store forskjeller i andeler som er gift når en ser på personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre og førstegenerasjonsinnvandrere hver for seg. Dette kommer vi tilbake til i neste avsnitt.

Figur 3.6. Andel gifte i alderen 18-35 år, blant innvandrerbefolkningen med landbakgrunn fra Pakistan. 1.1.2002

Tabell 3.5. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn¹ (verdensregioner). 1.1.2002

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Befolkningen i alt	Menn	0	3	17	43	61	71	70
	Kvinner	1	8	28	52	64	69	44
Innvandrerbefolkningen i alt	Menn	2	18	41	60	68	72	71
	Kvinner	9	35	57	70	72	69	47
Herav fra... Norden	Menn	0	3	14	39	51	58	66
	Kvinner	0	6	21	49	59	66	50
Vest-Europa ellers utenom Tyrkia	Menn	0	5	21	48	64	70	69
	Kvinner	1	11	30	62	69	69	48
Øst-Europa	Menn	1	17	39	68	77	79	72
	Kvinner	9	32	62	76	76	70	42
Nord-Amerika og Oseania	Menn	2	16	49	62	72	71	70
	Kvinner	5	30	63	77	80	68	39
Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika, Tyrkia, statsløs og uoppgitt	Menn	2	23	53	67	73	81	78
	Kvinner	11	47	71	76	75	72	47

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen

Tabell 3.6. Prosentandeler som er gift, etter alder og kjønn og landbakgrunn¹ (utvalgte land). 1.1.2002

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Danmark	Menn	0	2	16	41	55	63	69
	Kvinner	1	6	27	54	63	70	55
Sverige	Menn	0	2	11	35	50	58	62
	Kvinner	0	4	18	46	57	64	42
Jugoslavia	Menn	3	26	43	71	81	79	74
	Kvinner	19	45	71	80	80	70	45
Polen	Menn	1	6	31	60	69	77	63
	Kvinner	0	21	53	67	69	65	39
Russland	Menn	0	10	36	75	86	79	77
	Kvinner	4	34	67	80	80	79	48
Tyrkia	Menn	8	53	77	79	75	87	84
	Kvinner	33	71	83	82	85	78	55
Bosnia-Hercegovina	Menn	0	10	32	68	84	87	82
	Kvinner	3	23	56	77	83	75	45
Marokko	Menn	2	22	48	60	73	84	94
	Kvinner	21	59	76	81	78	82	46
Somalia	Menn	1	31	59	66	66	73	78
	Kvinner	8	50	64	58	58	60	32
Sri Lanka	Menn	0	9	40	80	90	89	66
	Kvinner	11	55	89	93	89	74	25
Filippinene	Menn	0	10	39	64	83	81	88
	Kvinner	10	48	74	79	79	71	49
India	Menn	3	18	58	80	86	87	79
	Kvinner	4	39	79	85	85	77	43
Irak	Menn	4	41	72	78	82	85	78
	Kvinner	17	61	86	85	80	62	37
Iran	Menn	0	9	27	52	62	69	76
	Kvinner	7	33	66	70	67	60	47
Kina	Menn	0	5	40	74	82	87	80
	Kvinner	0	23	52	82	83	81	57
Pakistan	Menn	3	25	67	84	92	94	87
	Kvinner	10	48	82	90	88	85	59
Thailand	Menn	0	3	10	27	50	57	67
	Kvinner	19	63	80	79	71	67	53
Vietnam	Menn	0	8	33	63	73	82	80
	Kvinner	3	32	53	68	72	71	48
USA	Menn	2	12	55	64	73	70	71
	Kvinner	7	28	66	78	81	69	38
Chile	Menn	2	7	24	43	58	65	66
	Kvinner	0	15	36	56	62	62	40

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Flere landgrupper skiller seg ut med store andeler i alderen 30-49 år som er gift. I tillegg til Sri Lanka og Pakistan kan vi nevne Jugoslavia, Tyrkia, India, Kina, og Vietnam. For en del grupper ser en også tydelig at kvinnene har giftet seg tidligere enn mennene (særlig Jugoslavia, Tyrkia, Marokko, Filippinene, Pakistan og Thailand). Langt flere kvinner enn menn er gift i disse gruppene. Forholdet er omvendt i de eldste aldersgruppene. Der er det som regel flere menn enn kvinner som er gift. Dette skyldes i stor grad aldersforskjellene og at enkestanden derfor blir større blant kvinnene, som ofte har vært gift med menn eldre enn dem selv.

3.9. Norskfødte gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere

Som vi allerede har vært inne på i kapittel 2 er personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre fremdeles svært unge. 87 prosent er under 20 år og 97 prosent er under 35 år.

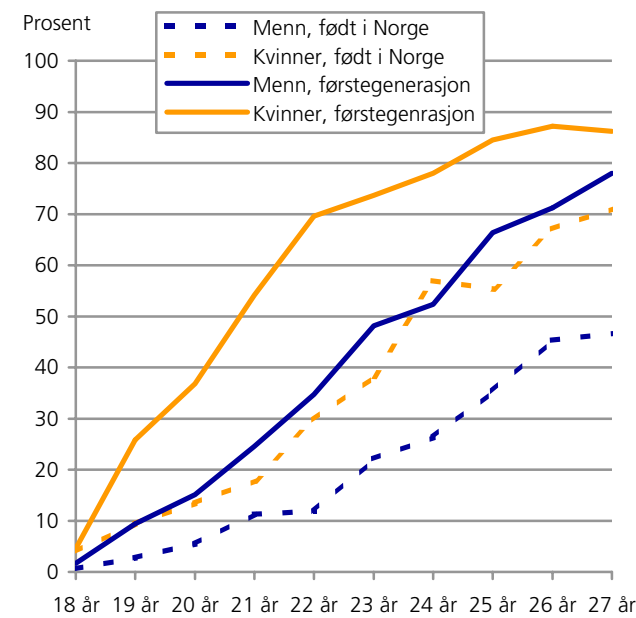
Vi skal se spesielt på sivilstand blant personer med landbakgrunn fra Pakistan, Vietnam, Tyrkia, Marokko og Sri Lanka, og hvordan forskjellene er mellom personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre og de som er førstegenerasjonsinnvandrere. I alle aldersgrupper er forholdsvis flere gift enn blant alle bosatte i Norge (tabell 3.5 og 3.6). Det er store forskjeller i gifteandeler i ulike aldersgrupper mellom førstegenerasjonsinnvandrere og personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. Det er blant de med foreldre født i Pakistan at flest har kommet i en alder hvor ekteskap er aktuelt. For alderssammensetningen i andre grupper av personer født i Norge med utenlandsfødte foreldre gjelder det at flesteparten ennå er svært unge, og at kun et fåtall er gift.

Lavere andel gifte blant norskfødte med pakistanske foreldre enn blant første generasjon

Når vi skal se på andeler som er gift blant personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre må vi konsentrere oss om personer fra 18 til 27 år. Det er bare 15 menn og kvinner i denne gruppen som er over 27 år (per 1.1.2002). Når en ser på figur 3.6 må en derfor ha i minne at for aldersgruppene 28 år og over er det stort sett kun snakk om første generasjons innvandrere. Figur 3.7 viser andeler som er gift blant innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan, og det er skilt mellom første generasjons innvandrere og personer født i Norge med to foreldre født i Pakistan.

Andelen gifte blant norskfødte med to foreldre født i Pakistan er gjennomgående lavere enn for personer med pakistansk bakgrunn totalt. Andelen gifte er høyere for 27-åringene enn for 20-åringene. For første generasjons innvandrere er andelen gifte blant 27-åringene 78 prosent for menn og 86 prosent for kvinner. For personer født i Norge med pakistanske foreldre kom andelen opp i henholdsvis 47 og 71 prosent. I en alder av 27 år var med andre ord flertallet blant første generasjons innvandrere gift, mens i den andre gruppen var andelen langt lavere.

Figur 3.7. Andel som er gift blant første generasjons innvandrere fra Pakistan og personer født i Norge med to foreldre født i Pakistan, etter kjønn. 18-28 år. 1.1. 2002. Prosent

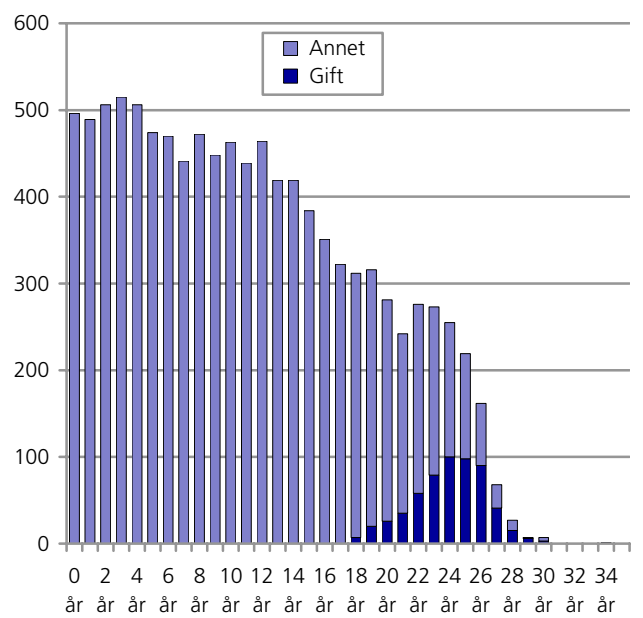

Ser vi på aldersgruppen 18-27 år under ett, var andelen gifte blant første generasjons innvandrere fra Pakistan 44 prosent for menn og 64 prosent for kvinner. For de som er født i Norge som var andelen 17 og 30 prosent.

Vi kan derfor si at det ser ut til å være et annet mønster av ekteskapsinngåelse blant første generasjon enn blant de som er født i Norge. Konklusjonen er at de fleste som er født i Norge med to foreldre født i Pakistan gifter seg senere enn første generasjons innvandrere fra Pakistan. Vi finner liknende forskjeller for en rekke andre grupper.

Det har vært en del diskusjoner i media i 2003 om ekteskapsmønstret til personer født i Norge av pakistanske foreldre. Ettersom de fleste i denne gruppen er svært unge og få har giftet seg mener vi det er for tidlig å trekke konklusjoner om denne gruppens ekteskapsmønstre. De få som til nå har giftet seg har gjort det i ung alder. En kan ikke forvente at deres ekteskapsinngåelser skal være representative for resten av gruppens ekteskapsinngåelser. De som har giftet seg til nå har et annet mønster i ekteskapsinngåelse enn de andre over 18, fordi flertallet i større grad utsetter giftemålet.

Figur 3.8. Personer født i Norge med to foreldre født i Pakistan, etter sivilstand og alder. 1.1.2002

Tabell 3.7. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Pakistan¹. 1.1.2002

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Første generasjons innvandrere	Menn	5	36	75	84	92	94	87
	Kvinner	15	64	87	90	88	85	59
Født i Norge av to foreldre født i Pakistan	Menn	2	16	40	-	.	.	.
	Kvinner	7	30	64	-	.	.	.

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Tabell 3.8. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Vietnam¹. 1.1.2002

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Førstegenerasjonsinnvandrere	Menn	1	9	33	63	73	82	80
	Kvinner	4	35	53	68	72	71	48
Født i Norge av to foreldre født i Vietnam	Menn	0	1	0
	Kvinner	0	5	33

¹ Landbakgrunn gjelder innvanderbefolkningen.

Tabell 3.9. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Tyrkia¹. 1.1.2002

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Førstegenerasjonsinnvandrere	Menn	11	60	78	80	75	87	84
	Kvinner	40	75	84	82	85	78	55
Født i Norge av to foreldre født i Tyrkia	Menn	4	23	46	-	-	.	.
	Kvinner	20	56	63	-	-	.	.

¹ Landbakgrunn gjelder innvanderbefolkningen.

Figur 3.8 illustrerer alderssammensetningen i gruppen, og andel som til nå er gift. Tabell 3.7 viser hvor stor andel som har giftet seg i de forskjellige aldersgruppene. I aldersgruppen 30 år og over er tallene for små til å vises, eller det er ikke noen i disse gruppene. I aldersgruppene 18-19 år og 20-24 år er det dobbelt så vanlig blant førstegenerasjon å være gift, enn blant de som er født i Norge med to foreldre født i Pakistan. I aldersgruppen 25-29 år er forskjellen henholdsvis 35 og 23 prosentpoeng i forhold til hvor mange som er gift for kvinner og menn i forhold til generasjon.

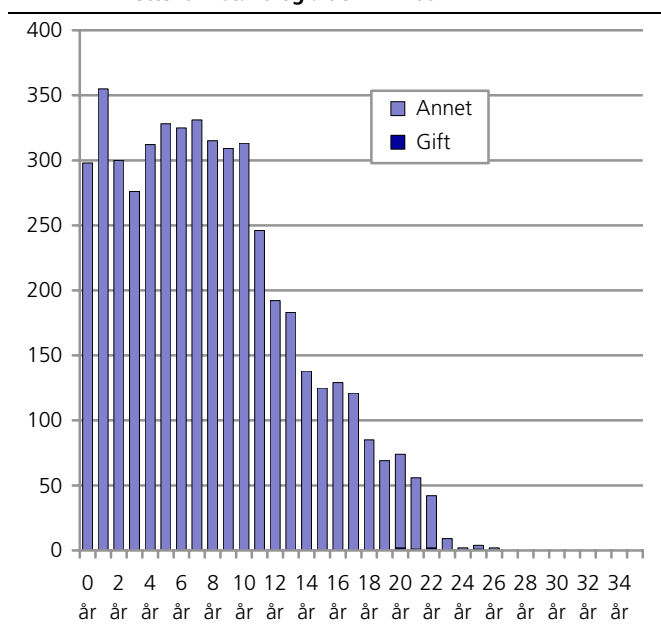
Generasjonsforskjeller blant personer med bakgrunn fra Vietnam

Også blant innvandrere med vietnamesisk bakgrunn finner vi det samme forholdet, men her er det færre blant de som er født i Norge som har giftet seg. Tabell 3.8 viser andelene som er gift blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam, og for de som er født i Norge med to foreldre født i Vietnam. Vi ser av både figuren (figur 3.9) og tabellen at andelen som er gift blant de som er født i Norge fortsatt er svært liten i forhold til gifteandeler blant førstegenerasjon.

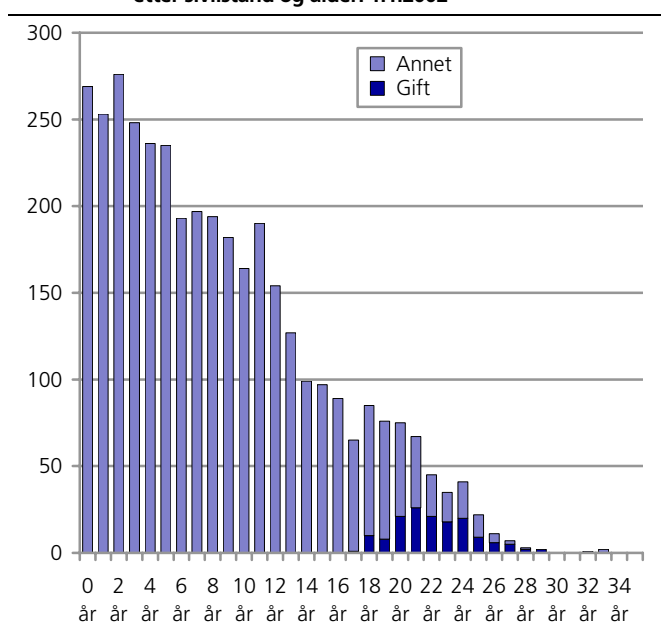
Mange født i Norge av Tyrkiske foreldre gifter seg tidlig

Mange tyrkere i Norge gifter seg i ung alder. Det gjelder både førstegenerasjonsinnvandrere og tildels de som er født i Norge, men andelen som er gift er forskjellig mellom generasjonene også blant de tyrkiske. I alderen 18-19 år er mer enn dobbelt så mange i førstegenerasjon gift, og i alderen 20-24 år forskjellen på henholdsvis 36 prosentpoeng (menn) og 19 prosentpoeng (kvinner) mellom generasjonene. I aldersgruppen 25-29 år er forskjellen fremdeles betydelig, med henholdsvis 32 (menn) og 21 (kvinner) prosentpoeng. Figur 3.10 illustrerer likevel at under halvparten av de som født i Norge og er over 18 år er gift.

Figur 3.9. Personer født i Norge med to foreldre født i Vietnam, etter sivilstand og alder. 1.1.2002

Figur 3.10. Personer født i Norge med to foreldre født i Tyrkia, etter sivilstand og alder. 1.1.2002

Tabell 3.10. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Marokko¹. 1.1.2002

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Førstegenerasjonsinnvandrere	Menn	5	32	50	60	73	84	94
	Kvinner	37	72	78	81	78	82	46
Født i Norge av to foreldre født i Marokko	Menn	0	5	9	-	.	.	.
	Kvinner	9	25	0

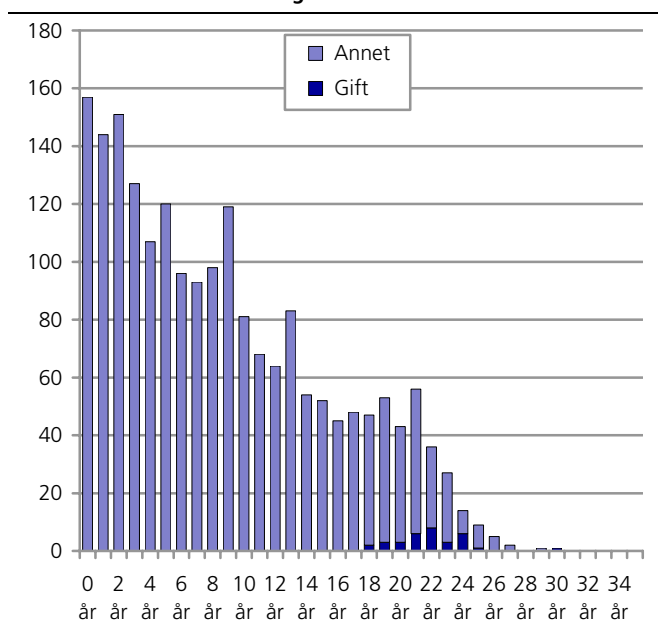
¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Tabell 3.11. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med landbakgrunn fra Sri Lanka¹. 1.1.2002

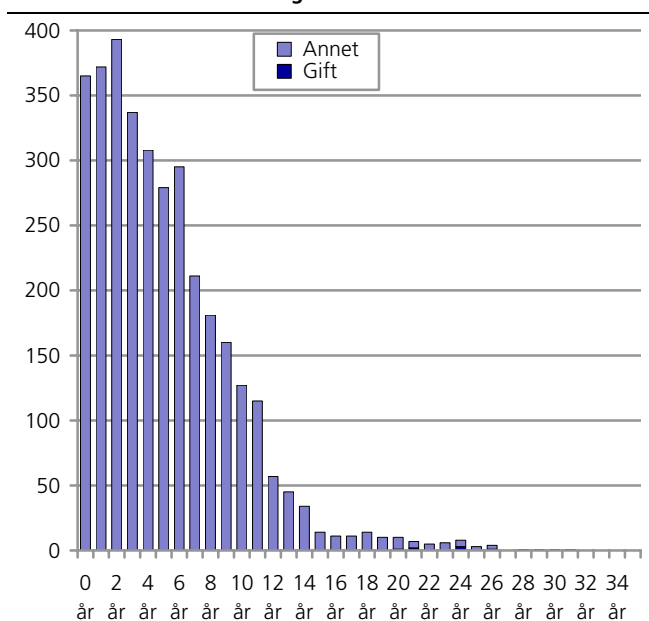
Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Førstegenerasjonsinnvandrere	Menn	0	10	40	80	90	89	66
	Kvinner	12	56	89	93	89	74	25
Født i Norge av to foreldre født i Sri Lanka	Menn	0	0	17	-	-	.	.
	Kvinner	0	40	33	-	.	.	.

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Figur 3.11. Personer født i Norge med to foreldre født i Marokko, etter sivilstand og alder. 1.1.2002

Figur 3.12. Personer født i Norge med to foreldre født i Sri Lanka, etter sivilstand og alder. 1.1.2002

Få av de født i Norge med marokkanske foreldre er gift

Sammenlikner vi andelene som er gift blant førstegenerasjonsinnvandrere og de som er født i Norge av to foreldre fra Marokko ser vi også en tydelig forskjell i hvor mange som er gift i ung alder (tabell 3.9). De som er født i Norge er fremdeles svært unge og det er svært få som er over 25 år (figur 3.11).

Få i giftealder blant de født i Norge av srilankiske foreldre

Ser vi på innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka blir det vanskelig å sammenlikne mellom generasjonene. Der er nemlig svært få i aldersgruppene 15 år og over (figur 3.12). Som vi ser av tabell 3.11 varierer andelen som er gift en del i de forskjellige aldersgruppene, men i og med at det er under 10 personer i de fleste aldersgruppene er det vanskelig å trekke opp et mønster. Det vi likevel kan si er at andelene som er gift ligger under det vi finner blant førstegenerasjonsinnvandrere i tilsvarende alder.

3.10. Mange eldre som aldri har vært gift?

Vi har hittil hatt fokus på andelene som er gift i de ulike aldersgruppene. Vi skal her se på hvor mange det er som aldri har vært gift (tabell 3.12). Ser vi på alle i Norge, i aldersgruppene '50-59 år' og '60 år og over', er det 8 og 9 prosent som aldri har vært gift. Andelen ugifte er større blant menn enn kvinner.

I en del av gruppene hvor det er store andeler som er gift er det svært få av de godt voksne og eldre som aldri har vært gift. Andelen som aldri har vært gift ligger på mellom 0 og 6 prosent for innvandrere over 40 fra Jugoslavia, Tyrkia, Marokko, Sri Lanka, Filippinene, India og Pakistan.

Tabell 3.12. Prosentandeler som er ugift (aldri gift), etter alder og kjønn og landbakgrunn¹ (utvalgte land). 1.1.2002

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år og over
Totalt	Menn	99,8	39,7	81,9	49,3	22,8	10,4	8,5
	Kvinner	98,9	91,3	68,5	36,2	14,9	6,3	6,3
Innvandrerbefolkningen:								
Danmark	Menn	100	97	82	49	28	10	5
	Kvinner	99	94	70	37	19	5	3
Sverige	Menn	100	98	89	59	33	14	7
	Kvinner	100	95	81	47	25	8	2
Jugoslavia	Menn	96	72	53	16	5	6	6
	Kvinner	80	51	23	8	5	6	4
Polen	Menn	99	93	66	29	11	4	9
	Kvinner	100	78	40	9	3	2	8
Russland	Menn	100	88	58	14	3	2	9
	Kvinner	96	63	23	4	1	2	3
Tyrkia	Menn	92	43	12	5	6	4	4
	Kvinner	67	23	7	4	2	0	2
Bosnia-Hercegovina	Menn	100	89	65	27	9	4	2
	Kvinner	97	75	37	13	6	5	5
Marokko	Menn	96	76	43	8	4	2	1
	Kvinner	79	36	14	3	2	0	3
Somalia	Menn	99	67	32	17	8	4	4
	Kvinner	91	42	17	8	5	4	8
Sri Lanka	Menn	100	91	58	16	6	3	1
	Kvinner	89	42	8	4	3	2	4
Filippinene	Menn	100	89	57	25	5	3	1
	Kvinner	90	47	20	6	3	5	5
India	Menn	97	82	38	7	3	4	2
	Kvinner	96	59	16	4	2	2	3
Irak	Menn	95	58	25	17	8	5	3
	Kvinner	83	33	7	3	3	2	4
Iran	Menn	100	90	68	36	18	3	3
	Kvinner	91	63	19	7	4	4	2
Kina	Menn	100	95	54	17	5	3	3
	Kvinner	100	76	43	7	3	2	7
Pakistan	Menn	97	73	28	7	2	1	0
	Kvinner	89	48	11	2	0	0	0
Thailand	Menn	100	93	71	35	25	14	0
	Kvinner	81	31	9	2	1	1	7
Vietnam	Menn	100	92	64	28	13	3	1
	Kvinner	97	65	41	18	7	7	3
USA	Menn	98	88	40	24	11	10	6
	Kvinner	93	70	29	11	4	6	5
Chile	Menn	98	91	70	34	14	8	7
	Kvinner	100	82	50	17	11	9	7

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Av førstegenerasjons pakistanske menn i gruppen '60 år og over' er det ingen (av 477) som aldri har vært gift. Av pakistanske kvinner og menn over 50 år er det kun 10 personer som aldri har vært gift. Det er så få av de eldste som aldri har vært gift at når vi ser på prosentene i ettårige aldersgrupper utgjør de som aldri har vært gift 0 prosent i aldersgruppene '60 år og over' for begge kjønn. I aldersgruppen '50-59 år' er det 1 prosent av mennene som aldri hadde vært gift. Det var kun fire kvinner over 39 år som aldri hadde vært gift, og de utgjør under 1 prosent av kvinnene i aldersgruppene over 39 år.

For nesten samtlige av de eldste aldersgruppene i innvandrerbefolkningen er andelen som aldri har vært gift langt lavere enn i befolkningen totalt sett. Dette henger sammen med sterkere tradisjoner for å leve i ekteskap, mindre innslag av samboerskap og at ekteskapsinnngåelsen ofte er knyttet til innvandringsprosessen (se kapittel 1).

3.11. Andelen skilte varierer mye med landbakgrunn

Når vi skal se på andeler som er skilt i ulike grupper må vi sammenholde dem med andeler som er gift. I grupper hvor det er mange som er gift er potensialet for skilsmisse selvfølgelig større enn i grupper hvor få er gift, siden det bare er gifte som kan skille seg. Vi har allerede sett at det er langt vanligere å inngå ekteskap, og mindre vanlig med samboerskap, blant innvandrerbefolkningen generelt, og blant en del ikke-vestlige grupper spesielt. Når andelen som er gift er høy, er normalt også sannsynligheten for at noen blir skilt høyere. Sannsynligheten for å bli skilt øker også med alder, og med tid etter ekteskapsinnngåelsen.

Sammenlikner vi andelen gifte og skilte for innvandrerbefolkningen og befolkningen ellers, ser vi at det er små forskjeller i andelen skilte i de fleste aldersgruppene (tabell 3.13). I alderen 18 til 39 år er andelen som er gifte langt høyere blant innvandrere enn i befolkningen ellers. Andelen som er skilte er likevel ikke særlig mye høyere. I aldersgruppen 25-29

år er andelen skilte 1 prosentpoeng høyere blant innvandrere, og i aldersgruppen 30-39 år er forskjellen 2 prosentpoeng for kvinnene, mens den er lik for mennene. I aldersgruppene 40-49 år og 50-59 år, er andelen som er gift i ikke stort høyere blant innvandrere enn befolkningen ellers, men andelen skilte er høyere i befolkningen ellers. Det er i alderen 50-59 år at vi finner de høyeste andelen skilte, men også de høyeste andelen som er gift. Ser vi på aldersgruppen 60 år og over, er det litt flere gifte og skilte i innvandrerbefolkningen enn blant befolkningen ellers.

I alle aldersgrupper frem til 50-59 år er andelen kvinner som er gift høyere enn blant menn, mens det blant de som er 50 år og over er omvendt. Dette har sammenheng med aldersforskjell i mange ekteskap og menn og kvinners forskjellige levealder. I alders-

gruppen 60 år og over er 70-71 prosent av mennene gift, men bare 44-47 prosent av kvinnene gift. I disse gruppene er det flere enker enn enkemenn. 7 700 førstegenerasjonsinnvandrerkvinner er enker. Omregnet til prosent utgjør dette likevel ikke mer enn 0,3 prosent av alle førstegenerasjons innvandrerkvinner. Dette er nok en illustrasjon på at innvandrerbefolkningen i Norge er en ung befolkning.

Vi skal her se på hvor mange som er skilt i ulike aldersgrupper, i grupper ordnet etter landbakgrunn. I aldersgruppen 18-19 år er det svært varierende innslag av ekteskap blant de landgruppene vi har sett på. Andelen varierer mellom 0 og 33 prosent (kvinner fra Tyrkia). For alle grupper utgjør de skilte under 1 prosent. Få har rullet å gifte seg, og nesten ingen har rullet å skifte sivilstand to ganger.

Tabell 3.13. Prosentandeler som er skilt og gift, etter alder og kjønn og landbakgrunn (utvalgte land). 1.1.2002

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år		20-24 år		25-29 år		30-39 år		40-49 år		50-59 år		60 år +	
		Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt
Innvandrerbefolkningen	Menn	2	0	18	0	41	2	60	7	68	12	72	16	71	12
	Kvinner	9	0	35	1	57	3	70	8	72	13	69	16	47	11
Befolkningen ellers	Menn	0	0	2	0	14	1	41	5	60	13	70	15	70	8
	Kvinner	0	0	5	0	25	2	51	8	64	16	69	17	44	7
Danmark	Menn	0	0	2	0	16	1	41	6	55	14	63	22	69	13
	Kvinner	1	0	6	0	27	2	54	6	63	13	70	17	55	12
Sverige	Menn	0	0	2	0	11	0	35	5	50	15	58	24	62	18
	Kvinner	0	0	4	0	18	1	46	5	57	14	64	22	42	13
Jugoslavia	Menn	3	0	26	0	43	2	71	8	81	7	79	10	74	13
	Kvinner	19	0	45	1	71	2	80	4	80	8	70	13	45	8
Polen	Menn	1	0	6	0	31	0	60	5	69	14	77	15	63	12
	Kvinner	0	0	21	0	53	5	67	15	69	18	65	21	39	18
Russland	Menn	0	0	10	1	36	2	75	8	86	6	79	10	77	2
	Kvinner	4	0	34	1	67	5	80	8	80	10	79	10	48	11
Tyrkia	Menn	8	0	53	1	77	5	79	8	75	12	87	6	84	5
	Kvinner	33	0	71	2	83	5	82	6	85	7	78	7	55	3
Bosnia-Hercegovina	Menn	0	0	10	0	32	2	68	3	84	4	87	4	82	3
	Kvinner	3	0	23	1	56	3	77	5	83	5	75	7	45	3
Marokko	Menn	2	0	22	1	48	4	60	23	73	16	84	9	94	3
	Kvinner	21	0	59	3	76	4	81	9	78	12	82	11	46	17
Somalia	Menn	1	0	31	1	59	2	66	6	66	8	73	11	78	2
	Kvinner	8	0	50	4	64	7	58	13	58	16	60	6	32	13
Sri Lanka	Menn	0	0	9	0	40	0	80	2	90	3	89	3	66	2
	Kvinner	11	0	55	1	89	1	93	2	89	4	74	5	25	2
Filippinene	Menn	0	0	10	0	39	1	64	6	83	9	81	11	88	9
	Kvinner	10	0	48	2	74	2	79	10	79	10	71	12	49	16
India	Menn	3	0	18	0	58	2	80	9	86	8	87	6	79	9
	Kvinner	4	0	39	1	79	3	85	6	85	8	77	13	43	12
Irak	Menn	4	0	41	0	72	1	78	2	82	5	85	3	78	6
	Kvinner	17	0	61	1	86	3	85	5	80	5	62	4	37	7
Iran	Menn	0	0	9	0	27	2	52	6	62	12	69	16	76	11
	Kvinner	7	0	33	2	66	8	70	14	67	17	60	17	47	8
Kina	Menn	0	0	5	0	40	2	74	7	82	9	87	6	80	5
	Kvinner	0	0	23	1	52	3	82	7	83	10	81	9	57	7
Pakistan	Menn	3	0	25	1	67	2	84	5	92	4	94	2	87	2
	Kvinner	10	0	48	2	82	3	90	5	88	5	85	5	59	2
Thailand	Menn	0	0	3	0	10	1	27	13	50	25	57	29	67	33
	Kvinner	19	0	63	2	80	5	79	12	71	18	67	18	53	3
Chile	Menn	2	0	7	0	24	3	43	15	58	17	65	19	66	14
	Kvinner	0	0	15	1	36	8	56	17	62	19	62	14	40	13

I alderen 20-24 er det et innslag av skilte i noen av de landgruppene hvor det er en del som allerede har giftet seg. Det er først og fremst kvinner i denne aldersgruppen som er gift, og det er først og fremst blant kvinnene i denne aldersgruppen at skilsmisser gjør seg gjeldende. Blant kvinner fra Somalia og Marokko i alderen 20-24 år er henholdsvis 4 og 3 prosent skilt. For kvinner i denne alderen fra Tyrkia, Filippinene, Iran, Pakistan og Thailand er 2 prosent skilt. Dette er grupper hvor en stor andel av kvinnene er gift (33 - 71 prosent).

Blant innvandrere fra Sverige og Danmark, er det kun en liten andel som er gift i alderen 18-19 år og 20-24 år, og skilsmisser har omtrent ikke funnet sted. I aldersgruppene fra 30 år og oppover er det imidlertid langt større innslag av personer i ekteskap, og dessuten langt større innslag av skilte. I aldergruppen 50-59 år finner vi de høyeste andelen skilte blant svensker og dansker i forhold til alle gruppene vi har sett på (Også blant innvandrere fra Thailand er det høye andeler skilte i denne alderen).

Vi nevnte innledningsvis at andelen skilte i utgangspunktet er høyere i grupper hvor det er mange gifte. Dette varierer mye i forhold til landbakgrunn. Blant innvandrere fra Pakistan finner vi, som vi allerede har sett, veldig høye andeler som er gift. I aldersgruppene mellom 30 og 59 år finner vi mellom 84 og 94 prosent som er gift, men andelen som er skilt kommer ikke i noen aldersgrupper, verken for kvinner eller menn opp i mer enn 5 prosent. De laveste andelen skilte finner vi blant innvandrere fra Pakistan og Irak, til tross for at begge gruppene har høye andeler gifte. Også blant innvandrere fra Bosnia-Hercegovina er det høye andeler gifte og lave andeler skilte.

3.12. Oppsummering

Det er langt vanligere å inngå ekteskap blant innvandrere enn i befolkningen ellers. I alle aldersgrupper er det en større andel som er gift, men forskjellen er størst blant de under 40 år. Når vi skal se på parforhold er det ikke nok å bare se på hvor mange som lever i ekteskap. Blant personer under 40 er samboerskap svært utbredt blant de uten innvandringsbakgrunn, men det er også relativt utbredt i noen innvandrergupper (fra Sverige, og en del andre vestlige land, og noen ikke-vestlige grupper fra for eksempel Chile og Polen).

Blant de fleste grupper av ikke-vestlige innvandrere er det flere som er gift og færre som er samboere enn i befolkningen ellers. Ikke-vestlige innvandrere har dessuten gjennomsnittlig større husholdninger, og det er flere som bor i flerfamiliehusholdninger. I enkelte grupper av ikke-vestlige innvandrere er det også mange enslige (Etiopia, Somalia og Irak).

Totalt sett er det ikke mange i alderen 18-19 som er gift, verken blant innvandrere i alt eller befolkningen for øvrig. For enkelte landgrupper er det imidlertid en betydelig andel av kvinnene som har inngått ekteskap i denne aldersgruppen. Det gjelder særlig kvinner fra Tyrkia (33 prosent), Marokko, Jugoslavia og Thailand (19).

Det er stor forskjell i hvor mange som er gift blant unge i alderen 18-23 år med ulik landbakgrunn. Blant innvandrere fra ikke-vestlige land er andelen langt høyere blant kvinner enn menn. For alle gruppene vi har sett på gjelder likevel det at flertallet i aldersgruppen 18-23 år ikke er gift.

Det er stor forskjell i gifteandeler mellom førstegenerasjonsinnvandrere og personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre. En langt større andel er gift i ung alder blant førstegenerasjonsinnvandrere enn blant de som er født i Norge. Vi har sett dette som et tydelig mønster blant de med bakgrunn fra Pakistan, Vietnam, Tyrkia og Marokko. De aller fleste som er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre er imidlertid ennå under 18 år, og det er derfor for tidlig å trekke konklusjoner om ekteskapsmønsteret, annet enn at flertallet av de som er over 18 ennå ikke er gift, og at flertallet utsetter giftemålet.

Ved 35-årsalderen er omtrent halvparten av alle i Norge gift. For de fleste gruppene av ikke-vestlige land ligger andelen som er gift i denne alderen langt høyere. Blant pakistanske og srilankiske innvandrere er det i noen aldersgrupper opp i 90 prosent som er gift. Andre landgrupper med høye andeler gifte er Jugoslavia, Tyrkia, India, Kina og Vietnam.

I en del av de samme gruppene er det svært få av de godt voksne og eldre som aldri har vært gift. Andelen som aldri har vært gift ligger på mellom 0 og 6 prosent blant personer over 40 år, fra Jugoslavia, Tyrkia, Marokko, Sri Lanka, Filippinene, India og Pakistan.

Andelen skilte er høyere blant innvandrere totalt enn blant befolkningen for øvrig. Dette henger sammen med at andelen gifte i utgangspunktet er mye høyere. Men andelen skilte varierer mye i forhold til landbakgrunn. For noen grupper, som blant pakistanere og srilankere er andelen skilte svært lav.

I neste kapittel skal vi ta utgangspunkt i alle bestående ekteskap i Norge, og se hvem som er gift med hvem (i forhold til landbakgrunn).

4. Ekteskapsbestand

- I hvilken grad det forekommer ekteskap mellom personer med samme landbakgrunn og mellom personer med forskjellig landbakgrunn?
- Hvilke grupper er det som skiller seg ut som endogame (gift innen egen gruppe, her definert som samme landbakgrunn) og eksogame (gift utenfor gruppen)?
- I hvilken grad har kvinner og menn fra samme land forskjellig ekteskapsmønster?
- Hvilke typer landbakgrunn er vanlig i blandingsekteskap mellom innvandrere og personer uten innvandringsbakgrunn, og i såkalte transnasjonale ekteskap?
- Hvordan har ekteskapsbestanden endret seg fra 1990?
- Har innslaget av blandingsekteskap økt?

I dette kapittelet skal vi beskrive "bestanden" av ekteskap i Norge. Vi tar utgangspunkt i ektefellenes landbakgrunn (eget fødeland for førstegenerasjonsinnvandrere og mors/fars fødeland for personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre).

Vi begynner med en beskrivelse av ekteskapsbestanden i 2002 etter ektefellenes landbakgrunn gruppert etter verdensregion. Vi ser på ekteskap mellom personer med og uten innvandringsbakgrunn, og på hva som preger ekteskap for forskjellige innvandrergrupper. For å se på utviklingen over tid sammenlikner vi med tall for ekteskapsbestand i 1990.

Ekteskapene som eksisterer på et gitt tidspunkt er påvirket av hvilket innvandringsmønster som har funnet sted frem mot dette tidspunktet. De siste 25 årene har flukt og familie(gjen)forening vært den viktigste grunnen for innvandringen til Norge. Noe av flyktningstrømmene har hatt et stort innslag av hele familier (som fra det tidligere Jugoslavia). Andre strømmer har vært preget av familiegjenforening i ettertid (f.eks. fra Vietnam), mens andre strømmer har bestått av mange unge enslige menn (f.eks. fra Iran og Irak). Det at noen grupper i så stor grad har hatt med seg ferdig etablerte ekteskap ved innvandringen, innebærer at det i disse gruppene foreløpig finnes få ekteskap mellom *nordmenn* og innvandrere (Vassenden 1997:70-71). Dette er tilfellet blant for eksempel bosniere (1993) og kosovoalbanere (1999).

Norske kvinner og menn uten innvandringsbakgrunn som utvandrer, og så gifter seg med en utlending i utlandet, får ikke nødvendigvis registrert ekteskapet i Norge. Vi derfor sett på ekteskap for de par der minst en av partene er bosatt i Norge.

4.1. Ekteskapsbestanden i 2002

Det var 850 000 ekteskap i Norge per 1.1.2002, og dermed 1 700 000 gifte kvinner og menn. Totalt sett var det litt flere menn enn kvinner som var gift og bosatt i Norge. Årsaken til dette er at det er flere menn som bor i Norge og har ektefelle i utlandet, enn kvinner som er bosatt i Norge med ektefelle bosatt i utlandet.

Flere ekteskap mellom *norsk* og innvandrere enn mellom to innvandrere i Norge

88 prosent av alle ekteskapene involverer to personer uten innvandrerbakgrunn. De resterende nesten 100 000 ekteskapene, ca. 12 prosent, involverer en eller to personer i innvandrerbefolkningen, eller en bosatt person og en ikke bosatt utlending⁵. Det er disse 12 prosentene av ekteskapene vi skal se på i dette kapittelet. Det er flere ekteskap mellom *norske* uten innvandringsbakgrunn og innvandrere/utenlandsk person, enn det er mellom to innvandrere/utenlandske ektefeller i Norge (5 prosent). Det er ca 43 600 ekteskap der begge partene er innvandrere.

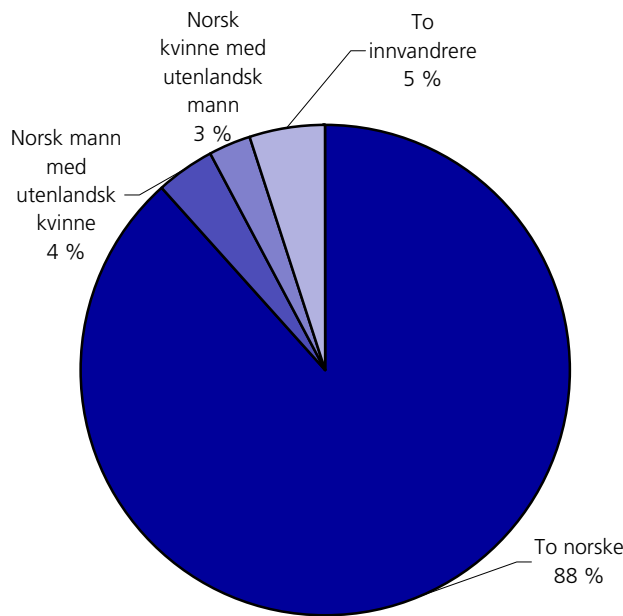
33 100 *norske* menn uten innvandringsbakgrunn⁶ er gift med innvandrerkvinner eller utenlandske kvinner som ikke er bosatt i Norge⁷, og 23 300 *norske* kvinner uten innvandringsbakgrunn er gift med innvandrer-mann eller utenlandsk mann ikke bosatt i Norge. Til sammen utgjør denne typen blandingsekteskap 56 400 ekteskap og 7 prosent av alle ekteskap der minst en av partene er registrert bosatt i Norge.

⁵ Personer som ikke er bosatt i Norge er ikke med verken i tall for hele befolkningen i Norge eller i innvandrerbefolkningen. Vi ser på ekteskap der minst en av partene er bosatt i Norge. Den ektefellen som ikke er bosatt i Norge har vi ikke alltid så mye opplysninger om.

⁶ Personer bosatt i Norge, med Norge som landbakgrunn, dvs. som er født i Norge og har minst en forelder som er født i Norge.

⁷ Personer bosatt i Norge, med to utenlandsfødte foreldre, eller utenlandsk kvinne bosatt i utlandet.

Figur 4.1. Ekteskap etter ektefellenes innvandringsbakgrunn. 1.1.2002. Prosent

Samme verdensregion dominerer

Med noen viktige unntak er det ekteskap mellom ektefeller med landbakgrunn fra samme verdensregion som dominerer (tabell 4.1 og 4.3). Blant innvandrere fra nordiske land er det flest som er gift med ektefelle fra Norge eller andre nordiske land. Det samme gjelder for innvandrere fra Vest-Europa. Flest er gift med personer fra Vest-Europa. Blant innvandrere fra Øst-Europa er det flest som er gift med innvandrere med landbakgrunn fra Øst-Europa, og tilsvarende for Asia og Afrika. Når det gjelder innvandrere fra Nord-Amerika og Oseania er imidlertid flertallet gift med personer med Norge som landbakgrunn.

4.2. Hvem er menn i Norge gift med?

Siden menn og kvinner fra forskjellige land i noen tilfeller har forskjellig ekteskapsmønster skal vi se på

bosatte menn og kvinners ekteskap hver for seg. Vi begynner med å se på ekteskapene med utgangspunkt i at mannen er bosatt i Norge.

Tabell 4.1 viser ekteskapsbestanden i Norge med utgangspunkt i bosatte menn. Av 848 000 gifte menn er 782 000 menn utenfor innvandrerbefolkningen slik SSB definerer den. 7,8 prosent, eller 66 000 av gifte menn i Norge per 1.1.2002, hører til innvandrerbefolkningen. Den største gruppen gifte menn i innvandrerbefolkningen har landbakgrunn fra Asia (med Tyrkia), og utgjør 26 800 personer. Ellers har 9 700 landbakgrunn fra Norden, 9 100 fra Vest-Europa ellers, 9 600 fra Øst-Europa, 6 400 fra Afrika, 2 000 fra Sør- og Mellom-Amerika og 2 400 fra Oseania og Nord-Amerika.

33 100 menn uten innvandringsbakgrunn gift med kvinner med innvandringsbakgrunn

Hvem er mennene gift med? Som nevnt er det i stor grad ektefelle med landbakgrunn fra samme verdensregion som dominerer, men det gjelder ikke menn fra alle regioner. Av alle gifte menn med norsk landbakgrunn er 96 prosent gift med kvinner med norsk landbakgrunn. 4 prosent, og 33 100, er gift med en kvinne med innvandrerbakgrunn eller utenlandsk kvinne som ikke er bosatt i Norge. Av disse mennene er hele 47 prosent er gift med kvinner fra Norden eller Vest-Europa ellers, og 54 prosent med kvinne fra et vestlig land. 14 prosent har kone fra Øst-Europa, 20 prosent har kone fra Asia, og 5 prosent har kone fra Afrika. I 2002 var det 4,5 prosent av de utenlandske ektefellene mangler vi opplysninger om landbakgrunn for. Vi ser nærmere på ekteskapene til norske menn og kvinner uten innvandringsbakgrunn med utenlandske ektefeller litt lenger ut i kapittelet.

Tabell 4.1. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn¹, bosatte menn 1.1.2002

Bosatte menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	847 993	770 096	12 185	7 990	12 460	4 129	26 803	2 580	2 731	251	8 768
Norge	781 958	748 868	9 652	5 968	4759	748	6 461	2 210	1616	196	1 480
Norden	9 732	6 910	2 085	110	94	20	131	35	36	8	303
Vest-Europa ellers	9 114	6 505	183	1 579	115	50	132	46	44	9	451
Øst-Europa u/Tyrkia	9 566	1 609	58	58	7 241	4	50	9	11	2	524
Afrika	6 482	1 369	50	55	35	3 203	76	6	9	-	1 679
Asia med Tyrkia	26 799	2 193	84	130	177	95	19 924	13	25	3	4 155
Nord-Amerika	2 128	1 695	49	50	18	4	17	252	7	5	31
Sør- og Mellom-Amerika	1 956	743	19	30	20	5	7	6	982	-	144
Oseania	258	204	5	10	1	-	5	3	1	28	1

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Mange vestlige menn gift med kvinner uten innvandringsbakgrunn

Av gifte menn med bakgrunn fra *vestlige land* er 72 prosent gift med *norske* kvinner uten innvandringsbakgrunn (15 300 av 21 200). 19 prosent er gift med kvinne fra samme verdensregion (3 900), og 3,7 prosent med kvinne med uoppgett landbakgrunn. 5 prosent er gift med kvinne fra annen verdensregion enn sin egen, men ikke fra Norge, og er det vi kan kalle "transregionale" ekteskap. For eksempel er det 260 menn fra andre land i Norden eller resten av Vest-Europa som er gift med kvinne fra Asia.

Av gifte menn med bakgrunn fra *ikke-vestlige land* er 13 prosent gift med *norsk* kvinne uten innvandringsbakgrunn (5 900 av 44 800). 70 prosent er gift med kvinne fra egen verdensregion (31 350), i de fleste tilfeller samme land. Dessverre mangler vi opplysninger om kvinnens landbakgrunn i 14,5 prosent av ikke-vestlige menns ekteskap. Det er grunn til å tro at det er få blant de uoppgitte som kommer fra Norge, og at flertallet av de uoppgitte har samme landbakgrunn som mannen, og at hun ikke er bosatt i Norge. 2,5 prosent av ektefellene til gifte ikke-vestlige menn kommer fra en annen verdensregion enn mannen selv, men ikke fra Norge.

Her er det viktig å være klar over forskjellene i innvandringsgrunn og migrasjonsmønstre som vi var inne på i forrige kapittel. Ikke-vestlige innvandrere kommer i større grad for å bli, mens vestlige innvandrere som ikke gifter i Norge, drar i langt større grad tilbake til hjemlandet og stifter eventuelt familie der. Det samme mønsteret ses når en bryter ned på verdensregion, men en finner at det er store forskjeller i ekteskapsmønstret til menn fra ikke-vestlige land.

Av menn fra andre land i *Norden* er 71 prosent gift med kvinner fra Norge, og 21 prosent gift med kvinner fra andre land i Norden. Noen er gift med kvinner fra andre land i Europa, og noen få med kvinner fra andre verdensdeler (tabell 4.2).

Også blant gifte menn fra *Vest-Europa* (utenom Norden) er 71 prosent gift med kvinner med landbakgrunn fra Norge. 17 prosent er gift med kvinner fra samme region som dem selv, fra Vest-Europa.

80 prosent av gifte menn fra *Nord-Amerika* var gift med *norske* kvinner uten innvandringsbakgrunn, og 12 prosent med kvinner fra Nord-Amerika. Likeledes var 79 prosent av gifte menn fra *Oseania* gift med kvinner fra Norge, og bare 11 prosent med kvinner fra Oseania. Blant gifte menn fra *Sør- og Mellom-Amerika* var det langt flere som hadde koner fra eget kontinent. Halvparten var gift med kvinner fra *Sør- og Mellom-Amerika*, og 38 prosent var gift med *norske* kvinner. Vi kommer tilbake til hvordan gruppene fordeler seg på enkeltland senere i kapitlet.

Tabell 4.2. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn¹, bosatte menn. 1.1.2002. Prosent

Mannens landbakgrunn	Kvinnens landbakgrunn				
	Absolutte tall	I alt Norge			
		Samme region	Annen region	Uopp-gitt	
Norge	781 958	96	96	4	0
Norden	9 732	71	21	5	3
Vest-Europa ellers	9 114	71	17	7	5
Øst-Europa u/Tyrkia	9 566	17	76	2	5
Afrika	6 482	21	49	4	26
Asia med Tyrkia	26 799	8	74	2	16
Nord-Amerika	2 128	80	12	7	1
Sør- og Mellom-Amerika	1 956	38	50	5	7
Oseania	258	79	11	10	0

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Blant gifte menn fra *Øst-Europa* er det langt færre som er gift med *norske* kvinner, 17 prosent. Østeuropeiske menn er i hovedsak gift med kvinner fra Øst-Europa (76 prosent). Mange østeuropeere har kommet til Norge sammen med ektefeller fra hjemlandet, og hadde allerede etablert familier ved innvandringen.

Blant gifte menn fra *Afrika* er 21 prosent gift med *norske* kvinner. Halvparten er gift med kvinner med landbakgrunn fra Afrika. En del afrikanske menn har kommet til Norge uten ektefellene sine. Her mangler vi opplysninger om landbakgrunn for 26 prosent av kvinnene. De fleste er antakelig bosatt i mannens hjemland. Dersom det hadde vært *norske* kvinner hadde landbakgrunnen vært kjent.

Blant gifte menn fra *Asia* er andelen gift med *norske* kvinner langt mindre enn blant gifte menn fra Afrika. Det er 8 prosent er gift med kvinner med Norge som landbakgrunn. Det overveiende flertallet (74 prosent) er gift med kvinner fra samme region. Også for denne gruppen er det mange ektefeller vi mangler opplysninger om, men ikke så mange som blant gifte menn fra Afrika.

4.3. Kvinner har et annet ekteskapsmønster enn mennene

Ser vi på kvinner som er gift og bosatt i Norge er mønsteret ganske annerledes (tabell 4.3). I alt 844 000 gifte kvinner var bosatt i Norge per 1.1.2002. Det var 773 000 gifte kvinner uten innvandringsbakgrunn. 71 000 gifte kvinner, 8,4 prosent, er med i innvandrerbefolkningen slik SSB definerer den. Det er ca 5 000 flere gifte kvinner med innvandringsbakgrunn som er bosatt og gift i Norge, enn det er gifte menn med innvandringsbakgrunn.

Også blant gifte kvinner med innvandringsbakgrunn er den største gruppen fra Asia (med Tyrkia), 27 700. 12 200 gifte kvinner kommer fra andre land i Norden, 8 000 fra Vest-Europa ellers, 12 900 fra Øst-Europa, 5 100 fra Afrika, 2 750 fra Sør- og Mellom og 2 800 fra Nord-Amerika og Oseania. Det er flere gifte innvandrerkvinner enn menn fra andre land i Norden, fra Øst-Europa og Asia, mens det er færre gifte kvinner enn menn fra de andre verdensregionene (Afrika, Vest-Europa, Nord- Sør- og Mellom-Amerika).

Tabell 4.3. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn¹, bosatte kvinner 1.1.2002

Bosatte kvinner	Menn										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord- Amerika	Sør- og Mellom- Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	843 929	780 769	9 439	8 782	9 062	4 765	22 564	2 153	1 788	261	4 346
Norge	772 590	749 314	6 960	6 676	1 616	1 388	2 215	1 757	754	210	1 700
Norden	12 214	9 582	2 049	172	55	48	77	47	20	5	159
Vest-Europa ellers	7 959	5 898	107	1 538	57	53	126	50	27	9	94
Øst-Europa u/Tyrkia	12 912	4 827	94	116	7 261	35	179	17	20	1	362
Afrika	5 058	740	20	52	4	3 146	96	4	5	-	991
Asia med Tyrkia	27 681	6 486	131	132	48	78	19 831	18	7	6	944
Nord-Amerika	2 524	2 133	34	43	8	7	13	247	7	3	29
Sør- og Mellom- Amerika	2 747	1 601	36	44	11	10	24	8	948	-	65
Oseania	244	188	8	9	2	-	3	5	-	27	2

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Tabell 4.4. Ekteskap mellom personer med og uten innvandringsbakgrunn/utenlandsk bakgrunn¹. 1.1.2002. Absolutte tall og prosent

Ektefelle uten innvandrings- bakgrunn	Ektefelle med innvandringsbakgrunn fra									
	I alt	Norden	Vest- Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord- Amerika	Sør- og Mellom- Amerika	Oseania	Uoppgitt
	Absolutte tall									
Menn	33 090	9 652	5 968	4 759	748	6 461	2 210	1 616	196	1 480
Kvinner	23 276	6 960	6 676	1 616	1 388	2 215	1 757	754	210	1 700
	Prosent									
Menn	100	29	18	14	2	20	7	5	1	4
Kvinner	100	30	29	7	6	10	8	3	1	7

¹ Innvandringsbakgrunn og landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke bosatte ektefeller.

23 300 kvinner uten innvandringsbakgrunn gift med innvandrer menn

Hvem er kvinnene gift med? Av kvinnene uten innvandringsbakgrunn er 97 prosent gift med *norske* menn uten innvandringsbakgrunn. Andelen *norske* menn som er gift med utenlandske ektefeller er litt større enn blant *norske* kvinner. Mens 33 100 *norske* menn er gift med utenlandske kvinner, er 10 000 færre *norske* kvinner gift med utenlandske menn (23 300).

Av *norske* kvinner (uten innvandringsbakgrunn) som lever i blandingsekteskap har 30 prosent ektefeller med landbakgrunn fra Norden, og 29 prosent fra andre land i Vest-Europa. Blant *norske* menn gift med utenlandsk ektefelle er andelen med ektefelle fra Norden omtrent lik, mens andelen med ektefelle fra andre land i Vest-Europa er betydelig lavere (11 prosentpoeng) (tabell 4.4). 7 prosent av *norske* kvinner i blandingsekteskap hadde ektefelle fra Øst-Europa, mot 14 blant mennene. Også ektefelle fra Asia var dobbelt så vanlig for *norske* menn i blandingsekteskap (20 prosent), som for kvinner (10). Når det gjelder ektefelle fra Afrika er det omvendt; 6 prosent av *norske* kvinner i blandingsekteskap har ektefelle fra Afrika, mot 2 prosent blant mennene.

Vi kan oppsummere med å si at det er flere *norske* menn enn kvinner som gifter seg med utenlandske ektefeller, og at menn oftere har ektefeller med bakgrunn fra andre kontinenter. *Norske* menn er mer ekso-game enn *norske* kvinner. Senere i dette kapittelet skal vi se nærmere på hvilke land ektefellene kommer fra.

Mer enn en av fire gifte ikke-vestlige kvinner har norsk mann

Når det gjelder gifte kvinner fra andre verdensregioner, bosatt i Norge, skal vi også nevne hovedtendensene i forhold til hvilken region ektefellen kommer fra. Av gifte kvinner fra *vestlige land* er 78 prosent gift med *norske* menn uten innvandringsbakgrunn. 17 prosent er gift med mann fra samme verdensregion. For 1 prosent av mennene mangler vi opplysninger om landbakgrunn.

Av gifte kvinner fra *ikke-vestlige land* er 28 prosent gift med *norske* menn uten innvandringsbakgrunn. 64 prosent hadde landbakgrunn fra samme verdensregion, og 5 prosent av mennene hadde uoppgitt landbakgrunn. Det er langt flere ikke-vestlige kvinner som er gift med *norske* menn, enn det er ikke-vestlige menn som er gift med *norske* kvinner.

Tabell 4.5. Ekteskap etter ektefelleens landbakgrunn¹, bosatte kvinner 1.1.2002. Prosent

Kvinnens landbakgrunn	I alt	Mannens landbakgrunn			
		Norge	Samme region	Annen region	Uopp-gitt
	Absolutte tall	Prosent			
Norge	772 590	97	97	3	0
Norden	12 214	78	17	4	1
Vest-Europa ellers	7 959	74	19	6	1
Øst-Europa u/Tyrkia	12 912	37	56	2	3
Afrika	5 058	15	62	3	20
Asia med Tyrkia	27 681	23	72	2	3
Nord-Amerika	2 524	85	10	4	1
Sør- og Mellom-Amerika	2 747	58	35	5	2
Oseania	244	77	11	11	1

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

I tabell 4.5 ser vi ekteskap for innvandrerkvinner bosatt i Norge, gruppert etter egen og ektefelleens verdensregion.

Av kvinner fra andre land i *Norden* er 78 prosent gift med menn fra Norge, og 17 prosent gift med menn fra andre land i Norden. Noen er gift med menn fra andre land i Europa, og noen få med menn fra andre verdensdeler.

Blant gifte kvinner fra *Vest-Europa* (utenom Norden) er 74 prosent gift med menn med landbakgrunn fra Norge. 19 prosent er gift med menn fra samme region, fra Vest-Europa (utenom Norden).

85 prosent av gifte kvinner fra *Nord-Amerika* er gift med norske menn, og 10 prosent er gift med menn fra Nord-Amerika. Likeledes er mange gifte kvinner fra *Oseania* gift med menn fra Norge, 77 prosent, og bare 11 prosent med menn fra Oseania. Blant gifte kvinner

fra *Sør- og Mellom-Amerika* er det langt flere som har menn fra eget kontinent (35 prosent), og 58 prosent er gift med norske menn uten innvandringsbakgrunn.

Blant gifte kvinner fra *Øst-Europa* er det færre som er gift med norske menn, 37 prosent. Andelene er likevel mye høyere enn for østeuropeiske menn bosatt i Norge (17 prosent). 56 prosent av de gifte østeuropeiske kvinnene er gift med menn fra Øst-Europa.

Blant gifte kvinner fra *Afrika* er 15 prosent gift med norske menn. Det er nok et eksempel på forskjeller i ekteskapsmønstre blant kvinner og menn fra samme land. Langt større andel afrikanske menn er gift med norske kvinner. 62 prosent av de gifte afrikanske kvinnene er gift med menn med landbakgrunn fra Afrika. Her mangler vi opplysninger om landbakgrunn for 19 prosent av mennene de er gift med. De fleste er antakelig bosatt i kvinnens hjemland.

Blant gifte kvinner fra *Asia* er 23 prosent gift med menn med Norge som landbakgrunn (mot 8 prosent for asiatiske menn). Asiatiske kvinner i Norge er altså mer eksogame enn asiatiske menn bosatt i Norge. 72 prosent av de gifte kvinnene fra Asia er gift med menn fra Asia, men også for denne gruppen er det en del ektefeller vi mangler opplysninger om. Her er det store forskjeller i forhold til landbakgrunn. Vi kommer tilbake til dette senere i kapitlet.

Tabell 4.6 oppsummerer det vi har beskrevet i denne første delen av kapitlet. Den viser ekteskap etter ektefelleens landbakgrunn for bosatte kvinner og menns ekteskap, i absolutte tall og prosent.

Tabell 4.6. Ekteskap etter ektefelleens landbakgrunn (verdensregion), bosatte kvinner og menn. 1.1.2002. Prosent

Bosatt ektefelles landbakgrunn	Kjønn	I alt	Gift med ektefelle med bakgrunn fra									
			Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Uopp-gitt
		Absolutte tall	Prosent									
Norge	Kvinner	772 590	97	1	1	0	0	0	0	0	0	0
	Menn	781 958	96	1	1	1	0	1	0	0	0	0
Norden	Kvinner	12 214	78	17	1	0	0	1	0	0	0	1
	Menn	9 732	71	21	1	1	0	1	0	0	0	3
Vest-Europa ellers	Kvinner	7 959	74	1	19	1	1	2	1	0	0	1
	Menn	9 114	71	2	17	1	1	1	1	0	0	5
Øst-Europa u/Tyrkia	Kvinner	12 912	37	1	1	56	0	1	0	0	0	3
	Menn	9 566	17	1	1	76	0	1	0	0	0	5
Afrika	Kvinner	5 058	15	0	1	0	62	2	0	0	-	20
	Menn	6 482	21	1	1	1	49	1	0	0	-	26
Asia med Tyrkia	Kvinner	27 681	23	0	0	0	0	72	0	0	0	3
	Menn	26 799	8	0	0	1	0	74	0	0	0	16
Nord-Amerika	Kvinner	2 524	85	1	2	0	0	1	10	0	0	1
	Menn	2 128	80	2	2	1	0	1	12	0	0	1
Sør- og Mellom-Amerika	Kvinner	2 747	58	1	2	0	0	1	0	35	-	2
	Menn	1 956	38	1	2	1	0	0	0	50	-	7
Oseania	Kvinner	244	77	3	4	1	-	1	2	-	11	1
	Menn	258	79	2	4	0	-	2	1	0	11	0

4.4. Hvem er nordmenn i blandingsekteskap gift med?

Flere bosatte *norske* menn enn kvinner har utenlandske ektefeller. 96 prosent av alle gifte *norske* menn er gift med *norske* kvinner, 4 prosent med utenlandske kvinner. Blant *norske* kvinner er 97 prosent gift med *norske* menn. Det kan hende at *norske* kvinner i større grad enn menn flytter utenlands dersom de gifter seg med en utenlandsk ektefelle. Enkle analyser av flyttestatistikken synes å kunne bekrefte denne hypotesen.

Senere i dette kapitlet skal vi sammenlikne med tall for 1990, og vi viser at tallet på personer i blandings-ekteskap har økt fra 1990 til 2002. Økningen gjelder spesielt ekteskap mellom menn uten innvandringsbakgrunn og kvinner med innvandringsbakgrunn.

Vi har fastslått at det per 1.1.2002 var 33 100 *norske* menn, registrert bosatt i Norge, som var gift med utenlandske kvinner, og 23 300 *norske* kvinner som gift med utenlandske menn. Vi skal nå se litt nærmere på hvilke land ektefellene kommer fra. Vi konsentrerer oss om "bestanden" av ekteskap, altså hele bildet av eksisterende ekteskap i Norge. I neste kapittel skal se på ekteskapsinngåelsene for noen år. Vi vil der se om det har vært endringer i *nordmenns* ektefellevalg i løpet av de siste årene.

En av fem norske menn i blandingsekteskap hadde kone fra Asia

47 prosent av *norske* menn (uten innvandringsbakgrunn) med utenlandske koner, og 59 prosent av *norske* kvinner med utenlandske menn, har ektefeller fra andre land i Norden eller Vest-Europa. Flere *norske* menn enn kvinner velger ektefelle fra Asia og Øst-Europa. 6 prosent av kvinnene med utenlandsk mann har ektemann fra Afrika, mens bare 2 prosent av mennene har kone fra Afrika (tabell 4.4).

I tabell 4.7 gis en oversikt over de største 30 gruppene av utenlandske ektefeller for *norske* kvinner og menn uten innvandringsbakgrunn. Danske og svenske ektefeller utgjør de største gruppene for både kvinner og menn. I alt er 8 000 *norske* menn gift med kvinner fra Danmark og Sverige, og 6 200 *norske* kvinner er gift med menn fra disse landene. Kvinner fra Filippinene og Thailand seilt opp som store grupper av utenlandske ektefeller på tredje og fjerdeplass, foran Storbritannia. Menn fra Storbritannia er den tredje største gruppen av utenlandske ektefeller for *norske* kvinner. Kvinner fra Polen og Russland er også blant de ti største gruppene av ektefeller for *norske* menn. Blant menns utenlandske ektefeller er det fire grupper av kvinner fra ikke-vestlige land blant de ti mest vanlige nasjonalitetene, og disse fire gruppene utgjør hele 7 500 ekteskap. Blant *norske* kvinner med utenlandske menn er det langt mindre innslag av ikke-vestlige ektefeller. Det er tre grupper blant de ti største (Tyrkia, Marokko og Jugoslavia), men de utgjør bare 1 400 ekteskap til sammen.

Tabell 4.7. Ekteskap mellom personer uten innvandringsgrunn og innvandrere (største 30 grupper). 1.1.2002

Norske menn uten innvandringsbakgrunn gift med kvinne fra...		Norske kvinner uten innvandringsbakgrunn gift med mann fra...	
I alt	781 958	I alt	772 590
Norge	748 868	Norge	749 314
Utenlandske kvinner i alt	33 090	Utenlandske menn i alt	23 276
Herav...		Herav...	
1. Danmark	4 062	1. Danmark	3 438
2. Sverige	3 936	2. Sverige	2 721
3. Filippinene	2 352	3. Storbritannia	2 620
4. Thailand	2 208	4. USA	1 539
5. Storbritannia	1 932	5. Tyskland	1 536
6. USA	1 898	6. Nederland	667
7. Tyskland	1 892	7. Tyrkia	622
8. Polen	1 483	8. Finland	474
9. Russland	1 464	9. Marokko	404
10. Finland	1 184	10. Jugoslavia	399
11. Nederland	581	11. Frankrike	383
12. Frankrike	361	12. Italia	327
13. Brasil	332	13. Spania	297
14. Island	319	14. Ungarn	291
15. Canada	312	15. Iran	280
16. Romania	292	16. Polen	273
17. Kina	273	17. Chile	267
18. Chile	244	18. Island	227
19. Sveits	234	19. Canada	218
20. Spania	227	20. Sveits	213
21. Ungarn	226	21. India	212
22. Japan	218	22. Østerrike	190
23. Jugoslavia	183	23. Pakistan	187
24. Østerrike	180	24. Hellas	182
25. Vietnam	175	25. Tunisia	144
26. Ukraina	165	26. Australia	144
27. Cuba	165	27. Bulgaria	129
28. Bulgaria	156	28. Algerie	120
29. Italia	154	29. Irak	115
30. India	151	30. Israel	113
Uoppgitt	1 486	Uoppgitt	1 708

Blant de 30 største gruppene av ekteskap mellom *norske* menn (uten innvandringsbakgrunn) og kvinner med utenlandsk bakgrunn er det verdt å legge merke til at det er et relativt stort innslag av ektefeller fra enkelte land i Asia, Russland og noen land i Øst-Europa. Blant de største gruppene av ekteskap mellom *norske* kvinner og utenlandske menn er det langt mindre innslag av ektefeller fra Asia. Det er noen afrikanske land som kommer et stykke opp på listen.

Det er også verdt å merke seg at det er i underkant av 200 *norske* kvinner som er gift med innvandrere fra Pakistan. Som vi skal se er pakistanere i Norge generelt sett veldig endogame. Ekteskap mellom pakistanske kvinner og *norske* menn kommer ikke med på listen over de 30 største gruppene. Det er 35 bestående ekteskap mellom *norske* menn og bosatte pakistanske kvinner. Dette kommer vi tilbake til når vi skal se på enkelte av de største gruppen etter landbakgrunn

4.5. Blant hvilke grupper i Norge forekommer det mest blandingsekteskap?

Hvor vanlig er det med blandingsekteskap i ulike grupper med forskjellig landbakgrunn? Vi har sett at det i 2002 var 4 prosent av norske menn og 3 prosent av norske kvinner som var gift med utenlandske ektefeller. Her skal vi se i hvor stor grad personer med utenlandsk bakgrunn bosatt i Norge er gift med personer med annen landbakgrunn.

Mønsteret som beskrives her er påvirket av befolkningssammensetningen i gruppene på det gitte tidspunktet. På innvandringstidspunktet er noen gift, andre er ugift. De vil derfor ha valgt ektefeller under forskjellige omstendigheter. Personer som allerede bor i Norge, og som har bodd i Norge en stund, kan velge ektefeller under andre forutsetninger enn nyankomne. Valgene er under alle omstendigheter påvirket av en rekke forhold. Ikke bare normer og adferd i forskjellige innvandrergupper er styrende, men også normer og adferd i resten av befolkningen.

Mønsteret beskrevet her trenger ikke nødvendigvis være dekkende for normer og preferanser og hvordan personer i etableringsfasen og ved ekteskapsinngåelsen gifter seg over de siste årene og heller ikke i fremtiden. Det beskriver "her og nå" situasjonen blant de innvandrerne som er i Norge på det gitte tidspunktet, og som har kommet under gitte betingelser.

Det er store forskjeller i hvilken grad innvandrere i Norge fra forskjellige land er gift utenfor gruppen (egen landbakgrunn). Men det er også forskjeller for menn og kvinner med samme landbakgrunn. Vi begynner med å se på mønsteret til gifte innvandrermenn i Norge etter landbakgrunn, og så på innvandrerkvinnenes ekteskapsmønster. Senere i kapittelet sammenlikner vi med tall for 1990.

Ikke-vestlige menn med kort botid mest endogamt mønster

Det er store forskjeller i hvilken grad innvandrermenn fra forskjellige land gifter seg med kvinner med annen landbakgrunn enn sin egen. Blant innvandrermenn fra vestlige land som Danmark, Sverige og Storbritannia er rundt 75 prosent gift med norsk kvinne uten innvandringsbakgrunn. Mellom 12 og 16 prosent er gift med kvinne fra samme land, og 5 til 7 prosent er gift med en kvinne fra et tredje land.

Blant gifte menn fra følgende land (av de 30 største gruppene) er under 10 prosent gift med norske kvinner: Afghanistan (1), Somalia, Vietnam, Bosnia-Hercegovina, Irak, Pakistan (3), Sri Lanka, Etiopia, og Kina (9). Dette har sammenheng med kort botid blant afghanere, somaliere og en stor del av irakerne (for oversikt over botid se vedleggstabell 1). Mange har vært gift allerede ved ankomsten til Norge. Ekteskapsmønsteret i de forskjellige gruppene har som nevnt

også sammenheng med innvandringsgrunnen. Mange av dem med kort botid har kommet som flyktninger og ikke gjennom ekteskap. Bosniere har kommet i stor grad som allerede etablerte familier, men når det gjelder pakistanere og srilankere, er ekteskapsmønsteret i større grad et resultat av preferanser (se tabell 4.8).

Ser vi på de gruppene der flest er gift med personer med samme landbakgrunn har mange av de samme gruppene det mest endogame mønsteret. Blant gifte vietnamesiske menn er 93 prosent gift med kvinne fra Vietnam. Deretter følger menn fra Bosnia-Hercegovina (91), Sri Lanka (89), Pakistan (87), Filippinene (80), India, Iran, Jugoslavia, Tyrkia og Kina (70 prosent). Dessverre er det for noen grupper mange av ektefellene vi mangler opplysninger om. For gifte menn fra Somalia gjelder det 58 prosent av ektefellene, fra Irak 58, Afghanistan 41 og Etiopia 25 prosent av ekteskapene. Dette har sammenheng med at det er mange nyankomne. Vi kan anta at de fleste kvinnene vi mangler opplysninger om ikke er bosatt i Norge, og at de har samme landbakgrunn som mannen. Slår vi ekteskapene med ektefelle med uoppgitt landbakgrunn sammen med de ekteskapene der ektefellene har samme landbakgrunn kommer vi til at det blant gifte menn fra Somalia var 98 prosent som var gift med kvinne fra samme land, blant irakere 94 prosent, og blant afghanere 93 prosent.

I noen grupper er det en del som er gift med innvandrere med landbakgrunn fra tredje land (verken Norge eller egen landbakgrunn). Disse ekteskapene omtaler vi heretter som *transnasjonale*. Andelen menn som er gift med kvinne fra et tredje land varierer ganske mye etter mennenes landbakgrunn. Av de gruppene vi har sett på er det mellom 1 og 24 prosent som er gift med kvinne med innvandringsbakgrunn fra et tredje land. Til sammen for disse 31 gruppene av gifte innvandrermenn (58 000) er det 6 prosent som lever i transnasjonale ekteskap (3 300).

Variabelen landbakgrunn har god kvalitet med tanke på å skulle lage statistikk, men på individnivå kan det imidlertid være noe usikkerhet knyttet til opplysninger om landbakgrunn. Tallene for transnasjonale ekteskap må tolkes med en viss varsomhet der det er små grupper. I de tilfellene det har vært land som har blitt delt har en gitt landbakgrunn ut fra det en ellers har hatt av opplysninger. Det kan forekomme tilfeller der det blir inngått ekteskap mellom to som er oppført med forskjellig land, mens begge for eksempel kom fra tidligere Jugoslavia. Blant menn fra Kroatia har 19 prosent ektefelle fra et annet land enn sitt eget (og ikke Norge). Blant menn fra Etiopia er det 23 prosent, blant menn fra Frankrike 13 prosent, og blant menn fra Italia, Jugoslavia og Iran er det 10 prosent. Går vi inn og ser på hvem det er de er gift med er det i stor grad personer fra land som grenser til det de selv kommer fra.

Blant menn fra Jugoslavia som er gift med kvinner fra tredje land gjaldt dette nesten utelukkende kvinner fra andre land i tidligere Jugoslavia. Av 317 transnasjonale ekteskap kom kvinnen fra naboland i regionen i 85 prosent av tilfellene. Kvinnen kom fra Bosnia-Hercegovina i 105 av ekteskapene, 118 fra Makedonia, 18 fra Albania og 28 fra Kroatia. De andre kvinnene kom fra enkelte land i Vest-Europa. Blant gifte menn fra Kroatia i transnasjonale ekteskap er tendensen den samme. Kvinnene kommer i stor grad fra Jugoslavia og Bosnia-Hercegovina.

Av menn fra Iran, som ikke er gift med *norske* eller iranske kvinner (233), er 20 prosent gift med kvinner fra Irak, 10 prosent med kvinner fra Tyrkia, og 3 prosent med kvinner fra Marokko. Det er dessuten noen som er gift med kvinner fra andre enn land i Asia, som fra Filippinene og Pakistan. Blant menn fra både Iran og Irak er det en del som er gift med kvinner fra andre land i Europa.

Blant menn fra Etiopia som hadde giftet seg med kvinner fra andre land, hadde de fleste koner fra andre land i Afrika.

Blant pakistanske menn som var gift med kvinner fra andre land (164), var det 76 kvinner som hadde bakgrunn fra India, 13 med bakgrunn fra Afghanistan, 7 fra Storbritannia, 12 fra Iran, og 5 fra Danmark. Til sammenlikning var 187 menn gift med kvinner fra Norge. 35 kvinner fra Pakistan var gift med menn fra Norge (tabell 4.9), og av pakistanske kvinner i transnasjonale ekteskap var 14 gift med mann fra Afghanistan, 5 fra Danmark og 7 fra Storbritannia. Det er en mulighet for at ektefellene i noen tilfeller kommer fra diasporasamfunn i andre land, for eksempel fra et etablert pakistansk miljø i Storbritannia.

Det finnes en god del ekteskap på tvers av landbakgrunn blant innvandrere fra Europa, men det er ingen store enkeltgrupper som peker seg ut.

Tabell 4.8. Ekteskap etter mannens landbakgrunn og mannen bosatt i Norge (største 30 grupper). 1.1.2002

Mannens landbakgrunn	Kvinnens landbakgrunn								
	I alt	Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Uoppgitt landbakgrunn	Prosent med uoppgitt
Norge	781 958	748 868	96	748 868	96	31 604	4	1 486	0
Pakistan	5 669	187	3	4 959	87	164	3	359	6
Irak	4 515	114	3	1 625	36	175	4	2 601	58
Danmark	4 452	3 409	77	718	16	217	5	108	2
Sverige	3 585	2 702	75	542	15	239	7	102	3
Storbritannia	3 433	2 558	75	409	12	240	7	226	7
Tyrkia	3 113	621	20	2 241	72	83	3	168	5
Jugoslavia	3 022	389	13	2 195	73	317	10	121	4
Bosnia-Hercegovina	2 955	65	2	2 689	91	111	4	90	3
Vietnam	2 955	54	2	2 739	93	33	1	129	4
Sri Lanka	2 694	100	4	2 411	89	65	2	118	4
Iran	2 437	281	12	1 775	73	233	10	148	6
Tyskland	2 241	1 512	67	461	21	181	8	87	4
Somalia	1 875	18	1	746	40	30	2	1 081	58
USA	1 867	1 484	79	219	12	135	7	29	2
India	1 639	206	13	1 226	75	138	8	69	4
Marokko	1 498	397	27	904	60	77	5	120	8
Chile	1 196	265	22	772	65	58	5	101	8
Nederland	1 058	657	62	300	28	80	8	21	2
Polen	1 014	269	27	581	57	58	6	106	10
Finland	919	472	51	321	35	59	6	67	7
Kina	908	82	9	640	70	75	8	111	12
Filippinene	629	76	12	505	80	10	2	38	6
Island	621	227	37	327	53	45	7	22	4
Etiopia	584	39	7	265	45	134	23	146	25
Frankrike	533	358	67	82	15	68	13	25	5
Kroatia	498	77	15	311	62	94	19	16	3
Afghanistan	497	4	1	260	52	27	5	206	41
Ungarn	488	289	59	145	30	40	8	14	3
Italia	410	314	77	37	9	39	10	20	5
Russland	376	50	13	225	60	30	8	71	19
Spania	358	288	80	22	6	25	7	23	6

Tabell 4.9. Ekteskap etter kvinnens landbakgrunn og kvinnen bosatt i Norge (største 30 grupper). 1.1.2002

Kvinnens landbakgrunn	Kvinnens landbakgrunn		Mannens landbakgrunn						Prosent med uoppgitt
	I alt	Norsk	Prosent med norsk	Samme landbakgrunn	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk		
Norge	772 590	749 314	97	749 314	97	21 568	3	1 708	0
Pakistan	5 158	35	1	4 826	94	134	3	163	3
Danmark	4 982	4 047	81	700	14	220	4	15	0
Sverige	4 672	3 897	83	524	11	211	5	40	1
Vietnam	3 046	176	6	2 749	90	43	1	78	3
Filippinene	3 043	2 359	78	511	17	118	4	55	2
Bosnia-Hercegovina	3 034	63	2	2 714	89	158	5	99	3
Jugoslavia	2 744	183	7	2 205	80	251	9	105	4
Sri Lanka	2 573	82	3	2 402	93	12	0	77	3
Tyskland	2 537	1 876	74	463	18	155	6	43	2
Tyrkia	2 494	104	4	2 227	89	69	3	94	4
Storbritannia	2 485	1 908	77	378	15	176	7	23	1
Thailand	2 391	2 232	93	27	1	98	4	34	1
Polen	2 241	1 490	66	569	25	141	6	41	2
USA	2 175	1 836	84	218	10	96	4	25	1
Iran	2 053	110	5	1 783	87	62	3	98	5
Russland	1 902	1 500	79	225	12	125	7	52	3
Irak	1 855	9	0	1 648	89	65	4	133	7
Finland	1 673	1 170	70	325	19	109	7	69	4
India	1 564	148	9	1 229	79	145	9	42	3
Somalia	1 537	15	1	724	47	52	3	746	49
Kina	1 115	273	24	644	58	119	11	79	7
Marokko	1 102	99	9	887	80	81	7	35	3
Chile	1 074	241	22	740	69	54	5	39	4
Nederland	960	579	60	298	31	76	8	7	1
Island	681	315	46	325	48	35	5	6	1
Frankrike	489	348	71	79	16	50	10	12	2
Kroatia	445	44	10	309	69	80	18	12	3
Etiopia	429	34	8	265	62	57	13	73	17
Romania	421	296	70	83	20	35	8	7	2
Ungarn	408	228	56	144	35	31	8	5	1

Irakiske og pakistanske kvinner mest endogamt mønster

Det er store forskjeller i hvor endogame utenlandske kvinner gift i Norge er. Som to ytterpunkter kan vi nevne at av 2 400 kvinner fra Thailand som er gift og bosatt i Norge er 93 prosent gift med *norske* menn uten innvandringsbakgrunn, og bare 1 prosent er gift med thailandske menn. I den andre enden av skalaen er 94 prosent av gifte pakistanske kvinner gift med menn med samme landbakgrunn, og mindre enn 1 prosent er gift med *norske* menn.

Vi finner det samme mønsteret når det gjelder kvinner som for menn fra en del vestlige land. Mange er gift med *norske*. Det gjelder innvandrerkvinner fra USA (84 prosent), Sverige, Danmark, Storbritannia, Tyskland og en rekke andre mindre grupper.

Vi har tidligere nevnt at det har vært en stor økning i antall ekteskap mellom *norske* menn og en del grupper av ikke-vestlige kvinner. Blant gifte kvinner fra Thailand er som nevnt hele 93 prosent gift med menn fra Norge, men også blant andre grupper av ikke-vestlige kvinner er andelen høye: Russland (79 prosent), Filippinene, Romania og Polen. I mange av disse tilfellene er ekteskapet nettopp innvandringsgrunnen. Men det finnes også andre innvandringsgrunner blant disse kvinnene. Fra Filippinere har for eksempel mange kommet gjennom arbeid som sjøfolk og sykepleiere, i

tillegg til at mange har kommet gjennom ekteskap med *norske* menn.

Bare 1 prosent av thailandske kvinner er gift med thailandske menn. 10 prosent av kvinner fra USA er gift med menn fra USA. Andre innvandrergrupper hvor kvinnene i liten grad er gift med menn fra samme land er Sverige, Russland (12), Danmark, Storbritannia, Frankrike, Filippinene (17), Tyskland og Finland (19).

I den andre enden av skalaen finner vi de gruppene av innvandrerkvinner med det mest endogame mønsteret. Blant gifte kvinner fra følgende land (av 30 største grupper) er under 10 prosent gift med *norske* menn uten innvandringsbakgrunn (tabell 4.9): Irak (0 prosent), Pakistan (1), Somalia, Bosnia-Hercegovina, Sri Lanka, Tyrkia (4), Iran, Vietnam, Jugoslavia, Etiopia, Marokko og India (9). Disse gruppene kommer også høyt i forhold til høy andel som er gift med mann fra samme land: Pakistan (94), Sri Lanka, Vietnam, Bosnia-Hercegovina, Tyrkia, Irak, Iran og Marokko (80). For gifte kvinner fra Somalia mangler vi opplysninger om ektefellens landbakgrunn i 49 prosent av ekteskapene. Igjen er det sannsynlig at de fleste av disse har samme landbakgrunn som kvinnen. Det er verdt å nevne at marokkanske kvinner i større grad enn for eksempel pakistanske og tyrkiske kvinner har ektefeller fra Norge og andre land enn sitt eget.

Ser vi på transnasjonale ekteskap blant innvandrerkvinner forekommer det spesielt blant kvinner fra Kroatia (18 prosent), Etiopia, Kina, Frankrike, India og Jugoslavia (9). Igjen er dette bildet preget av at ektefellen kommer fra et naboland til det landet kvinnen selv kommer fra.

4.6. Nedgang i totalt antall ekteskap, men økning i andelen blandede ekteskap og innvandrer ekteskap

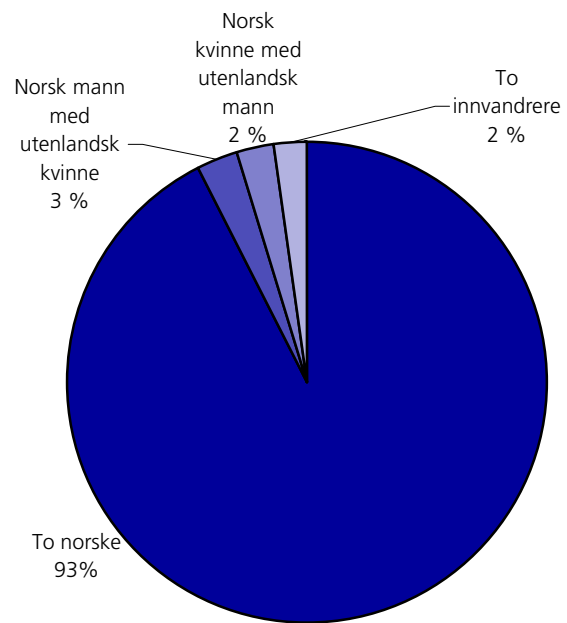
Antall bestående ekteskap har totalt sett gått ned fra 1990 til 2002. I 2002 var det ca. 850 000 ekteskap registrert i Norge (der minst en av ektefellene var bosatt i Norge), mens det i 1990 var hele 900 000 ekteskap. Det var 50 000 færre ekteskap på 12 år. Dette betyr ikke uten videre at det er færre som lever som par, men at en ikke i samme grad som før går til det skrittet å gifte seg. Samboerskap er blitt langt mer vanlig i samme periode. Når vi sammenlikner ekteskapsbestanden på to tidspunkter som ligger tolv år fra hverandre, er det naturlig at det skjer noen endringer. Mange nye ekteskap har blitt inngått. Noen ektepar kan ha utvandret, og en del ekteskap vil ha blitt oppløst, enten ved død eller skilsmisse. Ekteskapsoppløsning kommer vi tilbake til i kapittel 7.

I 2002 var det 749 000 ekteskap der verken mannen eller kvinnen hadde innvandrerbakgrunn. 1990 var det 834 000 ekteskap av samme type. Dette er altså 85 000 færre på 12 år. I 2002 utgjorde disse ekteskapene 88 prosent av alle ekteskap, i 1990 utgjorde de 93 prosent.

Ekteskap mellom en *norsk* ektefelle og en utenlandsk ektefelle har økt fra 49 600 i 1990 til 56 400 i 2002. Tallet på ekteskap mellom *norske* kvinner og utenlandske menn er omtrent som det var i 1990, mens tallet på ekteskap mellom *norske* menn og utenlandske kvinner har økt fra 25 800 til 33 100. Dette er en økning på nesten 30 prosent. Det er ekteskap mellom *norske* menn og asiatiske og østeuropeiske kvinner som har økt mest. Ekteskap mellom *norske* menn og kvinner fra Sør- og Mellom-Amerika har også økt noe.

Fra 1990 til 2002 har det nesten vært en fordobling av antall innvandrere i Norge (fra 168 300 til 310 700). Det kommet flere til fra de aller fleste land og regioner. Det har kommet menn og kvinner, gifte og ugifte. Samtidig har, naturlig nok, tallet på gifte innvandrere økt. I 1990 var det like mange gifte menn og kvinner med innvandrerbakgrunn i Norge, 41 100 menn og 41 200 kvinner. Omtrent halvparten hadde *norske* ektefeller. I 2002 var det henholdsvis 66 000 menn og 71 300 kvinner med innvandrerbakgrunn som var gift i Norge. 32 prosent av mennene var nå gift med *norske* kvinner uten innvandrerbakgrunn, og 44 prosent av kvinnene var gift med *norske* menn uten innvandrerbakgrunn.

Figur 4.2. Ekteskap etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1.1.1990. Prosent

Den største økningen i innvandrerbefolkningen fra 1990 til 2002 har vært blant innvandrere fra ikke-vestlige land. Ekteskapsstallene viser at det har vært en stor økning i antall ektepar fra Øst-Europa og Asia fra 1990 til 2002. I 1990 var det vel 8 000 ektepar fra Asia i Norge, og i 2002 var tallet nesten 20 000. Tallet på ektepar fra Øst-Europa har økt fra 1 800 til 7 250, og tallet på afrikanske ektepar økte fra ca 1 000 til 3 200.

Hvem var innvandrere gift med i 1990?

Av gifte menn med innvandrerbakgrunn fra *vestlige land* var 70 prosent gift med *norske* kvinner. 17 prosent var gift med kvinne fra samme verdensregion som de selv. Av gifte menn med bakgrunn fra *ikke-vestlige land* var 22 prosent gift med *norsk* kvinne. 56 prosent var gift med kvinne fra egen verdensregion. Dessverre mangler vi opplysninger om kvinnens landbakgrunn i 20 prosent av ikke-vestlige menns ekteskap. De vi mangler opplysninger om er i de fleste tilfeller bosatt i utlandet, i ektefellenes tidligere hjemland.

Antallet gifte innvandrer menn fra ikke-vestlige land har økt veldig fra 1990 til 2002, og prosentandelen som er gift med kvinne fra egen region har økt, mens prosent som er gift med *norsk* har gått ned.

Av de gifte kvinnene fra *vestlige land* var 80 prosent gift med *norske* menn. 15 prosent var gift med mann fra samme verdensregion som dem selv. Tallene er omtrent de samme som i 2002. Av de gifte kvinnene fra *ikke-vestlige land* var 27 prosent gift med *norske* menn. 65 prosent hadde ektefelle med landbakgrunn fra samme verdensregion, og 6 prosent av mennene hadde uoppgift landbakgrunn. Her er prosentforholdet omtrent det samme i 1990 som i 2002, men antallet har økt veldig.

Tabell 4.10. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte menn (verdensregion). 1.1.1990

Bosatte menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika-	Oseania	Uopp-gitt
I alt	900 702	852 390	10 959	7 990	3 266	1 485	10 941	2 872	1 608	203	8 988
Norge	859 601	833 789	9 284	6 163	1 371	372	2 536	2 279	641	164	3 002
Norden	8 201	6 193	1 409	90	28	4	45	34	17	6	375
Vest-Europa ellers	9 045	5 850	125	1 497	53	52	79	38	24	13	1 314
Øst-Europa w/Tyrkia	3 735	1 459	29	47	1 755	-	18	5	4	1	417
Afrika	3 101	1 289	38	50	4	1 023	27	6	7	1	656
Asia med Tyrkia	12 305	1 412	31	50	33	24	8 114	11	10	2	2 618
Nord-Amerika	2 513	1 807	29	68	6	2	10	494	6	3	88
Sør- og Mellom-Amerika	1 801	426	8	12	7	2	3	5	898	-	440
Oseania	158	119	6	11	1	-	2	-	-	13	6
Uopp-gitt	242	46	-	2	8	6	107	-	1	-	72

Tabell 4.11. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte kvinner (verdensregion). 1.1.1990

Bosatte kvinner	Menn										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika-	Oseania	Uopp-gitt
I alt	898 785	856 739	7 840	7 765	3 349	2 457	9 886	2 426	1 374	153	6 796
Norge	857 605	833 797	6 199	5 851	1 459	1 290	1 412	1 806	426	119	5 246
Norden	11 176	9 288	1 414	125	29	38	31	30	8	6	207
Vest-Europa ellers	8 179	6 163	90	1 526	47	50	51	68	12	11	161
Øst-Europa w/Tyrkia	3 396	1 372	28	54	1 775	4	33	6	7	1	116
Afrika	1 630	374	5	53	-	1 029	25	2	2	-	140
Asia med Tyrkia	11 700	2 540	45	79	18	26	8 239	10	3	2	738
Nord-Amerika	2 937	2 279	34	38	5	6	11	495	5	-	64
Sør- og Mellom-Amerika	1 703	642	17	24	4	7	10	6	906	-	87
Oseania	206	164	6	13	1	1	2	3	-	13	3
Uopp-gitt	253	120	2	2	11	6	72	-	5	1	34

4.7. Hvem var nordmenn i blandingsekteskap gift med i 1990?

I 1990 hadde 25 800 menn uten innvandringsbakgrunn utenlandsk kone. I 2002 hadde antallet økt til 33 100. Det er med andre ord 7 300 flere bestående ekteskap mellom norske menn og utenlandske kvinner⁸, en økning på 28 prosent.

I 1990 var ekteskap mellom menn uten innvandringsbakgrunn og utenlandske ektefeller i større grad preget av at nordmenn giftet seg med innvandrere fra naboland og andre land i Vest-Europa. For kvinner uten innvandringsbakgrunn i blandingsekteskap har utviklingen gått i motsatt retning. En større andel har ektefelle fra Norden og Vest-Europa.

I 1990 hadde 60 prosent av menn uten innvandringsbakgrunn i blandingsekteskap ektefelle fra Norden eller andre land i Vest-Europa (15 500), og 51 prosent (12 050) av kvinnene. I 2002 utgjorde andelen norske menn i ekteskap med kvinner fra Norden og Vest-Europa en mindre del, 47 prosent, men tallet på denne type ekteskap var omtrent det samme (15 600).

⁸ Med "norske" menn menes menn uten innvandrerbakgrunn med kun Norge som landbakgrunn. "Utenlandske" kvinner kan være kvinner bosatt i Norge eller ikke bosatte kvinner med utenlandsk bakgrunn.

Andelen ekteskap mellom kvinner uten innvandringsbakgrunn og menn fra Norden og Vest-Europa har steget til 59 prosent, og utgjør nå 13 600 ekteskap.

Økningen i ekteskap mellom norske menn og innvandrerkvinner har i første rekke skjedd for ekteskap med asiatiske kvinner (3 900), østeuropeiske kvinner (3 400), Sør- og Mellom-Amerika (1 000) og til dels fra Afrika (400). Andelen ekteskap mellom menn fra Norge og kvinner fra Øst-Europa av alle blandings-ekteskap, har økt fra 7 til 14 prosent, og fra 1 400 til 4 800. 1990 var en av ti norske menn i blandings-ekteskap gift med kvinne fra Asia (2 500), i 2002 var det, som vi har sett, to av ti (6 500). Det har vært en økning på 158 prosent i ekteskap mellom norske menn og asiatiske kvinner fra 1990 til 2002, og på 247 prosent i forhold til ekteskap med østeuropeiske kvinner.

Når det gjelder kvinner uten innvandringsbakgrunn i blandingsekteskap har det vært en økning i antall ekteskap i ekteskap med asiatiske menn (800), menn fra Norden (800) og fra andre land i Vest-Europa (800).

Tallet på ektefeller med uopp-gitt landbakgrunn har gått ned fra 1990 til 2002. Det betyr nok primært at flere ektefeller nå bor sammen i Norge.

Tabell 4.12. Ekteskap mellom personer med og uten innvandringsbakgrunn/utenlandsk bakgrunn¹. 1.1.1990. Absolutte tall og prosent

Ektefelle uten innvandringsbakgrunn	Ektefelle med innvandringsbakgrunn fra									
	I alt	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Uoppgjitt
	Absolutte tall									
Menn	25 812	9 284	6 163	1 371	372	2 536	2 279	641	164	3 002
Kvinner	23 808	6 199	5 851	1 459	1 290	1 412	1 806	426	119	5 246
	Prosent									
Menn	100	36	24	5	1	10	9	2	1	12
Kvinner	100	26	25	6	5	6	8	2	0	22

¹ Innvandringsbakgrunn og landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke bosatte ektefeller.

Tabell 4.13. Ekteskap mellom personer uten innvandringsgrunn og innvandrere (største 30 grupper). 1.1.1990

Norske menn uten innvandringsbakgrunn gift med kvinne fra...	Norske kvinner uten innvandringsbakgrunn gift med mann fra...
I alt	I alt
859 601	857 605
Norge	Norge
833 789	833 797
Utenlandske kvinner i alt	Utenlandske menn i alt
25 812	23 808
Herav...	Herav...
1. Danmark	1. Danmark
4 322	3 512
2. Sverige	2. Storbritannia
3 425	2 154
3. Storbritannia	3. Sverige
2 283	1 984
4. USA	4. USA
2 001	1 632
5. Tyskland	5. Tyskland
1 941	1 395
6. Finland	6. Nederland
1 106	574
7. Filippinene	7. Jugoslavia
1 016	451
8. Polen	8. Finland
749	440
9. Nederland	9. Marokko
574	395
10. Thailand	10. Ungarn
571	331
11. Frankrike	11. Spania
305	329
12. Canada	12. Polen
278	326
13. Island	13. Italia
277	319
14. Sveits	14. Frankrike
215	296
15. Japan	15. Tyrkia
201	240
16. Østerrike	16. India
189	239
17. Spania	17. Pakistan
182	215
18. Jugoslavia	18. Østerrike
149	198
19. Ungarn	19. Hellas
144	189
20. Færøyene	20. Chile
139	188
21. Belgia	21. Canada
138	174
22. Brasil	22. Algerie
134	162
23. Kina	23. Sveits
131	154
24. Irland	24. Tunisia
127	144
25. Australia	25. Gambia
100	138
26. Chile	26. Kina
100	104
27. Italia	27. Israel
98	103
28. Tsjekkoslovakia	28. Bulgaria
95	94
29. Sovjetunionen	29. Tsjekkoslovakia
94	93
30. Sør-Afrika	30. Portugal
93	91
Uoppgjitt	Uoppgjitt
3 002	5 246

Ekteskap mellom norske menn og kvinner fra Filippinene og Thailand tredoblet

I 1990 var de seks største gruppene av utenlandske ektefeller fra vesteuropeiske land både for norske kvinner og norske menn⁹. Danmark, Sverige, Storbritannia, USA og Tyskland var de landene flest ektefeller kom fra, for begge kjønn. I 2002 var det

samme tilfelle for norske kvinners utenlandske ekteskap, men ikke for norske menn. I 1990 kom filippinske kvinner på syvende plass i antall utenlandske kvinner gift med norske menn (1 000). I 2002 lå disse ekteskapene på tredje plass og utgjorde 2 350. Allerede i 1990 utgjorde polske kvinner en stor gruppe (750) på åttende plass, og i 2002 var det dobbelt så mange (fremdeles på åttende plass). I 1990 hadde nesten 600 norske menn thailandske ektefeller, mens det i 2002 var 2 200. Ser vi på ekteskap mellom norske menn og thailandske og filippinske kvinner har det vært nær en tredobling fra 1990 (1 600) til 2002 (4 600). I 1990 var det 100 ekteskap med kvinner fra Sovjet, og i 2002 var det 1 500 ekteskap med russiske kvinner.

Når det gjelder norske kvinners ekteskap med utenlandske menn har det ikke vært så store endringer i ekteskaps sammensetningen i forhold til mannens landbakgrunn. Det er flere som er gift med menn fra Sverige (740 flere) og fra Storbritannia (470 flere). Av ekteskap med menn fra ikke-vestlige land kom i 1990 jugoslaviske (450 totalt), marokkanske (400) og ungarske menn (330) på syvende, niende og tiende plass. I 2002 var tyrkiske menn kommet opp på sjette plass (620), marokkanske menn fremdeles på niende plass (400), og jugoslaviske menn på tiende plass (400).

For en del ekteskap mellom norske kvinner og utenlandske menn har tallet på ekteskap gått ned (f.eks. Polen, Ungarn og Pakistan). Det er verdt å legge merke til at det i 2002 var litt færre ekteskap mellom norske kvinner og Pakistanske menn enn det var i 1990 (215 og 187). Det har altså blitt flere ekteskap mellom norske menn og for eksempel marokkanske og tyrkiske kvinner, men ikke mellom norske menn og pakistanske kvinner. Dette til tross for at antallet innvandrere fra Pakistan har økt i perioden. Både i 1990 og 2002 var det omtrent like mange ekteskap mellom pakistanske kvinner og norske menn. Det var omtrent like mange ekteskap mellom indiske kvinner og norske menn, selv om størrelsen på gruppene var svært forskjellig på de to tidspunktene.

4.8. Har innslag av blandings ekteskap i innvandrerbefolkningen økt?

Som vi allerede har pekt på er tallet på ikke-vestlige innvandrere fordoblet i perioden fra 1990 til 2002. Det

⁹ Med "norske" menes hele tiden personer som er utenfor innvandrerbefolkningen.

kan sees på bestanden og sammensetningen av ekteskapene. Det er lite hensiktsmessig å se på endringer i ekteskaps sammensetningen i denne perioden, uten å se den i sammenheng med migrasjonsprosessene som har funnet sted i perioden. Etter at den såkalte innvandringsstoppen ble innført i Norge i 1974, er ekteskap blitt viktigere som innvandringsgrunn. En annen viktig innvandringsgruppe er de som kommer som flyktninger, og i tillegg de som kommer gjennom familiegjenforening med disse.

Ser vi på de 30 største gruppene av ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn i 1990 i forhold til 2002 har bildet endret seg en del. Økningen i ekteskap mellom personer med innvandrerbakgrunn og *norske* uten innvandrerbakgrunn skyldes i stor grad økningen av kvinner fra en del ikke-vestlige land, som har kommet på grunnlag av ekteskapsinngåelse med *norske* menn.

For mange landgrupper har det vært en økning i tallet på innvandrere uten at ekteskapsmønsteret har endret seg vesentlig. For en del andre grupper har rekrutteringen i seg selv vært årsak til at ekteskapsbildet har endret seg, heller enn endrete preferanser hos dem som allerede er bosatt i Norge.

Liten økning i antallet innvandremenn gift med norske kvinner

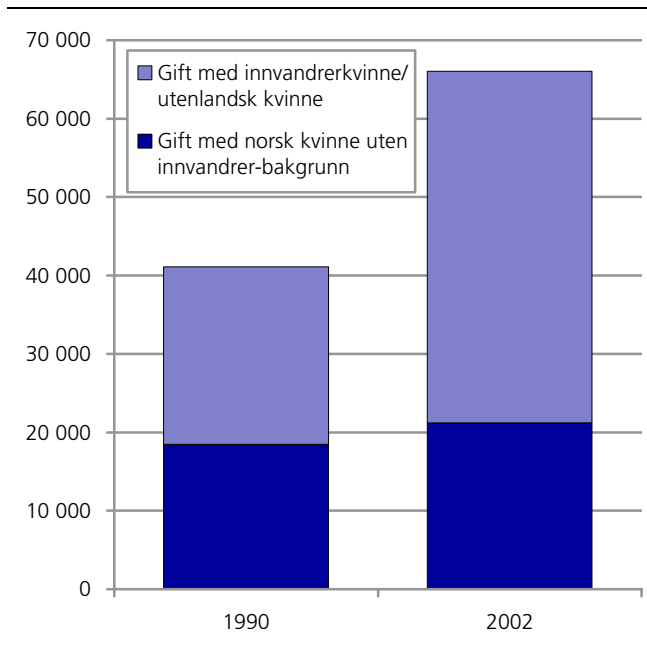
I 1990 var det 41 100 gifte innvandremenn bosatt i Norge, og 22 500 av disse var gift med en innvandrerkvinn (55 prosent). Resten, 18 600 var gift med en *norsk* kvinne. I 2002 var det 66 000 gifte innvandremenn i Norge, en økning på 61 prosent fra 1990. Andelen som var gift med innvandrerkvinn var nå høyere (68 prosent, 44 800). I absolutte tall har begge typer ekteskap økt (figur 4.3).

Ekteskaps sammensetningen har endret seg for en del grupper av menn med ulik landbakgrunn. Det en del variasjoner og endringer i forhold til mannens landbakgrunn (tabell 4.14). For innvandremenn fra en del vestlige land er det for noen grupper økning i andeler som er gift norsk, for noen grupper nedgang. Også for innvandremenn fra ikke-vestlige land er utviklingen forskjellig i forhold til landbakgrunn.

For innvandrere fra ikke-vestlige land har andelen gift med *norske* kvinner har gått ned når det gjelder gifte menn fra Pakistan, Jugoslavia, Vietnam, Sri Lanka, Somalia (her er det mange med kone med uoppgett landbakgrunn), India, Marokko, Polen og Kina.

Blant gifte menn fra noen andre land har andelen gift med *norske* kvinner økt. Det gjelder blant gifte menn fra noen ikke-vestlige land; Tyrkia, Iran og Chile, og for en del vestlige land; Storbritannia, USA, Nederland, Frankrike, Italia og Spania.

Figur 4.3. Gifte menn med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1990 og 2002

Færre pakistanske menn gift med norske kvinner

Andelen og det absolutte tallet på pakistanske menn gift med *norske* kvinner har gått litt ned til tross for en stor økning i tallet på pakistanske menn bosatt i Norge (både førstegenerasjonsinnvandrere og personer født i Norge med to foreldre født i Pakistan). Bestanden av gifte pakistanske menn har økt fra 1990 til 2002. I 1990 var det 3 660 gifte pakistanske menn bosatt i Norge, i 2002 var det ca 2 000 flere. Til tross for at antallet gifte pakistanske menn har økt var det likevel i 2002 færre som var gift med *norsk* kvinn. I 1990 var 215 pakistanske menn gift med *norske* kvinner (6 prosent av pakistanske menns ekteskap), mens det i 2002 var færre, 187 menn, og disse ekteskapene utgjorde 3 prosent. Det var altså færre ekteskap mellom pakistanske menn og *norske* kvinner i 2002 enn tolv år tidligere, både i andel og absolutte tall. Årsakene til oppløsning av ekteskapene som fantes i 1990 kan være at den ene ektefellen er død, eller at paret har flyttet ut av landet, men den vanligste årsaken er trolig at paret er blitt skilt.

I en gruppe der det er mange nyankomne og der mange kommer som ektepar, er det naturlig at andelen som er gift med *norske* går ned. Det kan være tilfellet der mange kommer som flyktninger. Dette er imidlertid ikke tilfellet når det gjelder pakistanere. Etter innvandringsstoppen i 1974 har pakistanere kommet til Norge nesten utelukkende gjennom familiegjenforening. Det kan være gjenforening med ektefelle og annen familie som allerede bor i Norge, eller i forbindelse med inngåelse av nye ekteskap. I 1990 var det 15 500 pakistanere i Norge, og i 2002 var det 25 000. En del av økningen gjelder førstegenerasjons-

innvandrere som har kommet gjennom ekteskap og annen familiegjenforening med andre pakistanere. Det har dessuten vært en økning i antall personer født i Norge av to pakistanske foreldre. Denne gruppen er som vi allerede har sett fremdeles så unge at bare en liten andel har kommet i en alder hvor ekteskap er aktuelt. Vi kan se av tallene for ekteskapsbestand at økningen i pakistanske ekteskap utelukkende gjelder pakistanske menn som gifter seg med pakistanske kvinner, og ikke *norske*.

Vi skal se nærmere på pakistaneres ekteskapsinngåelse i kapittel 5 og 6, både hvor stor andel som gifter seg med ektefelle med pakistansk bakgrunn, bosatt i Norge eller i Pakistan, og vi skal se på skilsmisse for ekteskap mellom to pakistanere og mellom en pakistansk og en *norsk* ektefelle i kapittel 7.

- og færre jugoslaviske, vietnamesiske og indiske menn gift med norsk kvinne

Når vi sammenlikner tall fra 1990 og 2002 for bosatte utenlandske menn gift med *norske* kvinner, ser vi at det for noen grupper, ikke bare pakistanske menn, har det blitt færre slike ekteskap. I 1990 var det for eksempel 450 jugoslaviske menn som var gift med *norske* kvinner, og i 2002 var det 390. Dette til tross for at det har vært en økning i tallet på jugoslaviske menn.

Andelen menn fra Vietnam som er gift med *norsk* kvinne har gått ned fra 3 til 2 prosent. Grupper av ikke-vestlige menn hvor andelen gift med *norsk* kvinne har sunket er gifte menn fra Pakistan (fra 6 til 3 prosent) Jugoslavia (fra 32 til 13 prosent), India (18 til 13 prosent), Marokko, Sri Lanka, Iran, Kina og Filippinene. Disse endringene skyldes til dels stor innvandring av ektepar (særlig fra Jugoslavia), men også at innvandrere i større grad finner ektefeller med egen landbakgrunn enten i Norge eller i hjemlandet. Dette kommer vi tilbake til når vi ser på selve ekteskapsinngåelsen.

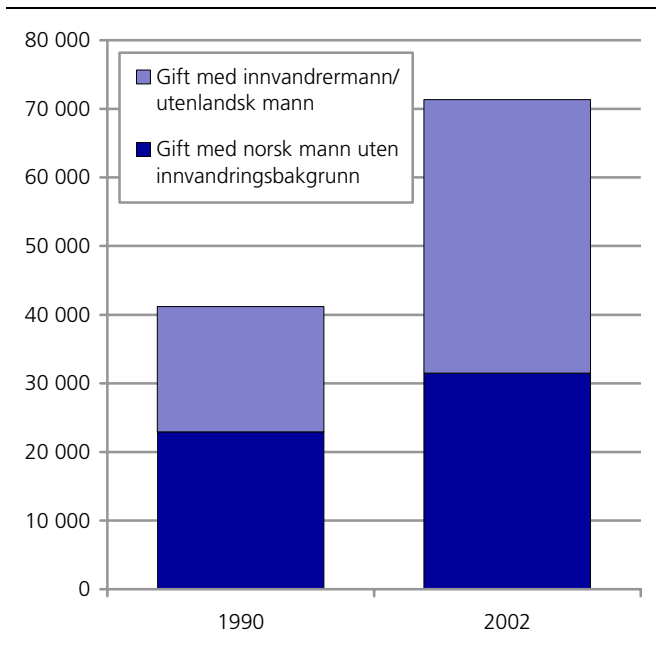
Blant grupper hvor det har vært en økning i andelen som er gift med *norske* kvinner kan vi nevne at andelen tyrkiske menn gift med *norske* kvinner har gått opp fra 14 til 20 prosent. Andel chilenske menn gift med *norske* kvinner har gått opp fra 13 til 22 prosent.

Det har vært en fordobling i tallet på innvandrer menn i transnasjonale ekteskap. I 1990 utgjorde de største 30 gruppene av gifte innvandrer menn 36 280. Av disse var 1 240 transnasjonale (3,4 prosent). I 2002 utgjorde de 30 største gruppene av gifte innvandrer menn 57 860, og transnasjonale ekteskap 3 260 (5,6 prosent).

Tabell 4.14. Ekteskap etter mannens landbakgrunn og mannen bosatt i Norge (største 30 grupper). 1.1.1990

Mannens landbakgrunn	Kvinnens landbakgrunn		Prosent med norsk	Samme landbakgrunn	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
	I alt	Norsk							
Norge	859 601	833 789	97	833 789	97	22 810	3	3 002	0
Danmark	4 576	3 509	77	743	16	145	3	179	4
Storbritannia	4 031	2 154	53	689	17	199	5	989	25
Pakistan	3 656	215	6	2 580	71	58	2	803	22
Sverige	2 470	1 983	80	268	11	102	4	117	5
USA	2 265	1 633	72	444	20	110	5	78	3
Tyrkia	1 724	240	14	1 079	63	15	1	390	23
Tyskland	1 714	1 394	81	152	9	106	6	62	4
Vietnam	1 422	41	3	1 125	79	21	1	235	17
Jugoslavia	1 413	451	32	801	57	27	2	134	9
Chile	1 406	188	13	804	57	18	1	396	28
India	1 330	239	18	777	58	118	9	196	15
Polen	1 083	326	30	543	50	44	4	170	16
Marokko	967	395	41	399	41	33	3	140	14
Sri Lanka	899	47	5	559	62	12	1	281	31
Iran	890	71	8	653	73	42	5	124	14
Nederland	818	574	70	168	21	41	5	35	4
Kina	679	104	15	248	37	54	8	273	40
Finland	647	438	68	115	18	34	5	60	9
Ungarn	563	331	59	162	29	32	6	38	7
Frankrike	551	296	54	130	24	51	9	74	13
Filippinene	481	84	17	335	70	4	1	58	12
Spania	428	329	77	35	8	23	5	41	10
Italia	425	319	75	40	9	27	6	39	9
Island	396	165	42	189	48	23	6	19	5
Somalia	268	5	2	100	37	6	2	157	59
Østerrike	249	198	80	11	4	28	11	12	5
Canada	248	174	70	41	17	23	9	10	4
Ghana	236	40	17	93	39	9	4	94	40
Etiopia	228	18	8	112	49	12	5	86	38
Hellas	217	189	87	12	6	7	3	9	4

Figur 4.4. Gifte kvinner med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, etter ektefellens innvandrerbakgrunn. 1990 og 2002

4.9. Stor økning i tallet på gifte innvandrerkvinner bosatt i Norge

I 1990 bodde det 41 200 gifte innvandrerkvinner i Norge. I 2002 var det hele 71 300 gifte innvandrerkvinner i Norge. Antallet gifte innvandrerkvinner i Norge har med andre ord økt med 73 prosent i perioden, langt mer enn for mennene (figur 4.4).

I 1990 var flertallet (56 prosent) var gift med *norske* menn. 44 prosent av de gifte innvandrerkvinnene var gift med innvandrer menn. I 2002 hadde forholdet endret seg. 44 prosent var nå gift med *norske* menn og andelen gift med innvandrer menn utgjorde 56 prosent.

Som for innvandrer menn har andelene blant gifte kvinner fra vestlige land gått opp og ned avhengig av kvinnenes landbakgrunn. Andelen som er gift med *norske* menn er generelt relativt stabile og høye for gifte innvandrerkvinner fra de fleste vestlige land. Når det gjelder ekteskap for innvandrerkvinner fra ikke-vestlige land er det store forskjeller mellom ulike grupper. Vi ser tydelig forskjell på de landgruppene der det kommer mange nettopp for å gifte seg med *nordmenn*, og andre ikke-vestlige grupper hvor ekteskapsinngåelsen i hovedsak skjer mellom ektefeller med samme landbakgrunn.

Nesten ingen pakistanske kvinner gift med norske menn

I 1990 var det 12 pakistanske kvinner som var gift med *norske* menn. Disse ekteskapene utgjorde under 0,4 prosent av ekteskapene for pakistanske kvinner gift og bosatt i Norge. I 2002 var det litt flere slike ekteskap, men ikke mer enn 35. I 2002 utgjorde dette i underkant av 0,7 prosent av pakistanske kvinners ekteskap. I

samme periode økte tallet på gifte pakistanske kvinner bosatt i Norge fra 3 650 til 5 160. Pakistanere er blant de ikke-vestlige innvandrere i Norge med lengst botid i Norge, så dette fraværet av ekteskap mellom *norske* menn og pakistanske kvinner må ses som et tydelig tegn på preferanser og kulturelle føringer i valg av ektefelle. Pakistanske kvinner er den gruppen i Norge som i absolutt minst grad inngår ekteskap med *norske*. Det er selvfølgelig viktig å se hvor mange ugifte pakistanske kvinner det er i landet. Mange pakistanske kvinner kommer til landet nettopp gjennom ekteskap med pakistanske menn, og vil derfor ikke være i den gruppen som i utgangspunktet har sannsynlighet for å skulle gifte seg med *norske* menn.

Vietnamesiske, srilankiske og tyrkiske kvinner gift med mann fra eget land, før og nå

I 2002 var det 3 050 gifte vietnamesiske kvinner bosatt i Norge, mer enn dobbelt så mange som i 1990. I 2002 var 6 prosent gift med *norske* menn, i 1990 var det bare 2 prosent. Selv om antallet ekteskap mellom vietnamesiske kvinner og *norske* menn ble seksdoblet, og økte fra 30 til 176 ekteskap, er det likevel på begge tidspunktene ekteskap med vietnamesiske menn som dominerer. Over 90 prosent var i 2002 gift med ektefelle fra Vietnam.

Også blant srilankiske kvinner har antallet ekteskap med *norske* menn økt litt, fra 42 i 1990 til 82 i 2002. Disse ekteskapene utgjorde 6 prosent av srilankiske kvinners ekteskap både i 1990 og i 2002. Her er også hovedtrekket at kvinnene er gift med ektefelle med samme landbakgrunn som dem selv, både i 1990 og i 2002.

Antallet tyrkiske kvinner gift og bosatt i Norge har også økt betraktelig siden 1990. I 1990 var det nesten 1 200 gifte tyrkiske kvinner og bare 2 prosent var gift med *norske* menn. I 2002 var antallet gifte tyrkiske kvinner fordoblet til 2 490, og 104 var gift med *norske* menn (4 prosent).

Antallet gifte indiske kvinner har økt fra 980 til 1 560 og antallet gift med *norske* menn har økt fra 83 til 148 og andelen fra 8 til 9 prosent.

Tallet på ekteskap mellom jugoslaviske kvinner og *norske* menn har økt fra 150 til 183, mens antallet ekteskap for jugoslaviske kvinner har økt fra vel 1 000 til 2 750. Det tyder på at det inngås få ekteskap mellom jugoslaviske kvinner og *norske* menn, og at innvandringen av jugoslaver som allerede har vært gift ved innvandringen har bidratt til å redusere andelen gift med norsk mann (fra 15 til 7 prosent).

Gifte iranske kvinner utgjør også en relativt stor gruppe i 2002 med en økning på over 1 250. Også for denne gruppen var andelen gift med *norsk* mann liten både i 1990 (3 prosent) og i 2002 (5 prosent).

Irakiske kvinner har seilt opp som en stor gruppe, med nesten 1 900 gifte kvinner. Her er bare 9 kvinner gift med *norske* menn. Dette er et eksempel på en gruppe der det er mange nyankomne, der de fleste har kommet av fluktgrunner, eller gjennom familiegjenforening med ektefelle som tidligere har kommet som flyktning.

Ekteskapsboom mellom filippinske, thailandske og russiske kvinner og *norske* menn

Det har vært stor økning av kvinner fra flere andre ikke-vestlige land fra 1990 til 2002, men fra en del land har innvandringen skjer etter et helt annet mønster, som vi har vært inne på, nettopp i anledning ekteskap med *norske* menn.

Tallet på gifte kvinner fra Filippinene er seksdoblet fra underkant av 500 i 1990 til litt over 3 000 i 2002. I 1990 var 17 prosent og 84 kvinner gift med *norsk* mann, og i 2002 var det 2 360 og 78 prosent.

I 1990 var det 615 thailandske kvinner som var bosatt og gift i Norge. 572 av dem var gift med *norske* menn, 93 prosent. I 2002 var også andelen 93 prosent, men tallet på gifte kvinner hadde steget til 2 390, og 2 230 av dem var gift med *norske* menn.

Blant gifte kvinner med bakgrunn fra Polen har det vært en økning i andelen og antallet som er gift med menn fra Norge. Det er blitt 800 flere gifte polske kvinner i Norge, og andelen som er gift med *norske* menn har økt fra 53 til 66 prosent.

Andelen chilenske kvinner gift med *norske* menn økte fra 10 til 22 prosent fra 1990 til 2002. Det har ikke vært en stor innvandring fra Chile i denne periode, så økningen består i stor grad i at chilenske kvinner som har bodd i Norge har giftet seg med *norske* menn.

Antall kvinner i transnasjonale ekteskap fordoblet

Innslaget av transnasjonale ekteskap ser ut til å ha økt en del fra 1990 til 2002 i absolutte tall, men varierer mye i forhold til kvinnens landbakgrunn. De største innslagene av transnasjonale ekteskap fant en i 1990 blant spanske, sveitsiske, franske, kinesiske, tsjekkiske og belgiske kvinner. Men for mange av gruppene var det snakk om relativt få ekteskap, både totalt sett og når det gjelder transnasjonale ekteskap.

Tabell 4.15. Ekteskap etter kvinnens landbakgrunn og kvinnen bosatt i Norge (største 30 grupper). 1.1.1990

Kvinnens landbakgrunn	Mannens landbakgrunn								Uoppgjitt	Prosent med uoppgjitt
	I alt	Norsk	Prosent med norsk	Samme landbakgrunn	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk			
Norge	857 605	833 797	97	833 797	97	18 562	2	5 246	1	
Danmark	5 308	4 324	81	746	14	148	3	90	2	
Sverige	3 876	3 426	88	269	7	106	3	75	2	
Storbritannia	3 190	2 283	72	706	22	137	4	64	2	
Pakistan	2 844	12	0	2 622	92	81	3	129	5	
USA	2 590	2 000	77	445	17	89	3	56	2	
Tyskland	2 248	1 941	86	154	7	110	5	43	2	
Filippinene	1 501	1 018	68	339	23	50	3	94	6	
Polen	1 422	750	53	556	39	71	5	45	3	
Vietnam	1 332	30	2	1 163	87	21	2	118	9	
Finland	1 309	1 107	85	115	9	63	5	24	2	
Tyrkia	1 192	28	2	1091	92	31	3	50	4	
Jugoslavia	1 011	149	15	807	80	20	2	35	3	
Chile	1 010	100	10	810	80	27	3	73	7	
India	980	83	8	785	80	73	7	39	4	
Nederland	823	575	70	171	21	65	8	12	1	
Iran	791	23	3	653	83	12	2	103	13	
Sri Lanka	693	42	6	560	81	9	1	82	12	
Thailand	615	572	93	4	1	25	4	14	2	
Frankrike	510	305	60	136	27	50	10	19	4	
Island	507	277	55	190	37	24	5	16	3	
Kina	494	131	27	258	52	48	10	57	12	
Marokko	457	30	7	399	87	11	2	17	4	
Ungarn	349	144	41	162	46	30	9	13	4	
Canada	347	279	80	41	12	19	5	8	2	
Japan	264	201	76	51	19	12	5	0	0	
Sveits	263	215	82	17	6	28	11	3	1	
Spania	252	182	72	35	14	32	13	3	1	
Østerrike	215	189	88	11	5	13	6	2	1	
Tsjekkoslovakia	188	95	51	70	37	19	10	4	2	
Belgia	187	138	74	29	16	18	10	2	1	

Ser vi på de 30 største gruppene (gifte kvinner uten Norge som landbakgrunn) i 2002 var det til sammen 61 280 gifte innvandrerkvinner som var bosatt i Norge. Av disse var 3 060 transnasjonale (5 prosent). I 1990 var utgjorde de største 30 gruppene av gifte innvandrerkvinner 36 770. Da var 1 240 (3 prosent) av ekteskapene transnasjonale.

Problemet med uoppgitt landbakgrunn for ektefeller var i 1990 mindre når det gjelder bosatte innvandrerkvinner, enn når det gjelder bosatte innvandrer-menns ektefeller. Det kommer av at det ofte er mannen som innvandrer først. Kvinner kommer ikke like ofte alene uten sin utenlandske mann.

4.10. Oppsummering

Av ca 850 000 ekteskap (med minst en ektefelle bosatt i Norge) per 1.1. 2002, var 88 prosent av dem ekteskap mellom to *norske* ektefeller uten innvandringsbakgrunn. 3 prosent gjaldt *norske* kvinner (uten innvandringsbakgrunn) med utenlandske menn, og 4 prosent gjaldt *norsk* mann gift med utenlandsk kvinne. Ca 5 prosent av ekteskapene var mellom to innvandrere.

I 1990 var bildet annerledes. Da var det totalt sett flere ektepar i Norge, og ekteskap mellom to *norske* utgjorde 93 prosent. Frem til 2002 har det blitt færre ekteskap mellom to *norske*, det har blitt flere ekteskap mellom *norske* menn og utenlandske kvinner, og flere ekteskap mellom to innvandrere. Økningen i ekteskap mellom to innvandrere henger sammen med at innvandrerbefolkningen er fordoblet i løpet av denne periode. Tallet på ekteskap mellom *norske* kvinner og utenlandske menn har vært relativt stabilt.

Det er forskjeller i ekteskapsmønstre for menn og kvinner, både *norske* og innvandrere. I 2002 var det over 10 000 flere *norske* menn enn kvinner som var gift med utenlandsk ektefelle. I 1990 var forskjellen mindre. Da var det 2 000 flere *norske* menn enn kvinner som var gift med utenlandsk ektefelle. I 1990 var en større andel ekteskap med innvandrere fra vestlige land. Det er særlig menn som i større grad er gift med ektefeller fra ikke-vestlige land. Vi kan konkludere med at stadig flere *norske* menn gifter seg med utenlandske kvinner, og at de i stadig større grad velger ektefeller fra andre verdensregioner. I samme periode har det blitt så vidt færre ekteskap mellom *norske* kvinner og utenlandske menn, og *norske* kvinner er i større grad enn tidligere gift med ektefeller fra Norden og Vest-Europa.

Den store økningen i *norske* menns blandingsekteskap gjelder hovedsaklig ekteskap med kvinner fra Asia og Øst-Europa. Av enkeltland er det imidlertid i 2002 fremdeles danske og svenske ektefeller som topper listen blant *norske* menn og kvinner gift med utenlandske ektefeller. For menn kommer kvinner fra Filippinene og Thailand på tredje og fjerdeplass, i 1990

kom de på åttende og tiende plass. Menn fra Storbritannia og USA kom på tredje og fjerdeplass i antall ekteskap med *norske* kvinner i 2002 og på andre og fjerdeplass i 1990.

Det som kjennetegner mange innvandrere i blandings-ekteskap er at de er fra Norges naboland eller fra andre kulturelt og økonomisk nære land. De er dessuten fra spesielle land i tredje verden som *norske* menn har hentet ektefelle fra, som f.eks. Thailand, Russland og Filippinene.

Ekteskaps sammensetningen blant vestlige og ikke-vestlige innvandrere følger ganske forskjellige mønstre. Et klart flertall av de vestlige innvandrerne er gift med en *norsk* ektefelle, mens et mindretall av de ikke-vestlige er det samme. Svært mange av de vestlige innvandrerne som blir boende i Norge har inngått ekteskap med *norske* ektefeller. Dette er ikke like utbredt blant ikke-vestlige innvandrerne. Noen kommer i forbindelse med ekteskap med *nordmenn* eller andre innvandrere som allerede er bosatt i landet, men for andre igjen er ikke innvandringen knyttet til ekteskapet.

Blant innvandrere som er bosatt og gift i Norge er 72 prosent av menn fra vestlige land gift med *norsk* kvinne, mens 13 prosent av de ikke-vestlige mennene er gift med *norsk* kvinne. Vi finner det samme forholdet blant innvandrerkvinner, men andelen som er gift med *norske* menn er høyere både blant de vestlige og de ikke-vestlige (78 og 17 prosent).

I en del grupper har det vært en økning i tallet på utenlandske menn som er gift med *norske* kvinner, men i noen av gruppene utgjør disse ekteskapene en mindre del. Det endrete mønsteret har sammenheng med tilstrømning av innvandrere generelt sett, men også endrede preferanser.

Det er store forskjeller i ekteskapsmønstre også blant ulike grupper av ikke-vestlige innvandrere. Øst-europeere i blandingspar er i 70 prosent av tilfellene kvinner, mens av nordafrikanerne i slike par er 63 prosent menn. Vi har tidligere sett at det er et betydelig kvinneoverskudd i noen østeuropeiske og asiatiske grupper. Blant gifte menn med bakgrunn fra Asia er 8 prosent gift med *norsk* kvinne, mens det blant gifte kvinner fra Asia er 23 prosent som er gift med *norsk* mann. Blant menn med bakgrunn fra Øst-Europa er 17 prosent gift med *norsk* ektefelle, mens hele 37 prosent av kvinnene fra Øst-Europa er det. Vi har sett at det er et mannsoverskudd blant innvandrere fra noen land i Afrika. Andelen med *norsk* ektefelle er 21 prosent blant gifte menn fra Afrika, og 15 prosent blant kvinner fra Afrika. Flertallet av innvandrere fra Afrika, Asia og Øst-Europa er imidlertid gift med ektefelle fra samme region.

Ser vi på ekteskap i forhold til landbakgrunn er det noen nasjonaliteter som skiller seg ut som svært endogame. Blant gifte innvandrer menn fra Somalia, Vietnam, Bosnia-Hercegovina, Irak, Pakistan og Sri Lanka er under 10 prosent gift med *norsk* kvinne. Flertallet av mennene er gift med kvinne med samme landbakgrunn som dem selv. For innvandrere fra Bosnia henger dette delvis sammen med at mange har kommet som allerede etablerte familier, og for andre grupper spiller det er rolle at mange har kommet som flyktninger med foreløpig kortvarige relasjoner til *normenn*. Andre igjen har bodd lenge i Norge, og har videreført det samme ekteskapsmønsteret gjennom mange år i Norge. Det er grunn til å tro at det er sterke føringer i form av tradisjoner og normer som gjør at en velger ektefelle med samme landbakgrunn. Faktisk ser vi at innslaget av blandingsekteskap i noen av de store gruppene har gått tilbake, mens det i andre grupper har økt.

Blant gifte innvandrerkvinner fra blant annet Irak, Pakistan, Bosnia-Hercegovina, Sri Lanka, Tyrkia og Vietnam er under 6 prosent gift med *norske* menn. Ni av ti av kvinnene fra disse landene er gift med menn fra samme land som dem selv. Blant gifte kvinner fra Thailand er det motsatte tilfellet. Hele 93 prosent er gift med *norske* menn, og kun 1 prosent er gift med mann fra Thailand. Andre land med høye andeler gift med *norske* menn er kvinner fra Russland, Filippinene, Romania og Polen. Det har blitt gradvis tydeligere forskjell på ekteskap blant kvinner med landbakgrunn fra land der mange gifter seg med *norske* menn, og de grupper der mange gifter seg med mann fra sitt tidligere hjemland.

Vi finner også en del "transnasjonale" ekteskap, ekteskap mellom to innvandrere med forskjellig landbakgrunn og ikke Norge. Som regel gjelder det at partene har bakgrunn fra samme region, men ikke alltid. Innslaget av transnasjonale ekteskap har økt siden 1990. Blant de 30 største gruppene var andelen i transnasjonale ekteskap i 2002 6 prosent for menn og 5 for kvinner.

Det finnes mange forklaringer på ekteskaps sammensetningen til førstegenerasjonsinnvandrere, hvorav noen forklaringer har med flyttingene over landegrensene å gjøre. For innvandrernes barn, som ikke får ekteskapet bestemt i en innvandringsprosess, er det et spørsmål om de velger ektefelle mer uavhengig av nasjonalitet enn foreldrene. Barna er oppvokst i et samfunn som gir dem muligheter og sannsynligvis behov og interesse for å gifte seg ut av egen gruppe i en helt annen grad enn det som gjaldt for foreldrene. Men samtidig lever noen av dem i et miljø med mange innvandrere, og med til dels sterke normer mot å gifte seg ut av gruppen (Vassenden 1997:72-73). Dette skal vi se på i neste kapittel.

5. Ekteskapsinngåelse

- Hvor mange ekteskap inngås i Norge hvert år?
- Hvor stor andel av ekteskapsinngåelsene gjelder innvandrere?
- Er det tilfelle at ett av fire ekteskap som inngås involverer innvandrere?
- Har ekteskapsinngåelsene forandret seg de siste årene?
- Hvor mange ekteskap inngås mellom *norske* menn og utenlandske kvinner hvert år?
- Hvilke land kommer ektefellene fra?
- Hvor mange thailandske, filippinske og russiske kvinner gifter seg hvert år med *norske* menn?
- Hvor mange ekteskapsinngåelser er det mellom pakistanske menn og *norske* kvinner i året?
- Hvor mange ekteskap inngås mellom *norske* kvinner og afrikanske menn?
- Hvor mange ekteskap inngås av innvandrere med asiatisk bakgrunn hvert år?
- Hvordan har mønsteret av ekteskapsinngåelser forandret seg i løpet av 90-tallet og frem til i dag?

I dette kapitlet ser vi på ekteskapsinngåelser i årene 1990-2001. Vi har allerede fått et inntrykk av noen endringer i ekteskapsinngåelsen etter å ha sett på ekteskapsbestanden for 1990 og 2002, i kapittel 4. Mens bestandstallene sier noe om hvilke ekteskap som finnes på et gitt tidspunkt, og sivilstand sier noe om hvem som er gift og ikke, kan sivilstandsendringer fra år til år si oss noe om utviklingen og tendenser.

Vi skal se spesielt på ekteskapsinngåelser mellom *norske* uten innvandringsgrunn og innvandrere, og mellom to personer med innvandrerbakgrunn. Når det gjelder ekteskap mellom to innvandrere skal vi se på forekomsten av ekteskapsinngåelse mellom innvandrere fra samme og forskjellige land. Tabellene viser ekteskapsinngåelser der minst en av partene er bosatt i Norge på vigselstidspunktet. Utenlandsk landbakgrunn gjelder derfor innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte utlendinger.

Det er viktig å huske på at ekteskapsinngåelsen ikke sier alt om ekteskapsatferd i de enkelte gruppene. Mønsteret til de som gifter seg må ses i sammenheng

med mønsteret til de som velger å ikke gifte seg, og de som eventuelt velger å inngå samboerskap (jf. kapittel 3). Vi kommer tilbake til det i diskusjonen i kapittel 6.

Hvordan har ekteskapsinngåelsene endret seg?

Tallet på ekteskapsinngåelser varierer litt fra år til år. For de årene vi har valgt å se på her (1990-2001) har tallet ligget på et sted mellom 19 000 og 25 000. Tallet på ekteskapsinngåelser har vært høyere i siste halvdel av 90-tallet og på begynnelsen av 2000-tallet, enn i første halvdel av 90-tallet.

I et litt lengre perspektiv viser befolkningsstatistikken at det inngås det færre ekteskap mellom to *norske*. Det betyr ikke at *norske* ikke lever i par, men at mange lever i samboerskap i stedet og venter med eller lar være å gifte seg. Det blir stadig flere ekteskapsinngåelser mellom to innvandrere i Norge. Det at disse ekteskapene utgjør en stadig større andel av ekteskapsinngåelsene skyldes for det første at det er flere innvandrere i Norge, og dessuten at innvandrere gifter seg i større grad enn *nordmenn* når de danner par, og fordi andelene som gifter seg blant *nordmenn* stadig synker. Ekteskap mellom en med og en uten innvandringsbakgrunn utgjør også en stadig større andel av ekteskapsinngåelsene.

5.1. Innvandrere involvert i en av fire ekteskapsinngåelser

Utviklingen i ekteskapsinngåelse fra 1990-2001 reflekterer det at vi er blitt et mer internasjonalt og flerkulturelt samfunn. Mer enn 1/4 av alle ekteskap som ble inngått i 2001 involverte en eller to innvandrere eller ikke-bosatte utlendinger. 10 prosent av ekteskapsinngåelsene gjaldt to innvandrere eller en innvandrer og utlending (ikke bosatt i Norge), og 19 prosent gjaldt en *norsk* uten innvandringsbakgrunn med en innvandrer eller ikke-bosatt utlending. 11,4 prosent gjaldt *norsk* mann med innvandrerkvinn, og 7,2 prosent gjaldt *norsk* kvinne med innvandrer mann. Det vil med si at det var en eller to innvandrere/ utlendinger involvert i 29 prosent av ekteskapsinngåelsene i 2001.

Om statistikken

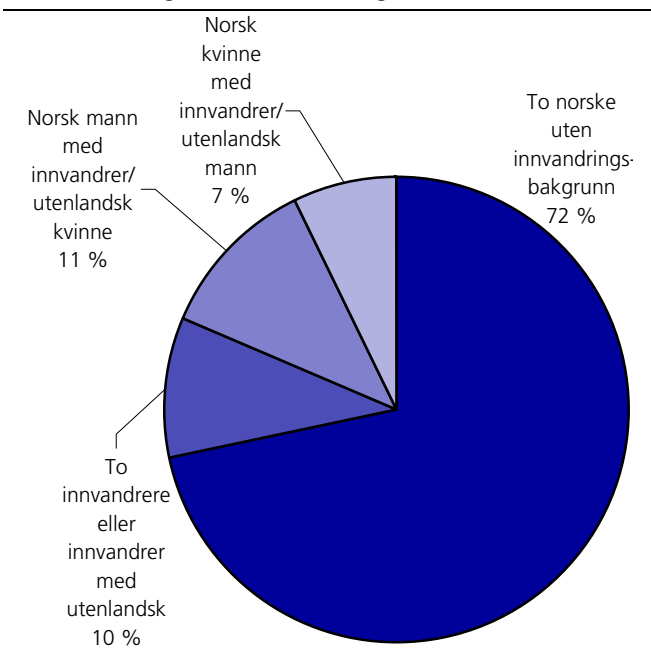
Det statistiske materialet omfatter vigslor og partnerskapsinngåelser der minst én av ektefellene/partnerne var bosatt i Norge ved hendelsen.

Etter 1946 har det i hver enkelt kommune vært et lokalt folkeregister som skal føre register over alle bosatte i kommunen i samsvar med lov om folkeregistrering og forskrifter til loven. Melding om *vigsel* sendes fra vigselsmannen til det lokale folkeregisteret. Meldinger som mottas om ekteskap inngått i utlandet av personer bosatt i Norge, blir også tatt med. Fra 1995 har Det sentrale folkeregister (DSF) i Skattedirektoratet vært offisielt register. Sentralkontoret for folkeregistrering administrerer DSF. Oppdateringene i Det sentrale folkeregister gjøres delvis ved de lokale folkeregisterkontorene, som er knyttet til registerbasen (DSF) via terminaler, delvis sentralt i Skattedirektoratet.

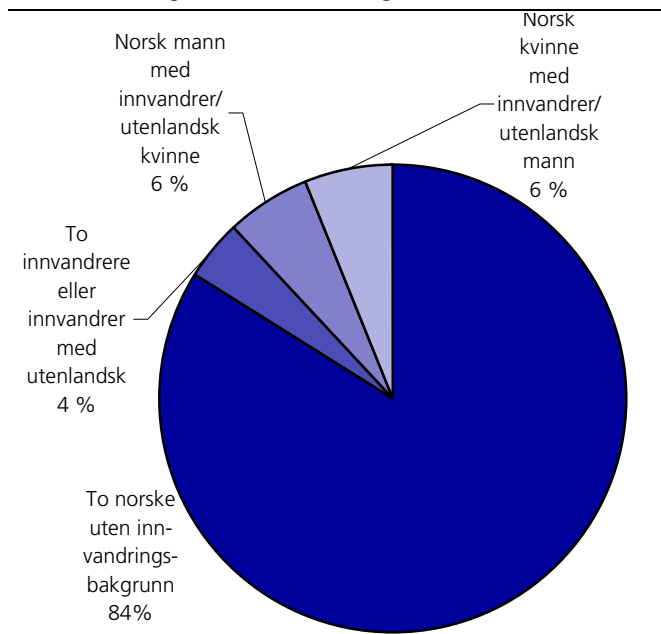
Grunnlaget for statistikken over endringer i befolkningen er elektroniske kopier til Statistisk sentralbyrå av alle slike meldinger som oppdaterer registeret. Meldingene oppdaterer dessuten en egen befolkningsdatabase i Statistisk sentralbyrå utviklet for statistikkformål. Denne befolkningsbasen danner grunnlaget for statistikken over befolkningens sammensetning og befolkningsendringer.

Forsinkede meldinger i folkeregistreringen er i statistikken blitt behandlet på ulik måte over tid. En forsinket melding (her om inngåtte ekteskap) er en som ikke er sendt folkeregisteret tidsnok til å bli tatt med i statistikken for det kalenderåret hendelsen fant sted. Behandlingen av de forsinkede meldingene, altså etterslepet, påvirker om og hvordan hendelsene kommer med i statistikken på et senere tidspunkt. Med tillatt forsinkelse på to måneder (før en noe lengre periode) gir årsstatistikken for inngåtte ekteskap og registrerte partnerskap dette omfanget: Statistikken fra og med 1999 omfatter, i tillegg til alle hendelser som faktisk fant sted i statistikkåret (kalenderåret), også hendelser som ble meldt for sent til å bli med i forrige års statistikk eller tidligere årganger, uansett når hendelsen faktisk fant sted. Frist for mottak av meldinger er utgangen av februar måned. Statistikken for 1990-1998 omfatter bare de hendelser som faktisk fant sted vedkommende statistikkår (kalenderår), foruten forsinkede meldinger som gjaldt det foregående kalenderåret. Fristen for mottak ble fra og med 1990 redusert fra tre til to måneder. Før 1990 ble forsinkede meldinger (mottatt etter utgangen av mars året etter) ikke tatt med noe sted i statistikken.

Figur 5.1. Ekteskapsinngåelser etter ektefellenes innvandringsbakgrunn/utenlandsk bakgrunn. 2001. Prosent

Figur 5.2. Ekteskapsinngåelser etter ektefellenes innvandringsbakgrunn/utenlandsk bakgrunn. 1990. Prosent

Tallene i tabell 5.1 viser ekteskapsinngåelse etter innvandringsbakgrunn/utenlandsk bakgrunn for årene 1990 til 2001. Det har vært en nedgang i antall og andel ekteskapsinngåelser mellom to personer uten innvandringsbakgrunn fra 84 prosent i 1990 til 72 prosent i 2001. I 1990 ble det inngått 18 400 ekteskap

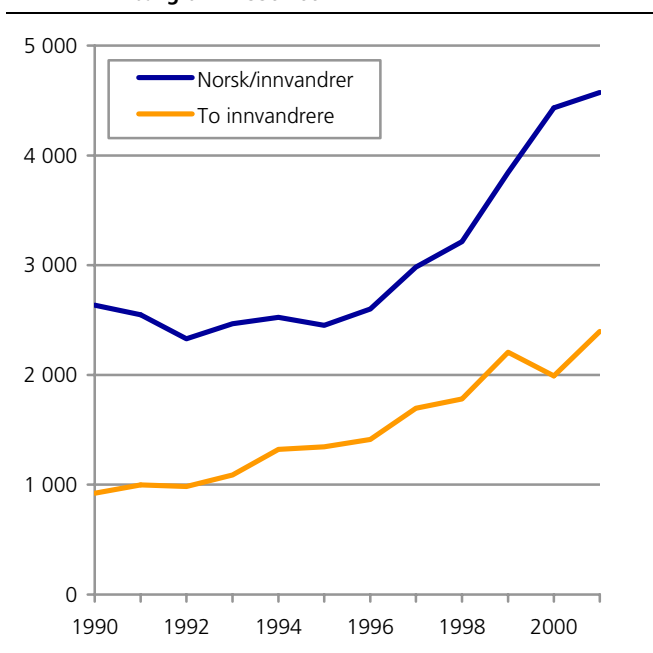
mellom to *norske* uten innvandringsbakgrunn, og i 2001 var tallet 17 700. Tallet på denne typen ekteskapsinngåelser har på 90-tallet ligget på mellom 15 900 og 20 300 i året. Andelen med to *norske* ektefeller har sunket ganske jevnt i perioden uten sammenheng med om det samlede antall ekteskap har gått opp eller ned.

Tabell 5.1. Ekteskapsinngåelse etter ektefellenes innvandringsbakgrunn¹. 1990-2001

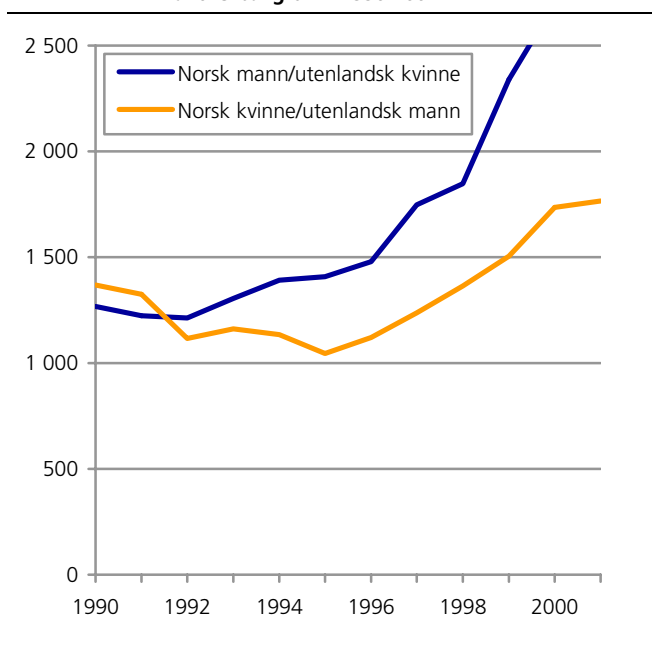
Type ekteskap	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Absolutte tall												
Ekteskap i alt	21 926	19 880	19 266	19 464	20 605	21 677	23 172	23 815	23 354	24 889	26 763	24 652
To norske	18 367	16 334	15 953	15 910	16 759	17 879	19 159	19 136	18 361	18 838	20 338	17 683
Norsk mann/utenlandsk kvinne	1 268	1 224	1 213	1 305	1 391	1 408	1 480	1 747	1 848	2 339	2 698	2 809
Norsk kvinne/utenlandsk mann	1 369	1 325	1 116	1 161	1 134	1 045	1 121	1 237	1 365	1 505	1 736	1 765
To innvandrere	922	997	984	1 088	1 321	1 345	1 412	1 695	1 780	2 207	1 991	2 395
Prosent												
Ekteskap i alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
To norske	83,8	82,2	82,8	81,7	81,3	82,5	82,7	80,4	78,6	75,7	76,0	71,7
Norsk mann/utenlandsk kvinne	5,8	6,2	6,3	6,7	6,8	6,5	6,4	7,3	7,9	9,4	10,1	11,4
Norsk kvinne/utenlandsk mann	6,2	6,7	5,8	6,0	5,5	4,8	4,8	5,2	5,8	6,0	6,5	7,2
To innvandrere	4,2	5,0	5,1	5,6	6,4	6,2	6,1	7,1	7,6	8,9	7,4	9,7

¹ Ekteskap der minst en av partene er bosatt i Norge.

Figur 5.3. Ekteskapsinngåelse etter ektefellenes innvandringsbakgrunn. 1990-2001.

Figur 5.4. Ekteskapsinngåelse mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn. 1990-2001

5.2. Flere ekteskap mellom nordmenn og innvandrere enn mellom to innvandrere

I 2001 ble det inngått langt flere ekteskap mellom *nordmenn* og innvandrere (4 580) enn mellom to innvandrere¹⁰ (2 400). Dette har vært tydelig gjennom hele 90-tallet (figur 5.3). Ekteskap mellom to innvandrere utgjorde 10 prosent av alle ekteskapsinngåelser i 2001, mens ekteskap mellom innvandrere og *nordmenn* utgjorde 19 prosent. I 1990 utgjorde ekteskapsinngåelse mellom *norske* uten innvandringsbakgrunn og innvandrere 12 prosent, og tre ganger så mange som ekteskapsinngåelse mellom to innvandrere, som utgjorde 4 prosent.

Ekteskapsinngåelse mellom norske menn og innvandrerkvinner fordoblet

På begynnelsen av 90-tallet var det flere *norske* kvinner enn menn som giftet seg med innvandrere. I 1990 var det 1 370 *norske* kvinner som giftet seg med utenlandske menn, og 1 270 *norske* menn som giftet seg med utenlandske kvinner. Disse ekteskapsinngåelsene utgjorde henholdsvis 6,2 og 5,8 prosent av alle ekteskapsinngåelser. I løpet av 90-tallet var det stadig flere *norske* menn som giftet seg med utenlandske kvinner. Tendensen ble tydelig fra midten av 90-tallet og har blitt stadig tydeligere (se figur 5.4). I 2000 var det 1 000 flere *norske* menn som inngikk ekteskap med en innvandrerkvinnne enn *norske* kvinner med innvandrer menn. Frem mot midten av 90-tallet var det litt færre ekteskapsinngåelser mellom *norske* kvinner og utenlandske menn, men fra 1995 har antallet økt litt for hvert år. Økningen er imidlertid ikke på langt nær så stor som den vi har sett blant *norske* menn.

¹⁰ Personer med to utenlandsfødte foreldre. Det kan være snakk om personer i innvandrerbefolkningen eller ikke bosatte personer uten norsk bakgrunn.

I 2001 giftet 2 800 norske menn seg med innvandrere/utenlandske kvinner, og 1 800 norske kvinner seg med innvandrer menn. Denne typen ekteskap utgjorde henholdsvis 11,4 og 7,2 prosent, og til sammen 18,6 prosent av alle inngåtte ekteskap i 2001. Senere i kapittelet skal vi se hvilke land ektefellene i kommer fra. I 1990 giftet 1 300 norske menn seg med innvandrere/utenlandske kvinner, og 1 400 norske kvinner seg med innvandrere/utenlandske menn. Da utgjorde disse ekteskapsinngåelsene 5,8 og 6,2 prosent av inngåtte ekteskap.

5.3. Stadig flere ekteskapsinngåelser mellom to innvandrere

Antallet ekteskapsinngåelser mellom to innvandrere har økt hvert år, i takt med økningen i innvandrerbefolkningen. I 1990 ble det inngått 920 ekteskap der begge partene var innvandrere, og i 2001 ble det inngått 2 400. I 1990 utgjorde ekteskapsinngåelse mellom to innvandrere 4,2 prosent av alle ekteskapsinngåelser, og i 2001 utgjorde de 9,7 prosent. Innvandrerbefolkningen er som vi har pekt på tidligere nær fordoblet fra 1990 til 2002, og økningen gjelder

først og fremst ikke-vestlige innvandrere. Økning i ekteskapsinngåelse henger naturlig nok nært sammen med størrelsen på gruppen og alderssammensetningen.

Tabell 5.2 og 5.3 viser ekteskapsinngåelser i 1990 og 2001 etter ektefellenes landbakgrunn (Fra 1990 til 1998 er det et problem at vi mangler opplysninger om mange av ektefellenes landbakgrunn). Tilsvarende tabeller for årene 1991 til og med 2000 finnes i vedleggstabellene til slutt i rapporten. Ser vi på ekteskapsinngåelser mellom to innvandrere fra samme region har antallet økt for alle grupper. I 1990 var det 370 ekteskapsinngåelser mellom innvandrere fra samme kontinent, og i 2001 var det 1 580. Ekteskapsinngåelser som gjelder to innvandrere fra Asia har økt mest, fra 245 i 1990 til 922 i 2001, fra Øst-Europa fra 21 til 336, og fra Afrika fra 42 til 161.

Ekteskap mellom to innvandrere fra forskjellige kontinent har også økt. Vi kommer tilbake til ekteskapsinngåelse mellom to innvandrere senere i kapittelet.

Tabell 5.2. Ekteskapsinngåelse¹ etter ektefellenes landbakgrunn² (verdensregion). 2001

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	24 652	19 448	478	244	1 194	300	1 988	147	300	17	536
Norge	20 492	17 683	354	176	765	87	869	138	214	15	191
Norden	440	308	73	7	14	3	24	2	3	-	6
Vest-Europa ellers	414	328	11	34	12	1	7	5	6	-	10
Øst-Europa u/Tyrkia	581	185	11	2	336	-	10	-	2	-	35
Afrika	426	162	3	2	5	161	5	-	2	1	85
Asia med Tyrkia	1 506	308	14	14	29	12	922	-	5	1	201
Nord-Amerika	186	172	3	2	3	-	2	1	2	-	1
Sør- og Mellom-Amerika	164	89	4	2	3	1	1	-	57	-	7
Oseania	35	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uoppgitt	408	178	5	5	27	35	148	1	9	-	-

¹ Minst en av partene bosatt i Norge

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte ektefeller

Tabell 5.3. Ekteskapsinngåelse¹ etter ektefellenes landbakgrunn² (verdensregion). 1990

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	21 926	19 736	364	142	112	71	498	57	62	3	881
Norge	19 635	18 367	302	116	66	12	147	51	39	3	532
Norden	281	222	38	3	2	1	3	-	1	-	11
Vest-Europa ellers	205	170	4	11	5	-	2	2	1	-	10
Øst-Europa u/Tyrkia	143	83	4	1	21	-	3	-	-	-	31
Afrika	222	109	4	-	3	42	3	1	-	-	60
Asia med Tyrkia	610	120	4	2	4	3	245	1	3	-	228
Nord-Amerika	57	51	1	2	1	-	2	-	-	-	-
Sør- og Mellom-Amerika	56	35	1	1	1	-	-	-	9	-	9
Oseania	4	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Uoppgitt	713	576	6	5	9	13	93	2	9	-	-

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte ektefeller.

For en del ektefeller mangler vi opplysninger om landbakgrunn

Hvert år er det en del ekteskapsinngåelser hvor vi mangler opplysninger om den ene ektefellens landbakgrunn. I 1990 var gjaldt det langt flere og en større andel av ekteskapsinngåelsene enn senere, som for eksempel i 2001. Antall ektefeller med ukjent landbakgrunn gikk drastisk ned fra 1999.

I 1990 var det 880 kvinner (4 prosent) og 710 menn (3 prosent) vi manglet opplysninger om landbakgrunn for. I 1990 gjaldt flertallet av ekteskapsinngåelsene med en ektefelle med ukjent landbakgrunn ekteskap med *norske* uten innvandringsbakgrunn (60 prosent av kvinner med ukjent landbakgrunn og 81 prosent av mennene).

I 2001 var det 410 menn (1,7 prosent) og 540 kvinner (2 prosent) vi manglet opplysninger om. I de fleste tilfeller er dette ektefeller som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Blant de 540 kvinnene vi manglet opplysninger om var det 190 som giftet seg med *norske* menn uten innvandringsbakgrunn. Det var flest med ukjent landbakgrunn i ekteskapsinngåelse med menn fra Asia (201). Av mennene vi manglet opplysninger om inngikk 180 ekteskap med *norske* kvinner, resten med innvandrere. I disse ekteskapsinngåelsene er flest menn med uoppgitt landbakgrunn i ekteskapsinngåelse med kvinner fra Asia.

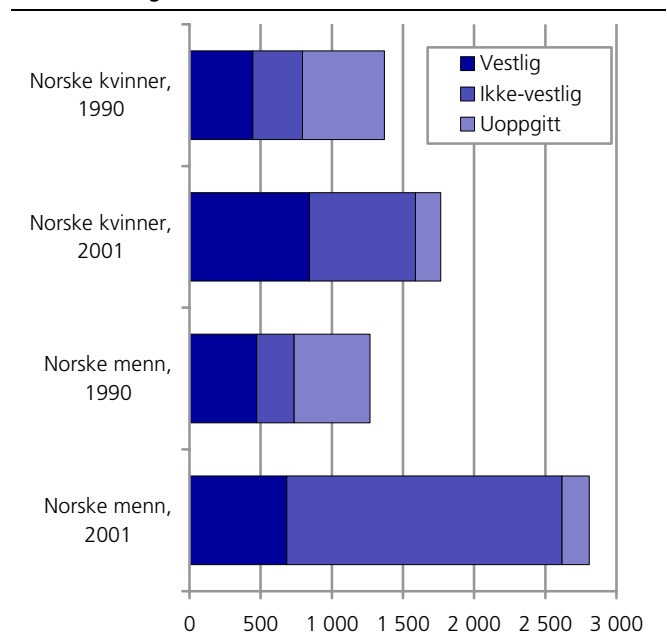
5.4. Stor økning i ekteskapsinngåelse mellom nordmenn og innvandrere siste tiår

Ekteskapsinngåelse mellom *norske* (uten innvandringsbakgrunn) og innvandrere har økt veldig i løpet av de siste årene. I 2001 utgjorde disse ekteskapsinngåelsene 19 prosent av alle ekteskapsinngåelser (tabell 5.1). I 1990 utgjorde de 12 prosent.

Det er særlig ekteskapsinngåelser mellom *norske* menn og ikke-vestlige kvinner som har økt. I 2001 utgjorde slike ekteskapsinngåelser 1 940. I tillegg var det 190 ekteskapsinngåelser mellom en *norsk* mann og en kvinne med uoppgitt landbakgrunn. Blant de med uoppgitt landbakgrunn kan det være innslag av ektefeller fra både vestlige og ikke-vestlige land. I 1990 utgjorde *norske* menns ekteskapsinngåelse med ikke-vestlige innvandrere/ utenlandske kvinner 610 (og 530 med uoppgitt landbakgrunn).

Det fremgår av tabell 5.2 og 5.3 at det har vært en økning i ekteskapsinngåelse mellom *norske* kvinner og menn fra Asia (med Tyrkia), Vest-Europa og Nord-Amerika. Det har vært en enda større økning av ekteskapsinngåelser mellom *norske* menn og kvinner fra Øst-Europa og Asia med Tyrkia. Vi ser nærmere på ekteskapsinngåelse mellom innvandrere og *nordmenn* uten innvandringsbakgrunn i neste avsnitt. Da ser vi på ekteskapsinngåelse i forhold til innvandreres landbakgrunn, og hvilke grupper som har hatt den største økningen i ekteskapsinngåelse.

Figur 5.5. Ekteskapsinngåelse mellom *norsk* (uten innvandringsbakgrunn) og innvandrere/utenlandsk ektefelle¹. 1990 og 2001

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

I ekteskapsinngåelsene fra 1990 er det større usikkerhet knyttet til en del av ektefellenes landbakgrunn i og med at vi manglet opplysninger om til sammen 1 245 utenlandske ektefellers landbakgrunn i. 1 100 av disse gjaldt ekteskap med *norsk* ektefelle. Når vi ser på ekteskapsinngåelse etter ektefellenes landbakgrunn er det derfor viktig å være klar over at dette er minimumstall, og at det kan være flere blant de med uoppgitt landbakgrunn. Problemet med ukjent landbakgrunn blir som nevnt mindre fra 1999.

Russiske, thailandske og filippinske kvinner på ekteskapsstoppen

Av *norske* menns ekteskapsinngåelser med utenlandske kvinner i 2001 var 69 prosent med kvinne fra ikke-vestlig land. 24 prosent hadde bakgrunn i vestlige land, og 7 prosent hadde ukjent landbakgrunn. I 1990 var 21 prosent med ikke-vestlig kvinne, og 42 prosent med kvinne med ukjent landbakgrunn.

Ekteskap mellom *norske* menn og asiatiske kvinner har økt voldsomt i løpet av årene 1990-2001. Fra 1990 til 1996 var det årlig mellom 130 og 150 inngåtte ekteskap mellom *norske* menn og asiatiske kvinner.¹¹ Både i 1997 og 1998 ble det inngått rundt 170 slike ekteskap. I 1999 ble så tallet på ekteskapsinngåelser mellom *norske* menn og asiatiske kvinner nesten firedoblet til 630. Dette året var det imidlertid langt færre ektefeller vi manglet opplysninger om landbakgrunn, så for årene 1990-1998 kan det ha vært en viss underreportering. Økningen fortsatte, og i 2000 og 2001 ble det inngått mer enn 800 slike ekteskap (se

¹¹ Blant de med uoppgitt landbakgrunn kan det være enda flere.

vedleggstabellene for ekteskapsinngåelser etter mannen og kvinnens landbakgrunn gruppert i verdensregioner for andre år enn 1990 og 2001).

Ekteskap mellom *norske* menn og østeuropeiske kvinner økte i omtrent samme periode. Fra 1990 til 1996 var det mellom 70 og 120 slike ekteskapsinngåelser i året. Det økte svakt i 1997, og i 1999 var det en enorm vekst i slike ekteskapsinngåelser. Da var det over 600 ekteskapsinngåelser mellom *norske* menn og østeuropeiske kvinner. For årene 2000 og 2001 lå tallene rundt 750.

I tabell 5.4 viser vi de største gruppene av menns utenlandske ektefeller gruppert etter kvinnens landbakgrunn. Her ser vi at det er spesielt tallet på ekteskapsinngåelser med kvinner fra Filippinene, Russland og Thailand som har økt mye. Oppgangen for ekteskap mellom *norske* menn og russiske kvinner er mest oppsiktsvekkende, fra noen få titalls per år frem til 1998, og så 3-400 deretter. Tallene før 1998 og økningen fra 1998 må tolkes med en viss varsomhet ettersom andelen med uoppgitt landbakgrunn var høy

frem til det. Tallene fra 1990 til 1998 må tolkes som minimumstall. Filippinene og Thailand har ligget blant fem på topp i hele perioden, men tallmessig har ekteskap med filippinske kvinner økt fra rundt 60 i året til over 200, og thailandske fra rundt 50 til over 400 i 2001. I 2001 ble det inngått over 1000 ekteskap mellom *norske* menn og kvinner fra disse tre landene.

Ekteskap mellom *norske* menn og svenske kvinner har også økt en del, men ekteskap med danske kvinner har ligget på det omtrent det samme nivået.

I 2001 var 10 av de 15 største gruppene av ektefeller fra ikke-vestlige land, i 1990 var det bare seks blant de 15 største gruppene. På slutten av 90-tallet og begynnelsen av 2000-tallet er det noen store grupper som skiller seg ut med flere hundre ekteskapsinngåelser, men det er også mange mindre grupper med mellom 30 og 100. I 1990 var det to landgrupper med så vidt over 100 (Danmark og Sverige), mens resten stort sett lå på 50 og færre.

Tabell 5.4. Ekteskapsinngåelse¹ mellom *norske* menn og utenlandske kvinner². 1990-2001

1990		1991		1992		1993		1994		1995	
I alt	1 268	I alt	1 224	I alt	1 213	I alt	1 305	I alt	1 391	I alt	1 408
Danmark	128	Sverige	107	Danmark	98	Sverige	116	Sverige	132	Sverige	114
Sverige	126	Danmark	94	Sverige	91	Danmark	88	Danmark	89	Danmark	106
Filippinene	58	Filippinene	57	Filippinene	59	Filippinene	64	Filippinene	71	Filippinene	55
Thailand	51	Polen	53	Polen	42	USA	50	USA	46	Finland	36
USA	46	USA	49	USA	36	Thailand	41	Polen	41	Storbritannia	34
Polen	42	Thailand	38	Storbritannia	35	Storbritannia	33	Thailand	33	USA	30
Tyskland	36	Tyskland	35	Finland	27	Tyskland	28	Tyskland	26	Tyskland	29
Storbritannia	36	Storbritannia	33	Thailand	26	Polen	28	Finland	25	Polen	26
Finland	29	Finland	26	Tyskland	26	Finland	22	Russland	23	Thailand	25
Island	14	Island	14	Chile	20	Nederland	17	Storbritannia	23	Russland	24
Nederland	13	Kina	10	Frankrike	13	Romania	15	Romania	16	Chile	13
Chile	12	Chile	8	Russland	11	Russland	14	Island	13	Nederland	12
Frankrike	9	Nederland	8	Island	10	Chile	14	Chile	13	Romania	11
Ungarn	8	Romania	7	Iran	10	Brasil	10	Kina	13	Kina	11
Jugoslavia	7	Frankrike	7	Nederland	10	Island	9	Canada	10	Island	10
Uoppgitt	532	Uoppgitt	561	Uoppgitt	545	Uoppgitt	586	Uoppgitt	647	Uoppgitt	672
1996		1997		1998		1999		2000		2001	
I alt	1 408	I alt	1 747	I alt	1 848	I alt	2 339	I alt	2 698	I alt	2 809
Sverige	139	Sverige	146	Sverige	148	Russland	330	Russland	384	Thailand	435
Danmark	116	Danmark	94	Danmark	94	Thailand	275	Thailand	362	Russland	358
Filippinene	53	Filippinene	68	Filippinene	58	Sverige	202	Filippinene	262	Filippinene	238
Finland	35	Russland	46	Thailand	41	Filippinene	196	Sverige	231	Sverige	201
Thailand	33	Thailand	44	Russland	31	Danmark	94	Polen	107	USA	115
Polen	33	Finland	41	USA	30	Polen	91	Danmark	102	Danmark	98
Storbritannia	30	Polen	38	Finland	29	USA	89	USA	94	Polen	90
Russland	25	Tyskland	35	Polen	28	Storbritannia	51	Brasil	57	Brasil	58
Tyskland	24	Storbritannia	32	Storbritannia	27	Cuba	49	Storbritannia	49	Litauen	50
USA	21	USA	29	Tyskland	22	Tyskland	46	Finland	45	Romania	47
Chile	14	Island	17	Nederland	15	Brasil	44	Cuba	41	Tyskland	43
Kina	9	Chile	15	Kina	12	Finland	38	Ukraina	40	Kina	40
Island	7	Vietnam	10	Ungarn	11	Romania	34	Tyskland	38	Storbritannia	40
Bulgaria	7	Spania	10	Romania	11	Vietnam	30	Kina	32	Cuba	36
Vietnam	7	Litauen	9	Jugoslavia	10	Ukraina	30	Romania	29	Ukraina	36
Uoppgitt	761	Uoppgitt	897	Uoppgitt	1 077	Uoppgitt	167	Uoppgitt	183	Uoppgitt	191

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvanderbefolkningen og ikke-bosatte.

Tabell 5.5. Ekteskapsinngåelse¹ mellom norske kvinner og utenlandske menn². 1990-2001

1990	1991	1992	1993	1994	1995
I alt	1 369 I alt	1 325 I alt	1 116 I alt	1 161 I alt	1 134 I alt
Danmark	102 Danmark	98 Danmark	84 Danmark	86 Danmark	88 Danmark
Sverige	92 Sverige	77 Sverige	68 Sverige	73 Sverige	79 Sverige
Storbritannia	86 Storbritannia	72 Storbritannia	66 Jugoslavia	64 Storbritannia	60 Storbritannia
Jugoslavia	50 Jugoslavia	37 Marokko	31 Storbritannia	55 USA	37 USA
USA	41 Tyrkia	28 USA	29 USA	37 Marokko	27 Tyskland
Marokko	38 Tyskland	28 Tyskland	26 Iran	27 Jugoslavia	26 Iran
Tyskland	25 USA	28 Jugoslavia	24 Marokko	25 Tyskland	26 Sri Lanka
Chile	24 Marokko	25 Pakistan	23 Nederland	24 Iran	22 Marokko
Tyrkia	22 Pakistan	22 Iran	23 Tyskland	23 Tyrkia	19 Nederland
Finland	21 Chile	16 India	19 Chile	19 Finland	18 Finland
India	21 Gambia	16 Gambia	18 Tyrkia	18 Gambia	17 Tyrkia
Pakistan	19 Finland	16 Tyrkia	17 India	14 Ghana	16 Chile
Frankrike	16 Iran	15 Nederland	17 Finland	13 Chile	13 Jugoslavia
Nederland	16 Frankrike	15 Frankrike	14 Gambia	11 Frankrike	11 Island
Algerie	16 Nederland	14 Finland	14 Nigeria	11 Island	10 Ghana
Uoppgitt	576 Uoppgitt	590 Uoppgitt	429 Uoppgitt	478 Uoppgitt	476 Uoppgitt

1996	1997	1998	1999	2000	2001
I alt	1 121 I alt	1 237 I alt	1 365 I alt	1 505 I alt	1 736 I alt
Sverige	129 Sverige	125 Sverige	133 Sverige	168 Sverige	212 Sverige
Danmark	103 Danmark	108 Danmark	110 Tyrkia	133 Danmark	149 USA
Storbritannia	66 Storbritannia	84 Storbritannia	81 Danmark	116 Storbritannia	146 Storbritannia
Tyskland	28 Tyskland	41 Tyskland	31 Storbritannia	116 USA	121 Tyrkia
USA	24 Iran	27 Nederland	28 USA	116 Tyrkia	118 Danmark
Iran	20 Finland	25 USA	26 Tyskland	48 Tyskland	69 Jugoslavia
Bosnia-Hercegovina	20 Chile	22 Iran	19 Marokko	38 Jugoslavia	59 Irak
Nederland	17 Nederland	17 Marokko	19 Iran	35 Marokko	53 Marokko
Jugoslavia	15 USA	17 Frankrike	18 Nederland	32 Nederland	42 Tyskland
Ghana	15 Marokko	14 Tyrkia	16 Pakistan	26 Iran	40 Iran
Finland	15 Tyrkia	13 Chile	16 Tunisia	22 Frankrike	26 Nederland
Marokko	14 Jugoslavia	9 Jugoslavia	14 Finland	21 Australia	21 Australia
Island	14 Ungarn	8 Island	10 Frankrike	19 Chile	19 Frankrike
Chile	13 Sri Lanka	7 Ungarn	10 Chile	18 Polen	19 Chile
Tyrkia	12 Pakistan	7 Pakistan	9 Canada	16 Tunisia	19 India
Uoppgitt	435 Uoppgitt	548 Uoppgitt	649 Uoppgitt	183 Uoppgitt	161 Uoppgitt

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Mange norske kvinner gifter seg med menn fra vestlige land

Tabell 5.5 gir en oversikt over norske kvinners (uten innvandringsbakgrunn) ekteskapsinngåelser med utenlandske menn (menn i innvandrebevolkingen eller ikke-bosatte menn) i perioden 1990-2001. Norske kvinners ekteskapsinngåelse med utenlandske menn har hatt en helt annen utvikling enn norske menns ekteskapsinngåelser. Tallet på ekteskapsinngåelse mellom norske og utenlandske har ikke økt like mye for norske kvinner som for menn (figur 5.4). Det har heller ikke vært like stort innslag av ektefeller fra ikke-vestlige land (figur 5.5). Kvinner har i hele perioden, i større grad enn menn, giftet seg med ektefeller fra naboland og fra andre vestlige land.

I 2001 var 42 prosent av norske kvinners ekteskapsinngåelser med utenlandske menn med mann fra ikke-vestlig land. I 10 prosent av ekteskapsinngåelsene manglet vi opplysninger om mennenes landbakgrunn

ved ekteskapsinngåelsen. I 1990 hadde 25 prosent av mennene bakgrunn fra ikke-vestlige land, men da var det 42 prosent av mennene vi manglet opplysninger om landbakgrunn for.

Det har vært et varierende innslag av ekteskapsinngåelse mellom norske kvinner og afrikanske menn. På begynnelsen av 90-tallet ble det årlig inngått omtrent 100 ekteskap mellom norske kvinner og afrikanske menn årlig¹². Antallet sank til rundt 50 per år på midten av 90-tallet, men det har økt igjen fra 1999 (ca 150). For årene 1990 og 2001 se tabell 5.2 og 5.3. For tall for flere år se vedleggstabellene.

Ekteskapsinngåelse mellom norske kvinner og menn fra Asia med Tyrkia har vært liten i hele perioden, men har økt fra 1999 - 2001 (270-310). Ekteskapsinngåelse

¹² Her må vi igjen ta et forbehold om at det er flere blant de ektefellene med uoppgitt landbakgrunn.

mellom *norske* kvinner og asiatiske menn (inklusive Tyrkia) har økt siste fire år fra 120 til 300 i året.

Ser vi på *norske* kvinners ekteskapsinngåelser i 1990 var det kun ekteskap med danske menn som kom opp i over hundre i antall. Ekteskapsinngåelse med menn fra Sverige og Storbritannia lå på over 80, men fra alle andre land var det 50 og færre. Det var syv ikke-vestlige land som kom inn blant de 15 største gruppene av *norske* kvinners ekteskap; Jugoslavia, Marokko, Chile, Tyrkia, India, Pakistan og Algerie. Igjen må vi minne om at det på 90-tallet var det mange av de utenlandske ektefellene vi manglet opplysninger om landbakgrunn på vigselstidspunktet. Fra 1999 har antallet med uoppgitt landbakgrunn sunket betraktelig.

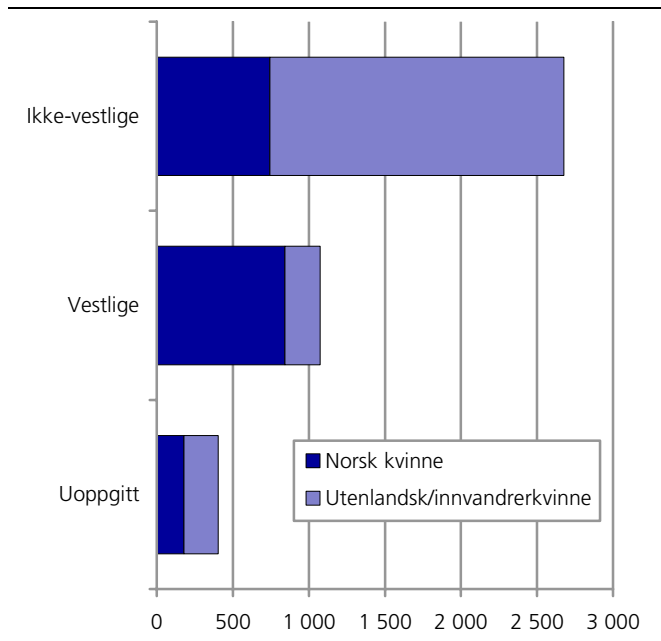
I løpet av alle årene vi har sett på har ektemenn fra Danmark, Sverige og Storbritannia med få unntak utgjort de tre største gruppene. USA går også igjen blant de største gruppene. Blant de ikke-vestlige har menn fra Jugoslavia, Marokko og etter hvert Iran kommet høyt opp på listene. Menn fra Pakistan har også kommet også inn blant de 15 største gruppene flere år. Menn fra Tyrkia har vært med blant de 15 største gruppene av ekteskapsinngåelser de fleste årene og fra 1999 har tallet på ekteskapsinngåelser ligget på over 100. Fra 1999 har det vært fem grupper med over 100 ekteskap. I 2001 er det fremdeles syv ikke-vestlige grupper blant de 15 største gruppene; Tyrkia, Jugoslavia, Irak, Marokko, Iran, Chile og India.

5.5. Hvem gifter innvandrere i Norge seg med?

Tabell 5.2 og 5.3 viser ekteskapsinngåelse etter innvandreres landbakgrunn, gruppert etter verdensregion i 1990 og 2001. Vi har sett at det har vært en økning både i ekteskapsinngåelse mellom to innvandrere fra samme kontinent, og mellom innvandrere fra forskjellige kontinenter. Det er særlig ekteskap mellom to innvandrere med bakgrunn fra Asia, Afrika og Øst-Europa som har økt, utenom den økningen vi har sett her funnet sted i ekteskapsinngåelse mellom *norske* og ektefeller fra disse kontinentene.

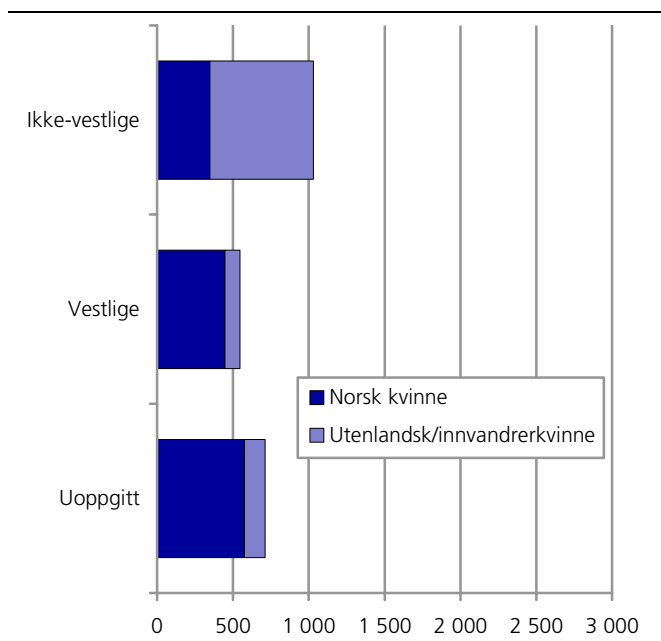
Økningen henger sammen med den økningen innvandrerbefolkningen fra ikke-vestlige land som har funnet sted i perioden, og at flere *norske* menn finner ektefeller i utlandet. Vi skal nå se på de største gruppene av innvandreres ekteskapsinngåelser, for noen år, brutt ned på ektefellenes landbakgrunn. Vi har sett at ekteskapsmønsteret til *norske* menn og kvinner har utviklet seg forskjellig. Vi skal også se på innvandreres ekteskapsmønster for kvinner og menn hver for seg, for å se om vi kan avdekke forskjeller i ekteskapsmønster, ikke bare i forhold til landbakgrunn, men også i forhold til kjønn.

Figur 5.6. Innvandrere/utenlandske menns ekteskapsinngåelse med norsk/utenlandsk kvinne¹. 2001

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

Figur 5.7. Innvandrere/utenlandske menns ekteskapsinngåelser med norsk/utenlandsk kvinne¹. 1990

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

Stor økning i tallet på ekteskapsinngåelser for ikke-vestlige menn

I 2001 ble det registrert ekteskapsinngåelse for 4 200 innvandrermenn/utenlandske menn i Norge. 42 prosent av disse giftet seg med *norsk* kvinne. 2 700 ikke-vestlige innvandrermenn giftet seg, og 28 prosent inngikk ekteskap med *norske* kvinner (figur 5.6). 1 100 vestlige innvandrermenn giftet seg, og av disse inngikk 78 prosent inngikk ekteskap med *norsk* kvinne. Det var 410 menn som giftet seg hvor vi manglet opplysninger om mannens landbakgrunn. 44 prosent av disse giftet seg med *norsk* kvinne.

I 1990 ble det til sammenlikning registrert ekteskapsinngåelse for 2 300 innvandrer menn/utenlandske menn i Norge. 60 prosent giftet seg med *norsk* kvinne (figur 5.7). Av 1 000 menn fra ikke-vestlige land giftet 34 prosent seg med *norsk* kvinne, og av 550 menn fra vestlige land giftet 82 prosent seg med *norsk* kvinne. Det var hele 710 menn vi manglet opplysninger om landbakgrunn for. 580 av disse inngikk ekteskap med *norsk* kvinne.

5.6. Store forskjeller i ikke-vestlige menns ekteskapsmønstre

Tabell 5.6 viser ekteskapsinnngåelser i 2001 med utgangspunktet i mannens landbakgrunn. Vi har tatt med tall for de 30 største gruppene (ekteskapsinnngåelser etter mannens landbakgrunn). I 2001 var de største gruppene innvandrermenn som giftet seg fra Tyrkia (300), Jugoslavia (260), Pakistan (250) og Vietnam (230) og Sverige (230). Det er en del variasjon i ekteskapsinnngåelse fra det ene året til det andre. For å få et bedre inntrykk av mønsteret bør en derfor se tall for flere år i sammenheng. Når vi sammenlikner tall for 2001 og 1990 kan vi likevel si noe om forskjeller i nivå og mønster.

Det er stor forskjell i andeler som har giftet seg med *norsk* kvinne og med kvinne med samme landbakgrunn. Igjen er det et ganske tydelig skille i forhold til om mannen har vestlig eller ikke-vestlig landbakgrunn.

Blant menn fra vestlige land er det gjennomgående en høy andel som gifter seg med *norske* kvinner. Andelen ligger på mellom 92 (USA) og 66 prosent (Tyskland). Blant de ikke-vestlige innvandrermennene er det større variasjoner.

De gruppene som skiller seg ut ved at det er svært få som gifter seg med *norske* kvinner er menn fra Vietnam (0), Sri-Lanka (2), Pakistan (5) og Somalia (5). Av 230 vietnamesiske menn som giftet seg i 2001 var det kun 1 som giftet seg med *norsk* kvinne, og av 254 pakistanske menn som giftet seg var det 13 som inngikk ekteskap med *norsk* ektefelle. Blant somaliske menn var det mange ektefeller vi manglet opplysninger om ektefellens landbakgrunn, men flertallet kommer trolig fra Somalia.

I andre grupper finner vi et relativt stort innslag av ekteskapsinnngåelse med *norske* kvinner. Det største innslaget fant vi i 2001 blant marokkanske menn, hvor 52 av 125 ekteskapsinnngåelser var med *norsk* kvinne (42 prosent). Andre grupper med stort innslag av *norske* ektefeller er Tyrkia med 39 prosent, Irak med 37 prosent og Chile med 32 prosent. Jugoslaviske menn utgjør en stor gruppe, og her inngikk 31 prosent ekteskap med *norsk* kvinne (79 av 259). Blant indiske menns ekteskapsinnngåelser var det 27 prosent som giftet seg med *norsk* kvinne.

Tabell 5.6. Ekteskapsinnngåelse¹ etter mannens landbakgrunn². 2001

Mannens landbakgrunn	Kvinnens landbakgrunn								
	I alt	Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Uopp-gitt	Prosent med uopp-gitt
Norge	20 492	17 683	86	17 683	86	2 619	13	190	1
Tyrkia	299	117	39	145	48	11	4	26	9
Jugoslavia	259	79	31	128	49	31	12	21	8
Pakistan	254	13	5	164	65	20	8	57	22
Vietnam	232	1	0	203	88	11	5	17	7
Sverige	230	170	74	35	15	23	10	2	1
Storbritannia	181	151	83	7	4	19	10	4	2
Irak	167	61	37	53	32	35	21	18	11
USA	165	152	92	1	1	11	7	1	1
Iran	156	32	21	73	47	27	17	24	15
Danmark	135	98	73	11	8	24	18	2	1
Marokko	125	52	42	40	32	9	7	24	19
Sri Lanka	108	2	2	74	69	4	4	28	26
Bosnia-Hercegovina	100	11	11	75	75	9	9	5	5
India	81	22	27	44	54	6	7	9	11
Tyskland	79	52	66	11	14	16	20	0	0
Chile	73	23	32	38	52	8	11	4	5
Finland	45	21	47	14	31	8	18	2	4
Polen	40	7	18	28	70	3	8	2	5
Etiopia	39	4	10	18	46	11	28	6	15
Somalia	39	2	5	15	38	1	3	21	54
Filippinene	39	9	23	28	72	1	3	1	3
Nederland	38	30	79	3	8	4	11	1	3
Russland	37	14	38	20	54	2	5	1	3
Libanon	34	12	35	10	29	6	18	6	18
Kina	33	5	15	22	67	3	9	3	9
Kroatia	29	7	24	9	31	11	38	2	7
Algerie	28	14	50	7	25	2	7	5	18
Frankrike	27	24	89	3	11	0	0	0	0
Tunisia	27	18	67	5	19	1	4	3	11
Australia	27	27	100	0	0	0	0	0	0

¹ Minst en av ektefellene bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

I noen grupper er det mange av ektefellene vi mangler opplysninger om landbakgrunn for. I 2001 gjaldt det særlig ektefellene til menn fra Somalia (54 prosent), Sri Lanka (26), og Pakistan (22). I de fleste tilfellene gjelder det ekteskapsinngåelse med ektefelle fra tidligere hjemland. De gruppene som skiller seg ut med en høy andel som er gift med ektefelle med samme landbakgrunn er Pakistan, Vietnam, Sri Lanka og Somalia. Tar vi med de ekteskapsinngåelsene der ektefellen har uoppgett landbakgrunn giftet mellom 87 og 95 prosent av mennene i disse gruppene seg med ektefelle fra samme land. Også blant menn fra Bosnia-Hercegovina (80), Polen (75) og Kina (76) var andelen som giftet seg med ektefelle med samme landbakgrunn høye. Blant menn fra India giftet 54 prosent seg med ektefelle fra samme land.

Av ekteskapsinngåelsene i 2001 ser vi at det er en del som gifter seg med ektefelle fra et annet land enn sitt eget, og ikke Norge. For de 30 gruppene vi har sett på ble det til sammen inngått 3 100 ekteskap hvorav 317 var det vi kan kalle transnasjonale. Disse ekteskapene utgjorde 10 prosent av de utenlandske mennenes ekteskapsinngåelser. Som regel er det snakk om ektefeller fra naboland, men en finner også eksempler på at personer med landbakgrunn fra land som ligger langt borte fra hverandre gifter seg. Ser vi på jugoslaviske menns ekteskapsinngåelser kom ektefellene fra en rekke land (Finland, Sverige, Storbritannia, Bulgaria, Albania, Filippinene, Kasakhstan, Malaysia, Thailand og Chile), men flertallet fra Jugoslavia og land i tidligere Jugoslavia, som Kroatia, Bosnia-Hercegovina og Makedonia. Andre eksempler på transnasjonale ekteskapsinngåelser der ektefellene har svært ulik landbakgrunn er ekteskapsinngåelser mellom polsk kvinne og marokkansk mann, russisk kvinne med mann fra Sri Lanka, kvinne fra Ukraina med mann fra Peru, kvinne fra Irak med mann fra USA, kvinne fra Pakistan og mann fra Kenya, og kvinne fra Kina med mann fra Ecuador. Disse eksemplene illustrerer at befolkningen i Norge og ekteskapspraksis er svært sammensatt, og at en ikke med letthet kan generaliserer bildet. Mønsteret blir stadig mer komplekst.

Færre pakistanske og vietnamesiske menn gifter seg med norske kvinner

Som vi har pekt på flere ganger var innvandrerbefolkningen i Norge mindre og annerledes i 1990. Av tabell 5.7 ser vi at de største gruppene som inngikk ekteskap var menn fra Danmark, Pakistan og Sverige. I 2001 var det 13 grupper med 100 eller flere ekteskapsinngåelser. I 1990 var det bare tre grupper med over 100 ekteskapsinngåelser. Dette henger sammen med at innvandrerbefolkningen har økt. Det har kommet flere førstegenerasjonsinnvandrere og flere av personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre som begynner å komme i en alder der ekteskapsinngåelse er aktuelt.

Også i 1990 var flertallet av ekteskapsinngåelsene til menn fra vestlige land med *norske* ektefeller (70 - 90 prosent). Når det gjaldt menn fra ikke-vestlige land var innslaget av *norske* ektefeller mer varierende.

Blant pakistanske menn, som utgjorde den nest største gruppen, var det i 1990 16 prosent som giftet seg med *norske* kvinne (19 av 116). Dette er 11 prosentpoeng mer enn i 2001. I 1991 gjaldt 17 prosent av pakistanske menns ekteskapsinngåelser ekteskap med *norske* kvinner (22 av 126). I 1992 var også 16 prosent av ekteskapsinngåelsene med *norske* kvinner. I perioden 1993 til 1998 ble det årlig registrert ekteskap inngått av mellom 130 og 170 ekteskap for pakistanske menn. Disse årene lå andelen som giftet seg med *norsk* kvinne på mellom 5 og 9 prosent, altså en del lavere enn i 1990-1992. I 1999 økte tallet på pakistanske menns ekteskapsinngåelser registrert i Norge til 285. 9 prosent giftet seg med *norsk* kvinne (26). I 2000 var andelen 7 prosent (18 av 246), og i 2001 var andelen 5 prosent (13 av 254). Til tross for at det årlige antallet pakistanske menn som inngår ekteskap som registreres i Norge er mer enn fordoblet fra 1990, har altså tallet på de som gifter seg med *norske* kvinner gått ned.

Det samme ser vi når det gjelder ekteskap blant menn fra Sri Lanka. I 1990 var det 14 prosent som inngikk ekteskap med *norsk* kvinne, mens det i 2001 var 2 prosent. I 1991 var andelen 11 prosent, og i 1992 og 1993 sank andelen til 8 og 6 prosent. I de på følgende årene lå andelen på mellom 2 og 8 prosent. Det har blitt registrert mellom 100 og 200 ekteskap i året som involverer menn fra Sri Lanka.

Det er ikke bare for pakistanske og srilankiske menn at andelen som gifter seg med *norsk* kvinne har gått ned fra begynnelsen av 90-tallet og frem til i dag. Også for mange andre grupper av ikke-vestlige innvandrere har prosentandelen gift med *norsk* gått ned. For en del grupper er det få ekteskapsinngåelser det er snakk om, men ser vi på tall for flere år, ser vi at mønsteret går igjen. Dette forholdet blir diskutert i kapittel 8. I figur 5.8 har vi vist prosentandeler som har giftet seg med *norske* ektefeller for noen grupper av ikke-vestlige menn for 1990 og 2001. For tall for årene 1991-2000, henvises det til vedleggstabellene.

Ser vi på ekteskapsinngåelsene til menn fra Jugoslavia var det 70 prosent som giftet seg med *norsk* kvinne i 1990, mens det var 31 prosent i 2001. Andelen ekteskapsinngåelse mellom menn fra Vietnam og *norske* kvinner sank fra 6 prosent i 1990 til 0 prosent i 2001. For menn fra Chile sank andelen fra 62 til 32 prosent, og for menn fra Marokko fra 67 til 42 prosent. Blant de 30 gruppene av utenlandske menns ekteskapsinngåelse vi så på fra 1990, giftet omtrent 700 av 1 400 gift med *norsk* ektefelle (50 prosent). I 2001 var det 1230 av 3130, og 39 prosent. Ser vi bare på de med ikke-vestlig

bakgrunn sank andelen gift med *norsk* kvinne fra 32 prosent til 23 prosent.

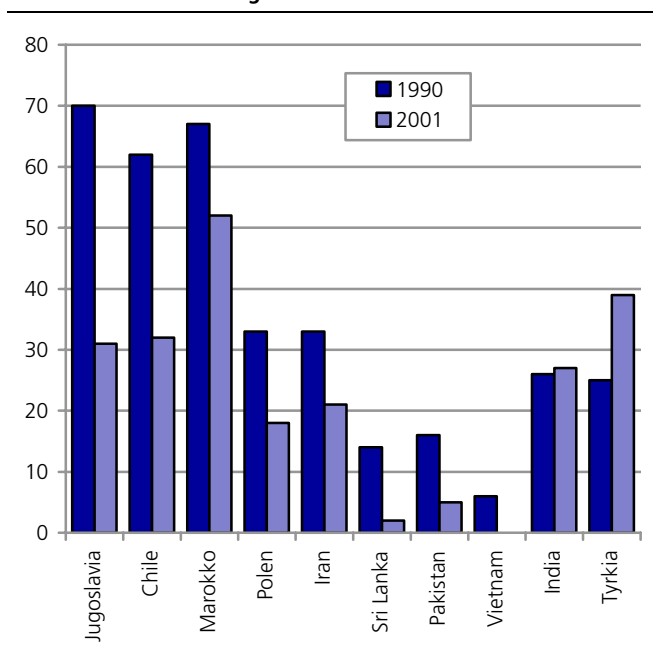
Bildet er imidlertid ikke entydig når det gjelder ikke-vestlige menns ekteskapsmønstre. Blant menn fra Tyrkia har en stadig større andel giftet seg med *norsk* kvinne. I 1990 gjaldt det 25 prosent, og i 2001 39 prosent. Når det gjelder menn fra India har andelen som har giftet seg med *norsk* kvinne vært stabil, men for flertallet av landgruppene i tabell 5.6 og 5.7 har innslaget av ekteskap med *norske* kvinner blitt relativt sett lavere på 1990-tallet.

Vi ser at det er store forskjeller i forhold til mannens landbakgrunn, i forhold til hvorvidt en gifter seg med ektefelle med samme landbakgrunn som sin egen eller med *norsk* kvinne. Det er store forskjeller mellom vestlige og ikke-vestlige menn, men også mellom forskjellige grupper av ikke-vestlige menn.

Ser vi på de transnasjonale ekteskapsinngåelsene i 1990 utgjorde disse bare 6 prosent av utenlandske menns ekteskapsinngåelser (for de 30 største gruppene), 81 av 1 393. I 2001 utgjorde slike ekteskapsinngåelser 10 prosent (317 av 3 126). Det inngås flere transnasjonale ekteskap, og de utgjør en stadig større andel av innvandrer menns ekteskapsinngåelser. Tallene for årene 1991 til 2000 bekrefter dette bildet

(se vedleggstabellene). Økningen har hovedsakelig funnet sted fra 1999.

Figur 5.8. Ekteskapsinngåelse mellom menn med innvandrerbakgrunn og norske kvinner. Utvalgte ikke-vestlige land. 1990 og 2001. Prosent

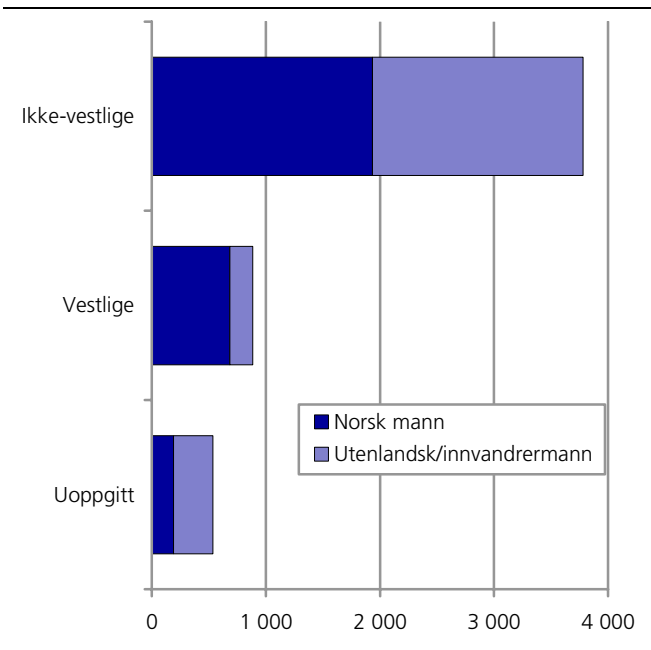
Tabell 5.7. Ekteskapsinngåelse¹ etter mannens landbakgrunn². 1990

Mannens landbakgrunn	Kvinnens landbakgrunn								
	I alt	Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
Norge	19 635	18 367	94	18 367	94	736	4	532	3
Danmark	139	102	73	23	17	8	6	6	4
Pakistan	116	19	16	26	22	7	6	64	55
Sverige	107	92	86	9	8	3	3	3	3
Storbritannia	98	86	88	2	2	6	6	4	4
Sri Lanka	95	13	14	53	56	1	1	28	29
Vietnam	89	5	6	58	65	2	2	24	27
Tyrkia	87	22	25	29	33	2	2	34	39
India	80	21	26	29	36	4	5	26	33
Jugoslavia	71	50	70	8	11	3	4	10	14
Marokko	57	38	67	3	5	3	5	13	23
Iran	48	16	33	16	33	3	6	13	27
USA	46	41	89	0	0	5	11	0	0
Chile	39	24	62	7	18	2	5	6	15
Tyskland	34	25	74	3	9	5	15	1	3
Finland	27	21	78	2	7	2	7	2	7
Polen	27	9	33	8	30	2	7	8	30
Gambia	24	14	58	2	8	2	8	6	25
Nederland	23	16	70	2	9	3	13	2	9
Kina	20	1	5	12	60	1	5	6	30
Frankrike	19	16	84	0	0	1	5	2	11
Algerie	19	16	84	0	0	1	5	2	11
Ghana	19	6	32	6	32	2	11	5	26
Somalia	19	3	16	9	47	1	5	6	32
Irak	17	1	6	1	6	5	29	10	59
Ungarn	14	9	64	0	0	2	14	3	21
Nigeria	14	6	43	2	14	1	7	5	36
Etiopia	13	2	15	5	38	2	15	4	31
Tunisia	11	8	73	1	9	1	9	1	9
Canada	11	10	91	0	0	1	9	0	0
Bangladesh	10	5	50	1	10	0	0	4	40

¹ Minst en av ektefellene bosatt i Norge.

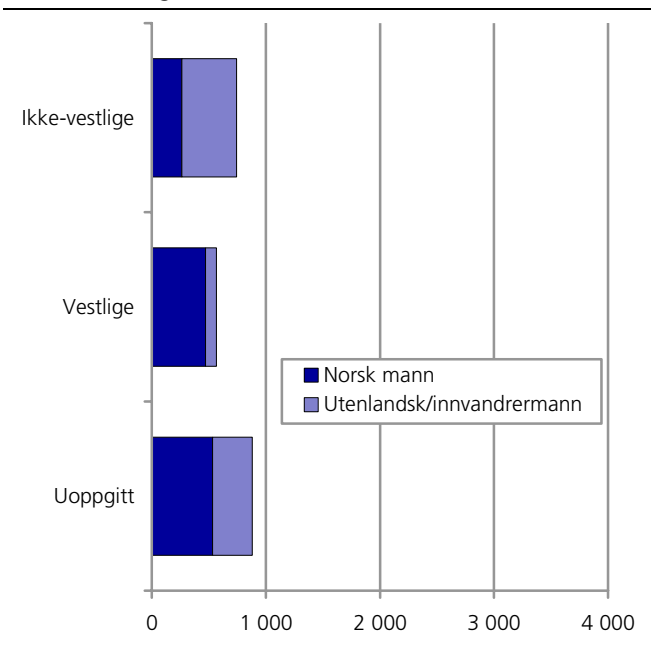
² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Figur 5.9. Innvandrere/utenlandske kvinners ekteskapsinngåelse med norsk/utenlandsk mann¹. 2001

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

Figur 5.10. Innvandrere/utenlandske kvinners ekteskapsinngåelse med norsk/utenlandsk mann¹. 1990

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

Økning i ikke-vestlige kvinners ekteskapsinngåelse med norske og utenlandske menn

I 2001 ble det registrert ekteskapsinngåelser for 5 200 innvandrerkvinner/utenlandske kvinner i Norge. 54 prosent av disse giftet seg med *norsk* mann. 3 780 ikke-vestlige innvandrerkvinner giftet seg, og 51 prosent inngikk ekteskap med *norske* menn (figur 5.9). 890

vestlige innvandrerkvinner giftet seg, og av disse inngikk 77 prosent inngikk ekteskap med *norsk* mann. Det var 536 kvinner som giftet seg hvor vi manglet opplysninger om mannens landbakgrunn. 36 prosent av disse giftet seg med *norsk* mann.

I 1990 ble det til sammenlikning registrert ekteskapsinngåelse for 2 190 innvandrerkvinner/utenlandske kvinner i Norge (figur 5.10). 58 prosent giftet seg med *norsk* mann. Av 740 kvinner fra ikke-vestlige land giftet 36 prosent seg med *norsk* mann, og av 556 kvinner fra vestlige land giftet 83 prosent seg med *norsk* kvinne. Det var hele 881 kvinner vi manglet opplysninger om landbakgrunn for. 532 av disse inngikk ekteskap med *norsk* mann.

5.7. Enda større forskjeller i ikke-vestlige kvinners ekteskapsmønstre

Igen ser vi mønsteret med at mange av de fra vestlige land giftet seg med *norske*. De største gruppene av vestlige kvinners ekteskapsinngåelser utgjøres av kvinner fra Sverige, Danmark, USA og Tyskland. Blant disse kvinnene inngikk mellom 66 og 96 prosent ekteskap med *norske* menn. Disse andelene er omtrent like andelene blant menn fra de samme landene. Vi vet at ikke-vestlige innvandrere utgjør en stadig større del av innvandrerbefolkningen, og vi kan se av tabell 5.2 og 5.3 at de også utgjør en større andel av personer som inngår ekteskap i Norge.

Mange kvinner fra Thailand, Filippinene og Russland, og fra en del andre land, kommer nettopp i forbindelse med at de inngår ekteskap med *norske* menn. Vi ser på ekteskapsinngåelsene til kvinner fra disse landene at andelen som gifter seg med *norske* menn er svært høy (95-84 prosent), og andelen som gifter seg med menn fra samme land som dem selv er tilsvarende lav (1-10 prosent). Andre ikke-vestlige grupper med stor andel som gifter seg med *norsk* mann er kvinner fra Brasil (98 prosent), Estland (97), Cuba (97), Litauen (91), Ungarn (83), Romania (78), Ukraina (78), Bulgaria (78) Polen (68) og Kina (51 prosent). Flyttestatistikken for 2002 tyder på at slike ekteskapsinnvandringene fortsetter å øke dramatisk.

Blant ekteskapsinngåelsene til kvinner fra enkelte andre ikke-vestlige land er andelen som gifter seg med *norske* menn svært lav. Her er det ikke bare snakk om innvandrerkvinner som kommer i forbindelse med ekteskap med menn bosatt i Norge, men større innvandrergrupper med en jevnere demografisk fordeling (se kapittel 2).

Tabell 5.8. Ekteskapsinngåelse¹ etter kvinnens landbakgrunn². 2001

Kvinnens landbakgrunn	Mannens landbakgrunn								Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
	I alt	Norsk mann	Prosent med norsk	Samme landbakgrunn	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk			
I alt	24 652	20 492	83					405	2	
Norge	19 448	17 683	91	17 683	91	1 588	8	177	1	
Thailand	456	435	95	4	1	17	4	0	0	
Russland	403	358	89	20	5	24	6	1	0	
Filippinene	285	238	84	28	10	14	5	5	2	
Sverige	264	201	76	35	13	24	9	4	2	
Vietnam	251	30	12	203	81	6	2	12	5	
Pakistan	244	9	4	164	67	5	2	66	27	
Tyrkia	187	12	6	145	78	5	3	25	13	
Jugoslavia	179	16	9	128	72	25	14	10	6	
Polen	133	90	68	28	21	8	6	7	5	
Danmark	123	98	80	11	9	14	11	0	0	
USA	123	115	93	1	1	6	5	1	1	
Iran	106	15	14	73	69	11	10	7	7	
Sri Lanka	97	11	11	74	76	1	1	11	11	
Bosnia-Hercegovina	94	8	9	75	80	9	10	2	2	
Chile	80	22	28	38	48	14	18	6	8	
Kina	79	40	51	22	28	14	18	3	4	
Marokko	77	15	19	40	52	9	12	13	17	
Irak	69	2	3	53	77	9	13	5	7	
India	67	9	13	44	66	8	12	6	9	
Tyskland	65	43	66	11	17	8	12	3	5	
Finland	62	34	55	14	23	13	21	1	2	
Romania	60	47	78	6	10	5	8	2	3	
Storbritannia	60	40	67	7	12	12	20	1	2	
Brasil	59	58	98	1	2	0	0	0	0	
Litauen	55	50	91	0	0	5	9	0	0	
Ukraina	46	36	78	0	0	10	22	0	0	
Bulgaria	37	29	78	4	11	4	11	0	0	
Cuba	37	36	97	0	0	1	3	0	0	
Estland	35	34	97	0	0	1	3	0	0	
Etiopia	31	5	16	18	58	3	10	5	16	
Ungarn	30	25	83	3	10	2	7	0	0	
Somalia	29	2	7	15	52	6	21	6	21	

¹ Minst en av ektefellene bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

I ekteskapsinngåelsene til kvinner fra Pakistan, Tyrkia, Jugoslavia, Irak, India, Etiopia og Somalia er det for alle gruppene under 10 prosent som har inngått ekteskap med *norsk* mann. Andelene for de som inngår ekteskap med menn fra samme land som dem selv er tilsvarende høye. Det er relativt høy andel av ekte-mennene som har uoppgitt landbakgrunn i ekteskapsinngåelsene for kvinner fra Pakistan, Etiopia, Marokko og Somalia. Igjen er disse antakelig bosatt i landet der kvinnen har sin bakgrunn, og vi får opplysning om landbakgrunn inn i befolkningsstatistikksystemet på et senere tidspunkt. Det er imidlertid også innslag av ekteskapsinngåelse med ektefeller fra et tredje land.

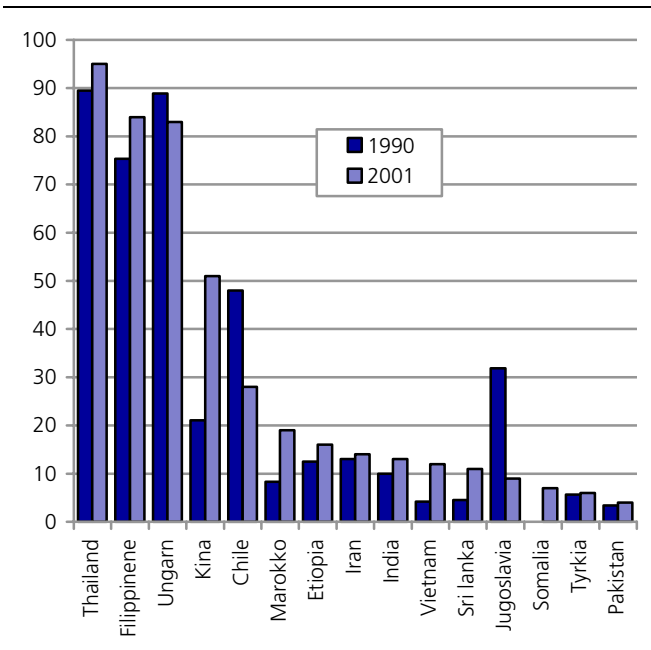
Når det gjelder jugoslaviske kvinners ekteskapsinngåelse var 14 prosent av ekteskapsinngåelsene med annen utenlandsk mann (ikke jugoslavisk). De fleste av disse ektemennene hadde landbakgrunn fra andre land i tidligere Jugoslavia, som Kroatia, Bosnia-Hercegovina og Makedonia, men det var også innslag av ektefeller fra andre land som Tyskland (Tyskland har mange innvandrere fra Jugoslavia) og Irak.

Blant de 30 største gruppene av utenlandske kvinner som inngikk ekteskap var 7,4 prosent av ekteskapsinngåelsene med mann fra et tredje land (ikke med samme landbakgrunn og ikke fra Norge). Til sammenlikning gjaldt det 10 prosent av utenlandske menns ekteskapsinngåelse samme år.

Stadig flere ikke-vestlige kvinner gifter seg med norske menn

Ser vi på utenlandske kvinners ekteskapsinngåelse i 1990 og sammenlikner med 2001 ser vi at det for mange landgrupper har blitt stadig flere ekteskap med *norske* menn, og det har blitt langt flere registrerte ekteskap som gjelder ikke-vestlige kvinner (se tabell 5.8 og 5.9). I 1990 var det flest danske (163), svenske (145) og filippinske (77) kvinner som inngikk ekteskap, mens det i 2001 var flest thailandske (456), russiske (403) og filippinske (285) kvinner som var registrert med ekteskapsinngåelse i Norge.

Figur 5.11. Ekteskapsinngåelse mellom kvinner fra ikke-vestlige land¹ og norsk mann. Utvalgte ikke-vestlige land. 1990 og 2001. Prosent

¹ Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Blant kvinnene fra vestlige land var andelen som inngikk ekteskap med *norske* menn høy også i 1990. Blant utenlandske kvinner med bakgrunn fra ikke-vestlige land har både antallet og andelen som giftet

seg med *norsk* mann økt for de fleste gruppene vi har sett på. Unntaket er ekteskapsinngåelse blant kvinner fra Chile og Jugoslavia. 48 prosent av ekteskapsinngåelsene til chilenske kvinner var med *norsk* mann i 1990 (her var det imidlertid bare snakk om 25 ekteskapsinngåelser, mot 80 i 2001) og 28 prosent i 2001. For jugoslaviske kvinner utgjorde andelen som giftet seg med *norsk* mann 32 prosent i 1990, mot 9 prosent i 2001. I absolutte tall var det flere som giftet seg med *norsk* mann i 2001, men i forhold til antall ekteskap blant kvinner fra disse to landene har altså andelen blitt mindre.

Blant kvinner hvor andelen som har inngått ekteskap med *norske* menn har økt kan vi nevne kvinner fra Filippinene, Vietnam, Sri Lanka, Pakistan, Thailand, India, Kina, Marokko og Somalia. For noen av gruppene er økningen liten: Pakistan (fra 2 til 3,7 prosent), Etiopia (3 prosentpoeng) og Iran (1 prosentpoeng), mens for andre grupper er økningen større: Kina (30 prosentpoeng), Marokko (11 prosentpoeng), Vietnam (8 prosentpoeng) og Sri Lanka (6 prosentpoeng). Tallet på ekteskapsinngåelser etter landbakgrunn varierer litt fra år til år. For noen grupper er det små tall, men siden vi har mulighet til å se på ekteskapsinngåelsene over flere år kan vi si litt mer om mønsteret. Av figur 5.11 kan vi se forskjellene i ekteskapsinngåelsene i 1990 og 2001.

Tabell 5.9. Ekteskapsinngåelse¹ etter kvinnens landbakgrunn². 1990

Kvinnens landbakgrunn	Mannens landbakgrunn								
	I alt	Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
I alt	21 926	19 635	90					713	3
Norge	19 736	18 367	93	18 367	93	793	4	576	3
Danmark	163	128	79	23	14	7	4	5	3
Sverige	145	126	87	9	6	9	6	1	1
Filippinene	77	58	75	5	6	3	4	11	14
Vietnam	72	3	4	58	81	2	3	9	13
Sri Lanka	66	3	5	53	80	1	2	9	14
Pakistan	59	2	3	26	44	1	2	30	51
Thailand	57	51	89	1	2	4	7	1	2
Tyrkia	53	3	6	29	55	0	0	21	40
USA	51	46	90	0	0	4	8	1	2
Storbritannia	46	36	78	2	4	7	15	1	2
Tyskland	42	36	86	3	7	3	7	0	0
India	40	4	10	29	73	3	8	4	10
Finland	34	29	85	2	6	3	9	0	0
Chile	25	12	48	7	28	3	12	3	12
Iran	23	3	13	16	70	2	9	2	9
Jugoslavia	22	7	32	8	36	2	9	5	23
Kina	19	4	21	12	63	2	11	1	5
Island	17	14	82	1	6	2	12	0	0
Nederland	16	13	81	2	13	0	0	1	6
Marokko	12	1	8	3	25	3	25	5	42
Somalia	11	0	0	9	82	1	9	1	9
Frankrike	10	9	90	0	0	0	0	1	10
Ungarn	9	8	89	0	0	1	11	0	0
Ghana	9	2	22	6	67	0	0	1	11
Brasil	9	6	67	0	0	1	11	2	22
Etiopia	8	1	13	5	63	1	13	1	13

¹ Minst en av ektefellene bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Tabell 5.9 viser utenlandske kvinners ekteskapsinn-gåelser registrert i Norge i 1990. Det er få store grupper, så vi valgt å ikke ta med like mange land-grupper her som i de andre tabellene. I vigselstallene for 1990 var det mange ekteskapsinn-gåelser vi manglet opplysninger om en av ektefellenes landbakgrunn (se også tabell 5.3). Uoppgitt landbakgrunn gjelder særlig ekteskapsinn-gåelsene til kvinner med bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia, Jugoslavia og Marokko. Som vi har pekt på tidligere viser det seg at dette som regel gjelder ektefeller som ikke er bosatt i Norge, og har samme landbakgrunn som kvinnen.

I 1990 var 65 av 1095 ekteskap inngått av utenlandske kvinner såkalt transnasjonale (6 prosent). Vi har her sett på de 26 største gruppene av utenlandske kvinners ekteskapsinn-gåelse. I 2001 utgjorde de transnasjonale ekteskapene 7 prosent (285 av 3 864). Tallet på transnasjonale ekteskapsinn-gåelser blant utenlandske kvinner har med andre ord økt i takt med ekteskapsinn-gåelse blant utenlandske kvinner generelt. For menn var det imidlertid en enda sterkere økning, fra 6 til 10 prosent.

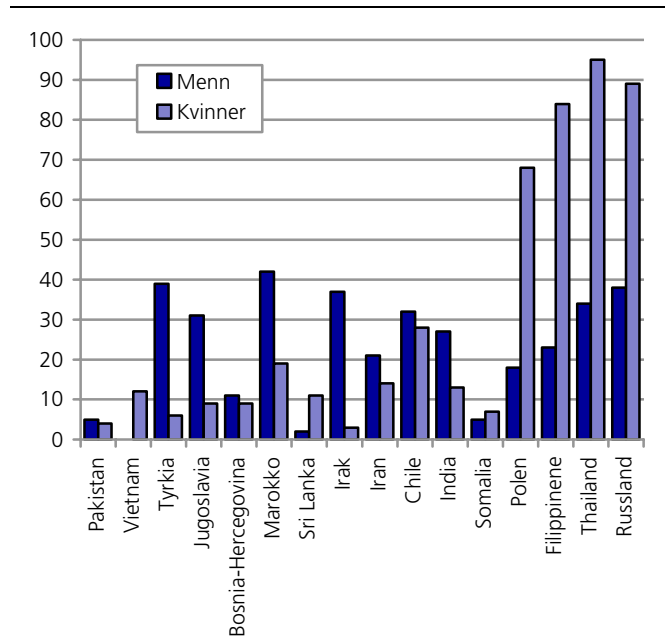
Til sammen var det i 2001 2 680 ikke-vestlige inn-vandrere som giftet seg med *norske*, og 1 530 vestlige innvandrere som giftet seg med *norske* (370 hadde uoppgitt landbakgrunn). I 1990 var de tilsvarende tallene 610 og 920 (1 110 hadde uoppgitt landbak-grunn).

5.8. Forskjeller i ekteskapsinn-gåelser mellom kvinner og menn

Ser vi på de gruppene der svært mange kvinner kommer gjennom ekteskap med norske menn er mønsteret til menn og kvinner fra det samme landet selvsagt svært forskjellig. Mens 456 thailandske kvinner hadde registrert ekteskapsinn-gåelse i Norge i 2001 og 95 prosent av disse giftet seg med *norsk* mann, var det bare registrert 7 ekteskapsinn-gåelser for thailandske menn. Tre av dem giftet seg med *norsk* kvinne. 403 russiske kvinner giftet seg, og 89 prosent med *norsk* mann. Til sammenlikning giftet 37 russiske menn seg, hvorav 14 med *norsk* kvinne. Den tredje store gruppen hvor disse forskjellene er tydelige er blant personer med bakgrunn fra Filippinene. Av 285 filippinske kvinner som giftet seg, valgte 84 prosent *norske* menn, mens det blant 39 filippinske menn som giftet seg, var 9 som valgte *norsk* kone.

For mange andre grupper av ikke-vestlige innvandrere er det flere menn enn kvinner som gifter seg med *norsk* ektefelle. Det gjelder ekteskapsinn-gåelsene til personer med bakgrunn blant annet fra Pakistan, Tyrkia, Jugoslavia, Bosnia-Hercegovina, Marokko, Irak, Iran, Chile og India. Fra Vietnam, Sri Lanka og Somalia er det imidlertid en større andel blant kvinnene som gifter seg *norsk*. Figur 5.12 illustrerer forskjellen mellom kjønnene og forskjellene i forhold til landbakgrunn for en del ikke-vestlige grupper.

Figur 5.12. Ekteskapsinn-gåelse mellom personer fra ikke-vestlige land¹ og *norsk* mann/kvinne, etter landbakgrunn og kjønn. Utvalgte ikke-vestlige land. 2001. Prosent

¹ Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

5.9. Oppsummering

Tallet på ekteskapsinn-gåelser har ligget på mellom 19 000 og 26 000 fra 1990 til 2001. Innvandrere er involvert i stadig flere av ekteskapsinn-gåelsene, både i absolutte tall og prosent. I 1990 var innvandrere involvert i en av seks ekteskapsinn-gåelser, i 2001 var forholdet en av fire. Økningen gjelder både ekteskapsinn-gåelse mellom innvandrere og *norsk*, og mellom to innvandrere. I 1990 utgjorde ekteskapsinn-gåelse mellom to innvandrere 4 prosent, i 2001 10 prosent. Ekteskap mellom *norsk* og utenlandsk ektefelle utgjorde 12 prosent i 1990, og 19 prosent i 2001. Det har vært en stor økning i ekteskapsinn-gåelse mellom *norsk* mann og utenlandsk kvinne, og en beskjeden økning i tallet på ekteskapsinn-gåelse mellom *norsk* kvinne og utenlandsk mann.

Økningen i ekteskapsinn-gåelse mellom *norsk* mann og utenlandsk kvinne har særlig funnet sted fra 1996 og frem til i dag. Innslaget av ikke-vestlige innvandrere i blandingsekteskap med *nordmenn* har økt. Økningen gjelder særlig ekteskap mellom *norske* menn og asiatiske og østeuropeiske kvinner. I 2001 ble det inngått 435 ekteskap mellom *norske* menn og thailandske kvinner, 358 ekteskap med russiske kvinner, og 238 ekteskap med filippinske kvinner. Blant *norske* kvinner i blandingsekteskap er ikke innslaget av ikke-vestlige ektefeller like stort som blant *norske* menn. Menn fra Sverige, USA og Storbritannia topper listene. I 2001 var det imidlertid flere ekteskapsinn-gåelser med tyrkiske menn enn danske, og jugoslaviske, irakiske og marokkanske menn kom på 6. til 8. plass i antall ekteskapsinn-gåelser.

Det er verdt å merke seg at det inngås langt flere ekteskap mellom en *norsk* og en utenlandsk ektefelle (4 600) enn mellom to innvandrere (2 400). Slik har det vært på i hele perioden vi har sett på.

Innvandrerbefolkningen er fordoblet siden 1990, og det er derfor ikke unaturlig at tallet på ekteskapsinngåelse som involverer innvandrere øker. Vi har tidligere vist at innvandrere, og særlig fra ikke-vestlige land, i større grad inngår ekteskap enn *norske*, hvor samboerskap er langt mer utbredt. Ekteskapsinngåelse mellom to innvandrere har økt fra 920 i 1990 til 2 400 i 2001. Ekteskapsinngåelse mellom to innvandrere fra Asia har økt mest.

Blant innvandrere fra vestlige land inngår flertallet (både menn og kvinner) ekteskap med *norske* ektefeller uten innvandringsbakgrunn. Blant ikke-vestlige innvandrere er mønsteret svært variert, både i forhold til landbakgrunn og kjønn. I noen grupper finner en kun et veldig lite innslag av ekteskapsinngåelse med *norske*, og det store flertall gifter seg med ektefelle med samme landbakgrunn som dem selv. Det gjelder både menn og kvinner fra Vietnam, Sri Lanka, Pakistan, Somalia med flere. Det har blitt færre ekteskapsinngåelser mellom pakistanske menn og *norske* kvinner fra 1990 og frem til 2001. Det samme gjelder for menn fra Sri Lanka, men også andre grupper av ikke-vestlige menn.

I andre grupper av ikke-vestlige innvandrere er det større innslag av blandingsekteskap, og noen ganger svært forskjellig mønster for menn og kvinners ekteskapsinngåelse. Eksempler på grupper der en større andel av mennene inngår ekteskap med *norske* kvinner er menn fra Marokko, Tyrkia, Russland, Irak, Chile og Jugoslavia.

Det er store forskjeller i ikke-vestlige kvinners ekteskapsinngåelser i Norge. Fra en del land kommer det kvinner nettopp i forbindelse med ekteskap med *norske* menn. Fra mange land er over 80 prosent gift med *norske* menn (foruten Thailand, Filippinene og Russland, flere østeuropeiske land). Blant andre grupper er under 10 prosent gifte med *norske* menn og flertallet gift med mann med samme landbakgrunn (Pakistan, Tyrkia, Jugoslavia mfl).

Innslaget av transnasjonale ekteskap har økt fra 1990 til 2001, men forholdsvis mer for menn enn kvinner. I 2001 var 10 prosent av utenlandske menns ekteskapsinngåelser transnasjonale (av de 30 største gruppene), og 7 prosent av kvinnenenes ekteskap (av 30 største grupper). Blant utenlandske kvinner økte transnasjonale ekteskap fra 6 til 7 prosent (blant de gruppene vi har sett nærmere på).

Generelt sett ser vi at menn i større grad enn kvinner gifter seg med ektefeller med annen landbakgrunn enn sin egen. Det gjelder både for *norske* og for de fleste grupper av innvandrere. Unntaket er de gruppene der kvinner kommer gjennom ekteskap med *nordmenn*. Innslaget blandingsekteskap er langt fra like stort blant menn fra disse landene, og det er langt flere kvinner enn menn i disse gruppene.

6. Ekteskapsinngåelser over grensene

- Hvor mange *norske* menn og kvinner *henter* ektefeller i utlandet?
- Hvor mange innvandrere *henter* ektefelle i utlandet?
- Hvordan står innvandreres *henteekteskap* i forhold til det antallet ektefeller andre i Norge *henter* i utlandet?
- Hvor stor andel av ekteskapsinngåelsene er *henteekteskap* i de ulike gruppene?
- Hvor mange innvandrere gifter seg med personer med samme landbakgrunn som dem selv allerede bosatt i Norge?
- Er det forskjeller i ekteskapsinngåelsene mellom førstegenerasjonsinnvandrere og de som er født i Norge med to utenlandsfødte foreldre?

I dette kapittelet skal vi se i hvilken grad, og i hvilke grupper det er vanlig å *hente* ektefeller i utlandet. Det har vært mye diskusjon i media rundt det at mange *henter* ektefelle fra sitt tidligere hjemland. Diskusjonene har vært knyttet opp mot debatten om arrangerte ekteskap og tvangsekteskap. Det har vært fokusert på at *henteekteskap* bidrar til økning i innvandrerbefolkningen, og hvorvidt stort innslag av *henteekteskap* hindrer integrering av enkelte innvandrergupper.

Henteekteskap

Hva definerer vi som *henteekteskap* i denne rapporten? Når vi snakker om *henteekteskap* definerer vi det som ekteskapsinngåelse mellom en som er bosatt i Norge og en bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. Registrering av ekteskapet vil kunne danne grunnlag for at den ikke-bosatte kan å søke om oppholdstillatelse i Norge. *Henteekteskap* omfatter således her de ekteskapsinngåelsene der en innvanderer gifter seg med en ikke bosatt utlending, men også ekteskap mellom en *norsk* uten innvandringsbakgrunn og en ikke bosatt utlending.

I forrige kapittel så vi på ekteskapsinngåelser der *minst en av ektefellene* var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. I dette kapittelet tar vi utgangspunkt i hvor ektefellene er bosatt ved ekteskapsinngåelsen, og der det altså kan være snakk om *henteekteskap*. Vi skal konsentrere oss om ekteskapsinngåelse i årene 1996-2001. Gjelder det ekteskapsinngåelse mellom to personer med innvandrerbakgrunn skal vi se i hvilken grad den skjer mellom to personer allerede bosatt i Norge, eller mellom en som er bosatt i Norge og en person som er bosatt i utlandet på vigselstidspunktet. I forrige kapittel så vi at det var noen grupper hvor det overveiende flertallet gifter seg med ektefeller med samme landbakgrunn.

Vi ser altså på hvorvidt ektefellene er bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Tidspunktet for innvandringen kan ligge like før eller like etter innvandringen. I de tilfellene den ene ektefellen ikke er bosatt har vi beskrevet ekteskapet som et mulig *henteekteskap*. Når eller om ektefellen flytter til Norge har vi ikke sett på. Det kan også være en av ektefellene kommer til Norge med en midlertidig oppholdsgrunn, for så å få opphold på grunnlag av ekteskapsinngåelsen senere. I slike tilfeller er ekteskapet ikke med i det vi har beskrevet som mulige *henteekteskap*.

Vi skal se på ekteskapsinngåelser blant en del ikke-vestlige innvandrergupper av en viss størrelse i norsk innvandrersammenheng, som innvandrere fra Pakistan, Marokko, Tyrkia, Sri Lanka, Vietnam, India, Iran, Bosnia-Hercegovina, Somalia og Gambia. I tillegg til å se spesielt på noen grupper av landbakgrunn der det er en forestilling om at det er vanlig å finne ektefeller i utlandet, skal vi også se på noen grupper der mange *norske* uten innvandringsbakgrunn *henter* ektefeller i utlandet; Filippinene og Thailand.

Vi skal også der det er mulig se om det er forskjeller mellom førstegenerasjonens ekteskapsmønster og ekteskapsmønsteret blant personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. Dette er imidlertid ikke aktuelt for alle gruppene ettersom personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre i en del grupper er få og svært unge (se kapittel 3).

Henteekteskap og familiegjenforening

Det er grunn til å tro at mange av de som inngår ekteskap med personer som ikke allerede er bosatt i Norge, og som registrerer ekteskapet hos norske myndigheter, vil søke om bosettingstillatelse for den ikke bosatte ektefellen. Det er imidlertid ikke en nødvendig sammenheng her. Det er også mulig at den av ektefellene som er bosatt i Norge flytter til den nye ektefellens hjemland, men det er tvilsomt om ekteskapet da ville blitt registrert i Norge. Tradisjonelt sett har det i Norge og i mange patriarkalske land, vært vanligere at kvinnen flytter til mannens bosted.

Søknader til Utlendingsdirektoratet (UDI) om familiegjenforening omfatter langt mer enn søknader om oppholdstillatelse i forbindelse med inngåelse av *henteekteskap*. Mange flyktninger og noen andre innvandrere som kommer til Norge er allerede gift når de kommer til landet. De kan så søke og å få familiegjenforening primært for ektefelle og barn. Til de 66 000 primære flyktninger som bodde i landet i 2001 er det kommet 18 000 familiegjenforeninger. Dette gir en multiplikator på 0,37. En gjenforening av to ektefeller på grunnlag av et ekteskap inngått før innvandringen regnes imidlertid ikke som et *henteekteskap*.

Mange som søker om "familiegjenforening" gjør det i forbindelse med inngåelse av ekteskap. Sann sett hadde betegnelse "familieforening" eller "familiedannelse" passet bedre. Det gjelder både etniske *norske* personers (uten innvandringsgrunn) ekteskapsinngåelse og innvandreres ekteskapsinngåelse.

6.1. Innvandrerbefolkningens *henteekteskap* Tre av fire førstegenerasjonsinnvandrere med pakistansk bakgrunn finner ektefelle i utlandet

Blant pakistanere kan det se ut til at det er relativt sterke tradisjoner for å gifte seg med ektefelle med pakistansk bakgrunn. Vi har i kapittel 5 sett at svært få gifter seg med ektefeller med annen landbakgrunn enn pakistansk. Hvor mange som finner ektefelle i Norge eller *henter* ektefelle i Pakistan må ses i sammenheng med potensielle ugifte kandidater i landet. Dersom det ikke er et stort antall ugifte pakistanere i Norge er det vanskelig å finne ektefelle innenfor egen gruppe i Norge. Fra 1998 til 2001 har det vært mellom 870 og 1 150 ugifte pakistanske kvinner over 18 år bosatt i Norge, og mellom 1 450 og 1 780 ugifte pakistanske menn.

Blant bosatte førstegenerasjons innvandrerkvinner fra Pakistan ble det inngått 479 ekteskap i perioden 1996-2001 (tabell 6.1)¹³. Av disse ekteskapsinngåelsene var det bare tre hvor mannen var *norsk* (0,6 prosent), og seks hvor mannen hadde annen utenlandsk bakgrunn. I 121 av ekteskapsinngåelsene hadde mannen pakistansk bakgrunn, og var allerede bosatt i Norge, og i 349 av inngåelsene var mannen bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. Disse utgjorde 73 prosent av ekteskapsinngåelsene. Det er disse 349 inngåelsene som kan representere såkalte *henteekteskap*, idet den ikke-bosatte ektefellen kan søke oppholdstillatelse i Norge på grunnlag av ekteskapsinngåelse med den bosatte kvinnen.

Ser vi på ekteskapsinngåelsene til bosatte pakistanske menn som er førstegenerasjonsinnvandrere og allerede bosatt i Norge har det vært inngått flere ekteskap i perioden enn for kvinnene. Av 773 ekteskapsinngåelser var 30 med *norsk* kvinne. 17 giftet seg med kvinne med annen landbakgrunn, ikke norsk, og 145 giftet seg med pakistansk kvinne bosatt i Norge. 581 og 75 prosent av ekteskapene gjaldt kvinne bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. Det er flere pakistanske menn enn kvinner som henter ektefelle i utlandet, og litt flere som gifter seg med *norsk* ektefelle. Blant de pakistanske kvinnene er det litt større andel som gifter seg med pakistansk mann bosatt i Norge.

Blant kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan som giftet seg inngikk 98 prosent ekteskap med mann med bakgrunn fra Pakistan. Blant mannlige førstegenerasjonsinnvandrere som giftet seg i denne perioden inngikk omtrent 94 prosent ekteskap med kvinne med bakgrunn fra Pakistan.

Personer født i Norge med to foreldre fra Pakistan utsetter giftemålet

Av de som er født i Norge med to foreldre født i Pakistan er det bare 26 prosent av de som er over 18 år som har giftet seg (se kapittel 3). De som har giftet seg har stort sett gjort det i ung alder. De ekteskapene som er inngått i perioden 1996-2001 følger i stor grad mønsteret til førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan med tanke på hvor mange som finner ektefelle i utlandet og som gifter seg med ektefelle med pakistansk bakgrunn. Når det gjelder alder ved ekteskapsinngåelsen er det færre som har giftet seg giftet seg i ung alder enn blant førstegenerasjonsinnvandrere, og andelen som er gift på de forskjellige alderstrinnene er mye lavere enn blant førstegenerasjon.

¹³ Vi har valgt å slå sammen ekteskapsinngåelsene for de fem årene. Det er få ekteskapsinngåelser hvert år så det er vanskelig å si om det er tendenser eller forskjeller på grunn av tilfeldige variasjoner.

Tabell 6.1. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Pakistan. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Pakistansk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Pakistansk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	479	3	6	121	349	100,0	0,6	1,3	25,3	72,9
Født i Norge med to foreldre født i Pakistan	331	3	5	73	250	100,0	0,9	1,5	22,1	75,5
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	773	30	17	145	581	100,0	3,9	2,2	18,8	75,2
Født i Norge med to foreldre født i Pakistan	220	4	6	45	165	100,0	1,8	2,7	20,5	75,0

¹ Antatt bosatt i Pakistan.

Tabell 6.2. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Vietnamesisk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Vietnamesisk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	529	48	18	341	122	100,0	9,1	3,4	64,5	23,1
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	897	12	12	346	527	100,0	1,3	1,3	38,6	58,8

¹ Antatt bosatt i Vietnam.

Det er for tidlig å trekke konklusjoner om denne gruppens ekteskapsmønstre ettersom flertallet ennå ikke er gift, og de fleste, i større grad enn førstegenerasjonsinnvandrere, velger å utsette ekteskapsinngåelsen. Figur 3.8 i kapittel 3 illustrerer hvor liten andel av personer født i Norge av to foreldre født i Pakistan som er gift. Om, med hvem, og når resten i denne gruppen gifter seg blir interessant å følge i årene som kommer. Utviklingen hittil har vist at få gifter seg unge.

1 350 personer bosatt i utlandet har giftet seg med personer med pakistansk bakgrunn bosatt i Norge i perioden 1996-2001. Disse kan søke om opphold i Norge på grunnlag av ekteskapsinngåelse med ektefelle med oppholdstillatelse i Norge, men det er også mulig at den ektefellen som er bosatt i Norge flytter til den andres hjemland, enten for en periode eller på permanent basis. Flyttestatistikken antyder at dette er en gruppe som ikke er så veldig stor. 450 personer med pakistansk bakgrunn fant ektefeller i Norge.

Mange innvandrere fra Vietnam finner hverandre i Norge

Det ble inngått flere ekteskap av bosatte menn fra Vietnam (897) enn bosatte kvinner (529). Fra 1998 til 2001 har det vært mellom 1 380 og 1 530 ugifte vietnamesiske kvinner bosatt i Norge, og rundt 2 150 ugifte vietnamesiske menn.

Flertallet av kvinnene giftet seg med mann fra Vietnam, allerede bosatt i Norge ved ekteskapsin-

gåelsen (65 prosent). Av mennene har 39 prosent giftet seg med kvinne med vietnamesisk bakgrunn bosatt i Norge, mens flertallet (59 prosent) har funnet ektefelle i utlandet. Til sammen giftet 88 prosent av kvinnene giftet seg med ektefelle med bakgrunn fra Vietnam, mens 97 prosent av mennene gjorde det samme. I motsetning til innvandrere fra Pakistan er det blant innvandrere fra Vietnam flere kvinner enn menn gifter seg med norsk ektefelle (9 mot 1 prosent).

Antallet mulige *henteekteskap* blant innvandrere fra Vietnam i seksårsperioden er 650. 780 med vietnamesisk bakgrunn fant ektefelle i Norge.

Blant personer født i Norge med to foreldre født i Vietnam ble det bare inngått seks ekteskap i denne gruppen. Av disse giftet fire seg med ektefelle fra utlandet. Det er alt for tidlig å si noe om ekteskapsmønsteret i denne gruppen, annet enn at de ser ut til å vente med ekteskapsinngåelsen (se figur 3.9).

En av fem irakiske menn giftet seg med norsk kvinne

I kapittel 2 så vi at det blant irakiske innvandrere er et relativt stort overskudd av menn i alderen 20-45 (figur 2.9). Det er derfor ikke overraskende at det inngås langt flere ekteskapsinngåelser blant irakiske menn enn kvinner bosatt i Norge, og at det er derfor også flere irakiske menn som finner ektefeller i utlandet. Fra 2000 til 2001 økte ekteskapsinngåelser blant irakiske menn fra 61 til 154.

Tabell 6.3. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvanderbakgrunn fra Irak. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Irakisk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Irakisk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	119	5	7	56	51	100,0	4,2	5,9	47,1	42,9
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	443	78	34	56	280	100,0	17,6	7,7	12,6	63,2

¹ Antatt bosatt i Irak

Tabell 6.4. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvanderbakgrunn fra Tyrkia. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Tyrkisk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Tyrkisk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	363	25	11	46	281	100,0	6,9	3,0	12,7	77,4
Født i Norge med to foreldre født i Tyrkia	97	1	2	15	79	100,0	1,0	2,1	15,5	81,4
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	561	60	19	56	426	100,0	10,7	3,4	10,0	75,9
Født i Norge med to foreldre født i Tyrkia	41	1	2	7	31	100,0	2,4	4,9	17,1	75,6

¹ Antatt bosatt i Tyrkia.

I perioden 1996-2001 var 63 prosent av irakiske menns ekteskapsinngåelser med kvinne bosatt i utlandet på ekteskapstidspunktet. 18 prosent giftet seg med *norsk* kvinne (78 ekteskapsinngåelser), og 13 prosent giftet seg med irakisk kvinne bosatt i Norge. Det var få irakiske kvinner som giftet seg med *norsk* mann (4,2 prosent). 47 prosent av kvinnene som inngikk ekteskap gjorde det med irakisk mann bosatt i Norge, og 43 prosent giftet seg med mann bosatt i utlandet, antakelig i kvinnens tidligere hjemland.

Vi kan anta at bortimot 90 prosent av kvinnene giftet seg med en ektefelle med bakgrunn fra Irak, og 76 prosent av mennene gjorde det.

330 kan søke opphold etter ekteskapsinngåelse med innvandrere fra Irak bosatt i Norge. 230 med irakisk bakgrunn bosatt i Norge fant ektefelle som også var bosatt i Norge.

Gruppen av irakiske innvandrere har i løpet av de siste årene vokst til å bli den største gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere i Norge (per 1.1.2003). De fleste har imidlertid relativt kort botid, og personer som er født i Norge med irakiske foreldre er foreløpig ikke mange (1 860) og de fleste er svært unge. I perioden 1996 til 2001 var det ingen i denne gruppen som inngikk ekteskap.

Ekteskapsinngåelse blant innvandrere fra Tyrkia

Også blant innvandrere fra Tyrkia er det er visst overskudd av menn i alderen 20 til 44 år. Blant

førstegenerasjonsinnvandrere fra Tyrkia er det også flere ekteskapsinngåelser blant bosatte menn fra Tyrkia enn blant bosatte kvinner. Det har fra 1996 til 2001 vært flere menn enn kvinner som gifter seg med *norsk* ektefelle, henholdsvis 60 og 25 (11 og 7 prosent), se tabell 6.4. Andelen som finner ektefelle i utlandet er lik for tyrkiske kvinner og menn (77, 4 mot 75,9 prosent). Andelen som gifter seg med tyrkisk ektefelle bosatt i Norge er også høyere blant kvinner enn menn. Vi kan regne med at 90 prosent av kvinnene som giftet seg giftet seg med ektefelle med tyrkisk bakgrunn, og 86 prosent av mennene.

Som for de andre gruppene av personer som er født i Norge med to utenlandsfødte foreldre er også de med foreldre fra Tyrkia unge. Det ble inngått 97 ekteskap for kvinner født i Norge med to foreldre født i Tyrkia, og 41 for menn. Andelene som inngår ekteskap med ektefeller bosatt i utlandet (og antakelig i Tyrkia) er høy, men også her er problemstillingen den samme som for norskfødte med pakistanske foreldre. Det er bare en liten andel som har giftet seg, og de som har gjort det har stort sett vært svært unge. De gifte er med andre ord for tidlig å si noe generelt om hele gruppen, annet enn at de ser ut til å vente med å gifte seg.

Vel 800 personer bosatt i utlandet har i løpet av 1996-2001 kunnet søke om opphold i Norge på grunnlag av ekteskapsinngåelse med innvandrere fra Tyrkia bosatt i Norge.

Ekteskapsinngåelse blant innvandrere fra Marokko

Også blant bosatte førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko var det et overskudd av menn, og flere bosatte menn som inngikk ekteskap enn bosatte kvinner. Også blant de som var bosatt ved ekteskapsinngåelsen var det langt flere menn (16,4 prosent) enn kvinner (10,4 prosent) som inngikk ekteskap med *norsk* ektefelle (se tabell 6.5). Det var en større andel blant kvinnene enn blant mennene som fant ektefelle med samme landbakgrunn i Norge. 68 prosent av kvinnene som giftet seg og 73 prosent av mennene fant ektefelle i utlandet (blant førstegenerasjonsinnvandrere).

Av kvinnelige førstegenerasjonsinnvandrere var 83 prosent av ekteskapsinngåelsene med ektefelle med bakgrunn fra Marokko. Av mannlige førstegenerasjonsinnvandrere fra Marokko som giftet seg hadde 79 prosent av ektefelle bakgrunn fra Marokko.

Figur 3.11 illustrerer hvor få av personer født i Norge med to foreldre født i Marokko som har giftet seg. Også her er det grunn til å tro at de få som har giftet seg tidlig ikke gir et representativt bilde av gruppens ekteskapsmønster, ikke minst fordi vi ser at mange venter med å gifte seg. Av de som har giftet seg har det overveiende flertall funnet ektefelle i utlandet.

Vel 400 ektefeller kan søke om opphold i Norge på grunnlag av registrert ekteskapsinngåelse i perioden 1996-2001 med person med bakgrunn fra Marokko, bosatt i Norge. 150 personer med marokkansk

bakgrunn bosatt i Norge fant ektefelle som også var bosatt i Norge.

Tre av fire bosatte srilankiske kvinner finner srilankisk ektefelle i Norge

Overskuddet av menn er ikke like tydelig for innvandrere fra Sri Lanka som for en del andre grupper, men det er likevel et overskudd i aldersgruppen 30-44 år. Fra 1996 var det 904 bosatte srilankiske menn som inngikk ekteskap og 456 srilankiske kvinner (førstegenerasjonsinnvandrere). Det ble inngått relativt mange ekteskap mellom to bosatte personer med bakgrunn fra Sri Lanka, men slike ekteskapsinngåelser utgjorde en langt større andel av kvinnenes ekteskapsinngåelser (72 prosent) enn av mennenes (40 prosent). I absolutte tall var det flere srilankiske menn som giftet seg med *norsk* ektefelle, men det var også langt flere som fant ektefelle i utlandet.

Omtrent 95 prosent av bosatte førstegenerasjonsinnvandrere fra Sri Lanka giftet seg med ektefelle med bakgrunn fra Sri Lanka. Andelen er omtrent lik for kvinner og menn. 600 ektefeller var bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen, og kan søke om opphold i Norge på grunnlag av ekteskapsinngåelse med bosatt innvandrere fra Sri Lanka. 760 bosatte innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka fant ektefelle som også var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen.

Personer født i Norge av to foreldre født i Sri Lanka er fremdeles unge, og flertallet er ikke i en alder hvor ekteskap er aktuelt.

Tabell 6.5. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Marokko. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen	Marok-	Bosatt i	I alt	Norsk	Annen	Marok-	Bosatt i
			utenlandsk	kansk				utenlandsk	kansk	
			bosatt i	bosatt i	utlandet ¹			bosatt i	bosatt i	utlandet ¹
			Norge	Norge				Norge	Norge	
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrer	144	15	9	22	98	100,0	10,4	6,3	15,3	68,1
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrer	379	62	15	23	275	100,0	16,4	4,0	6,1	72,6

¹ Antatt bosatt i Marokko.

Tabell 6.6. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen	Sri-	Bosatt i	I alt	Norsk	Annen	Sri-	Bosatt i
			utenlandsk	Lankisk				utenlandsk	Lankisk	
			bosatt i	bosatt i	utlandet ¹			bosatt i	bosatt i	utlandet ¹
			Norge	Norge				Norge	Norge	
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrer	456	19	5	328	104	100	4,2	1,1	71,9	22,8
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrer	904	32	17	357	498	100	3,5	1,9	39,5	55,1

¹ Antatt bosatt i Sri Lanka.

Tabell 6.7. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra India. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Indisk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Indisk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	162	26	12	37	87	100	16,0	7,4	22,8	53,7
Født i Norge med to foreldre født i India	39	3	2	7	27	100	7,7	5,1	17,9	69,2
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	279	41	19	43	176	100	14,7	6,8	15,4	63,1
Født i Norge med to foreldre født i India	26	1	1	4	20	100	3,8	3,8	15,4	76,9

¹ Antatt bosatt i India.

Tabell 6.8. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Bosnia-Hercegovina. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosnia-Hercegovina bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosnia-Hercegovina bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	297	31	28	157	81	100,0	10,4	9,4	52,9	27,3
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	354	43	26	160	125	100,0	12,1	7,3	45,2	35,3

¹ Antatt bosatt i Bosnia-Hercegovina.

Ekteskapsinngåelse blant innvandrere fra India

Det var flere menn enn kvinner som var førstegenerasjonsinnvandrere fra India som giftet seg i perioden 1996-2001. En større andel kvinner enn menn giftet seg med *norsk* ektefelle, i motsetning til en del av de andre landgruppene vi har sett på så langt. Også for indiske menn er det flere som finner ektefelle i utlandet (63 prosent for menn og 54 prosent for kvinner). En større andel kvinner enn menn finner ektefeller med bakgrunn fra India som er bosatt i Norge (23 versus 15 prosent). 16 prosent av kvinnene giftet seg med *norsk* mann og 15 prosent av mennene giftet seg med *norsk* kvinne. Rundt 7 prosent giftet seg med ektefelle fra et annet land enn India og Norge, men bosatt i Norge. Opp mot 77 prosent av kvinnene og 79 prosent av mennene giftet seg med person med bakgrunn fra India.

Blant de som er født i Norge med to foreldre født i India er det i perioden 1996-2001 inngått en del ekteskap. De som har giftet seg har gjort det i ung alder, men flertallet har ventet med å gifte seg. Av de som har giftet seg er andelen som har funnet ektefelle i utlandet høyere enn tilsvarende andeler for førstegenerasjonsinnvandrere fra India som giftet seg i samme periode. Andelen som har giftet seg med *norsk* ektefelle er tilsvarende lavere.

Til sammen er det snakk om 310 personer med indisk bakgrunn bosatt i utlandet som har giftet seg med personer bosatt i Norge. Dette er det mulige omfanget av *henteekteskap* blant innvandrerbefolkningen med

bakgrunn fra India i seksårsperioden. Nesten 200 bosatte med innvandringsbakgrunn fra India fant ektefelle som også var bosatt i Norge.

Ekteskapsinngåelse blant innvandrere fra Bosnia-Hercegovina

Litt flere bosatte menn enn kvinner fra Bosnia inngikk ekteskap i perioden 1996-2001. Av 354 mannlige førstegenerasjonsinnvandrere som giftet seg inngikk 43 ekteskap med *norsk* kvinne (12 prosent). 31 av 297 kvinner inngikk ekteskap med *norsk* mann (10 prosent). Henholdsvis 9 prosent av kvinnene og 7 prosent av mennene inngikk ekteskap med en person med annen landbakgrunn, men ikke norsk. Opp mot 80 prosent av kvinnene og mennene giftet seg med ektefelle med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina. Av kvinnene som giftet seg fant 53 prosent ektefellen i Norge, mens 27 prosent fant ektefelle i utlandet. Av mennene var det 45 prosent som fant ektefellen i Norge, og 35 prosent som fant ektefelle i utlandet.

Blant disse til sammen 650 ektefellene kan det være snakk om 200 ektefeller som kan søke om opphold på grunnlag av ekteskap med bosatte innvandrere fra Bosnia-Hercegovina. Nesten 450 av ektefellene fant sin tilkommende i Norge.

Innvandringen fra personer fra Bosnia-Hercegovina har i hovedsak funnet sted fra 1993. De fleste som er født i Norge med to foreldre født i Bosnia-Hercegovina er følgelig tilsvarende unge, men det finnes noen få unntak. I perioden 1996-2001 var det bare 4 i denne gruppen som inngikk ekteskap.

Tabell 6.9. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Somalia. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Somalia bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Somalia bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	138	10	9	53	66	100	7,2	6,5	38,4	47,8
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	213	8	3	54	148	100	3,8	1,4	25,4	69,5

¹ Antatt bosatt i Somalia.

Tabell 6.10. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Gambia. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Gambia bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Gambia bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	138	10	9	53	66	100	7,2	6,5	38,4	47,8
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	213	8	3	54	148	100	3,8	1,4	25,4	69,5

¹ Antatt bosatt i Gambia.

Tabell 6.11. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Filippinene. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Filippinene bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Filippinene bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	432	281	36	50	65	100,0	65,0	8,3	11,6	15,0
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	119	10	7	49	53	100,0	8,4	5,9	41,2	44,5

¹ Antatt bosatt i Filippinene.

Lite blandingskjeskap blant somaliere

Ser vi på ekteskapsinngåelsene til førstegenerasjonsinnvandrere fra Somalia i denne perioden ble det inngått 138 ekteskap blant bosatte kvinner og 213 ekteskap blant bosatte menn. Andelen som giftet seg *norsk* var litt større blant kvinner (7 prosent) enn menn (4 prosent). Blant kvinnene giftet 38 prosent seg med somalisk mann bosatt i Norge, og 48 med ektefelle bosatt i utlandet. Blant mennene giftet 25 prosent seg med somalisk kvinne bosatt i Norge, og hele 70 prosent med ektefelle bosatt i utlandet.

Det kan være snakk om opp vel 200 *henteekteskap* i seksårsperioden 1996-2001. Til sammen inngikk 85 prosent av kvinnene ekteskap med person med somalisk bakgrunn, og 95 prosent av mennene med somalisk kvinne. Det var 140 personer bosatt i Norge med innvandrerbakgrunn fra Somalia som fant ektefelle blant bosatte i Norge.

Det var i 1996-2001 ingen personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre fra Somalia som registrerte ekteskapsinngåelse i Norge.

En av fire bosatte gambiske menn gifter seg med norsk kvinne

Tre ganger så mange bosatte menn som kvinner fra Gambia ble registrert med ekteskapsinngåelse i perioden 1996-2001. Forskjellen henger blant annet sammen med at det er langt flere menn enn kvinner med gambisk bakgrunn i Norge (se figur 2.9).

25 prosent av bosatte gambiske menn som giftet seg inngikk ekteskap med *norske* kvinner, og omtrent 66 prosent giftet seg med kvinne med bakgrunn fra Gambia. 10 prosent inngikk ekteskap med kvinne fra et annet land enn Gambia og Norge, men bosatt i Norge.

Blant de bosatte gambiske kvinners ekteskapsinngåelser var 82 prosent med menn med antatt gambisk bakgrunn, og 9 prosent giftet seg med *norsk* mann. 9 prosent giftet seg med annen utenlandsk mann bosatt i Norge, ikke *norsk* eller gambisk.

56 prosent av mennene giftet seg med kvinne bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen, og 58 prosent av kvinnene fant ektefeller i utlandet. Dette representerer likevel ikke mer enn 76 ekteskap hvor den ene ektefellen var bosatt i utlandet. 59 personer fant ektefelle som var bosatt i Norge.

Få henteekteskap blant bosatte innvandrere fra Filippinene

For de fleste av innvandrergruppene vi har sett på så langt har det vært et overskudd av menn i en alder der det er aktuelt å inngå ekteskap. Når det gjelder innvandrere fra Filippinene er det omvendt. Det et betydelig flertall kvinner (se figur 2.8). Tallet på ekteskapsinngåelser blant bosatte kvinner fra Filippinene (432) er også langt høyere enn blant bosatte menn fra Filippinene (119).

Blant de bosatte filippinske kvinnenes ekteskapsinngåelser i perioden 1996-2001 var 65 prosent med norske menn. 8 prosent inngikk ekteskap med en annen utenlandsk person bosatt i Norge, og 12 prosent giftet seg med filippinsk mann bosatt i Norge. Bare 15 prosent giftet seg med mann bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. Fra det vi har sett tidligere i kapittelet er det svært mange som gifter seg med norske menn. Mange av disse kvinnene er ikke bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen og kommer i tillegg til ekteskapsinngåelsene i tabell 6.11. Dette kommer vi tilbake til senere i kapittelet, når vi skal se på nordmenns ekteskapsinngåelser med personer som bor i utlandet ved ekteskapsinngåelsen.

Bosatte menn fra Filippinene har et helt annet ekteskapsmønster enn kvinnene fra Filippinene. Bare 8 prosent giftet seg med norsk kvinne, og 45 prosent giftet seg med kvinne bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen.

Thailandske kvinner finner ektefeller i Norge

Blant bosatte innvandrere med bakgrunn fra Thailand er fordelingen i forhold til kjønn enda skjevare enn for innvandrere fra Filippinene. Langt flere ekteskap er inngått av bosatte kvinner fra Thailand (285) enn av bosatte menn (17).

76 prosent av de bosatte kvinnene som giftet seg i perioden 1996-2001 giftet seg med norsk mann. Bare 10 prosent inngikk ekteskap med person som var bosatt i utlandet. 13 prosent giftet seg med mann fra et annet land, men bosatt i Norge.

Blant til sammen 302 ektefeller var det bare 35 som giftet seg med person som ikke var bosatt i Norge ved

ekteskapsinngåelsen. Vi skal se nærmere på ekteskapsinngåelse mellom norske menn og thailandske kvinner, når vi nå skal se på nordmenns ekteskapsinngåelser med personer som ikke er bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen.

6.2. 45 prosent fant ektefelle i Norge, 55 prosent i utlandet

For alle gruppene vi har sett på så langt inngikk 45 prosent (4 160 personer) ekteskap med ektefelle som allerede var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen (tabell 6.13). 55 prosent og til sammen 5 080 personer var ikke bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Det betyr at for de gruppene vi har sett på kan være vel 5 000 personer som kan søke om opphold i Norge på grunnlag av ekteskapsinngåelse med en ektefelle bosatt i Norge, og kan representere det vi har beskrevet som henteekteskap.

Nesten 7 800 giftet seg med ektefelle med samme landbakgrunn, og nesten 1 500 med personer med annen landbakgrunn (norsk eller et tredje land).

Bosatte innvandrere fra Pakistan og Tyrkia er det gruppene hvor flest finner ektefeller i utlandet. Tre av fire ekteskapsinngåelser kan representere såkalte henteekteskap. Også blant innvandrere fra Marokko er det en høy andel som finner ektefelle i utlandet. Blant innvandrere fra Vietnam, Sri Lanka og Bosnia-Hercegovina fant over halvparten ektefeller i Norge. Blant innvandrere fra Vietnam er det 94 prosent som gifter seg med ektefelle med bakgrunn fra Vietnam, men mange bor allerede i Norge ved ekteskapsinngåelsen.

Dersom vi holder ekteskapsinngåelsene til bosatte innvandrere fra Filippinene og Thailand utenom (flertallet er kvinner som inngår ekteskap med norske menn) er det blant de resterende 10 gruppene 41,2 prosent som finner ektefeller i Norge (3 460 personer), og 58,8 prosent som finner ektefeller i utlandet (4 920). 89 prosent giftet seg med ektefelle med samme landbakgrunn og 11 prosent med ektefelle med annen landbakgrunn (tabell 6.14).

Tabell 6.12. Ekteskapsinngåelse blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Thailand. 1996-2001

Kjønn og innvandrerkategori	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn				
	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Thailand bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹	I alt	Norsk	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Thailand bosatt i Norge	Bosatt i utlandet ¹
	Absolutte tall					Prosent				
Kvinner										
Førstegenerasjonsinnvandrere	285	217	37	3	28	100,0	76,1	13,0	1,1	9,8
Menn										
Førstegenerasjonsinnvandrere	17	5	2	3	7	100,0	29,4	11,8	17,6	41,2

¹ Antatt bosatt i Thailand.

Tabell 6.13. Ekteskapsinngåelse for bosatte innvandrere fra 12 utvalgte land etter ektefellens landbakgrunn og bosatt/ikke-bosatt. 1996-2001¹. Absolutte tall og prosent

Landbakgrunn	Ekteskapsinngåelser	Bosatt	Ikke-bosatt	Samme landbakgrunn	Annen landbakgrunn
Absolutte tall					
Pakistan	1 803	458	1 345	1 729	74
Vietnam	1 426	777	649	1 336	90
Irak	562	231	331	443	119
Tyrkia	1 062	245	817	941	121
Marokko	523	150	373	418	105
Sri Lanka	1 360	758	602	1 287	73
India	506	196	310	401	105
Bosnia-Hercegovina	651	445	206	523	128
Somalia	351	137	214	321	30
Gambia	135	59	76	94	41
Filippinene	551	433	118	217	334
Thailand	302	267	35	41	261
I alt	9 232	4 156	5 076	7 751	1 481
Prosent					
Pakistan	100	25,4	74,6	95,9	4,1
Vietnam	100	54,5	45,5	93,7	6,3
Irak	100	41,1	58,9	78,8	21,2
Tyrkia	100	23,1	76,9	88,6	11,4
Marokko	100	28,7	71,3	79,9	20,1
Sri Lanka	100	55,7	44,3	94,6	5,4
India	100	38,7	61,3	79,2	20,8
Bosnia-Hercegovina	100	68,4	31,6	80,3	19,7
Somalia	100	39,0	61,0	91,5	8,5
Gambia	100	43,7	56,3	69,6	30,4
Filippinene	100	78,6	21,4	39,4	60,6
Thailand	100	88,4	11,6	13,6	86,4
I alt	100	45,0	55,0	84,0	16,0

¹ For innvandrere fra Pakistan, Tyrkia og India gjelder tallene ekteskapsinngåelse for første generasjon og personer født i Norge med to foreldre født i utlandet. For alle andre land gjelder tallene ekteskapsinngåelser kun for førstegenerasjonsinnvandrere.

Tabell 6.14. Ekteskapsinngåelse for bosatte innvandrere fra 10 utvalgte land etter ektefellens landbakgrunn og bosatt/ikke-bosatt. 1996-2001¹. Absolutte tall og prosent

Landbakgrunn fra Pakistan, Vietnam, Irak, Tyrkia, Marokko, Sri Lanka, India, Bosnia-Hercegovina, Somalia og Gambia	Ekteskapsinngåelser	Bosatt	Ikke-bosatt	Samme landbakgrunn	Annen landbakgrunn
Absolutte tall					
I alt	8 379	3 456	4 923	7 534	845
Prosent					
I alt	100	41,2	58,8	89,9	10,1

¹ For innvandrere fra Pakistan, Tyrkia og India gjelder tallene ekteskapsinngåelse for første generasjon og personer født i Norge med to foreldre født i utlandet. For alle andre land gjelder tallene ekteskapsinngåelser kun for førstegenerasjonsinnvandrere.

6.3. Nordmenns henteekteskap

Vi har sett at en del innvandrere gifter seg med personer fra sitt tidligere hjemland, eller fra foreldrenes hjemland. Det er ikke overraskende at mange innvandrere har tette bånd til det landet de kommer fra, i hvert fall til de landene hvor politiske forhold ikke står i veien for det. Men det er også mange som har kontakt på tvers av landegrensene uten at de selv har migrert. Vi har sett en økning i transnasjonale ekteskap, og vi har sett at det er økning i ekteskap mellom *norske* uten innvandringsbakgrunn og innvandrere. Vi har sett i hvilken grad noen grupper gifter seg med ektefelle fra andre land, og fra Norge.

Det er ikke bare innvandrere som henter ektefelle i utlandet. Vi har allerede sett at det inngås langt flere ekteskap mellom *nordmenn* og innvandrere enn mellom to innvandrere. Her skal vi se om *nordmenns* ekteskapsinngåelse bidrar mer til økning i innvandrerbefolkningen enn bosatte innvandreres ekteskap.

I tabellene i kapittel 5 har vi vist tall for ekteskap der minst en av partene var bosatt ved ekteskapsinngåelsen. Når vi nå skal se på *nordmenns henteekteskap* og tar utgangspunkt i den *norske* ektefellen som er bosatt. I og med at seleksjonen er annerledes kan tallene avvike litt fra det vi har sett i forrige kapittel.

2 000 norske menn fant ektefelle i utlandet i 2001

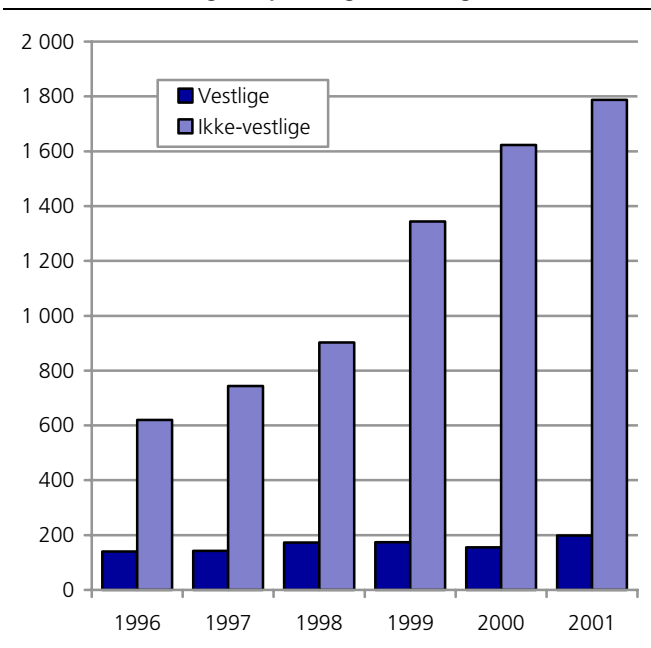
Tabell 6.14 viser *norske* menns (uten innvandringsbakgrunn) ekteskapsinngåelser med kvinner som ikke var bosatt ved ekteskapsinngåelsen, for årene 1996-2001. *Norske* menn inngikk til sammen 8 055 ekteskap med ikke-bosatte kvinner i løpe av disse årene. I vel 7 000 av disse ekteskapsinngåelsene hadde kvinnen statsborgerskap i et ikke-vestlig land. For personer som ikke er bosatt har vi ikke samme mulighet til å lage detaljert statistikk. Vi har ikke laget variabelen "landbakgrunn" for disse personene, men i de fleste tilfeller kjenner vi statsborgerskapet.

I 1996 var det 760 ekteskapsinngåelser mellom *norske* menn og utenlandske ikke-bosatte kvinner. I 2001 hadde tallet steget til 2 000. Tallet på ekteskapsinngåelser med ikke-bosatte kvinner med vestlige statsborgerskap har økt fra 140 til 200, mens inngåelser med ikke-vestlige kvinner har økt fra 620 til 1 790. I figur 6.1 er økningen i *norske* menns henteekteskap fremstilt skjematisk. Innslaget av ekteskap med kvinner med ikke-vestlig statsborgerskap er tredoblet i perioden.

Tabell 6.14. Ekteskapsinngåelse mellom bosatte menn uten innvandringsbakgrunn og ikke-bosatte kvinner, etter kvinnens statsborgerskap. 1996-2001

År	I alt	Kvinnens statsborgerskap		
		Norsk	Vestlig	Ikke-vestlig
1996-2001	8 055	51	983	7 021
1996	762	2	140	620
1997	894	7	143	744
1998	1 077	2	173	902
1999	1 529	11	174	1 344
2000	1 794	16	155	1 623
2001	1 999	13	198	1 788

Figur 6.1. Norske menns henteekteskap, etter kvinnens statsborgerskap (vestlig/ikke-vestlig). 1996-2001

1 000 norske kvinner giftet seg med ikke-bosatt mann i 2001

Det er langt færre *norske* kvinner som har giftet seg med ikke-bosatte menn. I perioden 1996-2001 var det 4 500 slike ekteskapsinngåelser, litt over halvparten av det vi så for *norske* menn. 1 600 av de *norske* kvinnenes ektefeller var statsborgere i et vestlig land (mot bare 1000 for *norske* menn), mens 2 700 var statsborgere i et ikke-vestlig land.

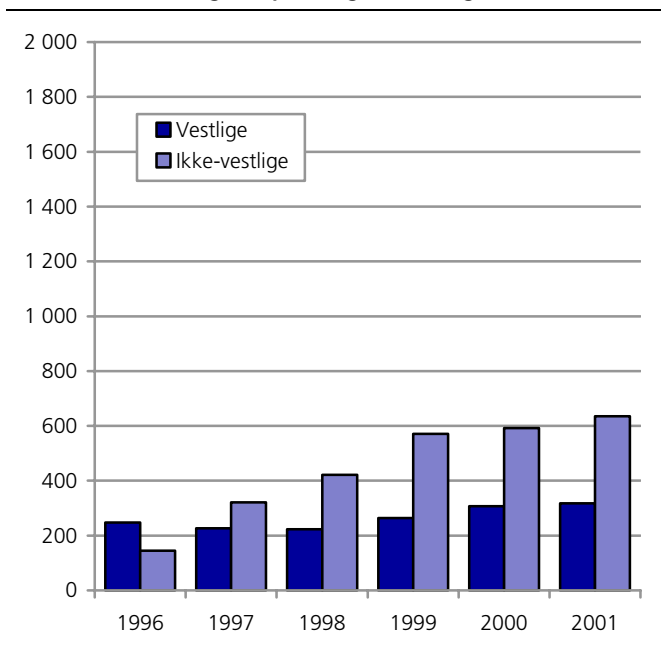
Også her kan vi se en tydelig økning i løpet av perioden, fra 430 i 1996, til vel 1 000 i 2001. Ekteskapsinngåelse med vestlige statsborgere økte fra 250 til 320, og med ikke-vestlige fra 145 til 635.

Selv om tallet på *norske* kvinner som henter ektefelle i utlandet er mye lavere enn for *norske* menn, er det også her en økende tendens. I 1996 var det flere som giftet seg med mann fra et vestlig land, enn en mann fra et ikke-vestlig land, men fra 1997 var det omvendt og det har etter det blir stadig flere ekteskap med ikke-bosatte ikke-vestlige menn. I figur 6.2 er forholdet illustrert.

Tabell 6.15. Ekteskapsinngåelse mellom bosatte kvinner uten innvandringsbakgrunn og ikke-bosatte menn. 1996-2001

År	I alt	Mannens statsborgerskap		
		Norsk	Vestlig	Ikke-vestlig
1996-2001	4 484	172	1 586	2 686
1996	434	1	248	145
1997	550	3	226	321
1998	647	2	223	422
1999	888	53	264	571
2000	948	49	307	592
2001	1 017	64	318	635

Figur 6.2. Norske kvinners henteekteskap etter mannens statsborgerskap (vestlig/ikke-vestlig). 1996-2001

6.4. Ekteskap med ikke-bosatte utgjør stadig større del av nordmenns blandings-ekteskap

Dette er ikke totalen på *norske* menn og kvinner som gifter seg med innvandrere/eller utenlandske ektefeller. Det inngås også mange ekteskap mellom *norske* menn og allerede bosatte utenlandske kvinner, og mellom *norske* kvinner og bosatte menn med innvandrerbakgrunn. I 1996 ble det inngått 762 ekteskap mellom *norske* menn og ikke-bosatte kvinner som var utenlandske statsborgere, og 665 med kvinner som utenlandske statsborgere og bosatt i Norge. I 2001 hadde tallene steget til 2 000 ekteskap med ikke-bosatte kvinner, og 711 ekteskapsinngåelser med bosatte kvinner med utenlandsk statsborgerskap. Ekteskap med ikke-bosatte har økt mer enn ekteskapsinngåelse med bosatte utenlandske statsborgere.

Tallet på *norske* kvinner som gifter seg med utenlandske statsborgere har også økt, både når det gjelder ekteskapsinngåelse med bosatte og ikke-bosatte menn. Økningen er også her størst når det gjelder ikke-bosatte, fra 434 i 1996 til 1 017 i 2001.

Flest henteekteskap med russiske, thailandske og filippinske kvinner

Tabell 6.16 viser tall for ekteskapsinngåelse mellom *norske* menn og utenlandske kvinner/bosatte inn-

vandrerkvinner etter kvinnens statsborgerskap. Ekteskapsinngåelsene er sortert etter de gruppene der det er flest ekteskapsinngåelser med ikke-bosatte kvinner. Når det gjelder *norske* menns *henteekteskap* kommer ikke bosatte kvinner fra Thailand, Russland og Filippinene på topp alle årene vi har sett på. Antallet er langt høyere enn for ekteskapsinngåelse med kvinner med andre statsborgerskap. Tallet på ekteskapsinngåelse med ikke-bosatt kvinne med uoppgitt statsborgerskap variere litt fra år til år, fra 70 i 1996 til 190 i 2001. I samme periode har antallet *henteeksteskap* økt fra 760 til 2 000.

Norske kvinner gifter seg med ikke-bosatte menn fra USA og Tyrkia

Fra 1996 til 2001 har ikke bosatte menn med statsborgerskap fra USA, Tyrkia og Storbritannia utgjort de største gruppene av *norske* kvinners mulige *henteekteskap*. Ekteskapsinngåelse med ikke-bosatte marokkanske menn har ligget på fjerde og femte plass i antall *henteekteskap* siden 1997.

Tallet på ikke-bosatte ektefeller med uoppgitt statsborgerskap har økt fra 64 til 178, og det totale antall potensielle *henteeksteskap* fra 430 til 1 020 fra 1996 til 2001.

Tabell 6.16. Ekteskapsinngåelse mellom *norske* menn uten innvandringsbakgrunn og utenlandske kvinner etter statsborgerskap og bosatt/ikke bosatt. 1996-2001

Statsborgerskap	1996			Statsborgerskap	1997		
	I alt	Bosatte kvinner	Ikke bosatte kvinner		I alt	Bosatte kvinner	Ikke bosatte kvinner
Thailand	144	31	113	Russland	187	48	139
Russland	124	25	99	Filippinene	158	50	108
Filippinene	117	44	73	Thailand	134	38	96
Polen	70	21	49	USA	104	38	66
USA	83	38	45	Polen	87	23	64
Romania	28	5	23	Romania	32	7	25
Storbritannia	58	41	17	Brasil	26	5	21
Brasil	21	5	16	Storbritannia	59	42	17
Tyskland	34	20	14	Cuba	20	3	17
Sverige	167	155	12	Sverige	163	151	12
Uoppgitt	72	1	71	Uoppgitt	108	-	108
1998				1999			
Russland	227	29	198	Russland	332	38	294
Thailand	172	33	139	Thailand	258	30	228
Filippinene	174	48	126	Filippinene	185	45	140
USA	100	39	61	Polen	74	12	62
Polen	67	17	50	USA	101	42	59
Cuba	22	1	21	Cuba	49	2	47
Tyskland	42	22	20	Brasil	40	6	34
Kina	28	11	17	Romania	32	7	25
Storbritannia	56	40	16	Vietnam	23	-	23
Ukraina	19	4	15	Sverige	222	202	20
Uoppgitt	98	-	98	Uoppgitt	166	-	166
2000				2001			
Russland	382	52	330	Thailand	428	32	396
Thailand	348	42	306	Russland	359	42	317
Filippinene	248	34	214	Filippinene	225	24	201
Polen	90	14	76	USA	126	39	87
USA	110	43	67	Polen	75	6	69
Brasil	57	6	51	Brasil	59	4	55
Cuba	41	5	36	Litauen	50	7	43
Ukraina	41	11	30	Romania	44	7	37
Kina	30	4	26	Kina	38	3	35
Litauen	28	5	23	Cuba	36	2	34
Uoppgitt	185	-	185	Uoppgitt	190	-	190

verden. I gruppene vi har sett på (med landbakgrunn fra Pakistan og Tyrkia) er det en tendens til at en velger ektefeller med samme landbakgrunn. En må imidlertid ta i betraktning at de første som er gift blant de som er født i Norge med to utenlandsfødte foreldre, nødvendigvis har en meget lav ekteskapsalder, og neppe vil være representative for de som gifter seg seinere (Vassenden 1997: 74). For mange av gruppene er det så få som er over 18 og så få som har giftet seg, at en ikke kan trekke konklusjoner om ekteskapsmønsteret. Dette er illustrert gjennom figurer som viser aldersfordelingen og hvor mange som er gift (figur 3.8-3.12).

Det har vært stor økning i ekteskapsinngåelse mellom bosatte *norske* personer uten innvandringsbakgrunn og ikke-bosatte uten *norsk* bakgrunn. Det er særlig *norske* menns *henteekteskap* som har økt. Det ble inngått over 8 000 slike ekteskap fra 1996 til 2001. *Norske* kvinner inngikk 4 480 ekteskap med ikke-bosatte menn i samme periode. *Norske* uten innvandringsbakgrunn inngikk til sammen 12 540 mulige *henteekteskap* fra 1996 til 2001. Dette er 7 500 mer enn for de 12 gruppene av innvandrere vi har sett på. Dette tyder på at *nordmenns henteekteskap* bidrar mer til økt innvandring enn innvandreres *henteekteskap*. En sammenholding av UDIs tall for familiegjenforening med SSBs befolkningstall synes å bekrefte dette bildet (KRD 2003).

7. Skilsmisser

- Hvordan er skilsmissestatistikken for ekteskap mellom *norske* menn og utenlandske kvinner?
- Hvordan er skilsmissequensen for ekteskap mellom *norske* kvinner og utenlandske menn?
- Er ekteskap mellom to innvandrere mer stabile enn mellom to *norske*?
- Er det noen grupper av innvandrere som skiller oftere enn andre?
- Går blandingsekteskap ofte i oppløsning?
- Når er det størst sjanse for at ekteskapene går i oppløsning?
- Inntreffer syvårskrisen?

I dette kapittelet skal vi se på skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Skilsmissetallene er basert på data for skilsmisses som har funnet sted fra 1990 til 1999. Vi ser på skilsmisene i forhold til hvor lenge ekteskapet har vart og grupperer dem i varighet etter følgende kategorier; 0-3 år, 3-5 år, 6 år og over, og til slutt ekteskap der vi mangler opplysninger om varighet. Tabellene og figurene viser skilsmisses etter ekteskapets varighet, sett i forhold til ekteskapsbestanden i de ulike gruppene på skilsmissetidspunktet. Tabellene tar utgangspunkt i opplysninger om kvinnens og mannens landbakgrunn. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen eller ektefelle som ikke er bosatt Norge.

Innvandrerbefolkningen i Norge er, som vi har vært inne på tidligere, en svært heterogen gruppe. Utfordringene og omstillingen vil variere med hvor innvandrere kommer fra, innvandringsgrunnen, og hvilke ressurser en har med seg og har tilgang på ved innvandringen. Mange innvandrere i Norge er i - eller har vært i - en vanskelig livssituasjon. Situasjonen rundt innvandringen med de utfordringer og omstillinger som følger vil nok ofte sette et ekteskapet på en ekstra prøve, enten begge partene har innvandret eller bare den ene. For en del, og kanskje særlig nyankomne flyktninger, vil omstillingen i det nye landet innebære mange utfordringer. Det kan være å lære seg språket, etablere nye sosiale nettverk, skaffe seg bolig, arbeid og en akseptabel inntekt i et land med svært høyt utgiftsnivå. Mange flyktninger sliter dessuten med

traumer fra krigsopplevelser. I tillegg er sosiale og kulturelle normer, som for eksempel kjønnsrollemønstre, svært annerledes i Norge enn i mange av landene det kommer innvandrere fra. Dette kan være en utfordring både for ektepar som kommer fra samme land og for en utenlandsk ektefelle i ekteskap med en *norsk* ektefelle. Det kan være lett å bagatellisere - eller ikke være bevisst nok på - de utfordringene som ligger i det å være gift med en ektefelle fra et annet land. Det gjelder også i de tilfeller ektefellen kommer fra et land som ligger nær Norge, og er relativt likt med hensyn til sosiale normer og regler. Det kan oppstå grunnleggende verdi- og kulturkonflikter ektefellene imellom, og mellom ektefellene og andre.

Om skilsmissetallene

Vi ser på skilsmisses for tiåret 1990-1999. Skilsmisene for hvert år ses i forhold til bestanden av ekteskap for hver aktuelle gruppe. Der det for eksempel forekommer en skilsmisse for et ektepar som har vært gift i 3 år, der mannen er *norsk* og kvinnen utenlandsk, ses skilsmisene i forhold til antallet slike par, for å finne et forholdstall. Vi har lagt sammen skilsmisses og ekteskapsbestand for alle årene 1990-1999. Det har vi gjort fordi det ofte er små tall, og det kan være betydelige tilfeldige variasjoner fra et år til et annet.

Kategorier og grunnlagstabeller til statistikken som presenteres her ble laget i forbindelse med et oppdrag. På grunn av prosjektets ressursmessige begrensninger har det ikke latt seg gjøre å lage nye tabeller og kategorier, eller ta inn flere og mer oppdaterte tall.

7.1. Lav skilsmisseprosent i ekteskap mellom to fra samme land

Ser vi på skilsmisses for *norske* menn gift med *norske* kvinner i årene 1990-1999 i forhold til ekteskapets varighet er skilsmisseandelen 0,8 prosent de første tre årene (tabell 7.1). Bare de færreste vil rekke å gjennomføre en skilsmisse innen tre år etter at ekteskapet ble inngått. Ekteskap som ble oppløst utgjorde en mye større andel av ekteskap som har vart i 3 - 5 år. For disse ekteskapene var skilsmisseandelen mer enn tre

ganger så høy, 2,6 prosent. For ektepar som har vært gift i 6 år og over var skilsmisseandelen 1,4 prosent for årene 1990-1999. Når skilsmisseandelene blir lavere igjen i denne gruppen, kommer det av at en betydelig andel har hatt svært lang varighet, og dermed er svært stabile. Skilsmisseandelene har holdt seg relativt stabile på hele 90-tallet, men var høyest i 1990 og 1993.

Ekteskap mellom to ektefeller fra samme land i Europa har omtrent samme skilsmissegrensning som ekteskap mellom to *norske*. Skilsmissegrensningen for ekteskap mellom to *norske* var som vi så over 0,8 (0 - 3 år), 2,6 (3 - 5 år), og 1,4 (6 år og over). For to europeere fra samme land er tallene 1, 2,5, og 1,6.

Ekteskap mellom to med afrikansk bakgrunn fra samme land går sjelden i oppløsning i løpet av de tre første årene (0,1 prosent), men tallene er små. Ved varighet på 3-5 år ligger skilsmisseraten litt lavere enn for ekteskap mellom to *norske* (2,4), mens den ligger langt høyere ved ekteskap med varighet på 6 år og mer (5,1). Skilsmisseraten for ekteskap med uoppgitt varighet er på 3 prosent.

Ekteskap mellom to ektefeller fra samme land i Asia har omtrent den samme skilsmisseraten som ekteskap mellom to *norske* og to europeiske. Raten er litt høyere ved under 3 års varighet (1,0), men lavere ved 3 - 5 års varighet (2,2). Andelen er også litt lavere ved varighet på 6 år og mer (1,3).

Ekteskap mellom to ektefeller fra samme land i Amerika og Oseania har høyere skilsmisserater enn de andre ekteskapene der ektefellene kommer fra samme land. Her er faktisk skilsmissegrensningen høyere enn (som vi skal se) i ekteskap mellom *norsk* kvinne og amerikansk mann (tabell 7.4). Ved varighet under 3 år er skilsmisseraten tre ganger den for ekteskap mellom to *norske* (2,6). Ved varighet på 3-5 år er den 6,7 mot 2,6 for de *norske*. Også ved varighet 6 år og mer er skilsmisseandelen mer enn dobbelt så stor (3,2). I absolutte tall er det færre ekteskap og skilsmisser mellom to personer med bakgrunn fra samme land i Amerika og Oseania enn i de andre gruppene.

Figur 7.1 viser forskjellene i skilsmisseandeler i forhold til ekteskapets varighet og ektefellenes landbakgrunn.

Verdensregioninndeling

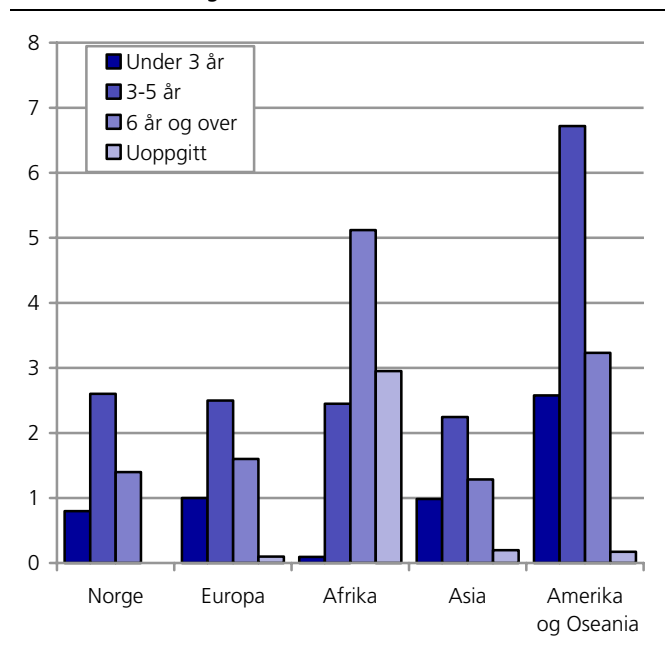
Dette kapittelet er basert på et tabellsett som ble laget i forbindelse med et oppdrag. Dessverre er verdensregioninndelingene annerledes enn i de andre kapitlene i rapporten. Europa gjelder Øst- og Vest-Europa og Tyrkia. Amerika gjelder Nord-, Sør- og Mellom-Amerika.

Tabell 7.1. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn¹. 1990-1999. Prosent

Ektefellenes landbakgrunn	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet			
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over	Uoppgitt
Norge	78 660	0,8	2,6	1,4	0
Europa	774	1,0	2,5	1,6	0,1
Afrika	392	0,1	2,4	5,1	3,0
Asia	1 067	1,0	2,2	1,3	0,2
Amerika og Oseania	282	2,6	6,7	3,2	0,2

¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen

Figur 7.1. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn¹. 1990-1999. Prosent

¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Som vi har vært inne på før, kan inndelinger etter verdensregion ofte skjule store forskjeller mellom enkeltland. I tabell 7.2 ser vi fortsatt på ekteskap der ektefellene kommer fra samme land, men vi har da gått inn og sett på noen grupper i forhold til enkeltland. Det er viktig å være oppmerksom på at tall for enkeltland kan være små og sårbare for tilfeldigheter.

Vi ser av figur 7.1 at skilsmisseandelene for innvandrere fra Afrika totalt sett er relativt høye. Ekteskap mellom to innvandrere fra Marokko ser ut til å være mer stabile enn fra en del andre afrikanske land. Andelen ekteskap som går i oppløsning etter varighet på under 3 år er høyere (2,7), men ved varighet på 3 - 5 år og 6 år og mer er den betydelig lavere enn gjennomsnittet for to ektefeller med bakgrunn fra samme land i Afrika. Når det gjelder ektepar fra Marokko er dessuten skilsmisseandelen i ekteskap med uoppgitt varighet lav.

Tabell 7.2. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn¹. Utvalgte land. 1990-1999. Prosent

Ektefellenes landbakgrunn	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet			
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over	Uoppgitt
Norge	78 660	0,8	2,6	1,4	0
Marokko	90	2,7	3,5	1,1	0,4
Vietnam	205	0,6	2	2,1	0,2
Iran	288	4,1	9	11,7	0,3
Pakistan	197	0,6	1,4	0,5	0,2

¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen

Skilsmisseprosenten for innvandrere fra Asia var lavere enn for innvandrere fra afrikanske og amerikanske land. I tabell 7.1 så vi at ekteskap mellom to ektefelle fra Asia har omtrent den samme skilsmisseraten som ekteskap mellom to *norske* og mellom to europeiske. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Asia er en stor og meget sammensatt gruppe, og tallene for ektepar med bakgrunn fra Vietnam, Iran og Pakistan i tabell 7.2 viser at det er svært store forskjeller i skilsmisseprosent i forhold til hvilke land i Asia ekteparene kommer fra.

Ekteskap mellom to pakistanske og to vietnamesiske svært stabile

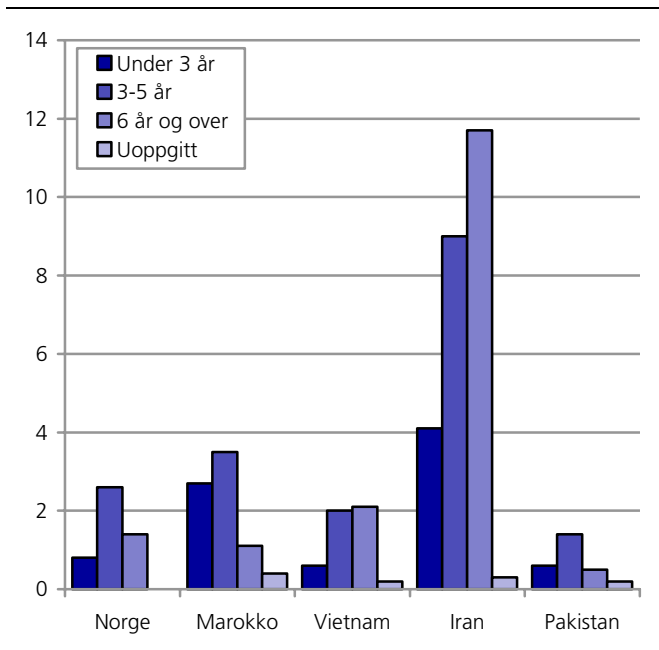
Ser vi på ekteskap mellom to vietnamesiske ektefeller er skilsmissefrekvensen lavere enn for to *norske* ved varighet på under 3 år (0,2 prosentpoeng), og ved varighet på 3 - 5 år (0,7 prosentpoeng). Ved ekteskapsvarighet på 6 år og over er skilsmissefrekvensen 0,6 prosentpoeng høyere. Ekteskap mellom vietnamesisk mann og vietnamesisk kvinne bosatt i Norge er det vanligste blant vietnamesere bosatt i Norge. Disse ekteskapene utgjorde i 1999 92 prosent av alle ekteskapene til vietnamesiske menn gift og bosatt i Norge. 4,5 prosent hadde kone antatt bosatt i Vietnam.

I tabell 7.2 kan vi se at skilsmisseprosenten for ekteskap mellom to personer med bakgrunn fra Pakistan er svært stabile. Ved varighet på under 3 år er skilsmisseprosenten bare 0,6, og ved varighet på 3 - 5 år 1,4. For ekteskap med varighet på 3 - 5 år er skilsmissefrekvensen halvparten av det vi så for *norske* ekteskap. For ekteskap med varighet på 6 år og over er skilsmisseraten nede i 0,5, og en tredjedel av det vi så for ekteskap mellom to *norske* ektefeller i samme periode.

Ekteskap mellom to med pakistansk landbakgrunn utgjør en stor del av ekteskapene der begge har lik asiatiske landbakgrunn. Den veldig lave skilsmissefrekvensen for ekteskap mellom to pakistanere gir oss grunn til å tro at disse ekteskapene bidrar til å trekke ned gjennomsnittlig skilsmisserate for personer med landbakgrunn fra Asia ganske betydelig. Figur 7.2 viser forskjellene for ektefeller fra landene vi har sett på.

Av de gruppene vi har sett på i tabell 7.2 og figur 7.2 er det ekteskap hvor begge ektefellenes er fra Iran som har den høyeste skilsmisseprosenten. Her ligger skilsmisseprosenten langt over gjennomsnittet for ektepar fra Asia.

Figur 7.2. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn¹. Utvalgte land. 1990-1999. Prosent

¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkning.

7.2. Blandingsekteskap går oftere i oppløsning

For *norske* menn gift med utenlandske kvinner er skilsmisseandelene gjennomgående noe høyere for *norsk* menn gift med *norske* kvinner (tabell 7.3). For ekteskap med kort varighet er skilsmisseraten bare 0,3 prosentpoeng høyere enn i ekteskap der begge ektefellenes har Norge som landbakgrunn. For ekteskap som har vart i 3 - 5 år er skilsmissen 1 prosentpoeng høyere enn for to *norske* (3,6 prosent). I ekteskap som har vart i 6 år eller mer der mannen er *norsk* og kvinnen har utenlandsk bakgrunn er skilsmisseandelen 2,1, mot 1,4 prosent for ekteskap der begge er *norske*.

Norske kvinners blandingsekteskap mer ustabile enn norske menns

Skilsmisseprosentene for *norske* kvinner i ekteskap med utenlandske menn er imidlertid langt høyere enn for ekteskap mellom *norske* menn og utenlandske kvinner. Skilsmisseprosenten er omtrent dobbelt så høy i *norske* kvinners blandingsekteskap, som i ekteskap der begge partene er *norske*. Det gjelder uavhengig av ekteskapets varighet. Ved varighet på 0-3 år er skilsmisseandelen 1,7 prosent, og ved varighet på 3-5 år er andelen 6,7 prosent. Ved lenger varighet er andelen 2,7 prosent.

Tabell 7.3. Skilsmisser i ekteskap der begge eller en av ektefellene er norske¹. 1990-1999. Prosent

Ektefellenes landbakgrunn	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet			Uoppgitt
		0 - 3 år	3 - 5 år	6 år og over	
Norsk mann med norsk kvinne	78 660	0,8	2,6	1,4	0
Norsk mann med utenlandsk kvinne	7 562	1,1	3,6	2,1	0,1
Norsk kvinne med utenlandsk mann	9 437	1,7	6,7	2,7	0,2

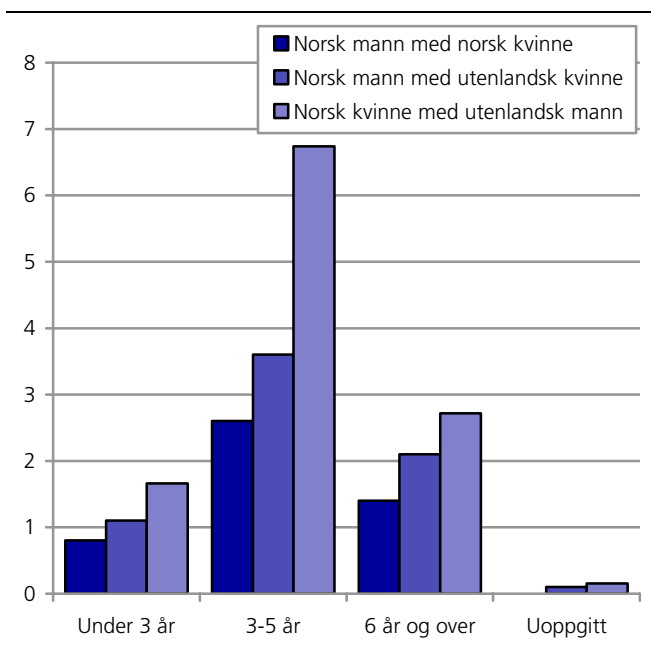
¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Tabell 7.4. Skilsmisser i ekteskap mellom norsk kvinne og norsk eller utenlandsk mann¹. 1990-1999. Prosent

Norsk kvinne gift med mann fra	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet			Uoppgitt
		0 - 3 år	3 - 5 år	6 år og over	
Norge	78 660	0,8	2,6	1,4	0,0
Europa	5 826	1,4	4,9	2,5	0,1
Asia	903	2,7	14,1	5,0	0,3
Afrika	1 499	3,7	19,5	8,6	1,3
Amerika og Oseania	1 209	1,1	4,7	2,0	0,1

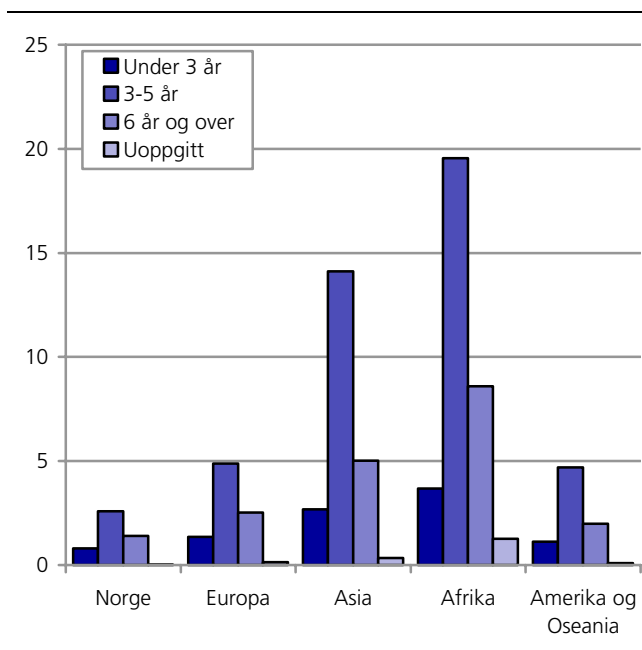
¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Figur 7.3. Skilsmisser i ekteskap der begge eller en av ektefellene er norske¹. 1990-1999. Prosent

¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Figur 7.4. Skilsmisser i ekteskap mellom norsk kvinne og utenlandsk mann¹. 1990-1999. Prosent

¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Skilsmisser dobbelt så vanlig for norske kvinner gift med europeiske menn

I kapittel 5 så vi at norske kvinner i mindre grad enn norske menn velger ikke-vestlige ektefeller. Når norske kvinner inngår blandingsekteskap er det ofte med europeiske ektefeller. Se vi på skilsmisseandelen for ekteskap mellom europeiske menn og norske kvinner er den omtrent dobbelt så høy som i ekteskap der begge er norske. For ekteskap med varighet på 0-3 år er skilsmisseraten 1,4 prosent, men stiger til 4,9 prosent for ekteskap som har vart i 3 - 5 år. For ekteskap med varighet på 6 år og mer synker skilsmisseraten til 2,5 prosent (skilsmisser i perioden 1990-1999).

Skilsmisseprosentene for norske kvinner gift med menn med amerikansk bakgrunn likner på den for norske kvinner gift med menn med europeisk bakgrunn. Også her er den høyere enn for ekteskap mellom to norske ektefelle, men likevel langt lavere enn i ekteskap der kvinnen er norsk og mannen har bakgrunn fra Afrika eller Asia.

Høy skilsmisseandel i norske kvinners ekteskap med asiatiske og afrikanske menn

Skilsmisseprosenten i ekteskap mellom norske kvinner og menn med bakgrunn fra Europa og Amerika er langt lavere enn i ekteskap mellom norske kvinner og menn fra Afrika og Asia. Skilsmisseprosenten for ekteskap mellom norske kvinner og menn med

bakgrunn fra Afrika eller Asia er skilsmissemfrekvensen mange ganger høyere. Aller høyest er den for ekteskap mellom *norske* kvinner og menn med bakgrunn fra Afrika. Allerede ved kort varighet er sannsynligheten for skilsmisse fire ganger så høy som for ekteskap mellom to *norske*, og høyere enn for andre blandingsekteskap vi har sett på. Skilsmisseraten for ekteskap med varighet på 0-3 år, var 3,7, mens den for ekteskap med varighet på 3 - 5 år var hele 20 prosent. Skilsmisseraten holdt seg høy også etter fem år (8,6).

For ekteskap mellom *norske* kvinner og menn med bakgrunn fra Asia var ratene henholdsvis 2,7 (under 3 år), 14,1 (3 - 5 år), og 5 prosent, mer enn tre ganger det den er for ekteskap mellom to *norske* og to fra Asia.

Mange norskspakistanske og norsk-marokkanske ekteskap i oppløsning etter 3-5 år

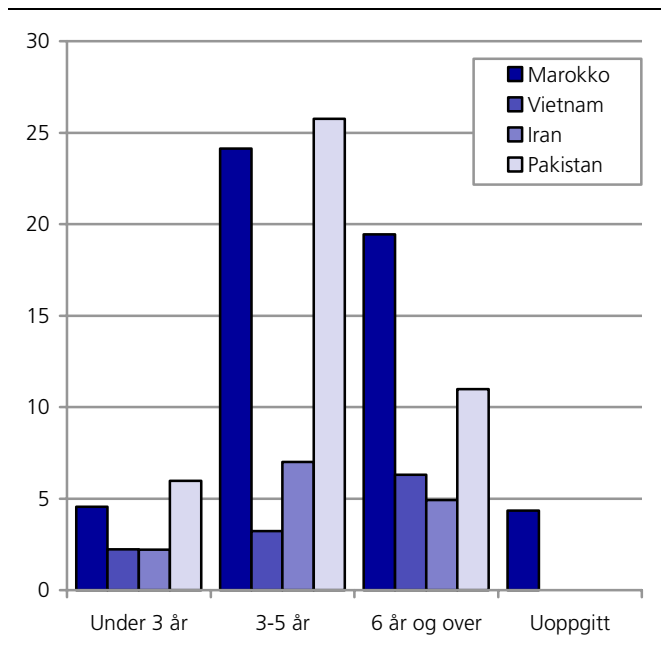
Ser vi nærmere på skilsmisser mellom *norske* kvinner og utenlandske menn, i forhold til mannens landbakgrunn, ser vi igjen at det er store forskjeller etter landbakgrunn (tabell 7.5). Skilsmissemfrekvensen for *norske* kvinner i ekteskap med pakistanske og marokkanske menn er svært høy. Det gjelder særlig for ekteskap med varighet 3-5 år. Andelen skilsmisser er 24,1 prosent for ekteskap mellom *norsk* kvinne og marokkansk mann etter varighet på 3-5 år, og 25,8 prosent for *norsk* kvinne med pakistansk mann. Skilsmisseraten for disse ekteskapene er 10 ganger så høy som for ekteskap med *norsk* mann.

Det er viktig å være klar over at det er relativt få *norske* kvinner som er gift med pakistanske menn. Det er små tall, så tallene må tolkes med en viss varsomhet. I 1999 var det 146 slike ekteskap. Ekteskap mellom pakistanske menn og *norske* kvinner utgjorde i 1999 bare 3 prosent av pakistanske menns ekteskap i Norge (146 av 4 977 ekteskap). I 1990 var det litt over 200 slike ekteskap. I perioden 1990-1999 var det 221 skilsmisser der kvinnen var *norsk* og mannen hadde landbakgrunn fra Pakistan. Disse skilsmisene utgjorde imidlertid nesten halvparten av alle skilsmisene menn med bakgrunn fra Pakistan var involvert i.

Svært få vietnamesiske menn var gift med *norske* kvinner (ca 50 ektepar i 1999). Tallene for disse ekteskapene må tolkes med ekstrem varsomhet.

Vi har ikke sett på skilsmisseandeler for ekteskap mellom *norsk* mann og utenlandsk kvinne i forhold til kvinnens landbakgrunn. Dette skyldes at data ikke forelå og at det ikke lot seg gjøre å produsere disse dataene innenfor prosjektets tidsrammer. Ut fra det vi har sett i kapittel 4 og 5, med den store økningen som har funnet sted av ekteskap mellom *norske* menn og utenlandske kvinner, hadde det vært svært interessant å se på skilsmisseandeler etter kvinnenens landbakgrunn og ekteskapets varighet.

Figur 7.5. Skilsmisser i ekteskap mellom norsk kvinne og utenlandsk mann¹. Utvalgte land. 1990-1999. Prosent

¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Tabell 7.5. Skilsmisser i ekteskap mellom *norsk* kvinne og utenlandsk mann¹. Utvalgte land. 1990-1999. Prosent

Norsk kvinne gift med mann fra	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet			
		0 - 3 år	3 - 5 år	6 år og over	Uoppgitt
Marokko	551	4,6	24,1	19,4	4,3
Vietnam	22	2,2	3,2	6,3	0,0
Iran	58	2,2	7,0	4,9	0,0
Pakistan	221	6,0	25,8	11,0	0,0
Marokko	551	4,6	24,1	19,4	4,3

¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

7.3. Høye skilsmisseprosenten også i transnasjonale ekteskap

Skilsmissegrensningen er høyest for de ekteskapene der ektefellene har bakgrunn fra forskjellige land. Det gjelder både ekteskap mellom norske og utenlandske ektefeller, og der det er to utenlandske ektefeller fra forskjellige land.

Skilsmissegrensningen for europeiske menn med koner fra et tredje land (ikke samme landbakgrunn og ikke fra Norge, i Europa eller annen verdensdel) er 50 prosent høyere enn for europeiske menn i ekteskap med kvinne fra samme land i Europa (tabell 7.6).

For gifte menn fra Afrika er skilsmisseandelen mye høyere blant menn som er gift med ektefelle fra et tredje land (og ikke Norge), enn blant afrikanske menn som er gift med ektefelle fra samme land. Ved varighet på under 3 år er skilsmisseprosenten 3,6 for afrikanske menn i transnasjonale ekteskap, og 0,1 prosent der ektefellene har bakgrunn fra samme land. Også ved 3 - 5 års varighet er det stor forskjell, 12,2 og 2,4 prosent. Ved 6 års varighet og mer er skilsmisseandelen mer like, 5,4 der ektefellene har forskjellig landbakgrunn og 5,1 prosent der ektefellene har samme landbakgrunn.

Skilsmisseprosenten for ekteskap mellom to asiater fra forskjellige land er høyere enn i ekteskap med to asiatiske ektefeller fra samme land, men ikke like høy som for ekteskap der kvinnen er norsk og mannen asiatisk.

Igjen ser vi forskjeller i forhold til landbakgrunn, men det er ikke så mange ekteskap og skilsmisser i hver gruppe. For menn i blandingsekteskap fra Marokko, Vietnam, Iran og Pakistan er skilsmisseprosenten i alle grupper høyere enn i ekteskap der mennene er gift med kvinne med samme landbakgrunn.

Ekteskap der den ene ektefellen er bosatt i utlandet mer utsatt for skilsmisse

I en del tilfeller blir det registrert skilsmisser i ekteskap der bare den ene ektefellen er registrert bosatt i Norge. For mange av disse skilsmisene har vi ikke opplysninger om ekteskapets varighet. I de fleste tilfeller vil den ektefellen som ikke er bosatt i Norge være bosatt i det landet den bosatte ektefellen kommer fra. Disse ekteskapene har høyere skilsmissegrensning enn de ekteskapene der mannen og kvinnen kommer fra samme land og begge er bosatt i Norge.

7.4. Proforma ekteskap?

Det er fra tid til annen en del spekulasjoner i media om hvorvidt personer bosatt i Norge inngår proforma ekteskap med ikke-bosatte utlendinger for at disse skal få opphold i Norge. Etter tre år har vedkommende ved en eventuell skilsmisse rett til opphold i Norge. Tallene som presenteres her kan ikke brukes til å si noe om hvorvidt ekteskap er inngått proforma eller ikke. Vi tar utgangspunkt i registerdata og kjenner ikke ektefellenes motiver ved ekteskapsinngåelsen. Tallene sier som nevnt innledningsvis ikke noe om innslag av kjærlighet, tvang eller arrangement.

Tallene vi har sett på viser at alle ekteskap har en skilsmissegrensning som er høyest etter at ekteskapet har vart i 3 - 5 år, enten begge kommer fra Norge, begge har bakgrunn fra samme land, eller de har bakgrunn fra forskjellige land. Blandingsekteskap, og særlig ekteskap mellom personer med landbakgrunn fra vestlige og fra ikke-vestlige land ser ut til å ha større sannsynlighet for å gå i oppløsning, både før og etter tre års varighet, men det er definitivt en topp i skilsmissegrensningen for ekteskap ved 3 - 5 års varighet. Overhyppigheten er stor i alle varighetsgruppene, noe som ikke tyder på at proforma er særlig utbredt.

Tabell 7.6. Skilsmisser i ekteskap mellom to innvandrere med forskjellig landbakgrunn¹. Verdensregion. 1990-1999. Prosent

Mannens landbakgrunn	Skilsmisser i alt	Kvinnen utenlandsk men ikke samme land som mannen			Uoppgitt
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over	
Europa	806	1,6	4,7	2,9	0,3
Afrika	261	3,6	12,2	5,4	0,4
Asia	293	0,0	3,5	8,9	0,0
Amerika og Oseania	186	2,7	7,2	10,3	0,4

¹ Begge partene bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Tabell 7.7. Skilsmisser i ekteskap mellom innvandrere bosatt i Norge og ikke-bosatt¹. Verdensregion. 1990-1999. Prosent

Mannens landbakgrunn		Kvinnen antatt bosatt i mannens landbakgrunn			Uoppgitt
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over	
Europa	182	1,5	3,5	2,4	0,2
Afrika	68	2,8	3,1	2,4	0,1
Asia	138	1,0	3,5	1,7	0,1
Amerika og Oseania	68	2,6	18,0	7,3	0,3

¹ Mannen bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke bosatt kvinne.

Skilsmisefrekvensen etter 3 - 5 år er henholdsvis 2,6 per 100 for to *norske* ektefeller, 3,6 for *norsk* mann gift med utenlandsk kvinne, 4,9 for *norsk* kvinne med europeisk mann. For *norsk* kvinne gift med utenlandsk mann fra Afrika er skilsmisseprosenten 20, nesten åtte ganger så høy som for to *norske*. For *norsk* kvinne med asiatisk mann er andelen 14 prosent, fem og en halv gang det den er for to *norske*. Mistanker om proforma ekteskap rettes ofte mot ekteskap mellom *norske* kvinner og afrikanske menn. Overhyppigheten av skilsmisser i disse ekteskapene er på 5,7 og 6 prosent i de tre varighetsgruppene. Det synes som om dette er ekteskap med stor oppløsningssannsynlighet uansett varighet.

7.5. Oppsummering

Ekteskap der partene kommer fra samme land (og begge er bosatt i Norge) er mer stabile enn ekteskap der ektefellene kommer fra forskjellige land. Ekteskap der begge ektefellene er fra Norge eller begge er fra samme land i Europa har omtrent den samme skilsmisseprosenten. Ekteskap mellom to fra samme land i Afrika har høyere oppløsningsprosent ved lang varighet. Her er skilsmisseprosenten også høy for ekteskap med ukjent varighet. Ekteskap mellom to asiater fra samme land har lavere skilsmisseprosent enn ekteskap mellom to *norske*. Vi har sett at ekteskap mellom to ektefeller med bakgrunn fra Pakistan og to fra Vietnam er svært stabile. Blant ektepar der begge ektefellene er fra samme land er det ektepar fra Amerika og Oseania som har den høyeste andelen skilsmisser.

Skilsmissetallene for 1990 til 1999 viste at blandingsekteskap var definitivt mest utsatt for skilsmisse. Det gjelder ekteskap mellom *norsk* og innvandrere, og mellom to bosatte innvandrere fra forskjellige land. Skilsmisseandeler for *norske* menn og kvinner som er gift med ektefeller med utenlandsk landbakgrunn er langt høyere enn der begge har *norsk* landbakgrunn. Ekteskap der kvinnen er utenlandsk og mannen er *norsk* er mer stabile enn ekteskap der kvinnen er *norsk* og mannen er utenlandsk. Skilsmisseandelen er høy for *norske* kvinner gift med menn fra Europa, men enda høyere for *norske* kvinne gift med menn fra Asia og Afrika.

Transnasjonale ekteskap viser seg også å være mer utsatt for skilsmisse enn der partene kommer fra samme land. Det er høyere skilsmisseprosent i de transnasjonale ekteskapene der mannen er fra Afrika og Amerika og Oseania. Asiatiske menns transnasjonale ekteskap har lav skilsmisseandel ved varighet under tre år, men den stiger en del med ekteskapets varighet.

Også ekteskap der den ene ektefellen ikke er bosatt i Norge har høyere skilsmisseprosent enn ekteskap der begge parter er bosatt i Norge.

For alle ekteskap vi har sett på er det høyest andel skilsmisser blant ektefeller som har vært gift i 3 - 5 år. Det gjelder både ekteskap der begge parter er *norske*, der partene har landbakgrunn fra samme land, og der partene har bakgrunn fra forskjellige land. I nesten alle typer ekteskap er det andelen skilsmisser lavest når ekteskapet har vart i under 3 år, og høyest etter 3 - 5 år. Unntaket er ekteskap mellom to ektefeller fra samme land i Afrika. De er mest utsatt for skilsmisse ved varighet på 6 år eller mer.

Vi vet fra andre undersøkelser at skilsmissehyppigheten samvarierer med utdanningsnivå, inntekt og andre sosiale faktorer. Vi har ikke i denne beskrivelsen av skilsmissemønsteret korrigert for sosial bakgrunn. Skulle en gjennomføre en grundigere analyse av skilsmissehyppighet hadde det vært å anbefale. En svensk studie viser at selv om en korrigerer for sosial bakgrunn, er skilsmissesannsynligheten høyere i blandingsekteskap (Statistisk Centralbyrå 1999).

Det hadde vært interessante å se på skilsmisser for ekteskap mellom *norske* menn og kvinner fra forskjellige land (Thailand, Russland osv). Vi har sett at disse ekteskapene utgjør en betydelig og stadig større andel av blandingsekteskap i Norge, og er en viktig del av det totale bildet når en ser på ekteskaps- og skilsmissemønstre i innvandrerbefolkningen. En beskrivelse av skilsmisseprosenten for disse ekteskapene ville gitt et mer utfyllende bilde av skilsmissemønsteret.

8. Ekteskap, migrasjon og integrasjon

- Hva er sammenhengen mellom ekteskap og migrasjon?
- Hvor mange er allerede gift når de innvandrer til Norge?
- Hvor mange innvandrer i forbindelse med ekteskapsinngåelse med *norske*¹⁴ uten innvandringsbakgrunn?
- Hvor mange innvandrer i forbindelse med ekteskapsinngåelse med innvandrer i Norge?
- Hvordan er sammenhengen mellom ekteskapsvalg og integrasjon?
- Er ikke en innvandrer integrert hvis vedkommende gifter seg med en fra sitt tidligere hjemland?
- Er det en menneskerett å få velge ektefelle fra hvilket land en vil, og å få ektefellen sin til Norge om en selv har rett til å bo i Norge?
- Vil innvandrere som gifter seg utenfor egen landbakgrunn miste kulturelle særtrekk?
- *Hentekteskap* - representerer det et problem for det *norske* samfunnet, eller en ressurs, eller begge deler?

8.1. Innvandrere involvert i en stadig større andel av ekteskapene

Innvandrerbefolkningen er sammensatt og det er store forskjeller langs mange linjer i forhold til landbakgrunn. Når vi grupperer innvandrerbefolkningen etter landbakgrunn må en være klar over at det er mange individuelle forskjeller også innenfor grupper med samme landbakgrunn. Ekteskapsmønsteret er sammensatt, men det går likevel an å peke på noen klare mønstre, og noen klare utviklingstrekk som har nedfelt seg fra begynnelsen av 90-tallet og frem til i dag. Vi skal her komme inn på de tydeligste endringene og diskutere noen sider ved dem. Vi vil igjen likevel understreke at rapporten i første rekke er deskriptiv. Hvis en skal kunne gi godt forankrete forklaringer og si noe mer om årsaker til mønsteret vi beskriver her må det andre mer inngående studier til.

Stor økning i tallet på gifte innvandrere

Tallet på gifte innvandrere i Norge har økt betydelig siden 1990. I 1990 var vel 41 000 gifte innvandrerkvinner og omtrent det samme antallet gifte innvandrer menn. I 2002 var tallene henholdsvis 71 400 gifte kvinner og 66 000 gifte menn med innvandrerbakgrunn. Dette er en økning på 73 prosent for kvinnene og 60 prosent for mennene. Det har vært stor økning av ektepar der begge har bakgrunn fra Asia (fra vel 8 000 til nesten 20 000), og der begge har bakgrunn fra Øst-Europa (fra 1 800 til 7 200). Økningen av gifte innvandrere henger sammen med at innvandrerbefolkningen er fordoblet i samme periode.

Innvandrere inngår i større grad enn befolkningen ellers ekteskap når de etablerer seg. En viktig side av dette bildet er at samboerskap som oftest inngås av to norske, og svært sjelden blant ikke-vestlige innvandrere. Samboerskap går langt oftere i oppløsning enn ekteskap.

Blant innvandrere fra vestlige land som er gift i Norge, har flertallet *norske* ektefeller. Blant ikke-vestlige innvandrere er hovedtendensen at en er gift med en person med bakgrunn fra samme land. Det er imidlertid store forskjeller fra gruppe til gruppe hvor mange som er gift med *norske*. I noen grupper er andelen svært lav, i andre grupper er den høyere. Det er noen grupper av ikke-vestlige innvandrere hvor flertallet er gift med *norske*. Dette er grupper hvor det er et stort flertall kvinner og mange er gift med *norske* menn.

I løpet av perioden har det vært en betydelig økning i blandingsekteskap totalt sett. For noen grupper har andelen i blandingsekteskap gått noe tilbake. Innslaget av transnasjonale ekteskap har økt.

Stor økning i ekteskap mellom nordmenn og innvandrere

Fra 1990 til 2002 har antallet ekteskap mellom *norske* uten innvandringsgrunn og innvandrere økt betydelig. Økningen gjelder særlig ekteskap mellom *norske* menn og asiatiske og østeuropeiske kvinner. Innslaget av ekteskap med ikke-vestlige ektefeller har økt både for

¹⁴ I mangel av bedre formuleringer har vi brukt betegnelsen *norske* om menn og kvinner uten innvandringsbakgrunn. Jf. fotnote nr 2.

menn og kvinner, men økningen er betydelig større i *norske* menns ekteskap. Ekteskap mellom *norske* menn og kvinner fra Asia har økt fra 2 500 i 1990 til omtrent 6 500 i 2002, og mellom *norske* menn og kvinne fra Øst-Europa fra 1 400 til 4 800. Økningen i ekteskap mellom *norsk* mann og kvinne fra Thailand, Filippinene og Russland er betydelig.

Innvandrere involvert i en av fire ekteskapsinngåelser

Ett av fire ekteskap som registreres inngått i Norge i dag involverer en eller to innvandrere. Innslaget har økt betydelig i løpet av 90-tallet. I 2001 gjaldt 10 prosent av ekteskapsinngåelsene to innvandrere, og hele 19 prosent var ekteskap mellom en *norsk* uten innvandringsbakgrunn og en innvandrer. 11,4 prosent gjelder ekteskapsinngåelse mellom *norske* menn og en innvandrer og 9,7 gjelder ekteskapsinngåelse mellom norsk kvinne og en innvandrer. Hvert år inngås det langt flere ekteskap mellom en *norsk* person uten innvandrerbakgrunn og innvandrer, enn mellom to innvandrere.

Ekteskap og familiegjennforening - en viktig innvandringsgrunn

For en del ikke-vestlige innvandrergrupper gifter et overveiende flertall seg med ektefelle med samme landbakgrunn. Et overraskende stort antall finner likevel ektefelle i Norge, men det er stor forskjell ulike grupper imellom. I pakistanske ekteskapsinngåelser var tre av fire ektefeller bosatt i Pakistan, mens for vietnamesere gjaldt det rundt halvparten. Vi har sett på ekteskapsinngåelse for 12 store grupper for årene 1996-2002. 55 prosent fant ektefelle i utlandet, og 45 prosent giftet seg med ektefelle som var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. For disse 12 gruppene var det i løpet av de seks årene nesten 5 000 ektefeller som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Disse ekteskapsinngåelsene kan representere såkalte *henteekteskap*.

Stadig flere *norske* uten innvandringsbakgrunn finner ektefeller som er bosatt i utlandet. Tallet er høyere for *norske* menn enn for *norske* kvinner. I løpet av seksårsperioden ble det inngått 12 500 ekteskap mellom en *norsk* person uten innvandringsbakgrunn og en utenlandsk statsborger ikke bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen.

Globalisering - økt mobilitet og samhandling på tvers av nasjonale grenser

Dette mønsteret kan sees som et direkte eller indirekte resultat av prosesser ofte omtalt som "globalisering". Verden blir mindre på den måten at folk fra ulike deler av verden kommer lettere i kontakt med hverandre. Transport- og annen kommunikasjonsteknologi (TV, internett, e-post) gjør det mulig å kommunisere og samhandle på tvers av landegrenser. Som Ulf Hannertz sier "Culture travels in our time quickly and over great

distances" (Hannertz 1992:43). Massemedia og markedskreftene spiller en vesentlig rolle i utforming av nye samhandlingsmønstre på tvers av nasjonale grenser. Folk reiser og flytter mer, og over lengre avstander. Vi er blitt mer mobile og mer internasjonalt orienterte. Mennesker med ulik kulturell ballast møtes og samhandler, noen flytter og noen gifter seg. Flere kommer til Norge fra andre deler av verden og *nordmenn* reiser mer ut av landet. Det er blitt vanligere å studere i utlandet, og ferievanene er endret. Flyktnings situasjonen i verden bidrar også til forflytning og samhandling. De fleste av verdens flyktinger er internt fordrevne eller migrerer til andre land på samme kontinent, men noen tar seg til andre kontinenter. Samtidig strammes innvandringspolitikken i vestlige land til, og det blir et stadig større press på asyl- og innvandrings systemene (Lie 2002b).

8.2. Tett sammenheng mellom migrasjon og ekteskap

Det er tett sammenheng mellom migrasjon og ekteskap. De fleste mennesker etablerer seg i par- og familierelasjoner en eller annen gang i løpet av livet. Vi har sett at innvandrere i Norge i større grad enn *norske* uten innvandringsbakgrunn gifter seg, og at mange gjør det tidligere enn gjennomsnittet i Norge. Det er til dels store kulturelle forskjeller fra gruppe til gruppe hvilken betydningen ekteskap og familie tillegges (jf kapittel 1).

For en innvandrer kan ekteskapsinngåelsen skje før innvandringen eller etter (eller ikke i det hele tatt). En kan tenke seg flere scenarier. Beskrivelsene i denne rapporten omfatter alle scenariene.

1. I de tilfeller migranten har *etablert familie i hjemlandet før flyttingen* kan flere ting følge; a) vedkommende kan enten få familiegjennforening i det nye landet, b) familien og ekteskapet kan bli oppløst, eller c) en kan fortsette å være gift og bo i to forskjellige land, kanskje med planer om å gjenforenes i migrantens tidligere hjemland, eller på et senere tidspunkt i det nye landet. Alle personer som bor i Norge vil komme med i befolkningsstatistikken, og vi kan gjøre beskrivelser i forhold til sivilstand (kapittel 2 og 3). Ekteskapet er med i "ekteskapsbestanden", enten den ene eller begge ektefellene er bosatt i Norge (kapittel 4).
2. Migranten kan ha *inngått ekteskap med en person i et nytt land før migrasjonen*, og flytter i forbindelse med dette. Situasjonen beskrevet under punkt to er de ekteskapsinngåelsene vi omtaler som *henteekteskap* i denne rapporten (kapittel 6), enten det er ekteskapsinngåelse med *norsk* uten innvandringsgrunn, eller med en innvandrer. Har vedkommende mindreårige barn fra før kan det være aktuelt å søke om å få opphold til disse, og eventuelt enslige aldrende foreldre som er uten nær slekt i *gamlelandet*.

3. Skjer migrasjonen før migranten har etablert familie og inngått ekteskap, vil en også kunne tenke seg flere scenarier. Migranten kan finne ektefelle i det nye hjemlandet, i sitt tidligere hjemland, eller med en fra et tredje land. Der innvandringen har skjedd før etableringen i parforhold vil ekteskapsmønsteret si oss noe om ekteskapsatferd i Norge. Ekteskapsinngåelsene er beskrevet i kapittel 5 og 6. Personer som allerede har innvandret velger ektefeller i en helt annen situasjon enn de som fremdeles bor i det tidligere hjemlandet.

Fordobling av antall innvandrere siden 1990 - ikke bare enkeltpersoner!

Når det har vært en fordobling av innvandrere i løpet av perioden fra 1990 til 2001 må økningen sees i forhold til ekteskapsmønstre og familierelasjoner. Det har altså vært en økning i tallet på innvandrere og en høy andel som inngår ekteskap. Ut fra denne konstateringen ser vi et behov for å utforske forholdet mellom innvandring, ekteskapsbestand og ekteskapsinngåelse.

En tredjedel av alle førstegenerasjonsinnvandrere har bodd under fem år i Norge. Mange innvandrere er allerede gift ved innvandringen til Norge. Noen ganger har begge ektefellene kommet samtidig, i andre tilfeller har den ene kommet først og den andre siden. Vi har tall for flyktninger som viser at det til 66 000 flyktninger har kommet 18 000 på familiegjenforening til flyktninger (inklusive barn).

Men det er ikke alle innvandrere som er gift ved innvandring til Norge; Det er 1) ugifte voksne som innvandrer, 2) det er førstegenerasjonsinnvandrere som kom til Norge som unge, som etter hvert kommer i en alder hvor ekteskap er aktuelt, og det er 3) personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre som vokser opp og kommer i ekteskapsalder. Spørsmålet er da - om de gifter seg, - når de gifter seg, og - om de finner ektefeller i Norge eller i utlandet. Det ville være interessant å se nærmere på hvilke forhold som virker inn på disse valgene, og hvordan ekteskapsmønsteret avviker fra dem som var gift ved innvandring.

Mange gifter seg mens de bor i hvert sitt land, og søker om opphold i forbindelse med ekteskapsinngåelsen. Både *norske* innvandrere og *norske* uten innvandringsbakgrunn inngår ekteskap med ikke bosatte utlendinger. Det har vært en relativt stor økning i slike ekteskap i perioden vi har sett på.

8.3. Hvorfor gifter stadig flere norske menn seg med kvinner fra ikke-vestlige land?

Det har vært en stor økning i ekteskap mellom *nordmenn* og innvandrere. *Nordmenn* kan komme i kontakt med sine utenlandske ektefeller på mange måter. *Nordmenn* reiser mer og treffer ektefeller i utlandet, dessuten er det flere innvandrerkvinner i

Norge, og kvinner som kommer til Norge på besøk, for å studere og for å arbeide. Noen av ekteskapsinngåelsene skjer på grunnlag av kontakter etablert gjennom organisert ekteskapsformidling, gjennom kontaktnettverk osv. Vi har ikke grunnlag til å si noe om hvordan kontakten mellom ektefellene etableres, og hvor stor del som inngås på grunnlag av organisert ekteskapsformidling eller andre nettverk. Tallene her sier ikke noe om hva som ligger til grunn for ekteskapsinngåelsen. Vi har kun informasjon om selve registreringen av ekteskapsinngåelsen.

Når det er langt flere ekteskapsinngåelser mellom *norske* menn og ikke-vestlige kvinner, enn mellom *norske* kvinner og ikke-vestlige menn kan en tenke seg at dette er knyttet til kjønnsroller i Norge og i andre samfunn, og et betydelig mannsoverskudd i giftemoden alder i Norge, særlig i enkelte regioner.

Likestilling og kjønnsroller

Norge scorer høyere i forhold til likestilling mellom kjønnene enn de fleste andre land. *Norske* kvinner er svært selvstendige; kvinner tar utdanning, er aktive på arbeidsmarkedet, og ønsker å ha kontroll over sin privatøkonomi og andre forhold rundt familielivet. Dette er forhold som ikke nødvendigvis er lette å realisere i ekteskap med en mann med mer tradisjonelle holdninger til arbeidsdeling i hjemmet, og mer patriarkalske verdier. Når det fra 1990 til 2002 bare var en liten økning i ekteskap mellom *norske* kvinner og menn fra ikke-vestlige land, kan dette være en forklaring. Ekteskap mellom *norske* kvinner og ikke-vestlige menn har vist seg å ha relativt høy skilsmissemotstand. *Norske* kvinners ekteskap med utenlandske menn går dobbelt så ofte i oppløsning som for eksempel ekteskap mellom *norske* menn og utenlandske kvinner. Det kan være en slags kollektiv erfaring at denne typen ekteskap er problematiske og ofte går i oppløsning, et inntrykk som kan ha bidratt til at mange vegrer seg mot å inngå slike ekteskap. Det har vært en økning i ekteskapsinngåelse mellom for eksempel *norske* kvinner og tyrkiske og marokkanske menn, men for andre grupper har det blitt gradvis færre ekteskapsinngåelser med *norske* kvinner.

For mange kvinner fra ikke-vestlige land kan ekteskap med en *norsk* mann i Norge representerer et materielt sett bedre liv enn livet et tidligere hjemland. Ekteskapet og flyttingen kan representere en mulighet til å forbedre livssituasjonen på mange områder. Et liv i Norge kan by på goder som ikke lett kan erverves i hjemlandet, både materielt sett, med tanke på utdanningsmuligheter, arbeidsmuligheter og i forhold til graden av selvstendighet i ekteskapet. Det samme kan være relevant i forhold til eventuelle barns oppvekstvilkår. Pågangen til ekteskapsbyråer og kontaktannonser viser at mange ikke-vestlige kvinner er villige til og svært interessert i å finne en ektefelle i Norge.

Det kan være mange "push"-faktorer som gjør at kvinnene aktivt søker å finne ektefelle og en mulighet for å flytte, og mange "pull"-faktorer ved livet i Norge som gjør at det er attraktivt å flytte og inngå ekteskap med en *norsk* mann. For *norske* menn kan andres positive erfaringer fra slike ekteskap, og at det er stadig mer vanlig, bidra til at enda flere *norske* menn aktivt tar initiativ til denne typen ekteskapsforbindelser.

For menn som velger ektefeller fra ikke-vestlige land kan nettopp norske kvinners selvstendighet være avgjørende for at de foretrekker ektefeller med mer tradisjonelle verdier.

Hvorfor gifter noen seg bare med ektefelle med samme landbakgrunn?

For en del grupper av ikke-vestlige innvandrere i Norge er antallet ekteskap som inngås med *norske* svært lite, og det er for noen grupper færre som er gift *norsk* ektefelle i 2002 enn på begynnelsen av 90-tallet. Både pakistanere og vietnamesere begynte å komme til Norge allerede på 70-tallet, og mange har etter hvert lang botid i Norge. Barna de har fått i Norge gifter seg heller ikke med *norske* i noen særlig grad. Hva kan dette komme av?

Noen grupper har som vi har vært inne på sterke føringer for hvem en skal gifte seg med. Det kan ha med kulturelle preferanser og betydningen av familie og tradisjoner å gjøre. Vi var inne på en del av disse kulturforskjellen i kapittel 1, og hvor forskjellig betydning ekteskapet tillegges i ulike tradisjoner. Forskjeller i ekteskapsatferd kan også ha med religiøs overbevisning å gjøre. De aller fleste religioner legger føringer for ekteskapspraksis, men praksis vil være forskjellig etter hvor strengt en tolker de religiøse retningslinjene. Både pakistanere og vietnamesere i Norge er svært endogame. Det store flertallet av pakistanere er muslimer, mens mange vietnamesere er katolikker.

Blant pakistanere er det sterkere føringer for hvem kvinnen kan gifte seg med, enn for mannen. Dette har med nok med religiøse føringer å gjøre. Flere pakistanske menn enn kvinner gifter seg med *norsk* ektefelle. Likevel er det i perioden vi har sett på svært få ekteskapsinngåelser mellom innvandrere med pakistansk bakgrunn og *norske* uten innvandringsbakgrunn, og da særlig mellom pakistanske kvinner og *norske* menn. For vietnamesere er det omvendt.

I tillegg til sterke kulturelle føringer i forhold til ekteskapsvalg, kan det hende at mønsteret forsterkes i Norge. Det kan bli enda viktigere å ta vare på tradisjonene i en *norsk* kontekst, jamfør tanken om at det er to forhold som trekker i hver sin retning, tradisjonalisme versus endring og tilpasning. I en *norsk* kontekst kan det pakistanske nettverket og familierelasjonene for mange bli veldig viktige.

For ikke-vestlige innvandrere og andre som ønsker å inngå ekteskap vil ekteskapsvalg i Norge innebære en vurdering av kjønnsrollemønstre og verdier blant *norske* og andre grupper. Et annet forhold som vil spille inn er dessuten den høye skilsmisseraten blandingssekteskap generelt og i blandingssekteskap mellom pakistanere og *norske* uten innvandringsbakgrunn spesielt.

Vi må hele tiden huske på at det er to parter i ekteskapsinngåelsen, og at ekteskap mellom innvandrere og *norske* forutsetter at begge partene ønsker det. Forholdet mellom majoritetsbefolkningen og minoritetsbefolkningen legger sterke føringer på relasjonene mellom gruppene, om gruppene overhodet vil omgås, om en vil vurdere ekteskap, og konsekvensene av å etablere en ekteskapsrelasjon på tvers av gruppene.

Dersom en ønsker å inngå ekteskap med en med samme etniske bakgrunn som en selv, vil utvalget av aktuelle kandidater være mye mer begrenset i Norge enn i hjemlandet. Selv om det etter hvert er mange som er født i Norge av to foreldre født i Pakistan er det ikke sikkert det er så lett å finne en det stemmer med i Norge.

Høyere skilsmissetall for blandingssekteskap

Det er mange problemstillinger knyttet til det å være innvandrere i et nytt land. Det gjelder enten det er snakk om enslige innvandrere, to gifte innvandrere eller innvandrere som er gift med en som er *norsk* eller fra et tredje land. Det kan oppstå konflikter på grunnlag av ulike verdisyn forhold der ekteparene kommer fra samme kultur, men kanskje oftere i forhold der ektefellene kommer fra forskjellige kulturer. Innvandrere har en utfordring i forhold til å balansere verdier i flere kulturer. Jo større kulturforskjeller jo større utfordring og jo flere verdivalg. For alle grupper av blandingssekteskap vi har sett på er det høyere skilsmisseprosent enn for ekteskap der ektefellene har samme landbakgrunn.

I en del samfunn og kulturtradisjoner står ekteskapet mye sterkere enn i dagens *norske* samfunn. Når vi ser på stabiliteten i innvandrerekteskap for en del grupper i Norge, i forhold til ekteskap mellom to uten innvandrerbakgrunn, ser det ut til at ekteskapet fortsetter å være en viktig og stabil institusjon. For ekteskap der begge ektefellene har bakgrunn fra Asia er det lavere skilsmissehyppighet enn i ekteskap der begge ektefellene har bakgrunn fra Afrika og fra Amerika og Oseania. Men det er stor forskjell blant asiatiske ektepar. Ekteskap mellom to pakistanske ektefeller og mellom to vietnamesiske ektefeller svært stabile, mens ekteskap for to iranske ektefeller oftere går i oppløsning.

8.4. Ekteskapsvalg og integrasjon

Hva legger en i begrepet integrasjon? "Integrasjon" kan defineres som deltakelse på viktige samfunnsarenaer. Hylland Eriksen definerer det slik: "Med integrasjon menes deltakelse i samfunnets institusjoner, kombinert med opprettholdelse av gruppeidentitet og kulturelt særpreg." (Hylland Eriksen 1993:335). Ved en konkretisering av begrepet må en ta stilling til hvilke arenaer og institusjoner en skal forvente deltakelse i. Arenaer som er sentrale for majoritetsbefolkningen? Norge er ikke et fullt ut homogent samfunn og de ulike institusjonene vil ha forskjellig betydning for ulike sosiale grupper. Skal en forvente at innvandrere har lik deltakelse som befolkningen ellers på arenaene? Skal gjennomsnittsdeltakelsen for hele befolkningen være målet? Skal innvandrere måtte delta på *norske* arenaer? Hva så med arenaer som innvandrere skaper selv, ut fra hva som er viktig for dem, skal deltakelse på disse arenaene regnes med? Er innvandrere integrert når de skaper egne arenaer i det *norske* samfunnet og deltar på dem? Hvem skal bestemme hvilke arenaer som er sentrale, og hvilken begrunnelse skal gis autoritet?

Det er mange spørsmål knyttet til begrepet "integrasjon" og hva som skal legges i det. Ofte skilles det ikke klart mellom integrasjon og assimilasjon. Det er en allmenn oppfatning at integrasjon er en toveis prosess, som krever tilpasning både fra minoriteter og majoritetsbefolkningen, mens assimilasjon forgår på den ene partens premisser. Disse og andre forhold er verdt å tenke gjennom før en trekker konklusjoner om sammenheng mellom integrasjon og ekteskapsatferd.

Er innvandrere integrerte når de velger *norsk* ektefelle?

Er ekteskap mellom grupper tegn på integrasjon, eller på assimilasjon? Botelho hevder at blandingssekteskap er en av de tydeligste indikatorene på assimilasjon av innvandrere i et samfunn: "Mixed marriage is one, if not the most decisive index of social harmony and levels of assimilation of minorities (including migrants) to the mainstream society." (Botelho 2002:1). Ekteskapsinngåelse mellom en innvandrere og en *norsk* uten innvandringsbakgrunn trenger ikke innebære verken integrasjon eller assimilasjon. Når mange inngår ekteskap på tvers av grupper kan det være et tegn på at etniske og kulturelle grenser utviskes eller blir mindre viktige, og det kan bidra til utydeliggjøring av dem.

Ekteskap og definering av hvem en skal gifte seg med - og ikke gifte seg med - markerer ofte viktige sosiale skiller i samfunn. Ekteskapsregler bidrar til å opprettholde og styrke bånd i noen grupper. Noen ganger er retningslinjene uttalte, andre ganger bærer de preg av å være mer uskrevne. I noen samfunn finnes det sterke føringer for kategorisering av personer som en kan og ikke kan gifte seg med. I andre samfunn er

retningslinjene mer som preferanser. Et eksempel er de samfunn der en kan og bør gifte seg med kryssøskenbarn og ikke bør gifte seg med parallellsøskenbarn. Kryssøskenbarn er mors brors barn, mens parallellsøskenbarn er mors søsters barn. Siden slekt regnes i mannens linje, og kvinner giftes ut av slektskapsgruppen, vil hennes barn ikke regnes som nær slekt. Noe av denne tradisjonen finner en blant noen pakistanere, der en kan gifte seg med fettere og kusiner. Det er vanlig at det finnes regler og preferanser i forhold til hvem en bør og ikke bør gifte seg med.

Er det to personer med svært forskjellig bakgrunn som gifter seg må en ofte inngå en rekke kompromissløsninger. Det kan være grunnleggende forskjeller i livssyn, kulturtradisjoner, sosiale relasjoner og så videre mellom personer og grupper. Det er lettere å videreføre sentrale verdier og tradisjoner med ektefelle med samme bakgrunn som en selv, med en ektefelle en i utgangspunktet deler mye med. I tilfeller der ektefellene har bakgrunn i ulike kulturtradisjoner og har ulike verdier må ofte den ene parten gi etter der en er nødt til å foreta valg og prioriteringer.

Når en innvandrere gifter seg med en etnisk norsk, er det sannsynlig at det vil inngås noen kompromisser mellom partene i forhold til normer og verdier. Hvis ekteparet bor i Norge er det ikke usannsynlig at de adopterer mye av det den *norske* ektefellen representerer i verdier og levesett. Det er lettere at kulturell identitet og kulturelle grenser utviskes dersom to personer med ulik bakgrunn gifter seg. På den annen side åpner det også mulighet for brobygging mellom grupper, en kan bringe med seg verdier og tradisjoner fra flere kulturer inn i et nytt fellesskap.

Når vi snakker om integrasjon som "deltakelse på sentrale arenaer og i sentrale institusjoner" er ekteskap nødvendigvis en institusjon hvor en skal forutsette integrasjon med det *norske*? Ekteskap med *norske* ektefeller uten innvandringsbakgrunn kan innebære utvisking av innvandreres kulturelle særpreg, og innebære assimilasjon kanskje heller enn integrasjon. Ekteskap med etnisk *norske* kan representere en utfordring i forhold til innvandreres "opprettholdelse av gruppeidentitet og kulturelt særpreg".

8.5. Henteekteskap og utfordringer i forhold til integrasjon

Vi har sett at *de som bor i Norge* i økende grad finner ektefeller i utlandet. I mange innvandrergupper finner flertallet ektefeller i hjemlandet. Personer som kommer til Norge gjennom ekteskap med *norske* og med innvandrere vil ha ulike forutsetninger for integrering i det *norske* samfunnet, avhengig av hvor godt integrert ektefellen som bor i Norge allerede er.

Innvandrerene som kommer i forbindelse med ekteskap med ektefelle med bakgrunn fra samme land som seg selv vil ha bedre forutsetninger for å opprettholde gruppeidentitet og kulturelt særpreget, noe som også er viktig når en snakker om integrasjon som en toveis prosess. Innvandrerene som kommer gjennom ekteskap med *nordmenn* eller med en innvandrer vil i utgangspunktet ha bedre forutsetninger for integrasjon enn en som kommer alene og må etablere seg alene i Norge.

Noen hevder at når mange innvandrere gifter seg med ektefeller fra hjemlandet hindrer det eller virker dempende på integrasjonen. Innvandrerne fortsetter ofte å snakke sitt eget språk hjemme, barna vokser opp med dårlige norskkunnskaper. Tradisjoner og tradisjonelle verdier opprettholdes, verdier som kan være i konflikt med grunnleggende verdier i det *norske* samfunnet. Det er vanskelig å være uenig i at norsk språkopplæring er viktig for deltakelse i det *norske* samfunnet. Kommer en inn på det med verdier og verdikonflikter blir en raskt normativ og beveger seg over i mer komplekse problemstillinger. Fra et annet perspektiv kan det være problematisk at verdier og tradisjoner svekkes, enten det er snakk om minoritetens eller majoritetens verdier. Verdilandskapet er i stadig forandring, også det *norske*. En slik debatt har gått i forhold til pakistanere og deres integrasjon i det *norske* samfunnet. Det blir hevdet at pakistaneres stadige henting av ektefeller i hjemlandet bidrar til å forsterke tradisjoner og verdier som hindrer integrasjon i det *norske* samfunnet. Det blir også fremholdt at pakistanere i så stor grad samhandler med hverandre at barna ikke lærer godt nok norsk til å klare seg i utdanningssystemet. Statistikken viser at personer som er født i Norge av to foreldre fra Pakistan i gjennomsnitt har langt høyere deltakelse i utdanningssystemet, høyere arbeidsdeltakelse og høyere inntektsnivå enn førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan, men likevel ikke på nivå med gjennomsnittet i Norge. Igjen er det viktig å peke på at statistikk kan brukes til å gi et oversiktsbilde i forhold til noen sider av samfunnslivet, men at det er mange individuelle forskjeller i det store bildet. Noen klarer seg svært bra, andre ikke. Vi skal ikke ta en prinsipiell diskusjon om pakistanere og integrasjon i denne rapporten.

I minoritetenes møte med majoritetssamfunnet er det to krefter som virker mot hverandre. På den ene siden blir det viktigere å holde på det tradisjonelle, det kulturelle særpreget og verdier, for å bevare kulturell egenart. På den annen side er det et press om å gjøre tilpasninger i forhold til det majoritetssamfunnet. Dette krysspresset blir ofte forsterket i generasjonskonflikter.

Integrasjon og segregasjon

Ofte etableres det innvandrer miljøer, der innvandrere med samme, eller med forskjellig bakgrunn, søker sammen. Dette er ikke så unaturlig, og ikke

nødvendigvis et problem. Når en kommer som fremmed til et nytt sted kan det være hyggelig og nyttig å søke sammen med andre som er i samme situasjon.

De fleste er enige om at segregasjon er et problem, og særlig der det ledsages av en opphopning av dårlige levekår. Men er det et hinder for deltakelse i det *norske* samfunnet? Heller ikke når det gjelder dette punktet er bildet svart/hvitt. Vi har sett flere eksempler på at innvandrere med mye kontakt og nettverk med andre innvandrere etablerer seg med et solid fotfeste i det *norske* samfunnet. For eksempel har vi sett at pakistanere som har etablert seg i et bredt pakistansk miljø i Oslo har høyere valgdeltakelse enn andre innvandrere. De har etablert et kollektiv for samhandling og politisk mobilisering. Nettverk, familie og godt sosialt miljø er viktige forutsetning for sosial og institusjonell samfunnsdeltakelse, for opprettholdelse av gruppeidentitet og kulturelle særtrekk. To innvandrere i ekteskap med lik bakgrunn og et nettverk med likesinnede står kanskje bedre rustet til å møte utfordringene i forhold til majoritetssamfunnet sammen.

Muligheten for god integrasjon i Norge handler også realiserbare valg. Selv om ikke alle gjør de samme valgene, har det mye å si om at en har *forutsetninger* for å realisere ulike valg. Nyankomne innvandrere med dårlig økonomi vil ikke ha samme muligheter for deltakelse på ulike samfunnsarenaer som andre i Norge. Norge er blant de land i verden med høyeste levekostnader. For å delta i fritidsaktiviteter, i studier og arbeid trenger en et minimum av økonomisk kapital. Økonomisk kapital er i stor grad nøkkelen for innpass i det *norske* samfunnet, og en forutsetning for å erverve sosial og kulturell kapital (Bourdieu 1990). Ikke-vestlige innvandrere er overrepresentert blant personer med lav inntekt i Norge. Hvert fjerde barn i Norge som lever under lavinntektsgrensen har bakgrunn fra land i tredje verden (Epland 2001).

8.6. Er det en menneskerett å få velge ektefelle?

Det argumenteres ofte mot tvangsekteskap på basis av menneskerettigheter. De fleste vil hevde det er en menneskerett å få velge hvem man vil gifte seg med, og at ingen skal giftes mot sin vilje.

Spørsmålet er da om en skal nektes å gifte seg med den man vil? Skal innvandrere få velge å gifte seg med personer fra egen gruppe, og velge fritt i forhold til etnisk tilhørighet, religiøs overbevisning, og kulturell og nasjonal bakgrunn? På bakgrunn av argumentasjon om menneskerettigheter kan en også argumentere for at både innvandrere og ikke-innvandrere skal få gifte seg med hvem de vil, fra hvilket land de vil.

Det er mange forhold som er viktige for individer ved valg av ektefelle. I menneskerettighetstenkningen

ligger det også en forestilling om at en skal få dyrke sine egne tradisjoner, verdier og språk. Norge er et flerkulturelt samfunn, som ønsker å gi rom for utfoldelse av det flerkulturelle. Skal utfoldelse av det flerkulturelle innebære at innvandrere eller etnisk *norske* finner ektefeller i utlandet og får leve med dem i Norge?

Valg av ektefelle er et svært personlig spørsmål, og et svært komplekst spørsmål. Det er mye som skal stemme for ektefellene. En kan motarbeide tvangsekteskap og ekteskap som strider mot norsk lov og individuelle menneskerettigheter, men det blir problematisk om en skal forsøke å regulere hvem innvandrere eller andre skal få velge å gifte seg med. Det ville være stå i et motsetningsforhold til grunntanker om individuelle menneskerettigheter. Men myndighetene har anledning til å regulere hvem som skal få bosette seg i Norge på grunnlag av ekteskapsinngåelse. Om blant annet manglende språkkunnskaper blir et problem hos barna, kan det kanskje møtes med positive tiltak som tilrettelegging av barnehagetilbud, heller enn å legge begrensninger på valg av ektefelle?

8.7. Innvandring gjennom ekteskap - en belastning eller en ressurs?

Innvandring gjennom ekteskap og familie(gjen)-forening gjør at innvandrerbefolkningen i Norge øker. Er det et problem og en belastning eller en fordel og en ressurs? Er det ønskelig at flyktninger og innvandrere skal være enslige i Norge hvis de ikke finner ektefelle i Norge? Eller er det ønskelig at de skal ha mulighet til å få familien til seg, og eventuelt etablere ny familie med en fra hjemlandet? Glade fornøyde familiemennesker med et fullverdig liv i Norge har bedre forutsetninger for god integrasjon i det *norske* samfunnet. Konsentrasjonen av innvandrere fra land i tredje verden øker i Oslo blant annet fordi enslige flyktninger i langt større grad enn dem med familie samler seg i hovedstaden (Østby 2001 a og b, Blom 2002).

Når en diskuterer innvandringspolitikk hender det at innvandring blir diskutert enten som en belastning for velferdssamfunnet eller som en forutsetning for å opprettholde det. Bør alle mennesker ha lik rett til eksistens i et samfunn, uansett hvor nyttige de makter å være? I Norge finnes det grunnleggende tanker om at en skal ta seg av de svakeste i samfunnet, og alle må bidra ut fra de forutsetninger de har. Nyankomne flyktninger kan naturligvis ikke bidra med like mye som en etablert *nordmann* som behersker språk, sosiale koder og ferdigheter på arbeidsmarkedet. Den demografiske utviklingen i de fleste land i Europa er slik at en stadig større andel er i en alder hvor de er utenfor arbeidsstyrken. Vi får en stadig større andel av eldre i befolkningen. I tillegg er arbeidsledighet en utfordring i opprettholdelse av velferdsstaten og velferdsnivået. Ut fra dette perspektivet kan en

betrakte innvandring som en belastning for velferdssamfunnet, dersom flertallet er utenfor arbeidsstyrken og ikke bidrar til verdiskapning. Ut fra den samme type argumenter kan en fremholde at innvandrere representerer en ressurs og en arbeidskraft som er helt nødvendig for å opprettholde velferdsstaten Norge.

8.8. Et faktabasert kunnskapsbidrag

Vi har i denne rapporten understreket sammenhengen mellom ekteskap og innvandring. Kunnskap om ekteskapsmønstret i Norge gir kunnskap også om viktige sider ved innvandringen til Norge. Det forteller oss også noe om befolkningssammensetningen i Norge. Befolkningssammensetningen og innvandringsmønstret vil igjen ha betydning for utviklingen av et flerkulturelt samfunn, utfordringer for integrasjon og for videreføring og utforming av det *norske* velferdssamfunnet.

Rapporten belyser noen siden av ekteskapsmønstre og migrasjonsmønstre, og vil forhåpentlig vis være et bidrag til en faktabasert tilnærming til kunnskap og diskusjon om et flerkulturelt Norge.

Referanser

Blom, Svein (2002): *Innvandrernes bosettingsmønster i Oslo*. Sosiale og økonomiske studier 107. Statistisk sentralbyrå

Botelho, Vera (2002): *Patterns and Trends of Mixed marriage in Denmark*. Research report 25. Danish Centre for Demographic Research. University of Southern Denmark

Bourdieu, Pierre (1990): *In other words: Essays Towards a Reflexive Sociology*. Cambridge: Policy press

Bredal, Anja (1998): *Arrangerte ekteskap og tvangs-ekteskap blant ungdom med innvandrerbakgrunn*. Kompetansesenter for likestilling. Oslo

Bredal, Anja (1999): *Arrangerte ekteskap og tvangs-ekteskap i Norden*. Nordisk ministerråd, København

Brørs, Anne-Sofie et al (2000): Dokumentasjon av BESYS-befolkningsstatistikksystemet. Befolkningsendringer i 1998 og befolkningsbasen (BEBAS) 1. januar 2000, Notater 2000/24. Statistisk sentralbyrå

Epland, Jon (2001): *Barn i husholdninger med lav inntekt: Omfang, utvikling, årsaker*. Rapporter 2001/9. Statistisk sentralbyrå

Hannertz, Ulf (1992): The global ecumene as networks of networks. I Adam Kuper (red) *Conceptualizing society*. London: Routledge

Hylland Eriksen, Geir Thomas (1993): *Små steder - store spørsmål. Innføring i sosialantropologi*. Universitetsforlaget, Oslo

Kommunal og Regionaldepartementet (2003): Hvor mange "henteekteskap" er det egentlig? Nyhetsbrev om norsk flyktning- og innvandringspolitikk nr. 30, utgitt 10. september 2003.

<http://www.dep.no/krd/norsk/publ/periodika/nb/016081-990170>

Lappegård, Trude (2000): *Mellom to kulturer. Fruktbarhetsmønstre blant innvandrerkvinner i Norge*. Rapporter 2000/25. Statistisk sentralbyrå

Lie, Benedicte (2002a): *Innvandring og innvandrere 2002*. Statistiske analyser 50. Statistisk sentralbyrå, Oslo/Kongsvinger

Lie, Benedicte (2002b): Store flyttestrømmer - strikse mottakerland. *Samfunnsspeilet* 1/2002. Statistisk sentralbyrå

Statistiska Centralbyrån (SCB) (1999): Innvandrade föräldrar skiljar sig oftare. *VälfärdsBulletinen* Nr 3 1999.

Thorbjørnsrud, Berit (2001): *Syn på ekteskap blant hinduer, buddhister, sikher, muslimer og kristne*. Q--1020. Barne- og familiedepartementet

Østby, Lars (2001a): *Flyktingers sekundær-flyttinger under 1990-tallet*. Rapporter 2001/22. Statistisk sentralbyrå

Østby, Lars (2001b): Beskrivelse av nyankomne flyktingers vei inn i det norske samfunnet. Notat til lovutvalg som skal utrede forslag til lovgivning om stønad for nyankomne innvandrere. Notater 2001/23. Statistisk sentralbyrå

<http://www.ssb.no/emner/02/01/fobinv/>

Tabeller

Vedleggstabell 1. Førstegenerasjons innvandrere¹ etter tid bosatt i Norge og landbakgrunn² . 1.1.2002

Landbakgrunn	I alt	Botid i år				
		20+	15-20	10-15	5-10	0-5
		<i>Prosent</i>				
Førstegenerasjonsinnvandrere i alt	259 221	22	8	18	18	34
Europa i alt	133 653	28	7	11	21	33
Asia i alt	81 554	15	11	26	15	33
Nord- og Mellom-Amerika i alt	9 682	41	7	9	12	31
Afrika i alt	24 986	10	6	22	17	45
Mellom-Amerika	1 743	17	7	12	17	46
Sør-Amerika i alt	8 447	16	10	44	8	21
Oseania i alt	899	31	5	8	11	45
Herav:						
Sverige	21 865	26	7	9	15	42
Danmark	17 834	53	9	10	8	20
Pakistan	14 040	37	16	18	11	17
Irak	12 181	0	0	7	16	76
Bosnia-Hercegovina	11 835	1	0	0	87	13
Jugoslavia	11 804	9	2	19	30	40
Vietnam	11 447	21	21	34	16	9
Iran	10 387	1	5	47	14	32
Storbritannia	10 234	46	11	8	11	24
Tyskland	9 432	42	7	6	9	35
Somalia	8 723	0	1	19	22	58
Tyrkia	7 808	23	10	28	15	24
Sri Lanka	7 538	3	11	43	20	23
USA	6 879	47	7	8	11	27
Finland	6 486	33	9	6	10	42
Polen	6 008	18	20	25	17	20
Filippinene	5 478	14	16	25	14	29
Chile	5 408	14	11	61	5	10
Russland	4 422	2	1	2	24	72
India	4 266	35	18	17	11	19
Thailand	4 111	4	8	18	24	46
Marokko	4 016	26	11	24	15	25
Nederland	3 518	40	8	8	15	29
Island	3 482	23	11	8	21	37
Kina	3 199	15	10	29	17	30
Etiopia	2 625	5	7	35	10	43
Frankrike	2 252	28	7	8	12	46
Afghanistan	2 063	0	2	11	4	82
Spania	1 323	39	9	10	13	29
Ungarn	1 311	67	6	6	5	15
Libanon	1 246	6	5	49	14	26
Italia	1 189	40	7	6	11	35
Romania	1 127	8	4	17	25	46
Ghana	1 061	3	7	31	20	39
Canada	1 060	38	8	7	16	31

¹ Personer født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre.

² Hovedsaklig eget fødeland, men foreldrene sitt fødeland når foreldrene har samme fødeland, men forskjellig fra personens eget fødeland.

Vedleggstabell 2. Sivilstand for personer 18 år og over, etter grupper av landbakgrunn¹.1.2002. Absolutte tall og prosent

Kjønn Landbakgrunn	Ugift		Enke/ enke- mann		Regi- strert partner		Annet ¹		Ugift		Enke/ enke- mann		Regi- strert partner		Annet ¹	
	Gift	Ugift	Skilt	Separert	Ugift	Gift	Ugift	Gift	Ugift	Gift	Ugift	Gift	Ugift	Gift	Ugift	Gift
Menn	<i>Absolutte tall</i>								<i>Prosent</i>							
Danmark	2 692	4 452	294	1 009	208	7	1	31,1	51,4	3,4	11,7	2,4	0,1	0,0		
Sverige	4 649	3 585	130	989	140	18	3	48,9	37,7	1,4	10,4	1,5	0,2	0,0		
Kroatia	205	498	5	36	27	3	0	26,5	64,3	0,7	4,7	3,5	0,4	0,0		
Latvia	48	21	1	3	0	3	0	63,2	27,6	1,3	4,0	0,0	4,0	0,0		
Jugoslavia	1 375	3 022	29	286	200	4	0	28,0	61,5	0,6	5,8	4,1	0,1	0,0		
Polen	601	1 014	46	169	60	9	2	31,6	53,3	2,4	8,9	3,2	0,5	0,1		
Sovjetunionen	30	58	3	13	4	0	0	27,8	53,7	2,8	12,0	3,7	0,0	0,0		
Litauen	44	28	0	4	1	2	0	55,7	35,4	0,0	5,1	1,3	2,5	0,0		
Russland	373	376	8	31	11	10	1	46,1	46,4	1,0	3,8	1,4	1,2	0,1		
Tyrkia	701	3 113	17	282	214	1	1	16,2	71,9	0,4	6,5	4,9	0,0	0,0		
Bosnia- Hercegovina	1 465	2 955	112	121	90	1	0	30,9	62,3	2,4	2,6	1,9	0,0	0,0		
Marokko	503	1 498	10	341	134	5	1	20,2	60,1	0,4	13,7	5,4	0,2	0,0		
Somalia	1 112	1 875	27	154	279	0	0	32,3	54,4	0,8	4,5	8,1	0,0	0,0		
Sri Lanka	888	2 694	28	67	61	6	0	23,7	72,0	0,8	1,8	1,6	0,2	0,0		
Filippinene	332	629	5	66	23	8	1	31,2	59,1	0,5	6,2	2,2	0,8	0,1		
India	473	1 639	22	139	59	1	0	20,3	70,3	0,9	6,0	2,5	0,0	0,0		
Irak	1 687	4 515	40	134	144	0	0	25,9	69,3	0,6	2,1	2,2	0,0	0,0		
Iran	1 891	2 437	24	377	262	3	0	37,9	48,8	0,5	7,6	5,3	0,1	0,0		
Kina	297	908	16	79	31	6	2	22,2	67,8	1,2	5,9	2,3	0,5	0,2		
Pakistan	1 956	5 669	72	215	155	7	0	24,2	70,2	0,9	2,7	1,9	0,1	0,0		
Thailand	242	49	0	20	5	28	7	69,0	14,0	0,0	5,7	1,4	8,0	2,0		
Vietnam	2 096	2 955	40	244	200	3	0	37,9	53,4	0,7	4,4	3,6	0,1	0,0		
USA	531	1 867	114	256	84	15	5	18,5	65,0	4,0	8,9	2,9	0,5	0,2		
Chile	951	1 196	18	346	166	9	2	35,4	44,5	0,7	12,9	6,2	0,3	0,1		
Kvinner	<i>Absolutte tall</i>								<i>Prosent</i>							
Danmark	2 060	4 982	1 094	954	147	10	2	22,3	53,9	11,8	10,3	1,6	0,1	0,0		
Sverige	4 700	4 672	931	1 077	147	9	0	40,7	40,5	8,1	9,3	1,3	0,1	0,0		
Kroatia	143	445	32	42	12	1	0	21,2	65,9	4,7	6,2	1,8	0,2	0,0		
Latvia	157	138	0	10	6	0	0	50,5	44,4	0,0	3,2	1,9	0,0	0,0		
Jugoslavia	759	2 743	172	193	171	0	1	18,8	67,9	4,3	4,8	4,2	0,0	0,0		
Polen	653	2 241	195	555	200	0	0	17,0	58,3	5,1	14,4	5,2	0,0	0,0		
Sovjetunionen	26	98	35	37	9	0	0	12,7	47,8	17,1	18,1	4,4	0,0	0,0		
Litauen	192	182	4	14	9	0	0	47,9	45,4	1,0	3,5	2,2	0,0	0,0		
Russland	476	1 901	71	203	150	0	0	17,0	67,9	2,5	7,3	5,4	0,0	0,0		
Tyrkia	374	2 490	93	152	163	0	0	11,4	76,1	2,8	4,7	5,0	0,0	0,0		
Bosnia- Hercegovina	1 073	3 033	537	201	105	0	0	21,7	61,3	10,9	4,1	2,1	0,0	0,0		
Marokko	234	1 102	34	119	75	0	0	15,0	70,5	2,2	7,6	4,8	0,0	0,0		
Somalia	578	1 537	144	258	308	0	0	20,5	54,4	5,1	9,1	10,9	0,0	0,0		
Sri Lanka	358	2 573	136	69	51	0	0	11,2	80,7	4,3	2,2	1,6	0,0	0,0		
Filippinene	483	3 043	155	350	138	1	0	11,6	73,0	3,7	8,4	3,3	0,0	0,0		
India	356	1 564	106	137	51	0	2	16,1	70,6	4,8	6,2	2,3	0,0	0,1		
Irak	321	1 854	128	91	117	0	0	12,8	73,8	5,1	3,6	4,7	0,0	0,0		
Iran	717	2 053	141	395	238	2	0	20,2	57,9	4,0	11,1	6,7	0,1	0,0		
Kina	295	1 115	73	110	40	0	0	18,1	68,3	4,5	6,7	2,5	0,0	0,0		
Pakistan	1 288	5 157	263	240	154	0	0	18,1	72,61	3,7	3,4	2,2	0,0	0,0		
Thailand	258	2 391	73	377	166	3	1	7,9	73,1	2,2	11,5	5,1	0,1	0,0		
Vietnam	1 567	3 046	255	338	207	0	0	29,0	56,3	4,7	6,2	3,8	0,0	0,0		
USA	401	2 175	734	350	67	12	1	10,7	58,2	19,6	9,4	1,8	0,3	0,0		
Chile	667	1 074	71	295	156	4	2	29,4	47,3	3,1	13,0	6,9	0,2	0,1		

¹ Separert partner, skilt partner eller gjenlevende partner.

Vedleggstabell 3. Folkemengde, etter husholdningstype og innvandrerbefolkningens landbakgrunn¹. 3. november 2001. Prosent

Landbakgrunn	Privathusholdninger										
	I alt	Enfamiliehusholdninger								Flerefamilie- husholdning med og uten barn	Andre husholdninger
		I alt	I alt	Aleneboende	Par ² uten ugifte hjemmeboende barn	Par ² med barn (yngste barn 0-17 år)	Mor/far med barn (yngste barn 0-17 år)	Enfamilie- husholdning med voksne barn (yngste barn 18 år og over)			
I alt	100,0	99,2	94,6	16,4	18,2	41,2	6,2	12,7	4,6	0,8	
Norge	100,0	99,2	94,9	16,2	18,6	40,9	6,1	13,1	4,3	0,8	
Utlandet i alt	100,0	99,2	91,0	18,4	13,5	45,2	7,2	6,6	8,3	0,8	
Europa unntatt Tyrkia, i alt	100,0	99,1	92,7	21,7	19,5	38,2	4,8	8,4	6,4	0,9	
Sverige	100,0	99,2	93,9	29,8	22,1	31,9	3,9	6,2	5,3	0,8	
Danmark	100,0	99,5	94,7	25,0	29,1	28,8	3,1	8,8	4,7	0,5	
Jugoslavia	100,0	97,1	89,6	9,9	7,0	60,3	7,7	4,6	7,5	2,9	
Bosnia-Hercegovina	100,0	99,8	88,3	11,1	11,5	47,5	5,2	12,9	11,4	0,2	
Storbritannia	100,0	99,2	95,1	23,2	23,3	35,3	2,9	10,4	4,1	0,8	
Tyskland	100,0	99,0	94,6	26,5	24,9	30,8	3,4	8,9	4,4	1,0	
Europa ellers	100,0	99,4	92,6	21,4	18,5	38,1	5,8	8,8	6,8	0,6	
Afrika, i alt	100,0	98,7	90,6	23,7	6,1	41,2	17,1	2,4	8,1	1,3	
Somalia	100,0	97,9	88,3	26,5	1,7	30,5	28,8	0,8	9,6	2,1	
Marokko	100,0	99,5	90,7	13,7	8,4	58,8	6,4	3,4	8,8	0,5	
Etiopia	100,0	98,7	92,2	30,8	6,4	35,8	16,7	2,6	6,5	1,3	
Ghana	100,0	99,3	93,3	19,8	8,6	51,4	11,7	1,7	6,0	0,7	
Gambia	100,0	99,3	91,1	25,5	7,1	38,8	17,9	1,7	8,3	0,7	
Afrika ellers	100,0	99,0	92,2	24,6	9,5	43,5	10,7	3,9	6,8	1,0	
Asia med Tyrkia, i alt	100,0	99,5	88,8	13,0	7,6	55,6	7,0	5,6	10,7	0,5	
Pakistan	100,0	99,8	84,7	6,5	5,2	62,5	4,7	5,7	15,1	0,2	
Vietnam	100,0	99,8	86,1	11,4	5,5	50,9	10,0	8,3	13,7	0,2	
Irak	100,0	98,6	92,8	29,4	4,1	51,4	6,7	1,1	5,8	1,4	
Iran	100,0	99,3	91,8	18,1	7,4	49,5	10,7	6,1	7,5	0,7	
Tyrkia	100,0	99,7	90,3	8,5	8,0	62,4	6,8	4,7	9,4	0,3	
Sri Lanka	100,0	99,7	89,4	9,9	6,9	67,0	2,6	3,0	10,3	0,3	
India	100,0	99,8	85,7	9,7	8,1	55,4	4,0	8,4	14,1	0,2	
Afghanistan	100,0	99,1	87,3	16,3	1,5	53,5	12,4	3,7	11,8	0,9	
Asia ellers	100,0	99,6	91,3	12,9	14,6	48,6	8,1	7,0	8,3	0,4	
Nord-Amerika, i alt	100,0	98,1	93,2	24,8	25,7	33,1	2,6	7,0	4,9	1,9	
Sør- og Mellom-Amerika, i alt	100,0	99,5	91,8	17,2	12,4	41,5	13,0	7,7	7,8	0,5	
Chile	100,0	99,6	91,3	15,6	7,8	43,7	15,0	9,2	8,3	0,4	
Sør- og Mellom- Amerika ellers	100,0	99,5	92,4	19,2	18,4	38,7	10,4	5,8	7,1	0,5	
Oseania, i alt	100,0	99,5	91,8	22,7	23,4	36,3	2,9	6,4	7,7	0,5	

¹ Eget, mors eller fars fødeland (hvis utenlandsk) for personer med to utenlandsfødte foreldre, ellers Norge.

² Som par regnes ektepar, samboerpar og registrerte partnere.

Vedleggstabell 4. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 1991

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord- Amerika	Sør- og Mellom- Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	19 880	17 659	301	129	112	81	526	62	50	5	955
Norge	17 558	16 334	243	100	79	17	140	54	26	4	561
Norden	267	209	34	4	1	-	7	-	2	-	10
Vest-Europa ellers	203	159	6	15	1	-	3	2	-	1	16
Øst-Europa u/Tyrkia	135	70	-	-	21	-	-	-	1	-	43
Afrika	226	105	4	-	-	42	1	-	-	-	74
Asia med Tyrkia	655	135	4	2	2	5	280	-	3	-	224
Nord-Amerika	41	30	-	-	-	-	-	4	-	-	7
Sør- og Mellom-Amerika	53	24	2	1	-	-	1	-	14	-	11
Oseania	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uoppgitt	739	590	8	7	8	17	94	2	4	-	9

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 5. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 1992

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord- Amerika	Sør- og Mellom- Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	19 266	17 069	287	124	127	100	539	42	67	5	906
Norge	17 166	15 953	230	103	86	23	133	40	48	5	545
Norden	227	176	34	2	-	-	3	-	-	-	12
Vest-Europa ellers	189	153	3	13	1	-	5	-	-	-	14
Øst-Europa u/Tyrkia	122	63	1	-	21	-	-	-	-	-	37
Afrika	240	112	3	3	1	58	-	1	1	-	61
Asia med Tyrkia	673	121	4	2	5	4	312	-	2	-	223
Nord-Amerika	42	34	3	1	-	-	-	1	-	-	3
Sør- og Mellom-Amerika	53	27	-	-	-	-	3	-	14	-	9
Oseania	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uoppgitt	553	429	9	-	13	15	83	-	2	-	2

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 6. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 1993

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord- Amerika	Sør- og Mellom- Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	19 464	17 071	290	150	164	99	656	58	65	3	908
Norge	17 215	15 910	244	109	91	21	151	53	47	3	586
Norden	236	183	32	3	-	-	1	1	1	-	15
Vest-Europa ellers	173	139	2	19	2	3	2	-	2	-	4
Øst-Europa u/Tyrkia	162	88	1	1	43	-	3	-	-	-	26
Afrika	206	83	2	2	1	56	1	-	-	-	61
Asia med Tyrkia	726	106	3	2	5	5	406	-	1	-	198
Nord-Amerika	52	46	1	1	1	-	-	2	-	-	1
Sør- og Mellom-Amerika	54	29	-	1	1	-	-	1	10	-	12
Oseania	9	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uoppgitt	631	478	5	12	20	14	92	1	4	-	5

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 7. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 1994

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord- Amerika	Sør- og Mellom- Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	20 605	17 893	316	113	211	124	779	60	63	3	1 043
Norge	18 150	16 759	261	88	121	22	157	56	36	3	647
Norden	248	197	32	2	4	-	4	-	-	-	9
Vest-Europa ellers	178	135	6	14	-	1	3	2	2	-	15
Øst-Europa u/Tyrkia	149	54	3	1	56	-	1	-	1	-	33
Afrika	268	107	1	-	1	77	3	-	-	-	79
Asia med Tyrkia	844	93	4	3	3	7	495	-	4	-	235
Nord-Amerika	47	39	2	-	1	1	2	1	-	-	1
Sør- og Mellom-Amerika	62	23	2	2	1	-	-	-	14	-	20
Oseania	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uoppgitt	649	476	5	3	24	16	114	1	6	-	4

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 8. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 1995

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord- Amerika	Sør- og Mellom- Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	21 677	18 924	328	138	180	102	596	39	49	6	1 315
Norge	19 287	17 879	274	110	108	36	131	36	35	6	672
Norden	271	218	36	-	1	-	-	-	-	-	16
Vest-Europa ellers	166	125	5	14	1	1	2	-	1	-	17
Øst-Europa u/Tyrkia	149	42	-	1	46	-	1	1	-	-	58
Afrika	204	57	2	2	-	38	3	-	-	-	102
Asia med Tyrkia	826	84	1	1	6	2	301	-	1	-	430
Nord-Amerika	41	34	1	1	1	-	1	-	-	-	3
Sør- og Mellom-Amerika	41	21	-	1	-	-	-	-	5	-	14
Oseania	5	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Uoppgitt	687	460	9	8	16	25	157	2	7	-	3

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 9. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 1996

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord- Amerika	Sør- og Mellom- Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	23 172	20 280	366	111	200	94	575	28	52	6	1 460
Norge	20 639	19 159	299	82	106	25	143	23	35	6	761
Norden	336	264	42	9	2	-	4	-	-	-	15
Vest-Europa ellers	185	145	6	10	-	-	4	-	-	-	20
Øst-Europa u/Tyrkia	193	56	3	-	57	-	1	1	-	-	75
Afrika	250	81	-	1	-	36	6	1	-	-	125
Asia med Tyrkia	781	79	3	1	5	1	249	-	2	-	441
Nord-Amerika	35	33	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Sør- og Mellom-Amerika	49	21	-	-	2	-	-	-	6	-	20
Oseania	8	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Uoppgitt	696	435	13	7	28	32	167	3	9	-	2

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 10. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 1997

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	23 815	20 373	382	155	248	115	694	36	67	3	1 742
Norge	20 883	19 136	303	120	154	24	173	34	39	3	897
Norden	355	267	53	2	2	1	7	-	2	-	21
Vest-Europa ellers	232	176	5	16	5	2	8	-	1	-	19
Øst-Europa u/Tyrkia	188	43	1	1	48	-	1	-	-	-	94
Afrika	252	61	2	1	3	39	2	-	2	-	142
Asia med Tyrkia	926	82	1	2	8	4	280	-	3	-	546
Nord-Amerika	27	24	1	-	-	-	1	-	-	-	1
Sør- og Mellom-Amerika	61	30	1	-	-	-	-	-	11	-	19
Oseania	8	6	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Uoppgitt	883	548	14	13	28	45	222	1	9	-	3

¹ Landbakgrunn gjelder innvanderbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 11. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 1998

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	23 354	19 726	386	120	237	101	680	43	70	4	1 987
Norge	20 209	18 361	281	88	129	30	164	38	39	2	1 077
Norden	386	267	79	2	4	1	3	-	2	1	27
Vest-Europa ellers	252	192	6	17	9	1	5	1	1	-	20
Øst-Europa u/Tyrkia	199	51	2	4	53	-	-	-	1	-	88
Afrika	256	62	2	-	-	34	2	-	-	-	156
Asia med Tyrkia	935	84	5	1	1	-	262	-	1	-	581
Nord-Amerika	34	28	-	-	1	-	-	3	-	-	2
Sør- og Mellom-Amerika	73	26	-	1	1	-	-	1	9	-	35
Oseania	9	6	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Uoppgitt	1 001	649	11	6	39	35	243	-	17	-	1

¹ Landbakgrunn gjelder innvanderbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 12. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 1999

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	24 889	20 343	487	258	909	326	1 665	117	262	11	511
Norge	21 177	18 838	353	172	622	84	633	104	195	9	167
Norden	459	321	90	6	16	4	11	2	4	-	5
Vest-Europa ellers	377	277	10	42	13	3	12	3	5	2	10
Øst-Europa u/Tyrkia	338	102	3	4	194	-	6	-	2	-	27
Afrika	440	135	6	7	7	195	5	-	1	-	84
Asia med Tyrkia	1 425	274	8	10	22	13	885	2	3	-	208
Nord-Amerika	152	132	4	4	6	-	3	3	-	-	-
Sør- og Mellom-Amerika	127	65	3	3	5	-	1	1	39	-	10
Oseania	21	16	1	1	1	-	2	-	-	-	-
Uoppgitt	373	183	9	9	23	27	107	2	13	-	-

¹ Landbakgrunn gjelder innvanderbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 13. Inngåtte ekteskap der en av ektefellene er bosatt i Norge etter ektefellenes landbakgrunn¹. 2000.

Menn	Kvinner										
	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa uten Tyrkia	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Oseania	Uoppgitt
I alt	26 763	22 074	541	221	1 048	284	1 682	119	287	14	493
Norge	23 036	20 338	394	154	737	83	816	111	209	11	183
Norden	528	388	98	3	10	3	12	2	6	-	6
Vest-Europa ellers	449	361	6	41	11	4	12	2	7	-	5
Øst-Europa u/Tyrkia	455	149	8	5	250	4	6	-	2	-	31
Afrika	394	154	5	4	6	146	8	-	1	1	69
Asia med Tyrkia	1 252	271	14	10	17	12	738	2	1	-	187
Nord-Amerika	152	140	4	1	2	1	3	-	-	-	1
Sør- og Mellom-Amerika	156	85	-	2	-	1	2	2	53	-	11
Oseania	30	27	-	-	-	-	1	-	-	2	-
Uoppgitt	311	161	12	1	15	30	84	-	8	-	-

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 14. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹. 1991

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn							Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
		Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk			
Norge	17 558	16 334	93	16 334	93	662	4	562	3	
Pakistan	126	22	17	35	28	4	3	65	52	
Danmark	125	98	78	14	11	10	8	3	2	
Sri Lanka	109	12	11	72	66	0	0	25	23	
Sverige	93	77	83	9	10	6	6	1	1	
Storbritannia	89	72	81	6	7	7	8	4	4	
Vietnam	84	5	6	69	82	1	1	9	11	
Tyrkia	76	28	37	16	21	1	1	31	41	
Iran	63	15	24	26	41	4	6	18	29	
Jugoslavia	62	37	60	6	10	1	2	18	29	
India	56	12	21	16	29	3	5	25	45	
Marokko	55	25	45	5	9	1	2	24	44	
Tyskland	38	28	74	2	5	4	11	4	11	
USA	38	28	74	3	8	0	0	7	18	
Chile	35	16	46	11	31	2	6	6	17	
Gambia	27	16	59	4	15	0	0	7	26	
Polen	26	8	31	7	27	0	0	11	42	
Ghana	25	9	36	5	20	1	4	10	40	
Finland	23	16	70	1	4	0	0	6	26	
Kina	22	2	9	9	41	5	23	6	27	
Filippinene	21	3	14	11	52	0	0	7	33	
Island	20	13	65	6	30	1	5	0	0	
Nederland	19	14	74	3	16	1	5	1	5	
Libanon	19	9	47	4	21	1	5	5	26	
Frankrike	18	15	83	0	0	0	0	3	17	
Etiopia	17	4	24	7	41	0	0	6	35	
Somalia	16	1	6	12	75	1	6	2	13	
Bangladesh	16	6	38	3	19	1	6	6	38	
Irak	16	0	0	1	6	4	25	11	69	
Algerie	15	11	73	1	7	1	7	2	13	
Nigeria	14	8	57	1	7	2	14	3	21	

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 15. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹. 1992

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn							
		Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
Norge	17 166	15 953	93	15 953	93	668	4	545	3
Pakistan	142	23	16	53	37	7	5	59	42
Danmark	110	84	76	13	12	7	6	6	5
Sri Lanka	99	8	8	72	73	2	2	17	17
Vietnam	93	2	2	71	76	3	3	17	18
Sverige	87	68	78	11	13	5	6	3	3
Tyrkia	77	17	22	25	32	3	4	32	42
Storbritannia	74	66	89	3	4	2	3	3	4
Iran	69	23	33	17	25	8	12	21	30
India	63	19	30	17	27	2	3	25	40
Jugoslavia	54	24	44	13	24	0	0	17	31
Marokko	52	31	60	7	13	3	6	11	21
USA	36	29	81	0	0	4	11	3	8
Chile	36	13	36	10	28	4	11	9	25
Tyskland	35	26	74	2	6	5	14	2	6
Gambia	31	18	58	5	16	3	10	5	16
Somalia	29	2	7	15	52	10	34	2	7
Ghana	24	5	21	8	33	2	8	9	38
Frankrike	23	14	61	0	0	4	17	5	22
Nederland	22	17	77	3	14	1	5	1	5
Etiopia	22	5	23	6	27	3	14	8	36
Kina	22	1	5	9	41	2	9	10	45
Irak	21	3	14	2	10	2	10	14	67
Libanon	20	10	50	1	5	3	15	6	30
Polen	17	6	35	2	12	0	0	9	53
Filippinene	17	1	6	13	76	1	6	2	12
Finland	16	14	88	0	0	0	0	2	13
Nigeria	15	11	73	0	0	2	13	2	13
Island	13	9	69	2	15	1	8	1	8
Bulgaria	12	7	58	1	8	1	8	3	25
Tunisia	12	11	92	0	0	0	0	1	8

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 16. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹.1993

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn							
		Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
Norge	17 215	15 910	92	15 910	92	719	4	586	3
Pakistan	136	10	7	65	48	5	4	56	41
Sri Lanka	135	8	6	105	78	0	0	22	16
Danmark	115	86	75	18	16	3	3	8	7
Vietnam	114	5	4	88	77	2	2	19	17
Jugoslavia	95	64	67	16	17	5	5	10	11
Sverige	85	73	86	5	6	4	5	3	4
Tyrkia	80	18	23	31	39	5	6	26	33
Storbritannia	68	55	81	5	7	7	10	1	1
Iran	66	27	41	19	29	4	6	16	24
India	65	14	22	30	46	6	9	15	23
Marokko	59	25	42	18	31	2	3	14	24
USA	42	37	88	2	5	2	5	1	2
Chile	37	19	51	8	22	1	3	9	24
Nederland	31	24	77	4	13	2	6	1	3
Irak	31	3	10	10	32	3	10	15	48
Tyskland	29	23	79	3	10	3	10	0	0
Ghana	22	4	18	6	27	1	5	11	50
Filippinene	21	1	5	14	67	0	0	6	29
Polen	20	7	35	6	30	1	5	6	30
Gambia	19	11	58	1	5	2	11	5	26
Somalia	19	1	5	7	37	2	11	9	47
Etiopia	18	4	22	5	28	3	17	6	33
Libanon	18	3	17	3	17	1	6	11	61
Finland	16	13	81	0	0	0	0	3	19
Island	16	10	63	4	25	1	6	1	6
Nigeria	14	11	79	1	7	1	7	1	7
Tunisia	12	7	58	1	8	1	8	3	25
Kina	12	1	8	8	67	0	0	3	25
Frankrike	10	10	100	0	0	0	0	0	0
Bosnia-Hercegovina	10	0	0	10	100	0	0	0	0
Bangladesh	10	3	30	3	30	1	10	3	30
Canada	10	9	90	0	0	1	10	0	0

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 17. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹. 1994

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn							
		Norsk	Prosent m ed norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
Norge	18 150	16 759	92	16 759	92	744	4	647	4
Sri Lanka	170	5	3	137	81	5	3	23	14
Pakistan	168	6	4	77	46	6	4	79	47
Danmark	108	88	81	9	8	8	7	3	3
Vietnam	107	5	5	76	71	1	1	25	23
Sverige	101	79	78	13	13	5	5	4	4
Iran	97	22	23	43	44	9	9	23	24
Tyrkia	91	19	21	43	47	2	2	27	30
Storbritannia	75	60	80	6	8	6	8	3	4
India	61	9	15	28	46	5	8	19	31
Marokko	60	27	45	11	18	1	2	21	35
Jugoslavia	59	26	44	7	12	7	12	19	32
Chile	46	13	28	11	24	5	11	17	37
USA	43	37	86	1	2	4	9	1	2
Ghana	41	16	39	12	29	1	2	12	29
Irak	38	4	11	20	53	2	5	12	32
Bosnia-Hercegovina	37	2	5	33	89	1	3	1	3
Tyskland	35	26	74	1	3	3	9	5	14
Kina	32	3	9	17	53	3	9	9	28
Gambia	31	17	55	4	13	2	6	8	26
Finland	21	18	86	1	5	0	0	2	10
Somalia	20	2	10	13	65	0	0	5	25
Libanon	20	5	25	4	20	4	20	7	35
Nigeria	19	9	47	5	26	2	11	3	16
Etiopia	18	2	11	5	28	5	28	6	33
Nederland	16	8	50	3	19	5	31	0	0
Frankrike	15	11	73	0	0	2	13	2	13
Polen	15	3	20	3	20	2	13	7	47
Algerie	15	8	53	5	33	0	0	2	13
Filippinene	15	2	13	12	80	0	0	1	7
Island	14	10	71	4	29	0	0	0	0

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 18. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹. 1995

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn						Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
		Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk		
Norge	19 287	17 879	93	17 879	93	735	4	673	3
Sri Lanka	185	15	8	114	62	2	1	54	29
Pakistan	135	7	5	26	19	3	2	99	73
Danmark	125	102	82	16	13	1	1	6	5
Vietnam	118	3	3	64	54	1	1	50	42
Sverige	107	91	85	7	7	2	2	7	7
Tyrkia	95	13	14	15	16	2	2	65	68
Iran	95	20	21	16	17	7	7	52	55
Storbritannia	76	55	72	8	11	6	8	7	9
India	62	5	8	16	26	3	5	38	61
Jugoslavia	55	11	20	9	16	5	9	30	55
Marokko	51	15	29	4	8	0	0	32	63
Bosnia-Hercegovina	38	4	11	24	63	1	3	9	24
Irak	37	5	14	5	14	1	3	26	70
USA	35	29	83	0	0	4	11	2	6
Tyskland	29	24	83	1	3	2	7	2	7
Ghana	29	9	31	5	17	3	10	12	41
Filippinene	25	4	16	16	64	0	0	5	20
Chile	25	12	48	3	12	1	4	9	36
Nederland	23	14	61	2	9	3	13	4	17
Somalia	23	3	13	10	43	0	0	10	43
Kina	21	1	5	7	33	1	5	12	57
Finland	20	14	70	5	25	0	0	1	5
Etiopia	20	0	0	3	15	2	10	15	75
Libanon	20	3	15	2	10	3	15	12	60
Island	18	10	56	6	33	0	0	2	11
Polen	16	6	38	3	19	0	0	7	44
Gambia	12	6	50	0	0	0	0	6	50
Tunisia	12	2	17	2	17	2	17	6	50
Algerie	11	4	36	1	9	0	0	6	55
Frankrike	9	5	56	0	0	1	11	3	33

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 19. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹. 1996

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn						Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
		Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk		
Norge	20 639	19 159	93	19 159	93	719	3	761	4
Sverige	163	129	79	16	10	12	7	6	4
Sri Lanka	156	10	6	85	54	2	1	59	38
Pakistan	154	10	6	32	21	2	1	110	71
Danmark	124	103	83	12	10	4	3	5	4
Iran	111	20	18	17	15	13	12	61	55
Tyrkia	92	12	13	13	14	0	0	67	73
Vietnam	90	3	3	56	62	1	1	30	33
Storbritannia	84	66	79	2	2	7	8	9	11
Jugoslavia	69	15	22	12	17	7	10	35	51
Bosnia-Hercegovina	58	20	34	32	55	1	2	5	9
Marokko	57	14	25	5	9	1	2	37	65
Irak	54	3	6	12	22	2	4	37	69
India	42	6	14	5	12	1	2	30	71
Tyskland	37	28	76	2	5	2	5	5	14
Ghana	35	15	43	4	11	1	3	15	43
Chile	35	13	37	6	17	1	3	15	43
Somalia	30	5	17	9	30	1	3	15	50
USA	26	24	92	0	0	1	4	1	4
Finland	25	15	60	4	16	3	12	3	12
Polen	24	8	33	1	4	1	4	14	58
Nederland	23	17	74	3	13	1	4	2	9
Island	20	14	70	6	30	0	0	0	0
Kina	20	1	5	3	15	1	5	15	75
Etiopia	19	3	16	3	16	3	16	10	53
Gambia	19	11	58	2	11	1	5	5	26
Filippinene	16	1	6	7	44	1	6	7	44
Algerie	15	3	20	1	7	1	7	10	67
Frankrike	13	10	77	1	8	1	8	1	8
Nigeria	13	5	38	1	8	2	15	5	38
Libanon	11	4	36	1	9	1	9	5	45

¹ Landbakgrunn gjelder innvanderbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 20. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹. 1997

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn							
		Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Ugyldig	Prosent med ugyldig
Norge	20 883	19 136	92	19 136	92	850	4	897	4
Sri Lanka	201	7	3	95	47	4	2	95	47
Pakistan	164	7	4	45	27	2	1	110	67
Sverige	157	125	80	18	11	5	3	9	6
Danmark	139	108	78	13	9	11	8	7	5
Iran	132	27	20	26	20	6	5	73	55
Vietnam	129	4	3	56	43	1	1	68	53
Storbritannia	101	84	83	4	4	10	10	3	3
Tyrkia	99	13	13	11	11	0	0	75	76
Jugoslavia	70	9	13	12	17	2	3	47	67
Marokko	59	14	24	8	14	3	5	34	58
Tyskland	55	41	75	3	5	7	13	4	7
India	53	4	8	12	23	4	8	33	62
Irak	52	6	12	8	15	3	6	35	67
Chile	45	22	49	9	20	2	4	12	27
Bosnia-Hercegovina	42	6	14	23	55	2	5	11	26
Finland	31	25	81	3	10	1	3	2	6
Nederland	29	17	59	2	7	5	17	5	17
Somalia	27	1	4	11	41	0	0	15	56
Polen	26	7	27	6	23	2	8	11	42
Etiopia	26	1	4	1	4	0	0	24	92
Island	24	7	29	10	42	5	21	2	8
Ghana	23	6	26	5	22	1	4	11	48
Algerie	22	5	23	3	14	1	5	13	59
Gambia	21	7	33	3	14	0	0	11	52
USA	20	17	85	0	0	2	10	1	5
Filippinene	18	3	17	12	67	1	6	2	11
Libanon	17	3	18	0	0	0	0	14	82
Kina	14	0	0	3	21	0	0	11	79
Frankrike	13	7	54	1	8	2	15	3	23
Tunisia	13	6	46	0	0	1	8	6	46

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 21. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹. 1998

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn						Ugyldig	Prosent med ugyldig
		Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk		
I alt	23 354	19 726	84					1987	9
Norge	20 209	18 361	91	18 361	91	771	4	1077	5
Sverige	190	133	70	31	16	13	7	13	7
Sri Lanka	183	4	2	71	39	0	0	108	59
Pakistan	160	9	6	34	21	2	1	115	72
Vietnam	142	3	2	63	44	2	1	74	52
Danmark	137	110	80	15	11	5	4	7	5
Iran	126	19	15	25	20	3	2	79	63
Tyrkia	99	16	16	9	9	2	2	72	73
Storbritannia	93	81	87	2	2	6	6	4	4
Marokko	75	19	25	3	4	2	3	51	68
Jugoslavia	74	14	19	18	24	3	4	39	53
India	60	8	13	9	15	6	10	37	62
Bosnia-Hercegovina	53	3	6	24	45	4	8	22	42
Chile	51	16	31	5	10	4	8	26	51
Irak	50	3	6	9	18	2	4	36	72
Tyskland	49	31	63	4	8	9	18	5	10
Nederland	36	28	78	3	8	3	8	2	6
USA	31	26	84	2	6	1	3	2	6
Somalia	30	0	0	9	30	0	0	21	70
Libanon	29	7	24	1	3	1	3	20	69
Filippinene	28	3	11	18	64	0	0	7	25
Finland	26	9	35	13	50	0	0	4	15
Island	26	10	38	9	35	4	15	3	12
Frankrike	26	18	69	3	12	2	8	3	12
Etiopia	26	3	12	5	19	4	15	14	54
Polen	23	8	35	4	17	1	4	10	43
Kina	20	3	15	4	20	2	10	11	55
Tunisia	19	6	32	0	0	2	11	11	58
Ungarn	17	10	59	0	0	2	12	5	29
Ghana	17	7	41	4	24	0	0	6	35
Spania	13	8	62	0	0	3	23	2	15

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 22. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹. 1999

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn						Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
		Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk		
I alt	24 889	20 343	82					504	2
Norge	21 177	18 838	89	18 838	89	2 174	10	165	1
Tyrkia	293	133	45	119	41	14	5	27	9
Pakistan	285	26	9	192	67	10	4	57	20
Sverige	229	168	73	34	15	25	11	2	1
Vietnam	201	2	1	178	89	3	1	18	9
Sri Lanka	178	10	6	134	75	5	3	29	16
Danmark	149	116	78	16	11	16	11	1	1
Storbritannia	149	116	78	7	5	24	16	2	1
Iran	149	35	23	78	52	20	13	16	11
USA	133	116	87	2	2	15	11	0	0
Marokko	123	38	31	49	40	12	10	24	20
Jugoslavia	98	13	13	56	57	20	20	9	9
Irak	83	10	12	40	48	16	19	17	20
Tyskland	75	48	64	12	16	12	16	3	4
India	74	13	18	48	65	5	7	8	11
Bosnia-Hercegovina	71	7	10	50	70	6	8	8	11
Chile	58	18	31	30	52	4	7	6	10
Somalia	49	0	0	25	51	7	14	17	35
Finland	45	21	47	19	42	4	9	1	2
Nederland	44	32	73	4	9	7	16	1	2
Polen	38	15	39	15	39	5	13	3	8
Etiopia	36	1	3	15	42	9	25	11	31
Gambia	34	8	24	15	44	5	15	6	18
Tunisia	34	22	65	8	24	2	6	2	6
Libanon	34	11	32	6	18	7	21	10	29
Filippinene	33	3	9	22	67	1	3	7	21
Island	29	12	41	15	52	2	7	0	0
Kroatia	29	14	48	7	24	7	24	1	3
Kina	28	4	14	19	68	3	11	2	7
Frankrike	27	19	70	3	11	5	19	0	0
Ghana	25	7	28	15	60	1	4	2	8
Italia	20	14	70	1	5	3	15	2	10

¹ Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 23. Inngåtte ekteskap, etter mannens landbakgrunn¹. 2000

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn							
		Norsk	Prosent med norsk	Samme	Prosent med samme	Med annen utenlandsk	Prosent med annen utenlandsk	Uoppgitt	Prosent med uoppgitt
I alt	26 763	22 074	82					490	2
Norge	23 036	20 338	88	20338	88	2 516	11	182	1
Sverige	287	212	74	49	17	23	8	3	1
Pakistan	246	18	7	154	63	11	4	63	26
Jugoslavia	228	59	26	122	54	26	11	21	9
Tyrkia	226	118	52	74	33	19	8	15	7
Danmark	181	149	82	18	10	12	7	2	1
Storbritannia	177	146	82	4	2	24	14	3	2
Vietnam	168	2	1	148	88	4	2	14	8
Iran	167	40	24	88	53	17	10	22	13
USA	130	121	93	0	0	9	7	0	0
Marokko	124	53	43	37	30	12	10	22	18
Sri Lanka	119	5	4	87	73	7	6	20	17
Tyskland	95	69	73	14	15	12	13	0	0
Bosnia-Hercegovina	83	9	11	64	77	8	10	2	2
Irak	82	14	17	35	43	20	24	13	16
Chile	70	19	27	33	47	10	14	8	11
India	64	15	23	30	47	5	8	14	22
Somalia	56	3	5	38	68	1	2	14	25
Nederland	53	42	79	7	13	4	8	0	0
Polen	37	19	51	12	32	2	5	4	11
Finland	34	16	47	13	38	4	12	1	3
Libanon	33	10	30	7	21	9	27	7	21
Kina	32	6	19	17	53	5	16	4	13
Frankrike	31	26	84	1	3	3	10	1	3
Tunisia	31	19	61	8	26	2	6	2	6
Etiopia	28	3	11	10	36	5	18	10	36
Island	22	8	36	13	59	1	5	0	0
Bulgaria	22	16	73	3	14	2	9	1	5
Canada	22	19	86	0	0	2	9	1	5
Australia	22	21	95	0	0	1	5	0	0

¹ Landbakgrunn gjelder innvanderbefolkningen og ikke-bosatte.

Vedleggstabell 24. Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med europeisk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent

Kvinnens landbakgrunn	Ekteskapets varighet			
	0 - 3 år	3 - 5 år	6 år og over	Uoppgitt
Norge	1,35	4,88	2,53	0,14
Kvinnen utenlandsk og antatt bosatt i mannens landbakgrunn	1,52	3,53	2,44	0,16
Kvinnen og mannens landbakgrunn er lik ¹	1,03	2,51	1,64	0,11
Kvinnen og mannens landbakgrunn er forskjellig ¹	1,55	4,66	2,92	0,28

¹ Kvinnen bosatt i Norge.

Vedleggstabell 25. Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med amerikansk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent

Kvinnens landbakgrunn	Ekteskapets varighet			
	0 - 3 år	3 - 5 år	6 år og over	Uoppgitt
Norge	1,13	4,77	1,95	0,09
Kvinnen antatt bosatt i mannens landbakgrunn	2,64	19,64	7,40	0,35
Kvinnen og mannens landbakgrunn er lik ¹	2,58	6,81	3,25	0,16
Kvinnen og mannens landbakgrunn er forskjellig ¹	1,78	4,96	2,83	0,52

¹ Kvinnen bosatt i Norge.

Vedleggstabell 26. Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med afrikansk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent

Kvinnens landbakgrunn	Ekteskapets varighet			
	0 - 3 år	3 - 5 år	6 år og over	Uoppgitt
Norge	3,68	19,55	8,59	1,27
Kvinnen antatt bosatt i mannens landbakgrunn	2,77	3,10	2,36	0,10
Kvinnen og mannens landbakgrunn er lik ¹	2,45	5,12	2,95	0,53
Kvinnen og mannens landbakgrunn er forskjellig ¹	3,60	12,24	5,39	0,41

¹ Kvinnen bosatt i Norge.

Vedleggstabell 27. Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med asiatisk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent

Kvinnens landbakgrunn	Ekteskapets varighet			Uoppgitt
	0 - 3 år	3 - 5 år	6 år og over	
Norge	2,68	14,12	5,01	0,34
Kvinnen antatt bosatt i mannens landbakgrunn	0,97	3,49	1,70	0,07
Kvinnen og mannens landbakgrunn er lik ¹	0,99	2,25	1,28	0,20
Kvinnen og mannens landbakgrunn er forskjellig ¹	1,73	5,58	3,06	0,38

¹ Kvinnen bosatt i Norge.

Vedleggstabell 28. Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med vietnamesisk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent

Kvinnens landbakgrunn	Ekteskapets varighet			Uoppgitt
	0 - 3 år	3 - 5 år	6 år og over	
Norge	2,22	3,23	6,30	0,00
Kvinnen antatt bosatt i mannens landbakgrunn	0,89	5,08	3,49	0,20
Kvinnen og mannens landbakgrunn er lik ¹	0,64	1,95	2,06	0,19
Kvinnen og mannens landbakgrunn er forskjellig ¹	0,00	3,53	8,94	0,00

¹ Kvinnen bosatt i Norge.

Vedleggstabell 29. Skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Menn med pakistansk landbakgrunn. 1990-1999. Prosent

Kvinnens landbakgrunn	Ekteskapets varighet			Uoppgitt
	0 - 3 år	3 - 5 år	6 år og over	
Norge	5,96	25,77	10,98	0,00
Kvinnen antatt bosatt i mannens landbakgrunn	0,65	2,14	0,58	0,00
Kvinnen og mannens landbakgrunn er lik ¹	0,60	1,38	0,48	0,25
Kvinnen og mannens landbakgrunn er forskjellig ¹	2,78	13,95	2,90	0,00

¹ Kvinnen bosatt i Norge.

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter*Recent publications in the series Reports*

- 2003/3 T. Bye og E. Fjærli: Dagens skattesystem i kraftsektoren - finnes det bedre alternativer? 38s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5252-0
- 2003/4 T.P. Bøe: Funksjonshemmede på arbeidsmarkedet - rapport fra tilleggsundersøkelse til Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) 2. kvartal 2002. 2003. 45s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5254
- 2003/5 R.H. Ktterød: Tid til barna? Tidsbruk og samvær med barn og blant mødre med barn i kontantstøtealder. 2003. 56s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6230-5
- 2003/6 M. Aagaard Walle: Overholder bedriftene i Norge miljøreguleringene? 2003. 42s. 155 kr inkl.mva. ISBN 82-537-6354-9
- 2003/7 A. Finstad og K. Rypdal: Utslipp til luft av kobber, krom og arsen i Norge. Dokumentasjon av metode og resultater. 2003. 33s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6356-5
- 2003/8 M.I. Kirkeberg, J. Epland og M. Hagesæther: Barnefamiliers inntektsutvikling 1990-2000. 2003. 27s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6358-1
- 2003/9 S. Vatne Pettersen: Barnefamiliers tilsynsordninger, yrkesdeltakelse og bruk av kontantstøtte våren 2002. 2003. 131s. 210 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6364-6
- 2003/10 T. Langer Andersen og J.H. Wang: Konjunkturbarometeret. 2003. 56s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6368-9
- 2003/11 F.R. Aune: Fremskrivninger for kraftmarkedet til 2020. Virkninger av utenlanskabler og fremskydet gasskraftutbygging. 2003. 35s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6372-7
- 2003/12 J. Lyngstad og J. Epland: Barn av enslige forsørgere i lavinntekthusholdninger. En analyse basert på registerdata. 2003. 96s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6377-8
- 2003/13 D. Fredriksen, K. Massey Heide, E. Holmøy og N.M. Stølen: Makroøkonomiske virkninger av endringer i pensjonssystemet. 91s. 180 kr inkl.mva. ISBN 82-537-5173-7
- 2003/14 B. Aardal, H. Valen, R. Karlsen, Ø. Kleven og T.M. Normann: Valgundersøkelsen 2001. 2003. Dokumentasjon- og tabellrapport. 183s. 260 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6408-1
- 2003/15 A. Finstad, G. Haakonsen og K. Rypdal: Utslipp til luft av partikler i Norge. Dokumentasjon av metode og resultater. 2003 45s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6424-3
- 2003/16 A. Snellingen Bye, G.I. Gundersen og J.K. Undelstvedt: Resultatkontroll i jordbruk 2003. Jordbruk og miljø. 2003. 95s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6429-4
- 2003/17 R. Straumann: Exporting Pollution? Calculating the embodied emissions in trade for Norway. 2003. 33s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6487-1
- 2003/18 O. Vaage: Yrkesliv eller pensjonisttilværelse. Levekår og tidsbruk i aldersgruppen 62-66 år. 2003. 64s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6499-5
- 2003/19 T. Bye og P.M. Bergh. Utviklingen i energiforbruket i Norge i 2002-2003. 2003. 42s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6508-8
- 2003/20 B. Halvorsen og R. Nesbakken: Hvilke husholdninger rammes av høye strømpriser? En fordelingsanalyse på mikrodata. 2003. 23s. 155 kr inkl.mva. ISBN 82-537-6511-8
- 2003/21 T. Bye, P.V. Hansen og F.R. Aune: Utviklingen i energimarkedet i Norden i 2002-2003. 2003. 39s. 155 kr inkl.mva. ISBN 82-537-6513-4
- 2003/22 Y. Lohne og H.Nome Næsheim: Kartlegging av bruken av deltid i arbeidslivet. 2003. 61s. 180 kr inkl.mva. ISBN 82-537-6521-5
- 2003/23 A. Snellingen Bye, O. Rognstad og L.J. Rustad: Klassifisering av driftsenhetene i jordbruket etter driftsform og størrelse. 2003. 61s. 180 kr inkl.mva. ISBN 82-537-6529-0
- 2003/24 R. Nygaard Johnsen: Konsumprisindeks for Svalbard 2003. 2003. 36s. 155 kr inkl.mva. ISBN 82-537-6532-0
- 2003/25 T. P. Bøe: Funksjonshemmede på arbeidsmarkedet. 2003. 47s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6543-6